

อุตสาหกรรมไทย
ใต้ร่มพระบารมี

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961162324

Dr. 9/15

12/2/2007

หน้าว่าง

#49008

วันที่ 3 / 7 / 51 / 29

เลขทะเบียน 2-18375

เลขหมู่ DS
586

06710

2549

อุตสาหกรรมไทย ได้ร่วมพระบารมี

สมบัติห้องสมุดวิบูลย์

๖๐ ปี

แห่งการครองสิริราชสมบัติ

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในศุภดิถีมหามงคลสมัยที่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ นี้ นับเป็นวาระแห่งความปลื้มปีติโสมนัสของพสกนิกรทั่วประเทศที่ได้มีโอกาสพร้อมใจกันถวายความจงรักภักดี และร่วมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวง

ตลอดช่วงเวลาที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงตราครุฑรำพระวรกาย และอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อสร้างความผาสุกแก่ประชาชนทั่วราชอาณาจักร ด้วยนำพระทัยที่เปี่ยมด้วยพระเมตตาธิคุณ เป็นที่ประจักษ์ในดวงใจของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า โครงการต่างๆ ตามแนวพระราชดำริล้วนถือกำเนิดขึ้นเพื่ออำนวยประโยชน์สุขต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ยิ่งกว่านั้น ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทยังทรงจุดประกายให้อุตสาหกรรมไทยพัฒนาและเจริญก้าวหน้าโดยลำดับ โดยเฉพาะโรงงานต้นแบบในโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับประชาชนในการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในเชิงอุตสาหกรรม ทำให้มีการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตผลทางการเกษตรอย่างหลากหลาย ช่วยเสริมสร้างรายได้ให้แก่พสกนิกรและประเทศชาติอย่างมหาศาล

ในศุภวาระอันเป็นมิ่งมหามงคลนี้ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวงขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสตั้งสัตยาธิษฐานถวายพระพรชัยมงคล ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล อีกพระสยามเทวาธิราช ตลอดจนพระบรมเดชาานุภาพแห่งสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า โปรดอภิบาลบำรุงให้ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระเกษมสำราญทุกทิพาราตริกกาล มีพระชนมายุยิ่งยืนนาน สมบูรณ์ด้วยพระพลานามัย ปราศจากมลทินทุกข์และอุปัทวันตรายทั้งปวง พระบุญญาธิการแผ่ไพศาลไปทั่วทิศานุทิศ และสถิตเป็นมิ่งขวัญปกเกล้าปกเกล้าแก่เหล่าทวยราษฎร์ไทยตราบนิรันดร์กาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า *สุริยะ จรุงเรืองกิจ*

(นายสุริยะ จรุงเรืองกิจ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

เนื่องในโอกาสมหามงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ นับเป็นวาระแห่งความปลื้มปีติยินดียิ่งอีกวาระหนึ่งของประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า

กระทรวงอุตสาหกรรมรู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างหาที่เปรียบมิได้ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์นักอุตสาหกรรม ทรงวิริยอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาอาชีพนานัปการ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของอาณาประชาราษฎร์ ทรงชี้แนะและทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นแบบอย่างในการประกอบกิจการต่างๆ ให้เจริญรุดหน้าแบบยั่งยืน ทำให้ภาคอุตสาหกรรมไทยในช่วงที่ทรงครองราชย์มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าใดๆ และสามารถพัฒนาก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้จัดทำหนังสืออุตสาหกรรมไทย ไตร่ตรมพระบารมี เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ และเพื่อเผยแพร่พระปรีชาสามารถทางด้านอุตสาหกรรมของพระองค์ให้เป็นที่ประจักษ์แก่นักอุตสาหกรรมไทย ตลอดจนผู้ที่สนใจน้อมนำไปปฏิบัติและค้นคว้าอ้างอิงต่อไป

ณ โอกาสอันประเสริฐนี้ ข้าพระพุทธเจ้า ในนามของข้าราชการและพนักงานกระทรวงอุตสาหกรรมขอพระราชทานพระบรมราโชวาทอันน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคล ขอเดชะอาณูภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสรรพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากล ได้โปรดอภิบาลประทานพรให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญสมบรูณ์ด้วยพระพลานามัย ทรงพระเกษมสำราญ พระชนมพรรษายิ่งยืนนาน เพื่อเป็นมิ่งขวัญที่พึ่งอันร่มเย็นแก่ปวงพสกนิกรตราบชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

(นายจักรมณฑ์ ผาสุกวนิช)

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

อาศิรวาท

ทวยไทยทั้งประเทศซ้อง

องค์พระมหากษัตริย์

เถลิงรัฐสวัสดิศรั

ทกลีบปีกพหล้า

ทุกหนทุกแห่งด้าว

ธ เสด็จทุกเขตคาม

ทุกขัรษาฎร์ปราศจากยาม

ธ ขจัดตัดเรื่องร้อย

อัมเอมอกราษฎร์ด้วย

การกิจอุตสาหกรรม

พลังงานทดแทนสัม-

ต้นแบบโรงงานเอื้อ

บ้านเมืองมลพิษพ้อง

คลองแม่น้ำเคยใส

บำบัดวิถีไทย

ช่วยพัฒนาหญ้าแฝกเฝ้า

หนทางแห่งประเทศไท้

สร้างเศรษฐกิจพอเพียง

ราษฎร์รัฐพัฒนาเคียง

ตนพึ่งตนแต่ต้น

ข้าไท้ขอเทิดท้าว

นบพระบารมีนำ

ปกเกล้าอุตสาหกรรม

ถวายสัตย์ปฏิญาณพร้อม

สดุดี

เกริกฟ้า

พิสุทธีกษัตริย์

โลกรู้พระภูมิพล

แดนสยาม

สดับถ้อย

พระเยี่ยม เยือนนอ

ที่ร้ายกลายเป็นเกษม

ราชดำ-ริเฮย

ก่อเกื้อ

ฤทธิ์ส่ง ผลแล

เอกอ้างอุตสาหกรรม

อุบัติภัย

ขุนเศร้า

ธรรมชาติ

พลิกฟื้นคืนชล

ธ เผดียง

ค่าพัน

คงมั่น เนนา

เติบโตก้าวเจริญไกล

ทรงธรรม

มนัสน้อม

ไทยแกร่ง ก้าวเทอญ

เพื่อให้ทูลสนอง

สี่รวมชีพทูนเทิดไท้
ปวงเหล่าพสกนิกร
หกสิบปีมหิศร
เย็นหยาดนคราพ้อง
 ตรอมตรมพสกต້อง
เหตุก่อกระหน่ำนำ
สังหารโหดกระทำ
ใจพ่อโทมน์สให้
 บุญเพรงฤาผลเรื่อง
ได้ร่วมพระการุณ
เดชะแห่งเดชาหนุน
ดับช่อนดับอ่อนล้ำ
 พระอัจฉริยภาพล้ำ
พระเนกจิตรกรจินตน์
ทรงนิพนธ์เพลงพิณ
พระกล่อมสากลแพรว
 การุณ ธิ มากพัน
พืชไร่ห้องทุ่งนา
แห้งแล้งแห่งพสุธา
ราษฎรทั่วสำนึกได้
 ยอกรแทบบาทเบื้อง
เรื่องรุ่งคุ่นพปฏิล
เคียงพระแม่ณฤมล
ประหนึ่งเทพพรากฟ้า

ถวายพร พระเฮย
 แซ่ซ้อง
ครองราชย์
ปกป้องโดยแกน
ชะตากรรม
ภาคใต้
ซีพร่วง
เทวษล้ำกำสรวล
กอบปรบุญ
สว่างหล้า
 คุ้มเขต สยามนอ
ขึ้นไซ้คลายขม
 เลิศนรินทร์
หัตถ์แก้ว
พลี้นำ ไส้ตชน
 รินเพียงเพลงสวรรค
พรธนา พระเฮย
 สดับไ้
 พลันพรั่ง ฝนหลวง
 พ่อเพียงเทพนิมิต
 ภูมิพล กษัตริย์ธร
 เกริกหล้า
 นาถมิ่ง ราชนี
 สู่พื้นภพสยาม

สี่รวมชีพนบศิระน้อมชูลีวรกษัตริย์	
แทบบาทพิพัฒน์ภัทร	บดินทร์
หกลีปปีสิริกาลประดุกอมรินทร์	
ครองรัฐสถิตถีน	สยาม
ครองราชย์เลิศศศพิธบพิตรวิริยะงาม	
หยาดเย็น ณ เขตคาม	สมัย
คับแค้นแห่งทุขะเข็ญประหนึ่งอคนิกัย	
ฤาเหตุทเวษไค	ระราน
ดับปล้นด้วยเดชะบารมีวิหะसान	
ทรงปรัชญาชาญ	ณรงค์
ทวยราษฎร์เทิดมหิศรประดุกบิตรทรง	
น้อมภักดีดำรง	วิบูล
โอมจุงแคล้วภยต้องเขชมภทรพูน	
จักรีทวิคุณ	ชโยฯ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
ข้าราชการและพนักงานกระทรวงอุตสาหกรรม

สารบัญ

พระราชประวัติ	๑๒
พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส	๓๘
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม	๕๐
โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา	๘๐
คุณแก้วขวัญ วัชโรทัย กับโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา	๑๐๖
การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี	๑๑๒
• การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี	๑๑๔
• การพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี	๑๖๔
• พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาเอทานอล	๑๗๕
• พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่	๑๘๐
• ด้วยพระปรีชาญาณ พัฒนาภาคอุตสาหกรรมไทย	๑๘๘
• รักอันอบอุ่น : แบบจำลองเศรษฐกิจพอเพียง	๑๙๒
• พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับยานยนต์	๑๙๘

- การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามแนวพระราชดำริ
“เศรษฐกิจพอเพียง” ๒๐๕
 - พระปรีชาสามารถในด้านการเกษตรและอาหาร ๒๐๘
 - สำนักในพระมหากษัตริย์คุณ ๒๐๐
 - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับพระวิสัยทัศน์ด้านยานยนต์ ๒๐๕
 - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับอุตสาหกรรมรถยนต์และ
การพัฒนาพลังงานทางเลือก ๒๐๘
- ภาคผนวก ๒๒๒๒
- โครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ๒๒๕
 - ๖๐ ปีใต้ร่มพระบารมี ๖๐ ปีแห่งการดำเนินงาน ๒๔๙
- บรรณานุกรม ๒๔๔

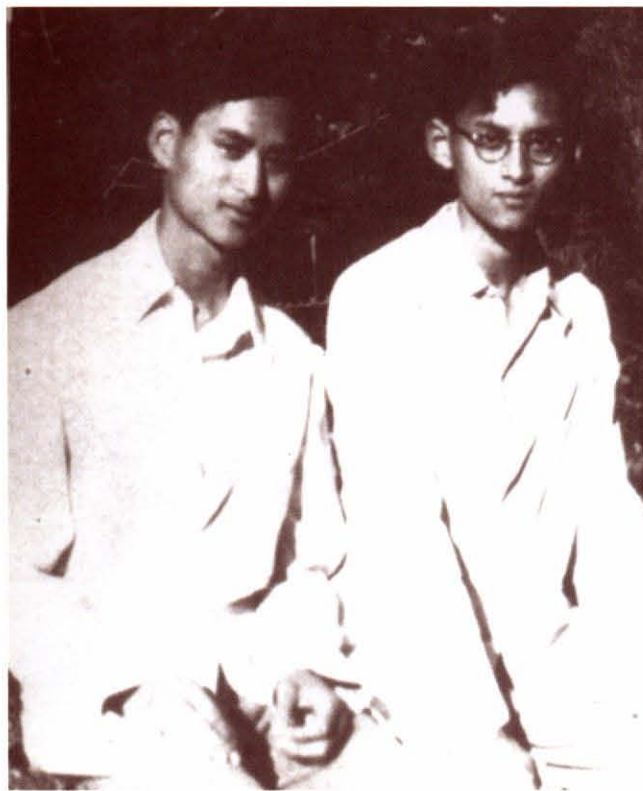
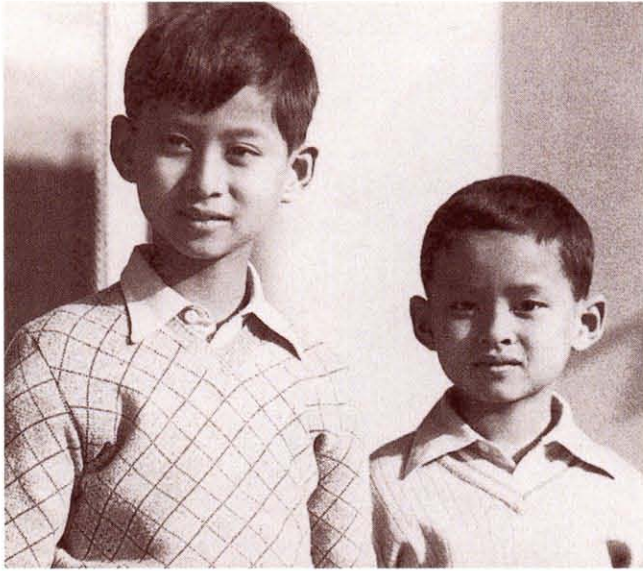
พระราชประวัติ

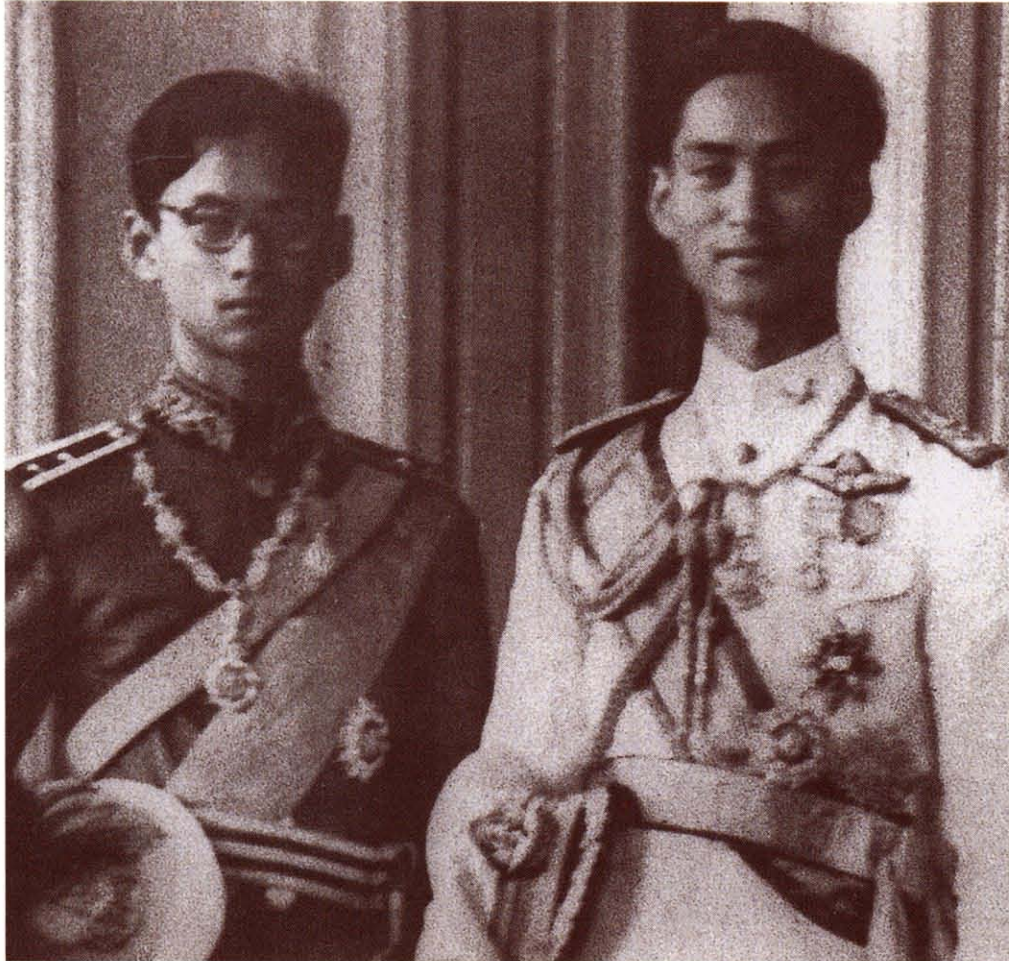
พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี ทรงเป็นพระราชโอรสลำดับที่ ๓ ในสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมีพระนามเดิมว่า พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันจันทร์ เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ ปีมะเส็ง จ.ศ. ๑๒๘๙ ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ โรงพยาบาลเมานท์ออบอร์น เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในขณะนั้นพระราชบิดากำลังทรงศึกษาแพทยศาสตร์อยู่ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทรงมีพระเชษฐภคินี ๑ พระองค์ ได้แก่ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และพระบรมเชษฐาธิราช ๑ พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘

ภายหลังจากพระราชบิดาทรงสำเร็จการศึกษาวิชาแพทยศาสตรบัณฑิตเกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปีพ.ศ.๒๔๗๑ แล้วได้เสด็จกลับสู่ประเทศไทยและประทับ ณ วังสระปทุม จนกระทั่งถึงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๔๗๒ พระราชบิดาได้สิ้นพระชนม์จากอาการประชวรด้วยพระโรคฝีบิดในพระยงกะซึ่งในขณะนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระชนมายุไม่ถึง ๒ พรรษา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระชนมายุ ๖ พรรษา และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงมีพระชนมายุ ๔ พรรษา

ในช่วงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงประทับอยู่ ณ วังสระปทุมนั้น พระองค์ทรงเข้ารับการศึกษาชั้นต้นที่โรงเรียนมาแตร์เดอี กรุงเทพฯ จนกระทั่งถึงปีพ.ศ.๒๔๗๖ จึงได้เสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ เมืองโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนี พระเชษฐภคินี และพระเชษฐาธิราช เพื่อทรงศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตามลำดับ

ได้รับการสถาปนาเป็น “สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช”

ในวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงสละราชสมบัติ และเนื่องจากทรงไม่มีรัชทายาท รัฐบาลไทยในขณะนั้นจึงได้กราบบังคมทูลเชิญพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล พระเชษฐาธิราชในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งขณะนั้นทรงดำรงตำแหน่งเป็นผู้สืบสันตติวงศ์ลำดับที่ ๑ ขึ้นเป็น

พระมหากษัตริย์องค์ที่ ๘ แห่งราชวงศ์จักรี ทรงมีพระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล” และเมื่อสมเด็จพระเชษฐาธิราชเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ พระองค์เจ้าภูมิพลอดุลยเดชจึงได้รับการสถาปนาเป็น “สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช” เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘

ในขณะที่พระบรมเชษฐาธิราชเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัตินั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงกำลังศึกษาในระดับประถมศึกษา ณ โรงเรียน Miremont ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทรงศึกษาวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาอังกฤษ เมื่อทรงศึกษาจบในระดับประถมศึกษาแล้ว ได้ทรงศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ณ โรงเรียน Ecole Nouvelle de la Suisse Romande Chailly ที่เมืองโลซาน และเมื่อทรงได้รับประกาศนียบัตร Bachelier's Lettres จาก Gymnase Classique Cantonal แห่งเมืองโลซานแล้ว ได้ทรงศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ณ มหาวิทยาลัยโลซานในแขนงวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ในขณะที่พระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงศึกษาวิชากฎหมายและรัฐประศาสนศาสตร์

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งเริ่มต้นในยุโรปในปีพ.ศ.๒๔๘๒ นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนี พระเชษฐภคินี และพระเชษฐาธิราช ทรงประทับอยู่ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จนกระทั่งสงครามสงบจึงได้เสด็จนิวัตประเทศไทย เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๘ พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล และสมเด็จพระบรมราชชนนี ซึ่งการเสด็จนิวัตประเทศไทยครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงเริ่มปฏิบัติพระราชกรณียกิจร่วมกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ด้วยการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรทั้งในกรุงเทพฯ และจังหวัดปริมณฑลต่างๆ อันยังความปลาบปลื้มแก่พสกนิกรเป็นอย่างยิ่ง

เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ

ในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลสวรรคต รัฐบาลไทยในขณะนั้นจึงได้กราบบังคมทูลเชิญพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดชเสด็จขึ้นครองราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์ต่อจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลในวันเดียวกัน เป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี ทรงพระนามว่า “พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” แต่โดยที่ขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุ

เพียง ๑๙ พรรษา ยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะ จึงจำเป็นต้องมีคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราว ในการนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พลเอก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร (พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์) และ พระยามานวราชเสวี เป็นคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

แม้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จขึ้นครองราชสมบัติแล้วก็ตาม แต่พระองค์ก็ยังคงทรงมีภารกิจทางด้านการศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องอำลาประชาชนชาวไทยเพื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับไปยังประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เพื่อศึกษาต่ออีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ณ มหาวิทยาลัยเดิม แต่ในครั้งนี้ได้ทรงเปลี่ยนมาศึกษาวิชากฎหมายและวิชารัฐศาสตร์แทนวิชาวิศวกรรมศาสตร์ที่ทรงศึกษามาแต่เดิม ทั้งนี้เพราะทรงตระหนักว่าจำเป็นต้องเตรียมพระองค์สำหรับการกลับมาครองราชย์ในฐานะพระมหากษัตริย์เมื่อทรงบรรลุนิติภาวะ

ในวันที่จะเสด็จพระราชดำเนินกลับประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินยังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อนมัสการพระพุทธรูปมหาภิณวัตถูปปฏิมากร ซึ่งในวันนั้นมีคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ คณะรัฐบาล ข้าราชการ และประชาชนจำนวนมากเข้าเฝ้าฯ มีประชาชนจำนวนมากยื่นเรียงรายข้างถนน นับตั้งแต่พระบรมมหาราชวังจนถึงสนามบินดอนเมืองเพื่อรอ

ส่งเสด็จ เหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประทับใจในพระราชหฤทัยมาก ในเวลาต่อมาได้ทรงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ในวันนั้น ในพระราชนิพนธ์เรื่อง“เมื่อข้าพเจ้าจากสยามมาสู่สวิตเซอร์แลนด์” ความตอนหนึ่งว่า

“วันนี้ถึงวันที่เราจะต้องจากไปแล้ว พอถึงเวลาก็ตกลงจากพระที่นั่งพร้อมกับแม่ ลาเจ้านายฝ่ายใน ณ พระที่นั่งชั้นล่าง แล้วก็ไปยังวัดพระแก้วเพื่อนมัสการลาพระแก้วมรกตและพระภิกษุสงฆ์ ลาเจ้านายฝ่ายหน้า ลาราชการทั้งไทยและฝรั่งแล้วไปขึ้นรถยนต์ พอรถแล่นไปได้ไม่ถึง ๒๐๐ เมตร มีหญิงคนหนึ่งเข้ามาหยุดรถ แล้วส่งกระป๋องให้เรา ราชองครักษ์ไม่แน่ใจว่าจะมีอะไรอยู่ในนั้น บางทีจะเป็นลูกกระเบิด เมื่อเปิดดูภายหลังปรากฏว่าเป็นท็อฟฟี่ที่อร่อยมาก ตามถนนผู้คนช่างมากมายเสียจริงๆ ที่ถนนราชดำเนินกลาง ราษฎรเข้ามาใกล้จนชิดรถที่เรานั่ง กลัวเหลือเกินว่าล้อรถของเราจะไปทับแข้งขาใครเข้าบ้าง รถแล่นฝ่าฝูงคนไปได้ อย่างช้าที่สุด ถึงวัดเบญจมบพิตรรถแล่นได้เร็วขึ้นบ้าง

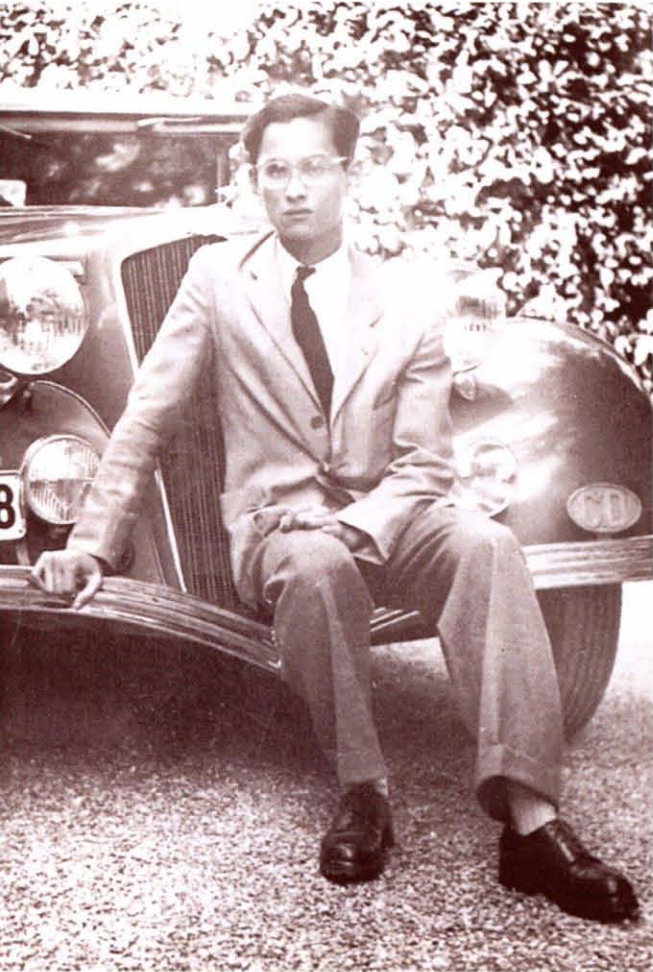
ตามทางที่ผ่านมาได้ยินเสียงใครคนหนึ่งร้องขึ้นมาดัง ๆ ว่า “อย่าละทิ้งประชาชน” อยากจะ
ร้องบอกเขาลงไปว่า “ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้า แล้วข้าพเจ้าจะละทิ้งประชาชนได้อย่างไร”

พระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งในวันนั้น เป็นดั่งคำมั่นสัญญา
ที่พระองค์ทรงมีต่อพลกนิกรชาวไทย และในกาลต่อมา พระราชกรณียกิจนานัปการที่พระองค์
ทรงทำเพื่อพลกนิกรชาวไทยนั้น ก็ได้กลายเป็นข้อพิสูจน์ว่าคำมั่นสัญญานั้นเป็นความจริง
ทุกประการ

ทรงหมั้น

ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาอยู่ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ พระองค์มักทรงเดินทางด้วยรถยนต์พระที่นั่งไปยังกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศสอยู่เสมอ และในการเสด็จพระราชดำเนินแต่ละครั้งจะทรงเข้าพำนัก ณ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส ซึ่งในขณะนั้นหม่อมเจ้านักขัตตรมงคลดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีส (ต่อมาได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็นพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ) และในการเสด็จพระราชดำเนินครั้งหนึ่งในเดือนเมษายน พ.ศ.๒๔๙๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้พบกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ธิดาของหม่อมเจ้านักขัตตรมงคลและหม่อมหลวงบัว กิติยากร และด้วยความต้องพระราชอัธยาศัยต่อหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ ทำให้กาลต่อมาครอบครัวของหม่อมเจ้านักขัตตรมงคลได้เป็นที่ทรงคุ้นเคยต่อเบื้องพระยุคลบาท โดยได้เข้าเฝ้าฯ ถวายความสะอาดต่างๆ ทุกครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาที่ปารีส

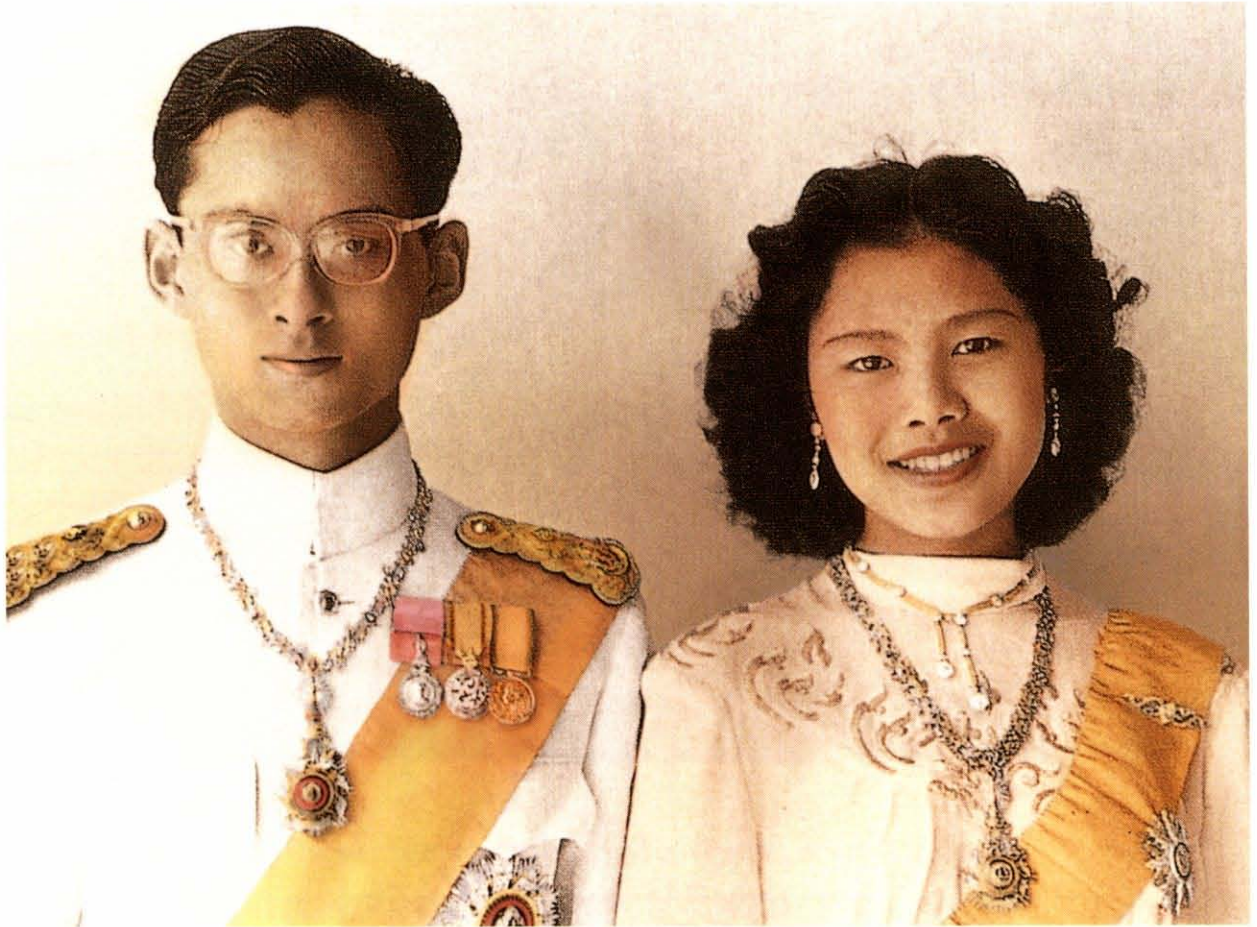
วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ทำให้ได้รับบาดเจ็บที่พระเศียร พระพักตร์ และพระเนตรขวา ทรงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมอร์ซ และย้ายไปรักษาที่คลินิกเซซิล ซึ่งทางรัฐบาลไทยได้จัดคณะผู้แทนไปเฝ้าฯ และเยี่ยมพังพระอาการ ในการนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวหม่อมเจ้านักขัตรมงคลเข้าเฝ้าฯ ซึ่งหม่อมราชวงศ์ศิริกิติ์ ได้มีโอกาสถวายความจงรักภักดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงร่าเริงและหายจากอาการประชวรเร็วขึ้น

เมื่อทรงหายจากประชวร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หม่อมเจ้านักขัตรมงคลและครอบครัวเข้าเฝ้าฯ และทรงมีพระราชดำรัสเป็นการส่วนพระองค์ เรื่องการทรงขอหมั้นกับหม่อมราชวงศ์ศิริกิติ์ต่อหม่อมเจ้านักขัตรมงคล ซึ่งก็ได้หมั้นเกล้าฯ ถวายด้วยความโสมนัสยินดียิ่ง ในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ จึงได้มีพิธีหมั้นระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและหม่อมราชวงศ์ศิริกิติ์ กิจการเป็นการภายในเงียบๆ ณ โรงแรมวินด์เซอร์ นครโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งพิธีหมั้นในครั้งนี้ ราชอาณาจักรปรมาธิบดีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทำหนังสือแจ้งมายังรัฐบาลไทย ในขณะนั้น โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีได้ประกาศข่าวดีนี้ให้ประชาชนชาวไทยได้รับทราบ อันยังความปลื้มปิติยินดีต่อประชาชนชาวไทยเป็นอย่างมาก

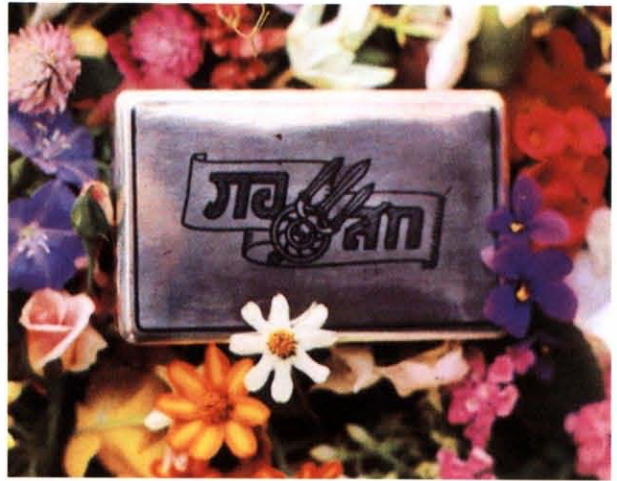
เสด็จนิวัตประเทศไทย

ในปีพ.ศ.๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จนิวัตประเทศไทย เพื่อทรงประกอบพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ซึ่งในการนี้หม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร และครอบครัว ได้ตามเสด็จกลับพร้อมกันด้วย รัฐบาลไทยในขณะนั้นได้จัดงานพระราชพิธีสมโภชการเสด็จนิวัตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๔๙๓ และในวันที่ ๒๘ มีนาคม ปีเดียวกันนั่นเอง ได้มีพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลสยามินทราธิราช ณ พระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส

เมื่อพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ผ่านพ้นไปแล้ว พลสกนิกรชาวไทยก็ได้รับทราบข่าวอันเป็นมหามงคลยังความปลาบปลื้มใจเป็นอย่างยิ่ง นั่นก็คือ สำนักพระราชวังรับพระราชกระแสรับสั่งให้จัดเตรียมการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส พระราชพิธีบรมราชาภิเษกและเฉลิมพระราชมณเฑียร โดยพิธีราชาภิเษกสมรสจัดขึ้นในวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๓ ณ พระตำหนักสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า วังสระปทุม หลังพระราชพิธี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์เป็น “สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์”

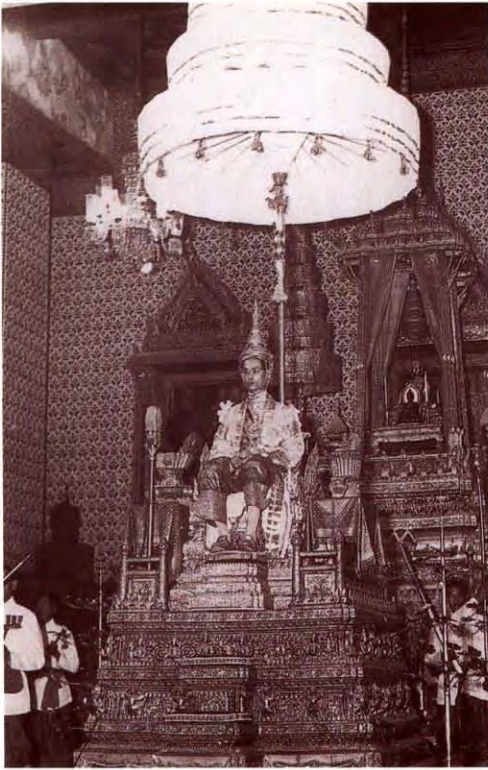

หลังพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสแล้ว คณะรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา พร้อมด้วย คณะทูตานุทูตได้เข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายพระพรชัยมงคล ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยในพระบรมมหาราชวัง ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริสแก់คณะผู้เข้าเฝ้า ทูลละอองธุลีพระบาท ความว่า

“ท่านทั้งหลาย ข้าพเจ้าได้เชิญท่านทั้งหลายมาประชุมครั้งนี้ เพื่อที่จะแจ้งให้ทราบ ว่า ข้าพเจ้าได้ประกอบกรพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับหม่อมราชวงศ์หญิงสิริกิติ์ ธิดาหม่อมเจ้า นักขัตรมงคล กิติยากร ตามกฎหมายและประเพณีแล้วเมื่อเช้าวันนี้ ณ พระตำหนักของ พระอัยยิกาเจ้า ในวังสมเด็จพระราชบิดา ตำบลปทุมวัน เฉพาะพระพักตร์สมเด็จพระพันวัสสา อัยยิกาเจ้า ซึ่งได้ประทับเป็นประธาน พร้อมด้วยพระราชวงศ์ชั้นผู้ใหญ่และข้าราชการผู้ใหญ่ ในสภาทั้งสองและในรัฐบาล กับเจ้าหน้าที่ทะเบียนท้องถิ่น ดังได้ประกาศให้ทราบทั่วกันแล้ว”

ในคืนของวันพระราชพิธีราชาภิเษกสมรส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานเลี้ยงพระราชทานเป็นการภายในระหว่างพระประยูรญาติและข้าราชการไพร่พลทั้งสิ้น ๒๐ คน โดยในงานเลี้ยงดังกล่าวทรงจัดอย่างเรียบง่ายและประหยัดที่สุด

จากนั้น ในวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วย สมเด็จพระราชินี เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟไปประทับพักผ่อน ณ พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นเวลา ๕ วัน จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับกรุงเทพมหานคร

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกและพระปฐมบรมราชโองการ

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกนั้นเป็นพระราชพิธีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมานับตั้งแต่โบราณ ตามแนวปฏิบัติแต่เดิมนั้น พระมหากษัตริย์จะทรงเป็นแต่เพียงผู้สำเร็จราชการแผ่นดินจนกว่าจะเข้าพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จึงจะถือได้ว่าเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีพิธีพระบรมราชาภิเษกขึ้นในระหว่างวันที่ ๓-๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระบรมมหาราชวัง โดยในวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นวันประกอบพระราชพิธี

บรมราชาภิเษก และในพระราชพิธีนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระปฐมบรมราชโองการว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”**

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ให้ดำรงพระอิสริยยศเป็น **“สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี”**

ในวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๙๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีได้เสด็จฯ ออกท้องพระโรงกลางพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง เพื่อออกต้อนรับคณะทูตต่างประเทศ และได้เสด็จฯ ออกสีหบัญชร พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท เพื่อพบกับประชาชนชาวไทยเป็นจำนวนมากที่มารอเข้าเฝ้าฯ เพื่อร่วมกันถวายพระพรชัยมงคล ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำรัสต่อประชาชนชาวไทยที่เข้าเฝ้าฯ ในครั้งนั้น ใจความว่า

“ข้าพเจ้าขอขอบใจในไมตรีจิตที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมชุมนุมกันอำนวยการแก่ข้าพเจ้าทั้งสองในวันนี้ และรู้สึกปีติยินดีที่ได้เห็นความสามัคคีพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลายที่แสดงความจงรักภักดี และความปรารถนาอันดีแก่ข้าพเจ้า ขอให้ท่านทั้งหลายจงเชื่อเถิดว่า ข้าพเจ้ามีความอาลัยห่วงใยและตั้งใจที่จะช่วยทำนุบำรุงความสุขความเจริญให้แก่อาณาประชาราษฎร์ชาวไทยโดยจริงใจอยู่เสมอ หากแต่ในขณะนี้ ข้าพเจ้า

ยังอยู่ในระหว่างที่จะต้องได้รับการพิทักษ์รักษาจากแพทย์ เพื่อให้กลับมีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องอยู่ในความดูแลของแพทย์ผู้ที่ได้ทำการรักษาข้าพเจ้ามาแต่ต้นนั้นต่อไปอีกก่อน และในโอกาสนี้ก็จะได้ศึกษาและดูกิจการไปด้วย เพื่อจะได้นำมาประกอบความดำริในการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป ข้าพเจ้ารู้สึกจับใจมากที่ท่านทั้งหลายได้ต้อนรับข้าพเจ้าตั้งแต่วันที่ได้กลับมาสู่พระนคร จิตอันสำแดงแก่ข้าพเจ้าในวันนี้ก็ยังมีความปลื้มปิติเป็นทวีคูณด้วยความโสมนัสยินดี ขออวยพรให้อาณาประชาราษฎร์ชาวไทยทั้งหลายจงประสบความสุขความเจริญโดยทั่วกัน”

หลังจากพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีได้เสด็จฯ ไปประเทศสวีเดนอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๓ เพื่อทรงรักษาพระสุขภาพตามที่คณะแพทย์ได้ถวายคำแนะนำ

พระราชธิดาและพระราชโอรส

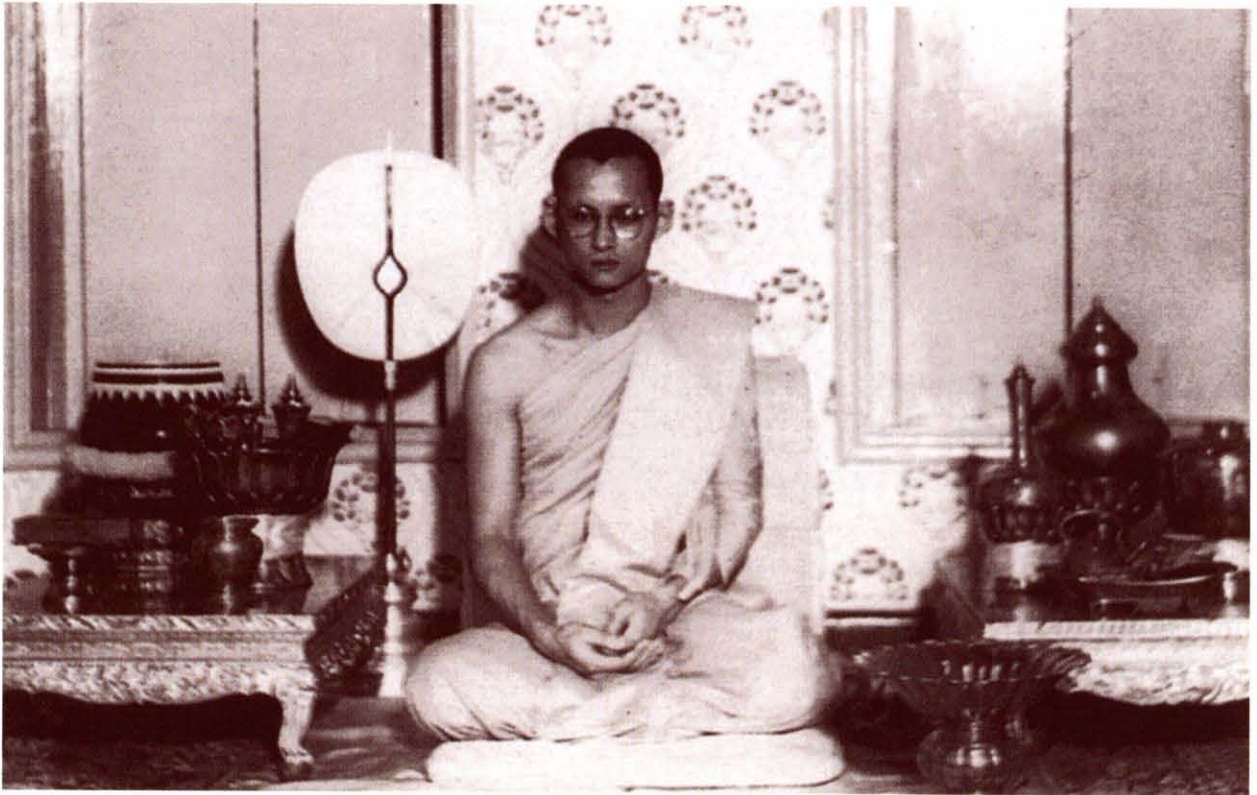
ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีประทับอยู่ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์นี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีทรงมีพระประสูติการพระราชธิดาพระองค์แรก ในวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ.๒๔๙๔ ณ สถานพยาบาลที่เมืองมงซัวซีส์ เมืองโลซาน พระนามว่า “สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี” ซึ่งเมื่อพระราชธิดาทรงเจริญพระชนมายุได้ ๗ เดือนเศษ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริที่จะเสด็จนิวัตประเทศไทย เป็นการถาวรเพื่อปฏิบัติภารกิจในฐานะพระมหากษัตริย์ ดังนั้นในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี จึงได้เสด็จนิวัตประเทศไทย โดยได้เสด็จพระราชดำเนิน มาประทับ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ตามลำดับ

ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีทรงมีพระประสูติการ พระราชโอรสและพระราชธิดาอีก ๓ พระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๙๕ (ต่อมาได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศเฉลิมพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สิริกิตยสมบุรณสวางควัฒินัน วรชัตติยราชสันตติวงศ์ มหิตลพงศอดุลยเดช จักรีนเรศยุพราชวิสุทธิ สยามมกุฎราชกุมาร” เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕)

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนา ดุลโสภาคย์ ประสูติเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ.๒๔๙๘ (ต่อมาได้รับการสถาปนาพระอิสริยยศเฉลิมพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัษฎสิริมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี” เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๐)

และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ประสูติเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๐

ทรงผนวช

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชศรัทธาในบวรพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ และตามโบราณราชประเพณี พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์นั้นทรงเป็นพุทธมามกะ เป็นอัครศาสนูปถัมภก และทรงผนวชในบวรพระพุทธศาสนาเพื่อศึกษาพระธรรมวินัยอันเป็นธรรมเนียมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชภารกิจเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่มีเวลาและโอกาสอันอำนวย จวบจนกระทั่งว่างเว้นจากพระราชภารกิจต่างๆ จึงได้ทรงผนวชเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ โดยมีสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (หม่อมราชวงศ์ชื่น นพวงศ์) เป็น

พระราชอุปัชฌาจารย์ สมเด็จพระวันรัต (ปลด กิตติวณฺโณ) วัดเบญจมบพิตร (ต่อมาได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๔) เป็นพระราชอนุสาวนาจารย์ พระสาสนโสภณ (จวน อุฏฐายี) วัดมกุฏกษัตริยาราม (ต่อมาได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๖) เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และสมเด็จพระราชาคณะทั้งคณะมหานิกายและคณะธรรมยุตอีก ๒๗ รูปเป็นพระอันดับ ทรงได้รับญัตติจตุตถกรรมวาจาเป็นพระภิกษุในบวรพระพุทธศาสนา พระนามฉายาว่า “ภูมিপโลภิกขุ” และได้ทรงประทับ ณ พระตำหนักปั้นหย่า วัดบวรนิเวศวิหาร

ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชนั้น ทรงมีพระราชประสงค์จะประกอบ พระราชกรณียกิจประจำวันเช่นเดียวกับพระ ภิษุสงฆ์อื่น ๆ โดยไม่โปรดให้จัดถวายเป็นพิเศษ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช องค์ปัจจุบันเมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็นพระ ธรรมวราภรณ์ทรงเป็นพระพี่เลี้ยงพระภิษุ ภูมิพลภิษุ ตรัสเล่าในหนังสือ **“ในหลวง ของเรา”** ความว่า

“พระภิษุ พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวทรงผนวชด้วยพระราชศรัทธาที่ตั้งมั่น ในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ได้ทรงเล็งเห็น คุณค่าของพระศาสนาด้วยพระปัญญาของ พระองค์ เมื่อทรงผนวชแล้วก็ทรงศึกษาธรรม ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด ตลอดจน ปฏิบัติกิจวัตรต่าง ๆ ร่วมกับพระภิษุสามเณร ตามปกติ ไม่ทรงถือพระองค์”

ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงผนวช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เป็น ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นเวลา ๑๕ วัน ตลอดเวลาที่ทรงผนวช สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ เป็นที่เรียบร้อยสมกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวทรงวางพระราชหฤทัย ดังนั้นหลังจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลาผนวช จึง มีพระบรมราชโองการให้เฉลิมพระอภิไธยสมเด็จพระ นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีว่า **“สมเด็จพระ นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”** ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๙

พระราชกรณียกิจเริ่มแรกด้านการพัฒนาเพื่อประชาชน

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จนิวัตประเทศไทยเป็นการถาวรเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๙๔ นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งมั่นในพระราชหฤทัยที่จะดำเนินพระราชภารกิจเพื่อการพัฒนาความเป็นอยู่ของอาณาประชาราษฎร์ชาวไทยให้ดียิ่งขึ้น แต่เพื่อความมั่นคงพระทัยต่อพระราชภารกิจที่จะทรงดำเนินการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงเริ่มทดลองศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนา ก่อน โดยทรงริเริ่มในพื้นที่ที่เสด็จพระราชดำเนินบ่อยครั้ง คือที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อันเป็นที่ตั้งของวังไกลกังวล และในอาณาบริเวณจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดราชบุรี

แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศและประชาชนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ทรงเน้นเรื่องการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับขั้นตอน ซึ่งในการนี้ทรงมีความเชื่อว่าการพัฒนาประชาชนให้ได้ยั่งยืนนั้น จะต้องสร้างพื้นฐานที่มั่นคงให้แก่ประชาชนเสียก่อน นั่นคือการทำให้ประชาชน “มีความพออยู่พอกิน” และพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้การพัฒนาจะต้องยึดถือความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเป็นหลัก

รวมทั้งการศึกษาความเหมาะสมของสภาพภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของชุมชนแต่ละแห่งด้วย ดังพระราชดำรัสเกี่ยวกับการพัฒนาที่ทรงพระราชทาน แก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๗ ความตอนหนึ่งว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตาม ลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลัก วิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจ ขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป”

“การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการ ประกอบอาชีพและตั้งตัว ให้มีความพอกินพอใช้ ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้น ต่อไปได้โดยแน่นอน...”

พระราชภารกิจด้านการพัฒนาที่พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงริเริ่มเป็นโครงการแรก คือ โครงการอ่างเก็บน้ำเขาเต่า อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๖ เพื่อช่วยบรรเทา ความเดือดร้อนของประชาชนบริเวณนั้นอันเกิดจาก ความแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค ต่อมา ในปีพ.ศ.๒๕๐๗ ได้ทรงริเริ่มโครงการพัฒนาที่ดิน บริเวณตำบล“หุบกะพง” ในอำเภอชะอำ จังหวัด เพชรบุรี ซึ่งโครงการนั้นเป็นโครงการพัฒนาโครงการแรก ที่ริเริ่มดำเนินการตั้งแต่ขั้นทดลองจนประสบความสำเร็จสมบูรณ์ในที่สุด สามารถยกระดับความเป็นอยู่ ของประชาชนในพื้นที่ได้สมดังพระราชประสงค์

จากผลสำเร็จของโครงการพัฒนาที่ดินหุบกะพงในปีพ.ศ. ๒๕๑๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเริ่มโครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ “หนองพลับ” ซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกันระหว่างจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดเพชรบุรีเป็นโครงการต่อมา เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบว่า มีราษฎรจำนวนมากที่ขาดที่ดินทำกิน ทำให้ไม่สามารถดำรงชีพด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างเป็นหลักแหล่ง ในการนี้ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชบายหลักที่สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ “หุบกะพง” โดยให้ประชาชนมีสิทธิ์ครอบครองที่ดินและสามารถคงอยู่ชั่วลูกชั่วหลาน แต่ประชาชนจะไม่มีกรรมสิทธิ์ในการซื้อขายที่ดินนั้น ๆ ต่อมาโครงการ “หุบกะพง” ก็ได้มีการจัดตั้งรูปแบบของกลุ่มสหกรณ์และสามารถประสบความสำเร็จสมดังพระราชประสงค์ทุกประการ

ความสำเร็จของโครงการทดลองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยใช้วังไกลกังวลเป็นจุดศูนย์กลางนั้น ส่งผลให้เกิดโครงการตามแนวพระราชดำริอีกหลายโครงการในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น โครงการฟาร์มส่วนพระองค์หาดทรายใหญ่ ปีพ.ศ. ๒๕๐๘ โครงการพัฒนากลุ่มชาวไร่ดอนขุนห้วย ในปีพ.ศ. ๒๕๑๑ และโครงการสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) และโครงการอีกจำนวนมากมายทั่วประเทศไทยในกาลต่อมา

เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร ๔ ภาค

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงริเริ่มงานพัฒนาต่างๆ จากการวางแผนงานและทรงทดลองทำจากเล็กไปหาใหญ่ ในช่วงที่ทรงริเริ่มโครงการพัฒนาในบริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรีนั้น พระองค์ได้ทรงมีพระราชภารกิจในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในภาคต่างๆ ของประเทศไทยไปพร้อมกันด้วย โดยทรงเริ่มจากจังหวัดทางภาคกลาง เช่น สุพรรณบุรี สมุทรสาคร พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง นครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี ฯลฯ จากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ ซึ่งทุกแห่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จฯ ได้มีประชาชนเป็นจำนวนมากมาคอยเข้าเฝ้าฯ เพื่อชื่นชมพระบารมี

ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเริ่มเสด็จพระราชดำเนินในวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘ สิริรวมระยะเวลา ๑๙ วัน และตลอดระยะเวลาที่ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปตามจังหวัดต่างๆ ทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้นได้มีประชาชนมาคอยเฝ้าฯ ตามทางที่เสด็จพระราชดำเนินเป็นจำนวนมาก ทั้งสองพระองค์ทรงมีรับสั่งสนทนากับประชาชนถึงชีวิตความเป็นอยู่และความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนสอบถามข้าราชการ

ปกครองในพื้นที่แต่ละจังหวัดนั้น ๆ และทรงเก็บข้อมูลเหล่านั้นไว้ สำหรับนำมาวางแผนการเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในโอกาสต่อมา

สำหรับการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในภาคเหนือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินในระหว่างวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ - ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ สิริรวมระยะเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในภาคเหนือทั้งสิ้น ๑๙ วัน

และด้วยพระราชหฤทัยที่แน่วแน่ของทั้งสองพระองค์ ในปีถัดมาคือปี พ.ศ. ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจึงได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรภาคใต้ ในวันที่ ๖ มีนาคม และเสด็จพระราชดำเนินกลับในวันที่ ๒๖ มีนาคม สิริรวมระยะเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในภาคใต้เป็นเวลาทั้งสิ้น ๒๐ วัน

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรของพระองค์ทั้ง ๔ ภาค ทำให้ทรงได้พบเห็นชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนตามความเป็นจริง ทั้งสองพระองค์ทรงเก็บข้อมูลความเป็นอยู่ของประชาชน วัฒนธรรม สภาพพื้นที่ และความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่อย่างละเอียดในทุกพื้นที่ที่ได้เสด็จพระราชดำเนินผ่าน ซึ่งต่อมาข้อมูลเหล่านี้ได้กลายเป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับทรงวางแผนเพื่อจัดตั้งโครงการตามแนวพระราชดำริต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยทั่วประเทศ

เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ

พระราชภารกิจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะองค์พระประมุขของราชอาณาจักรไทยก็คือ การเจริญสัมพันธไมตรีกับนานาอารยประเทศ และในวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเจริญพระชนมายุครบ ๓๒ พรรษา และทรงครองราชย์ครบ ๑๓ ปี เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๒ จึงทรงมีพระราชดำริในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศเป็นระยะเวลาติดต่อกันหลายประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชีย ประเทศในทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย ในระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๐ (จากนั้นก็ไม่ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศอีกเลยจนกระทั่งปีพ.ศ. ๒๕๓๗ ที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว)

พระราชภารกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศนั้น นอกจากจะเป็นการเจริญสัมพันธไมตรีกับนานาอารยประเทศแล้ว ยังทำให้ทรงเป็นที่รู้จักกับประมุขของประเทศต่างๆ ได้แก่ พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระราชวงศ์ต่างๆ ทั้งในเอเชียและยุโรป รวมทั้งผู้นำประเทศและชนชั้นนำทางสังคมของแต่ละประเทศด้วย

นอกจากนี้ยังทรงศึกษาดูงานด้านพัฒนาต่างๆ ทั้งงานด้านการเกษตร งานด้านอุตสาหกรรม ตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศที่ได้เสด็จพระราชดำเนิน ซึ่งในกาลต่อมา ได้ทรงนำประสบการณ์ที่พบเห็นมาใช้เป็นแบบอย่างและปรับปรุงให้เข้ากับสภาพสังคมไทยในการจัดตั้งโครงการตามแนวพระราชดำริต่างๆ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย

พระบรมราชาโชวาทและพระราชดำรัส

พระบรมราโชวาท

“...เมื่อพูดถึงการสร้างความเร็วก้าวหน้าของบ้านเมือง มักจะคิดกันถึงงานที่ใหญ่โตมาก ๆ เช่น การสร้างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นต้น สำหรับประเทศของเรา ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ นักวิชาการและปฏิบัติการทางเทคโนโลยีหันมาพิจารณาถึงการสร้างสรรค์อีกแบบหนึ่งด้วย คือ การใช้หลักวิชาและความริเริ่มสร้างงานที่อาจดูไม่ใหญ่โตนัก แต่มีประสิทธิภาพสูง และอำนวยความสะดวกโดยตรงได้มาก โดยนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้ความสามารถ ตลอดจนแรงงานของคนส่วนใหญ่ให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และให้เกิดการเสียหาย หรือความสูญเปล่า น้อยที่สุด การสร้างความเจริญในลักษณะนี้ จะช่วยสร้างเสริมความเจริญของกิจการส่วนรวมได้แน่นอน เมื่อเราค่อย ๆ สร้างความเจริญมันคงให้เพิ่มทวีขึ้นแก่ทุกคนในชาติได้จริงๆ แล้ว ความเจริญยิ่งใหญ่ที่ปรารถนาปรารถนาก็จะเกิดตามมาเองในไม่ช้านัก...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ณ วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง วันอังคารที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๐

“...ความเจริญนั้นจะเกิดขึ้นได้ด้วยอาศัยปัจจัยสำคัญประกอบพร้อมกัน ๔ อย่าง. อย่างที่หนึ่ง **ต้องมีคนดี มีปัญญา มีความรับผิดชอบ** เป็นผู้ประกอบการ อย่างที่สอง **ต้องมีวิทยาการที่ดี** เป็นเครื่องใช้ประกอบการ อย่างที่สาม **ผู้ประกอบการต้องมีความวิริยะอุตสาหะ** และความเพ่งพินิจอย่างละเอียดรอบคอบในการทำงาน อย่างที่สี่ **ต้องรู้จักทำงานให้พอเหมาะ พอดี และพอควรแก่งานและแก่ประโยชน์ที่พึงประสงค์** ปัจจัยแห่งความเจริญดังกล่าวนี้ จะประกอบพร้อมกันขึ้นมิได้ หากบุคคลไม่พยายามศึกษาอบรมตนเองด้วยตนเอง อยู่เป็นนิตย์...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย
ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันศุกร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๕

พระบรมราโชวาท

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น. ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่วางแผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗

“...การล้มล้างของเก่าเพื่อสร้างขึ้นมาใหม่ นั้น อาจทำให้สิ่งดีที่มีอยู่แล้วต้องทำลายไปด้วย และทำให้ความเจริญต่างๆต้องหยุดชะงักลง การสร้างสรรค์ควรจะสามารถทำได้ด้วยวิธีการที่แยบคายกว่านั้น โดยร่วมกันคิดแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และสร้างสิ่งที่ยังขาดอยู่ให้สมบูรณ์ขึ้นมา...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันศุกร์ที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๕

พระบรมราโชวาท

“...โครงการพัฒนาต่างๆ ตั้งขึ้นเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้ว คือทรัพยากรตามธรรมชาติให้เกิดผลเป็นประโยชน์แก่ประเทศและประชาชนส่วนรวมให้ได้มากที่สุด ในทางปฏิบัตินั้น นอกจากจะได้ผลส่วนใหญ่หรือส่วนรวมตามจุดประสงค์แล้ว บางทีก็อาจทำให้มีการเสียหายในบางส่วนได้บ้าง **เพื่อที่จะให้โครงการมีผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย จำเป็นต้องพิจารณาจัดตั้งโดยรอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน ให้ทราบว่าจะผลที่เกิดจากโครงการนั้นจะมีขอบเขตต่อเนื่องไปเพียงใด และมีผลดีผลเสียประการใดที่จุดใดบ้าง** จึงได้สามารถวางแผนงานให้สอดคล้องต่อกันทุกส่วนทุกชั้น เพื่อแก้ไขส่วนที่จะเสียหายให้กลับเป็นดี ให้โครงการได้ประโยชน์มากที่สุด...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๑๙

“...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัว ให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะ**ผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้นต่อไปได้โดยแน่นอน** ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ ด้วยความรอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาดล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์ เพราะหากไม่กระทำด้วยความระมัดระวัง ย่อมจะหวังผลเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้โดยยาก...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันศุกร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

พระบรมราโชวาท

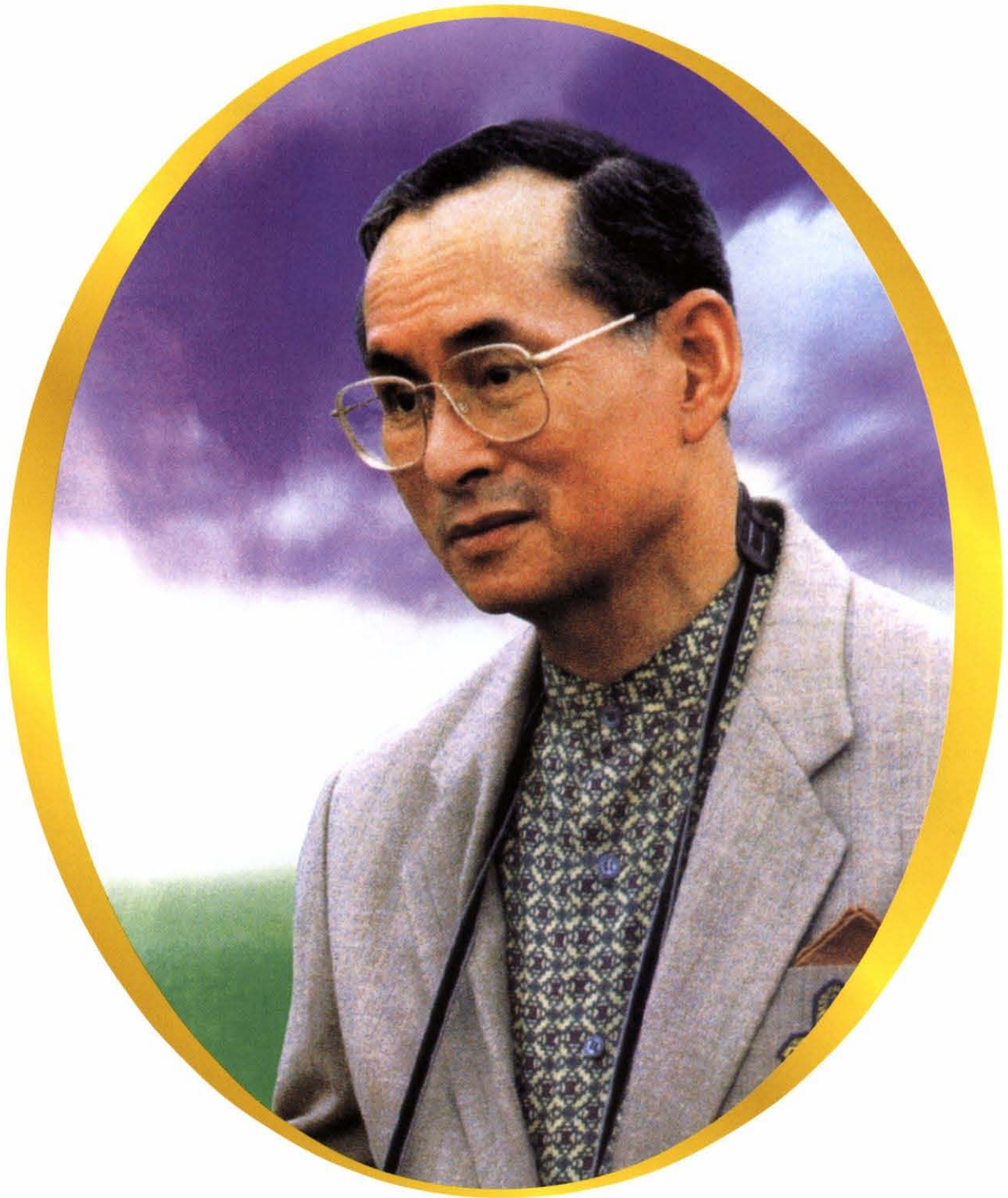
“...ความเพียรนั้นเป็นประธานของการงานทุกอย่าง การทำงานใดๆ ไม่ว่าจะเล็ก ใหญ่ ง่าย ยาก ถ้า ย่อหย่อนจากความเพียรแล้ว ยากที่จะให้สำเร็จเรียบร้อยทันเวลาได้ การฝึกฝนความเพียร ถึงหากแรกๆ จะรู้สึก เหน็ดเหนื่อยลำบาก แต่พอได้เพียรจนเป็นนิสัยแล้ว ก็จะกลับเป็นพลังอย่างสำคัญ ที่คอยกระตุ้นเตือนให้ทำงาน อย่างจริงจังด้วยใจเริง และเมื่อใดพลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้นการงานทั้งหลายก็สำเร็จได้โดย ง่ายตายและรวดเร็ว...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ณ สวนอัมพร วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๒

พระราชดำรัส

“...ทุกวันนี้ประเทศไทยยังมีทรัพยากรพร้อมมูล ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคล ซึ่งเรา สามารถนำมาใช้เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์และเสถียรภาพอันถาวรของบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี ข้อสำคัญ เราจะต้องรู้จักใช้ทรัพยากรทั้งนั้นอย่างฉลาด คือไม่นำมาทุ่มเทให้สิ้นเปลืองไปโดยไร้ประโยชน์ หรือ ได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หากแต่ระมัดระวังใช้ด้วยความประหยัดรอบคอบ ประกอบด้วยความคิดพิจารณาตาม หลักวิชา เหตุผล และความถูกต้องเหมาะสม โดยมุ่งถึงประโยชน์แท้จริงที่จะเกิดแก่ประเทศชาติ ทั้งใน ปัจจุบันและอนาคตอันยืนยาว...”

พระราชดำรัสในการเสด็จออกมหาสมาคมในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันศุกร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๙

พระราชดำรัส

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งทีสมัยใหม่ แต่เราพออยู่พอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยอยู่พอกิน มีความสงบ และทำงาน ตั้งจิตอธิษฐาน ปฏิธาน จุดมุ่งหมายในแง่นี้ ในทางนี้ ที่จะให้เมืองไทยอยู่พอกิน ไม่ใช่รุ่งเรือง อย่างยอด แต่ว่าการพออยู่พอกิน มีความสงบนั้น ถ้าจะเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้ารักษาความพออยู่ พอกินนั้นได้ เราจะยอดยิ่งยวด...”

พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะผู้แทนสมาคม องค์การเกี่ยวกับศาสนา ครู นักเรียนโรงเรียนต่างๆ นักศึกษามหาวิทยาลัย ในโอกาสเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันพุธที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๗

“...ประเทศไทยเราอาจไม่เป็นประเทศที่รุ่งเรืองที่สุดในโลก หรือรวยที่สุดในโลก หรือฟูฟ่าที่สุดในโลก แต่ก็ขอให้เมืองไทยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มีความสงบได้ เพราะว่าในโลกนี้หายากแล้ว เราทำเป็นประเทศ ที่สงบ ประเทศที่มีคนที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจริงๆ เราจะเป็นที่หนึ่งในโลกในข้อนี้ แล้วรู้สึกว่าเป็นหนึ่งในโลก ในข้อนี้จะดีกว่าผู้อื่น จะดีกว่าคนที่รวยที่สุดในโลก จะดีกว่าคนที่เก่งในทางอะไรก็ตามที่สุดในโลก ถ้าเรามี ความสงบ แล้วมีความสบาย ความมั่นคงที่สุดในโลกนั้น รู้สึกจะไม่มีใครสู้เราได้...”

พระราชดำรัสในโอกาสที่ประธานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ นำคณะกรรมการบริหารมูลนิธิฯ และนักเรียนทุนพระราชทานเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ณ ศาลาดุสิดาลัย วันจันทร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๓๙

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
กับการพัฒนาอุตสาหกรรม

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน นับเป็น ๖๐ ปีแห่งพระมหากษัตริย์คุณที่ได้ทรงพระเมตตาแก่ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ดังพระปณิธานที่ทรงประกาศพระบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” เมื่อครั้งพระราชพิธีบรมราชาภิเษก วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓

ตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชย์ ๖๐ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจัดตั้งโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาต่างๆ มากมายหลายโครงการ ทั้งทางด้านเกษตร การชลประทาน งานทางด้านสาธารณสุข โภค ฯลฯ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรม โดยทรงเริ่มต้นจากบริเวณพื้นที่ที่ได้เสด็จพระราชดำเนินบ่อยครั้ง ได้แก่ บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และราชบุรี ซึ่งโครงการเหล่านี้ปัจจุบันได้ขยายออกไปจนครอบคลุมทั่วประเทศนับ ๑,๐๐๐ โครงการ ในรูปของ “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ที่ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยได้รับการพัฒนาและมีความสุข “พอเพียง” สมดังพระปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งเน้นการพัฒนาในแบบ“ค่อยเป็นค่อยไป” ดังจะเห็นได้จากโครงการพัฒนาต่างๆที่เริ่มต้นจากขนาดเล็ก แต่ทว่าถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งในหลายโครงการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาข้อมูล ค้นคว้าทดลองด้วยพระองค์เอง ทั้งในเขตพระราชฐานและพื้นที่อื่นๆตามที่ทรงเห็นว่ามีความเหมาะสม ปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประสบความสำเร็จประการหนึ่งก็คือ การที่ทรงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสิ่งจำเป็นพื้นฐานให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในเบื้องต้น และมีวิถีชีวิตแบบ“พออยู่พอกิน”ดังพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานในหลายวาระด้วยกัน เช่น พระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่บัณฑิตในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีพ.ศ. ๒๕๑๗ ความตอนหนึ่งว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการ และใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป...”

การพัฒนาอุตสาหกรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมว่า จะต้องถูกต้องตามหลักวิชา โดยเริ่มจากงานขนาดเล็ก แต่มีประสิทธิภาพสูงและให้ผลประโยชน์ได้มาก รวมทั้งให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าโดยมีความสูญเปล่าน้อยที่สุด ดังพระบรมราโชวาทความตอนหนึ่งว่า

“...เมื่อพูดถึงการสร้างความสำเร็จก้าวหน้าของบ้านเมือง มักจะคิดกันถึงงานที่ใหญ่โตมาก ๆ เช่น การสร้างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นต้น สำหรับประเทศของเรา ข้าพเจ้าใคร่ขอให้เน้นวิชาการและปฏิบัติการทางเทคโนโลยี หันมาพิจารณาถึงการสร้างสรรค์อีกแบบหนึ่งด้วย คือการใช้หลักวิชาและความริเริ่มสร้างงานที่อาจดูไม่ใหญ่โตนัก แต่มีประสิทธิภาพสูง และอำนวยความสะดวกโดยตรงได้มาก โดยนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้ความสามารถ ตลอดจนแรงงานของคนส่วนใหญ่ให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และให้เกิดการเสียหายหรือความสูญเปล่าน้อยที่สุด...”

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยังได้ทรงมุ่งเน้นในเรื่อง“เศรษฐกิจพอเพียง”เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป และทำให้คนส่วนใหญ่ในประเทศได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมทางอุตสาหกรรมร่วมกันมากกว่าผลกำไรสำหรับใครคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะ ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...มาเร็ว ๆ นี้ โครงการต่างๆ โรงงานเกิดขึ้นมามาก จนกระทั่งคนนึกว่าประเทศไทยนี้เป็นเสือตัวเล็ก ๆ แล้วก็ไปเป็นเสือตัวโตขึ้น เราไปเห่อว่าจะเป็นเสือ

“ความจริงเคยพูดเสมอในที่ประชุมอย่างนี้ว่า การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง”

ในการพัฒนาอุตสาหกรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจัดตั้งโครงการทดลองหลายโครงการในหลากหลายพื้นที่ที่ตามความเหมาะสม เช่น โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา เพื่อเป็นสถานีทดลอง อาทิ นาข้าวทดลอง โครงการเพาะพันธุ์ปลา โครงการพืชสมุนไพร โครงการทดลองปลูกพืชโดยปราศจากดิน โครงการโคนม ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมี“โครงการหลวง”ในภาคเหนือ สำหรับแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โครงการโรงงานปาล์มน้ำมันขนาดเล็ก และโครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำยางพาราในภาคใต้

โครงการเหล่านี้เป็นแบบอย่างอันดีแก่เกษตรกรและการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติ จนอาจกล่าวได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นต้นแบบของนักอุตสาหกรรมและการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติไทยให้เจริญรุดหน้าจนสามารถเทียบเท่ากับนานาชาติอารยประเทศ ดังโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

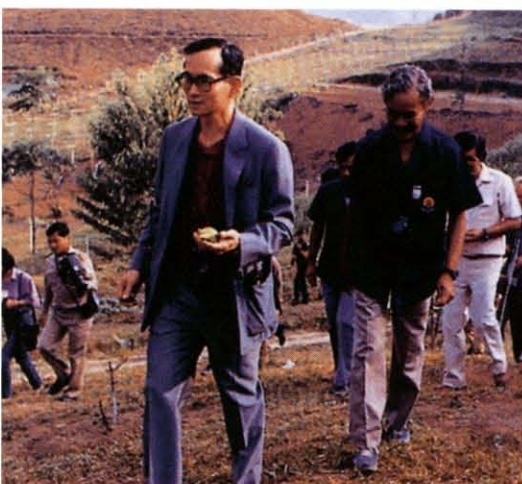

การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักดีว่าการเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของมวลมนุษยย์ ประกอบกับประเทศไทยมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตร และประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม พระองค์จึงสนพระราชหฤทัยงานทางด้านการเกษตรเป็นอย่างยิ่ง ดังพระราชดำริเกี่ยวกับการเกษตรความตอนหนึ่งว่า

“...เศรษฐกิจของเราขึ้นอยู่กับเกษตรมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว รายได้ของประเทศที่ได้มาใช้สร้างความสำเร็จต่าง ๆ เป็นรายได้จากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเจริญของประเทศต้องอาศัยความเจริญของการเกษตรเป็นสำคัญ...”

การจัดตั้งโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างแม่แบบในการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเป็นแบบอย่างของความสำเร็จ ซึ่งมีทั้งโครงการทางด้านการเกษตรแบบดั้งเดิม เช่น การทำนาและเลี้ยงสัตว์ จนกระทั่งถึงโครงการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร อุตสาหกรรมขนาดเล็ก อาทิ การจัดตั้งโรงสีข้าว โรงโคนม โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม โรงงานแปรรูปผลไม้ โรงงานเชื้อเพลิงที่ใช้วัตถุดิบเหลือใช้จากการเกษตร ฯลฯ โดยมีตัวอย่างโครงการทดลองเพื่อเป็นต้นแบบแก่เกษตรกร ได้แก่

โครงการนาข้าวทดลองและโรงสีข้าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มโครงการนาข้าวทดลองตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๐๔ ในพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต โดยนำข้าวพันธุ์ดีสำหรับนาดำและนาหว่านที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง มาปลูกทดลอง ทรงเตรียมการและเก็บข้อมูลทุกระยะตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งถึงเวลาเก็บเกี่ยวด้วยพระองค์เอง จนทราบอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทำนาข้าวให้ได้ผลดี ดังที่ได้พระราชทานพระราชดำริสเกี่ยวกับการทำนาให้แก่ผู้นำชาวนา ความตอนหนึ่งว่า

“...ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ศึกษาและทดลองทำนามาบ้าง และทราบดีว่าการทำนานั้นมีความยากลำบากเป็นอุปสรรคอยู่ไม่น้อย จำเป็นต้องอาศัยพันธุ์ข้าวที่ดี และต้องใช้วิชาการต่างๆด้วย จึงจะได้ผลเป็นล่ำเป็นสัน อีกประการหนึ่ง ที่นานั้นเมื่อสิ้นฤดูทำนาแล้ว ควรจะปลูกพืชอื่นๆบ้าง เพราะจะเพิ่มรายได้อีกไม่น้อย ทั้งจะช่วยให้ดินร่วน ช่วยเพิ่มปุ๋ยจากพืช ทำให้ลักษณะเนื้อดินดีขึ้น เหมาะสำหรับจะทำนาในฤดูต่อไป...”

โครงการนาข้าวทดลองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นโครงการที่ดำเนินการอย่างครบวงจร มีการจัดตั้ง“โรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดา” ในปีพ.ศ.๒๕๑๕ เพื่อศึกษาวิธีการเก็บรักษาข้าวและวิธีการสีข้าวให้เสียหายน้อยที่สุด เป็นต้นแบบให้ชาวนารวมกลุ่มเป็นสหกรณ์สีข้าวเปลือกเอง เพื่อให้สามารถขายข้าวได้ในราคาที่สูงขึ้น และแกลบที่ได้จากการสีข้าวยังทรงให้โรงอัดแกลบผลิตแกลบอัดแท่งเป็นเชื้อเพลิงอีกด้วย สำหรับข้าวเปลือกในโครงการนาข้าวทดลองของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานข้าวส่วนหนึ่งไปใช้ในพระราชพิธีพืชมงคล และพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และส่วนหนึ่งได้แจกให้กับชาวนาและเกษตรกรโดยใส่ในถุงพลาสติกขนาดเล็กเพื่อใช้เป็น“พันธุ์ข้าวทรงปลูกพระราชทาน”เพื่อเป็นสิริมงคล

โครงการเลี้ยงปลา ในปีพ.ศ.๒๔๙๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้นำพันธุ์ปลาหมอคจากเมืองป็นัง ประเทศมาเลเซีย มาเลี้ยงที่ สระหน้าพระที่นั่งอุดร ในบริเวณพระที่นั่งอัมพรสถาน และต่อมาได้พระราชทานพันธุ์ ปลาหมอคให้แก่ผู้ใหญ่บ้านและกำนันทั่วประเทศไปเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ จนกระทั่ง เป็นปลาที่รู้จักและนิยมของประชาชนโดยทั่วไป

ในปีพ.ศ.๒๕๐๘ สมเด็จพระจักรพรรดิแห่งประเทศญี่ปุ่น ขณะดำรง พระอิสริยยศมกุฎราชกุมารแห่งประเทศญี่ปุ่น ได้ถวายพันธุ์ปลา*ทิลapia* *นิโลติกา* แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจำนวน ๒๕ คู่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้นำ ปลาดังกล่าวมาเลี้ยงที่บ่อบริเวณสวนจิตรลดา ปรากฏว่าเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย ขยายพันธุ์ รวดเร็ว สามารถนำมาประกอบอาหารได้หลายชนิด มีรสชาติอร่อย และมีคุณประโยชน์ ต่อร่างกาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่อว่า “ปลานิล” และ พระราชทานให้กรมประมงนำไปแจกจ่ายแก่เกษตรกร จนกระทั่งปลานิลกลายเป็นปลา ที่เกษตรกรนิยมเพาะเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย นอกจากนี้พระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงสนพระราชหฤทัยต่อการศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับการเลี้ยงปลา อยู่เสมอ เช่น การรักษาพันธุ์ปลาบางชนิดที่กำลังจะสูญพันธุ์ การพระราชทาน แนวคิดเกี่ยวกับการจัดระเบียบการจับปลาของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ทรัพยากร ด้านสัตว์น้ำยังคงอยู่อย่างยาวนาน

โครงการพัฒนาวิชาการและการวิจัยทางการประมงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงวางแนวทาง โดยทรงเริ่มต้นจากการศึกษาทดลองด้วยพระองค์ เองนั้น ต่อมาได้กระจายครอบคลุมไปในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทยทั่วประเทศ อย่างกว้างขวาง มีเกษตรกรเป็นจำนวนมากหันมาให้ความสนใจเลี้ยงปลา ทั้งที่เป็น อาชีพหลักและอาชีพเสริมจากงานด้านอื่น

โครงการโรงโคนมสวนจิตรลดาและผลิตภัณฑ์นม ในปีพ.ศ.๒๕๐๕ ได้มีผู้น้อมเกล้าฯ ถวายโคแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการเลี้ยงโคนมร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ และได้ริตนมวัว นำนมที่เหลือจากให้ลูกโคกินได้นำไปจำหน่าย จากนั้นได้มีการสร้างโรงงานขนาดเล็กเพื่อแปรรูปนมเป็นนมผงชื่อ “โรงนมผงสวนดุสิต” เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๒ ซึ่งถือว่าโรงงานแห่งนี้เป็น **โรงงานผลิตนมผงแห่งแรกในประเทศไทย**

โครงการโรงโคนมสวนจิตรลดาเป็นโรงงานสาธิตการเลี้ยงโคนม ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนมและปรับปรุงพันธุ์โคเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศของไทย เป็นตัวอย่างต้นแบบให้กิจการโคนมของประเทศไทยเจริญรุดหน้าไปได้อย่างกว้างขวาง ดังเช่น โรงนมหนองโพราชบุรี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินเปิดโรงงานนมผงหนองโพ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๕ และทรงรับสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรีไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์

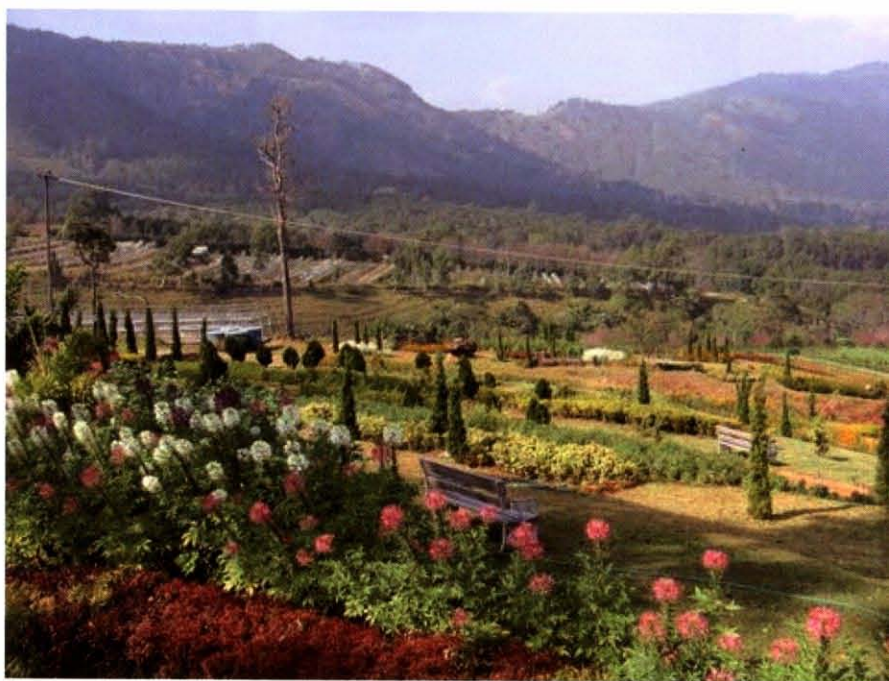
ปัจจุบันโครงการโรงโคนมสวนจิตรลดาได้พัฒนาขีดความสามารถในการผลิตได้ในระดับสูง มีผลิตภัณฑ์ที่ใช้นมเป็นวัตถุดิบมากมายหลายชนิด เช่น นมสดสวนจิตรลดา นมเม็ดสวนดุสิต เนยแข็งจากโรงเนยแข็งสวนจิตรลดา ไอศกรีม นมสดปราศจากไขมัน เนยสด คุกกี้เนยสด โยเกิร์ต และนมข้นหวาน เป็นต้น

โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์น้ำผลไม้ การผลิตน้ำผลไม้ในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาเป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้ทดลองเป็นตัวอย่าง โดยเริ่มขึ้นในปีพ.ศ.๒๕๒๗ เนื่องจากศูนย์รวมนมสวนจิตรลดาได้เลิกใช้เครื่องพาสเจอร์ซีในการผลิตนม จึงได้นำเครื่องดังกล่าวมาผลิตน้ำผลไม้แทน ปรากฏว่าได้รับความนิยมมาก จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์เพื่อจัดตั้งโรงงานแปรรูปน้ำผลไม้โดยมีโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาให้การสนับสนุน จนกระทั่งในปีพ.ศ.๒๕๓๓ จึงมีการจัดตั้งโรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องขึ้นในสวนจิตรลดา ผลิตน้ำผลไม้บรรจุขวดพลาสติก และได้ขยายไปสู่การบรรจุกระป๋องในปีพ.ศ.๒๕๓๕ โดยใช้ภาชนะฝาเปิดแบบพร้อมดื่ม

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงจัดตั้งโครงการทดลองทางด้านเกษตรอุตสาหกรรมอีกหลากหลายชนิด ในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา อาทิ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โรงอบผลไม้ เครื่องอบแห้งพลังแสงอาทิตย์ การผลิตกระดาษสา การผลิตเอทิลแอลกอฮอล์จากกากน้ำตาล ฯลฯ

โครงการหลวง เกิดขึ้นจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานประทับ ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ และได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรชาวเขา ได้ทอดพระเนตรเห็นความเป็นอยู่ของชาวเขาที่มีฐานะยากจน มีอาชีพปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอย พระองค์ทรงเห็นว่าถ้าปล่อยให้ชาวเขาปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอยต่อไปในอนาคตจะส่งผลเสียหายต่อการปกครอง เศรษฐกิจ และทรัพยากร

ธรรมชาติอย่างร้ายแรง จึงทรงริเริ่มส่งเสริมการเกษตรแก่ชาวเขา โดยในเบื้องต้นได้พระราชทานพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ให้แก่ชาวเขาเพื่อทดแทนการปลูกฝิ่น

และในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งโครงการส่วนพระองค์ขึ้น ชื่อว่า “โครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา” และต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการหลวงพัฒนาชาวเขา” ซึ่งโครงการนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยทางด้านการเกษตรต่างๆ หลายโครงการ อาทิ การวิจัยเกี่ยวกับพืชผักเมืองหนาว

การวิจัยไม้ดอกไม้ประดับ การวิจัยพืชไร่ การวิจัยงานเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

จากการทำวิจัย โครงการหลวงได้ขยายผลไปสู่การพัฒนา โดยชักชวนชาวเขาให้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรแก่ชาวเขา ทำให้ปัญหายาเสพติดและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของชาวเขาได้รับการแก้ไขด้วยความรวดเร็ว และชาวเขามีอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้อย่างมั่นคง

งานโครงการหลวงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ โดยได้รับรางวัลแมกไซไซในด้านส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประเทศ เมื่อปีพ.ศ.๒๕๓๑ ซึ่งในปัจจุบันโครงการหลวงมีพื้นที่ครอบคลุมใน ๕ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แม่ฮ่องสอน และพะเยา โดยมีสถานีวิจัยหลัก ๔ แห่ง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน ๓๖ โครงการ

การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นแบบอย่างของการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยทรงยึดหลักการ“เศรษฐกิจพอเพียง” คือทำให้ทุกคนสามารถพึ่งพาตนเองได้และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด

แนวพระราชดำริเรื่องการพัฒนากิจการขนาดกลางและขนาดย่อมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นในเรื่องของ“การรวมกลุ่มเพื่อสร้างพลัง” อาทิ การที่ทรงสนับสนุนให้เกษตรกรใช้วิธีการของสหกรณ์เพื่อร่วมกันแบ่งปันเทคโนโลยีและเงินทุน และทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ดังพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับงานสหกรณ์ที่พระราชทานแก่กลุ่มชาวไร่พัฒนาไทย-อิสราเอล เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๙ ความตอนหนึ่งว่า

“...สหกรณ์นี้ ก็จะต้องให้เข้าใจว่าเป็นวิธีหนึ่ง มีการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มเป็นก้อน เพื่อที่จะให้ได้ผล ในการพัฒนาความเป็นอยู่ของตน และอยู่รวมกัน ก็ทำให้มีแรงงาน คือร่วมแรงงานเพื่อการอาชีพให้ เจริญงอกงาม...”

กิจการด้านสหกรณ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวทรงสนับสนุนสามารถพัฒนาและเจริญก้าวหน้า มาเป็นลำดับ ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาทิ สหกรณ์การเกษตร หุบกะพง สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี สหกรณ์ การเกษตรโนนดินแดง สหกรณ์ประมงคุ้งกระเบน ฯลฯ

นอกจากกิจกรรมทางด้านสหกรณ์แล้ว พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาด กลางและขนาดย่อมที่เด่นชัดที่สุดอีกประการหนึ่งของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็คือ การเป็นแบบอย่าง ในการดำเนินกิจการแก่เกษตรกรและประชาชนในรูป ของโครงการทดลองต่างๆ รวมทั้งยังเป็นที่ปรึกษาแก่

ประชาชนในการดำเนินกิจการด้วย เช่น โครงการ ทดลองต่างๆพอสังเขปดังนี้

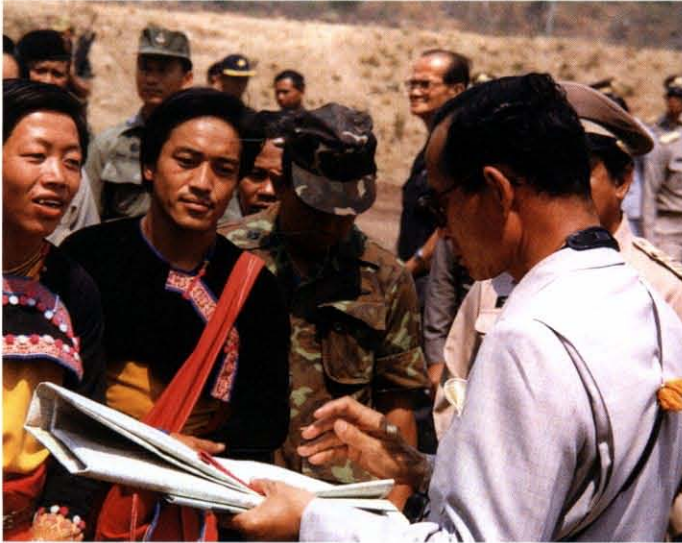
โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา
จุดมุ่งหมายของการก่อตั้งโครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดา คือ การเป็นแบบอย่างในการประกอบ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทรงมุ่งเน้นการใช้ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและได้ประโยชน์สูงสุด ด้วยการผลิตที่ไม่ซับซ้อน และใช้กระบวนการทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าช่วย โครงการเหล่านี้ สามารถประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างในการ ดำเนินกิจการแก่ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นโรงโคนม สวนจิตรลดา โรงนมผงสวนดุสิต โรงสีข้าวตัวอย่าง โรงบดเกลือ โรงนมเม็ด โรงกลั่นแอลกอฮอล์ โรง เนยแข็ง ซึ่งปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ภายใต้ตราสัญลักษณ์ และชื่อของโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดามากมาย และเป็นที่ยอมรับในท้องตลาด สามารถเลี้ยงตัวเองได้ เป็นอย่างดี

มูลนิธิโครงการหลวง พระราชภารกิจในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดเล็กของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สำคัญอีกโครงการหนึ่ง ได้แก่ การจัดตั้ง “มูลนิธิโครงการหลวง” ในเขตพื้นที่ของชาวเขา ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องยาเสพติดและปัญหาการบุกรุกป่าไม้ ซึ่งต่อมาโครงการหลวงได้มีผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานราชการต่างๆ นำอมรนำพระราชดำริและร่วมกันส่งเสริมมูลนิธิจนประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ชาวเขามีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลงานที่สำคัญของโครงการหลวงในแง่ของการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ได้แก่ การจัดตั้งบริษัทดอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด เพื่อผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากผลิตผลทางการเกษตร ภายใต้เครื่องหมายสินค้า “ดอยคำ” ซึ่งในปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์แปรรูปและอาหารกระป๋องที่หลากหลาย อาทิ แยมสตอร์วี่เบอร์รี่ แยมพลับ แยมท้อ แป้งสาลี น้ำกระเจี๊ยบบรรจุกระป๋องเข้มข้น น้ำแกงฮั้ว น้ำเสาวรส เป็นต้น

โรงงานหลวงอาหาร ภายหลังจากการจัดตั้งโครงการหลวงเพื่อพัฒนาชาวเขา โดยการส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกพืชผักชนิดต่างๆ แทนการปลูกฝิ่นจนประสบความสำเร็จ ทำให้ผลผลิตของชาวเขามีเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้มีพระราชดำริให้จัดตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขึ้น โดยบทบาทหลักของโรงงานนี้ ได้แก่ การผลิตพืชเกษตรในเชิงอุตสาหกรรม การแปรรูปผลิตภัณฑ์ในกระบวนการอุตสาหกรรมเกษตร และการพัฒนาทางด้านการตลาด โรงงานหลวงเหล่านี้ต่อมาได้มีการขยายไปอีกหลายโรงงานในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ทำหน้าที่ในการเป็นต้นแบบของโรงงานแปรรูปทางการเกษตร และเป็นตัวกลางระหว่างเกษตรกรกับตลาดรับซื้ออีกด้วย

อุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก การปลูกปาล์มน้ำมันเป็นที่นิยมของเกษตรกรภาคใต้ ซึ่งแต่เดิมเกษตรกรมักประสบปัญหาในเรื่องการขนส่งผลปาล์มไปยังโรงงานหีบน้ำมันปาล์มที่มีจำนวนน้อยและอยู่ห่างไกลทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าขนส่งเป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยเกษตรกรสวนปาล์มเหล่านี้ จึงได้มีพระราชดำริให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาโรงงานต้นแบบเพื่อหีบน้ำมันปาล์มขนาดเล็กในระดับที่เกษตรกรสามารถดำเนินการด้วยตนเองได้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้สร้างโรงงานหีบผลปาล์มไว้ที่สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ซึ่งได้ผลดี นอกจากการหีบน้ำมันปาล์มแล้วยังนำกากของลูกปาล์มไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ และนำไซปาล์มไปแปรรูปทำสบู่ด้วย ปัจจุบันศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอินเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ได้จัดสร้างโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็กด้วย

ผลิตภัณฑ์จากยางพารา ดังกล่าวไว้ข้างต้นว่า
แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เกี่ยวกับการพัฒนาคือการพัฒนาด้วย“ความรู้” ดังนั้นจึง
เกิด“ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”
กระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย และศูนย์
เหล่านี้ได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดวิชาการ
เพื่อยกระดับการทำเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตร
สำหรับภาคใต้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่อง
มาจากพระราชดำริได้ทำการศึกษาวิจัยและแปรรูป
ผลิตภัณฑ์จากยางพาราในรูปแบบต่างๆ อาทิ จาน
รองแก้ว เบาะพองน้ำ ขาเทียม เป็นต้น จากนั้นได้
ส่งมอบให้ศูนย์วิจัยยางสงขลา สถาบันวิจัยยาง
กรมวิชาการเกษตร เป็นผู้ดำเนินการต่อ ซึ่งได้ขยาย
แผนงานและพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตและแปรรูป
ยางพาราอย่างครบวงจร มีการจัดตั้งโรงงานผลิตภัณฑ์
ยางขนาดเล็ก รวมทั้งดำเนินการทางด้านการตลาดและ
จัดจำหน่ายด้วย

การพัฒนาด้านพลังงาน

พระราชภารกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านพลังงานมีหลากหลาย และสร้างคุณค่าอันอเนกอนันต์ต่อประชาชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่ง แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านพลังงานส่วนใหญ่ทรงมุ่งเน้นในเรื่องการค้นคว้าวิจัยการใช้พลังงานที่เหมาะสมกับประเทศ ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับพลังงานทดแทนซึ่งทรงเป็นห่วงเรื่องราคาน้ำมันในตลาดโลกที่สูงขึ้น โดยเฉพาะโครงการผลิตพลังงานชนิดใหม่เพื่อทดแทนน้ำมัน ดังพระราชดำรัสเกี่ยวกับพลังงานทดแทนความตอนหนึ่งว่า

“...พูดถึงไฟฟ้าและพลังงาน ไฟฟ้าและพลังงานนี้ การไฟฟ้าต้องใช้พลังงาน เพราะว่าสำหรับบ้านไฟฟ้าต้องใช้พลังงาน เพื่อให้มีพลังงานไฟฟ้า อันนี้ก็ทำมานานแล้ว เวลาขาดแคลนเชื้อเพลิง ก็บอกว่าให้ปิดโทรทัศน์ให้ปิดไฟ แล้วบอกได้ผลดี ความจริงเปิดโทรทัศน์ ไม่เป็นไร ถ้าน้ำมันเชื้อเพลิงหมดแล้ว ก็ยังใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นได้ มี แต่ต้องขยัน ต้องหาวิธีที่จะทำให้เชื้อเพลิงเกิดขึ้นมาใหม่...”

โครงการพัฒนาด้านพลังงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มดำเนินการควบคู่มากับพระราชกรณียกิจการพัฒนาด้านอื่นๆ ซึ่งมีหลากหลายโครงการ และสามารถเอื้ออำนวยประโยชน์แก่พสกนิกรและประเทศชาติโดยรวม โดยมีรายละเอียดแต่ละโครงการพอสังเขป ดังนี้

โครงการพัฒนาพลังงานแก๊สชีวภาพ เริ่มดำเนินการทดลองในโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา โดยใช้มูลของโคในโครงการโรงโคนมสำหรับผลิตแก๊สชีวภาพ ซึ่งต่อมาได้รับการพัฒนาให้สามารถผลิตพลังงานในจำนวนที่มากขึ้น จนกระทั่งผู้ประกอบการฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่สามารถนำไปพัฒนาสร้างโรงงานผลิตก๊าซ เพื่อเป็นพลังงานหมุนเวียนภายในฟาร์มของตนได้

แก๊สโซฮอลล์ แนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้านพลังงานทดแทนน้ำมันเริ่มดำเนินการมากกว่า ๒๐ ปี ซึ่งในขณะนั้นเกิดปัญหาน้ำมันดิบในตลาดโลกมีราคาสูงมาก จึงมีความพยายามคิดค้นแหล่งพลังงานอื่นๆ ขึ้นมาเพื่อทดแทน พระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มโครงการทดลองผลิตแก๊สเชื้อเพลิงเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยเริ่มทำการศึกษาด้านทุนการผลิตแอลกอฮอล์จากอ้อย (เอทิลแอลกอฮอล์หรือเอทานอล) โดยทรงพระราชทานเงินทุนวิจัยในการดำเนินการจำนวน ๙๒๕,๕๐๐ บาท เพื่อให้จัดสร้างอาคารและอุปกรณ์ต่างๆ ในเบื้องต้น และเปิดดำเนินการผลิตเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และ ๒๕๓๗ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถผลิตเอทานอลในปริมาณเพียงพอสำหรับผสมกับน้ำมันเบนซินในอัตราส่วน ๑ : ๔ โดยเรียกเชื้อเพลิงดังกล่าวว่า น้ำมันแก๊สโซฮอลล์ และได้นำไปใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ทุกคันของโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาที่ใช้ น้ำมันเบนซิน และต่อมาได้ร่วมมือกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยและสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ปรับปรุงคุณภาพของเอทานอลเพื่อมาผสมกับน้ำมันเบนซิน และสามารถนำมาจำหน่ายเพื่อใช้เติมกับรถยนต์ของประชาชนทั่วไปได้

ดีโซฮอล์ น้ำมันดีโซฮอล์ หมายถึง น้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้จากการผสมน้ำมันดีเซล เอทานอล และสารอื่นที่จำเป็น เพื่อนำมาเป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล การจัดตั้งโครงการดีโซฮอล์ของโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา เริ่มต้นในปีพ.ศ. ๒๕๔๑ โดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยร่วมกับโครงการ

ส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ทดลองผสมเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ร้อยละ ๙๕ กับน้ำมันดีเซลและสารอิมัลซิไฟเออร์ ในอัตราส่วน ๑๔ : ๘๕ : ๑ สามารถนำน้ำมันดีโซฮอล์นี้ไปใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซลในรถยนต์ของโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้ และมีประสิทธิภาพดี อีกทั้งยังสามารถลดมลพิษได้ด้วย

น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ การนำน้ำมันพืชมาเป็นเชื้อเพลิงทดแทนสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปีพ.ศ. ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้กองงานส่วนพระองค์ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำน้ำมันปาล์มมาใช้กับเครื่องยนต์ดีเซล โดยการทดลองใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซล ซึ่งจากผลการทดลองเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ในรถยนต์ของกองงานส่วนพระองค์ พบว่าไม่มีผลกระทบต่อเครื่องยนต์ดีเซล ทั้งยังสามารถช่วยลดมลพิษทางอากาศได้ด้วย จากผลสำเร็จดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์ยื่นจดสิทธิบัตร ณ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ในชื่อ “การใช้ น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องยนต์ดีเซล” ซึ่งในปีพ.ศ. ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้จัดส่งผลงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปร่วมแสดงในงานนิทรรศการสิ่งประดิษฐ์นานาชาติ ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม และ “โครงการน้ำมันไบโอดีเซลสูตรสกัดจากน้ำมันปาล์ม” สามารถคว้ารางวัลเหรียญทองประกาศนียบัตรสดุดีเทิดพระเกียรติคุณ พร้อมถ้วยรางวัล อันนำมาซึ่งความปลาบปลื้มยินดีแก่ประชาชนชาวไทยทั้งมวล

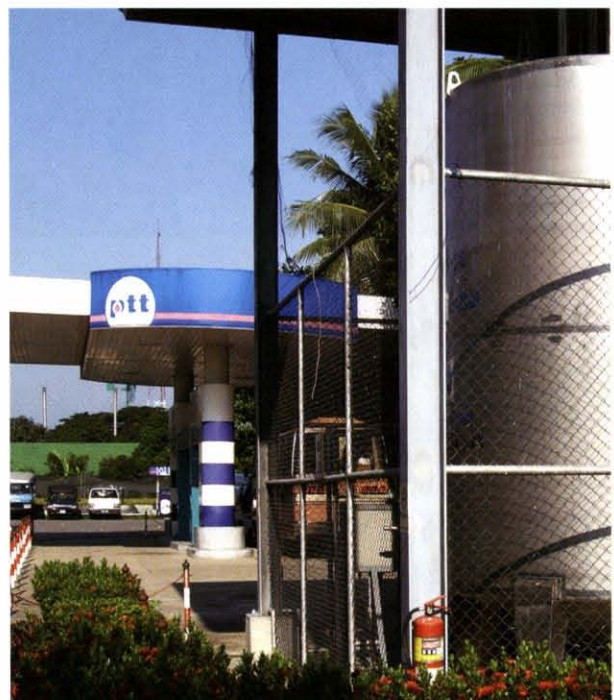
การพัฒนาเชื้อเพลิงสีเขียว ในปีพ.ศ.๒๕๓๐

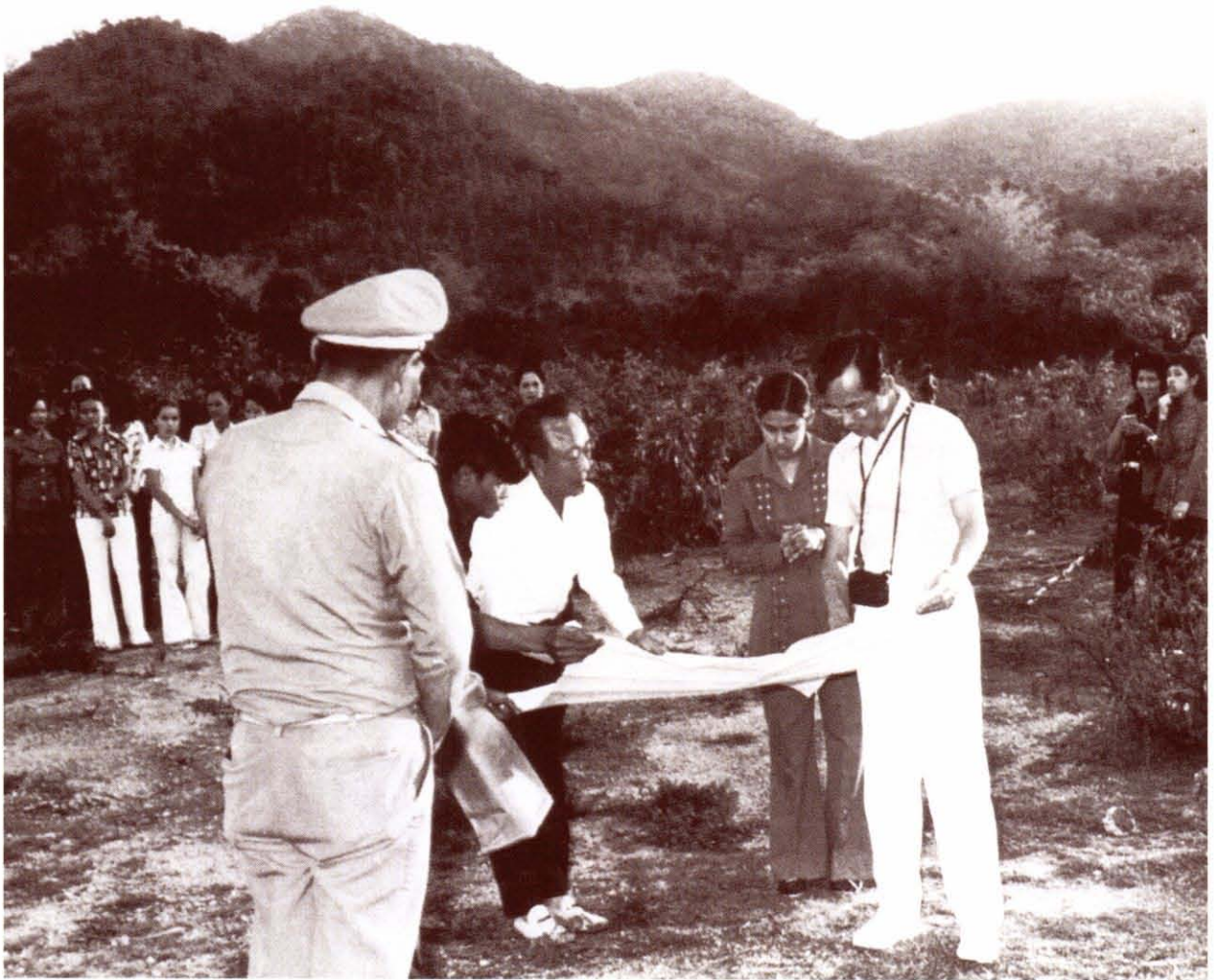
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยที่จะนำเอาวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ โดยนำวัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ จากการเกษตรมาผลิตเป็นแท่งเชื้อเพลิงที่เรียกว่า “เชื้อเพลิงเขียว” โดยนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเป็นวัตถุดิบ อาทิ ผักตบชวา ชี้นำจากถุงเพาะเห็ด แกลบบด ซึ่งเชื้อเพลิงเหล่านี้สามารถลดการใช้ทรัพยากรป่าไม้เพื่อนำมาเป็นฟืนและถ่าน

พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยการนำพลังงานลมและพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทห่างไกลที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ พระองค์ได้นำระบบเซลล์พลังงานแสงอาทิตย์มาผลิตไฟฟ้าสำหรับใช้กับวิทยุสื่อสาร ณ โครงการหลวงแม่ปูนหลวง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และโครงการหลวงปางอุ๋ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

สำหรับการพัฒนาพลังงานลม มีการนำพลังงานลมไปใช้ประโยชน์ในงานโครงการหลวงเป็นจำนวนมาก เช่น การติดตั้งกังหันลมเพื่อใช้สูบน้ำ ในโครงการพระราชดำริการพัฒนาน้ำเพื่อการเกษตรทุ่งสาเมาะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ซึ่งสามารถทำให้เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่สูงสามารถมีน้ำเพื่อการเกษตรได้ โดยใช้พลังงานที่ถูกลงและสะอาด

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาอีกแขนงหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่สำคัญคือ พระราชภารกิจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยว่าสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนชาวไทยกำลังเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการทำนุบำรุงและปรับปรุงสภาพทรัพยากรธรรมชาติให้ดีขึ้น อาทิ การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ฯลฯ

การอนุรักษ์ดิน ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้จัดตั้งขึ้นโดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ทรงตระหนักว่าการที่เกษตรกรจะใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างคุ้มค่า นั้น จะต้องมีการบำรุงรักษาดินเพื่อให้สามารถปลูกพืชให้ได้ผลผลิตสูงสุด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานพระราชดำริสแนะนำให้เกษตรกรปรับปรุงและบำรุงดินด้วยตนเอง ดังความตอนหนึ่งว่า

“...การปรับปรุงที่ดินนั้น ต้องอนุรักษ์ผิวดินซึ่งมีความสมบูรณ์ไว้ ไม่ให้ไถหรือลอกหน้าดินทิ้งไป สงวนไม้ยืนต้นที่ยังเหลืออยู่ เพื่อที่จะรักษาความชุ่มชื้นของผิวดิน...”

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ดินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวคิดในการอนุรักษ์ดินมีจำนวนหลายโครงการด้วยกัน อาทิ “โครงการแกล้งดิน” ที่ได้ดำเนินการในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่อง

มาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาและพัฒนาพื้นที่พรุ ซึ่งเป็นพื้นดินเปรี้ยวให้เป็นดินที่มีคุณภาพ สามารถทำการเพาะปลูกได้ ดังได้พระราชทานแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“...ให้มีการทดลองทำดินให้เปรี้ยวจัด โดยการระบายน้ำให้แห้งและศึกษาวิธีแก้ดินเปรี้ยว เพื่อนำผลไปแก้ปัญหาดินเปรี้ยวให้แก่ราษฎรที่มีปัญหาในเรื่องนี้ในเขตจังหวัดนราธิวาส โดยให้ทำโครงการศึกษาทดลองในกำหนด ๒ ปี และพืชทำการทดลองควรเป็นข้าว...”

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นตัวอย่างในการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การขยายพันธุ์พืชเพื่ออนุรักษ์ดินและบำรุงดิน ทำให้สามารถปลูกพืชได้ผลผลิตอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

โครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ดินที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริก็คือ โครงการนำหญ้าแฝกมาปลูกเพื่อป้องกันการชะล้างและพังทลายของหน้าดินและอนุรักษ์ความชุ่มชื้นในดิน ดังได้พระราชทานแนวพระราชดำริเรื่องการนำหญ้าแฝกมาใช้สำหรับการอนุรักษ์ดินหลายครั้ง เช่น พระบรมราโชวาทที่พระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๐ ความตอนหนึ่งว่า

“...การปลูกหญ้าแฝก จะต้องปลูกให้ชิดติดกันเป็นแถว และวางแนวให้เหมาะสมกับลักษณะของภูมิประเทศ เป็นต้นว่า บนพื้นที่สูง จะต้องปลูกตามแนวขวางของความลาดชันและร่องน้ำ บนพื้นที่ราบ จะต้องปลูกรอบแปลงหรือปลูกตามร่องสลักกับพืชไร่ ในพื้นที่เก็บกักน้ำ จะต้องปลูกเป็นแนวเหนือแหล่งน้ำ หญ้าแฝกที่ปลูกโดยหลักวิธีดังนี้ จะช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดิน รักษาความชุ่มชื้นในดิน เก็บกักตะกอนดินและสารพิษต่างๆไม่ให้ไหลลงแหล่งน้ำ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีแก่การอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการฟื้นฟูดินและป่าไม้ให้สมบูรณ์ขึ้น...”

แนวคิดเรื่องการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินได้รับการน้อมนำมาปฏิบัติอย่างแพร่หลาย และประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมในการอนุรักษ์ดินและช่วยป้องกันการพังทลายของหน้าดิน โครงการนี้ได้รับการยอมรับจากธนาคารโลกว่า เป็นตัวอย่างที่ดีในการนำหญ้าแฝกมาอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งในปีพ.ศ. ๒๕๓๖ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดิน

และน้ำแห่งธนาคารโลกและคณะได้เข้าเฝ้าฯ เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายเกียรติบัตรรางวัลสดุดีพระเกียรติคุณแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่ทรงมุ่งมั่นส่งเสริมให้ใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์น้ำและดิน

เห็นได้ว่า แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์ดินของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวคิดในการพัฒนาที่เริ่มต้นจากปัจจัยพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนเช่นเดียวกับแนวคิดเรื่อง“ทฤษฎีใหม่”ที่ได้กล่าวไปแล้วในเบื้องต้น

การอนุรักษ์ป่าไม้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยและเล็งเห็นความสำคัญของป่าไม้เป็นอย่างยิ่ง ทรงห่วงใยในเรื่องการลดลงของป่าไม้ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องความแห้งแล้งและปัญหาน้ำท่วมทรงมีแนวคิดที่จะเพิ่มปริมาณป่าไม้ให้มากขึ้นด้วยการสร้างความสำนึกในการอนุรักษ์ให้เกิดขึ้นกับประชาชน ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

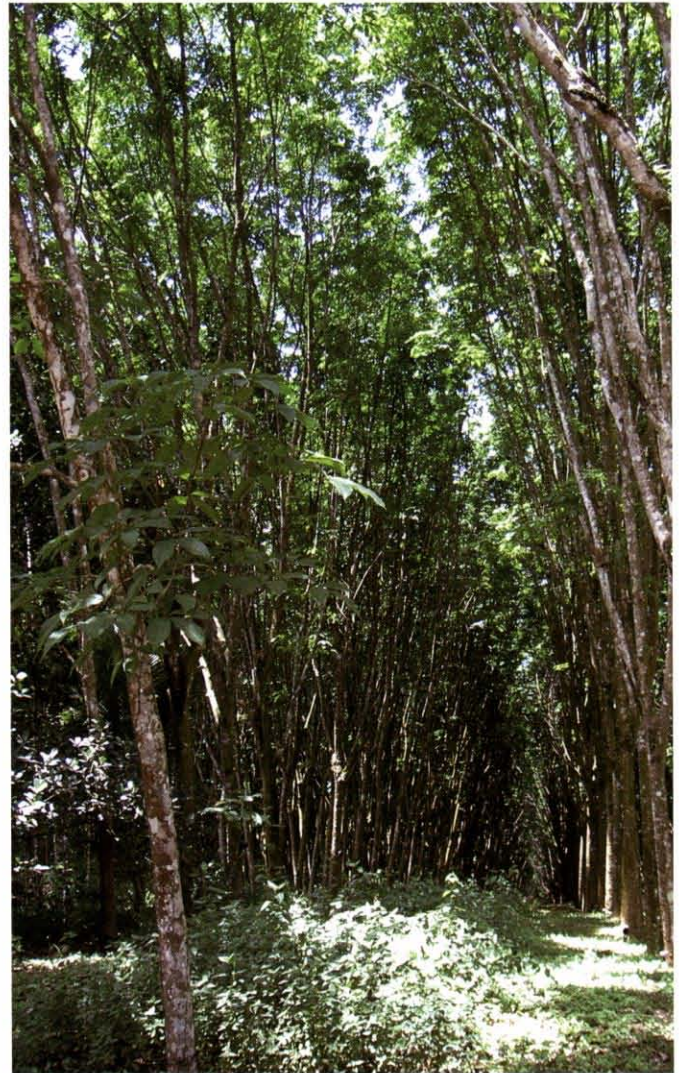
หลายครั้ง ก่อให้เกิดโครงการเกี่ยวกับการปลูกป่าและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำหลายโครงการ ดังพระราชดำรัสเรื่อง “ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก” สำหรับการพัฒนาพื้นที่เสื่อมโทรมเขาชะงุ้ม จังหวัดราชบุรี ความว่า

“...ถ้าเลือกได้ทีที่เหมาะสมแล้ว ก็ทิ้งป่านั้นไว้ตรงนั้น ไม่ต้องไปทำอะไรเลย ป่าจะเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นป่าสมบูรณ์โดยไม่ต้องไปปลูกเลยสักต้นเดียว...”

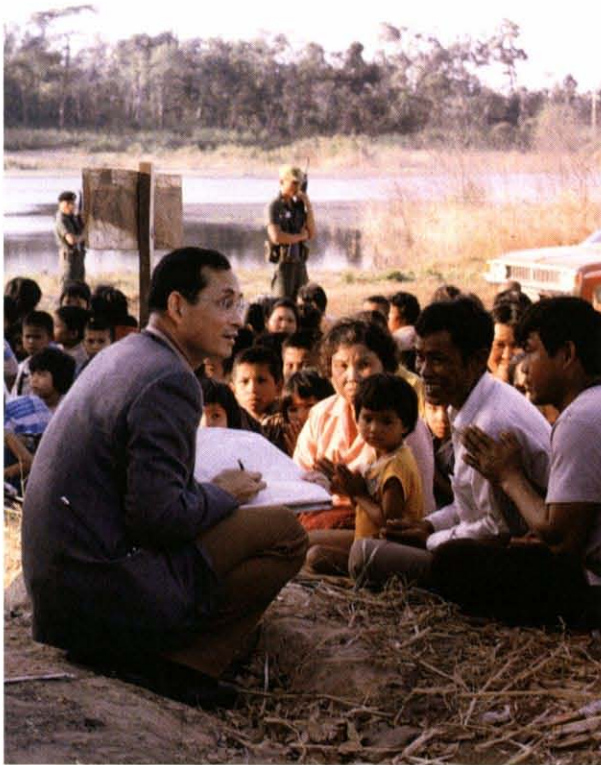
นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ยังทรงพระราชทานแนวพระราชดำริเรื่องป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง เพื่อดำเนินการในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแนวคิดนี้ก็คือการปลูกป่าเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้จากป่า ได้แก่ การได้ไม้ผล ได้ไม้สร้างบ้าน และได้ไม้ฟืน และยังให้ประโยชน์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ สามารถช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำด้วย ดังพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“...การปลูกป่า ๓ อย่าง แต่ให้ประโยชน์ ๔ อย่าง ซึ่งได้ไม้ผล ไม้สร้างบ้าน และไม้ฟืนนั้น สามารถให้ประโยชน์ได้ถึง ๔ อย่าง คือ นอกจากประโยชน์ในตัวเองตามชื่อแล้ว ยังสามารถให้ประโยชน์อันที่ ๔ ซึ่งเป็นข้อสำคัญคือ สามารถช่วยอนุรักษ์ดินและต้นน้ำลำธารด้วย...”

งานด้านการอนุรักษ์ป่าไม้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ยังครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ป่าชายเลน

และป่าพรุด้วย ดังเช่นโครงการพัฒนาและฟื้นฟูป่าชายเลนในเขตพื้นที่เป้าหมายของจังหวัดสงขลาและจังหวัดปัตตานี และได้ขยายไปยังพื้นที่อื่นๆ ทำให้พื้นที่ป่าชายเลนของประเทศไทยได้รับการฟื้นฟูและอนุรักษ์มากขึ้นทั่วประเทศ และสำหรับการอนุรักษ์พื้นที่ป่าพรุอันเป็นป่าที่ยังหลงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวที่จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นป่าดงดิบที่มีน้ำท่วมขัง

สำหรับอุปโภคบริโภคประชาชนได้ ดังพระราชดำรัสเกี่ยวกับการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น (Check Dam) ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นฝายสำหรับรักษาความชุ่มชื้น และฝายสำหรับดักตะกอนดินไม่ให้ตกลงสู่ฝายแรก เพื่อป้องกันไม่ให้นดินเงิน ความตอนหนึ่งว่า

“...ให้พิจารณาดำเนินการสร้างฝายราคาประหยัด โดยใช้วัสดุราคาถูกและหาง่ายในท้องถิ่น เช่น แบบทิ้งหินคลุมด้วยตาข่าย ปิดกั้นร่องน้ำกับลำธารเล็กๆเป็นระยะๆ เพื่อใช้เก็บกักน้ำและตะกอนดินไว้บางส่วน โดยน้ำที่กักเก็บไว้จะซึมเข้าไปในดิน ทำให้ความชุ่มชื้นแผ่ขยายออกไปทั้งสองข้าง ต่อไปจะสามารถปลูกพันธุ์ไม้ป้องกันไฟ พันธุ์ไม้โตเร็ว และพันธุ์ไม้ไม้ทิ้งใบ เพื่อฟื้นฟูดินน้ำลำธารให้มีสภาพเขียวชุ่มชื้นเป็นลำดับ...”

ทั่วบริเวณนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองเพื่อพัฒนาพื้นที่ป่าพรุให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และก่อให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศน์

การอนุรักษ์น้ำ นอกจากการสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงให้ความสำคัญในเรื่องการอนุรักษ์แหล่งน้ำและการแก้ปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับน้ำด้านอื่นๆด้วย โดยเฉพาะพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่ามีมีความสำคัญต่อระบบนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์พื้นที่ดังกล่าวจะสามารถช่วยบรรเทาปัญหาความแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำ

นอกจากแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการสร้างฝายเพื่ออนุรักษ์ต้นน้ำลำธารแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังมีพระราชกรณียกิจด้านการแก้ปัญหาน้ำเสียด้วย ทรงคิดค้นอุปกรณ์สำหรับการแก้ปัญหาน้ำเสีย“กังหันน้ำชัยพัฒนา” สำหรับแก้ปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากมลพิษทางน้ำ ซึ่งเป็นเครื่องกลเติมอากาศที่มีต้นทุนถูก ใช้งานได้สะดวก และมีประสิทธิภาพสูง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งการบำบัดน้ำเสียในสระน้ำขนาดเล็กและในระบบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงห่วงใยต่อปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตกรุงเทพมหานครด้วย ดังโครงการ“น้ำดีไล่น้ำเสีย” โดยการใช้น้ำ

คุณภาพดีจากแม่น้ำเจ้าพระยาช่วยผลักดันและเจือจางน้ำเน่าเสียให้ออกจากแหล่งน้ำย่อยของชุมชน อาทิ ในคลองบางเขน คลองบางซื่อ คลองแสนแสบ คลองเทเวศร์ และคลองบางลำพู ซึ่งโครงการที่เรียบง่ายและประหยัดพลังงานนี้สามารถปฏิบัติให้เห็นผลได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้เสด็จพระราชดำเนินตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของโครงการนี้ในแหล่งน้ำต่าง ๆ ด้วยพระองค์เอง

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้พระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการกำจัดน้ำเสียในบึงของเขตกรุงเทพมหานครด้วย เช่น โครงการแก้ปัญหาบน้ำเสียในบึงมักกะสัน โดยใช้วิธีการ “ธรรมชาติแก้ไขปัญหามลพิษธรรมชาติ” เช่น การใช้พืชน้ำกรองสิ่งสกปรกในน้ำ และการใช้แสงแดดบำบัด รวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อบำบัดน้ำเสียในบึงพระราม ๘ ด้วยกรรมวิธีเช่นเดียวกับบึงมักกะสัน และการเติมอากาศลงไปใต้น้ำ

จะเห็นว่า พระราชภารกิจทั้งหมดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมนั้น เป็นพระราชภารกิจที่ถือว่ารอบด้านและเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ นับตั้งแต่การพัฒนาจากขั้นพื้นฐานแบบ “ค่อยเป็นค่อยไป” โดยการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคที่จำเป็น “การพัฒนาด้วยการอาศัยองค์ความรู้” หรือ “การพัฒนาขนาดเล็ก แต่ถูกต้องตามหลักวิชา” ด้วยการจัดตั้งสถานีทดลองเพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาขึ้นมา จากนั้นจึงนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปถ่ายทอดแก่ประชาชน และพัฒนาด้วยการรวมกลุ่ม อาทิ การจัดตั้งกลุ่ม

สหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ทั้งเงินทุนและเทคโนโลยี จนถึงกระบวนการจัดจำหน่ายในที่สุด

นอกจากนี้ การพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพลังงานทดแทนเพื่อให้เกิดพัฒนานั้น ในที่สุดจะเป็น “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เพื่อสังคม ประเทศชาติ และพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่านั่นเอง

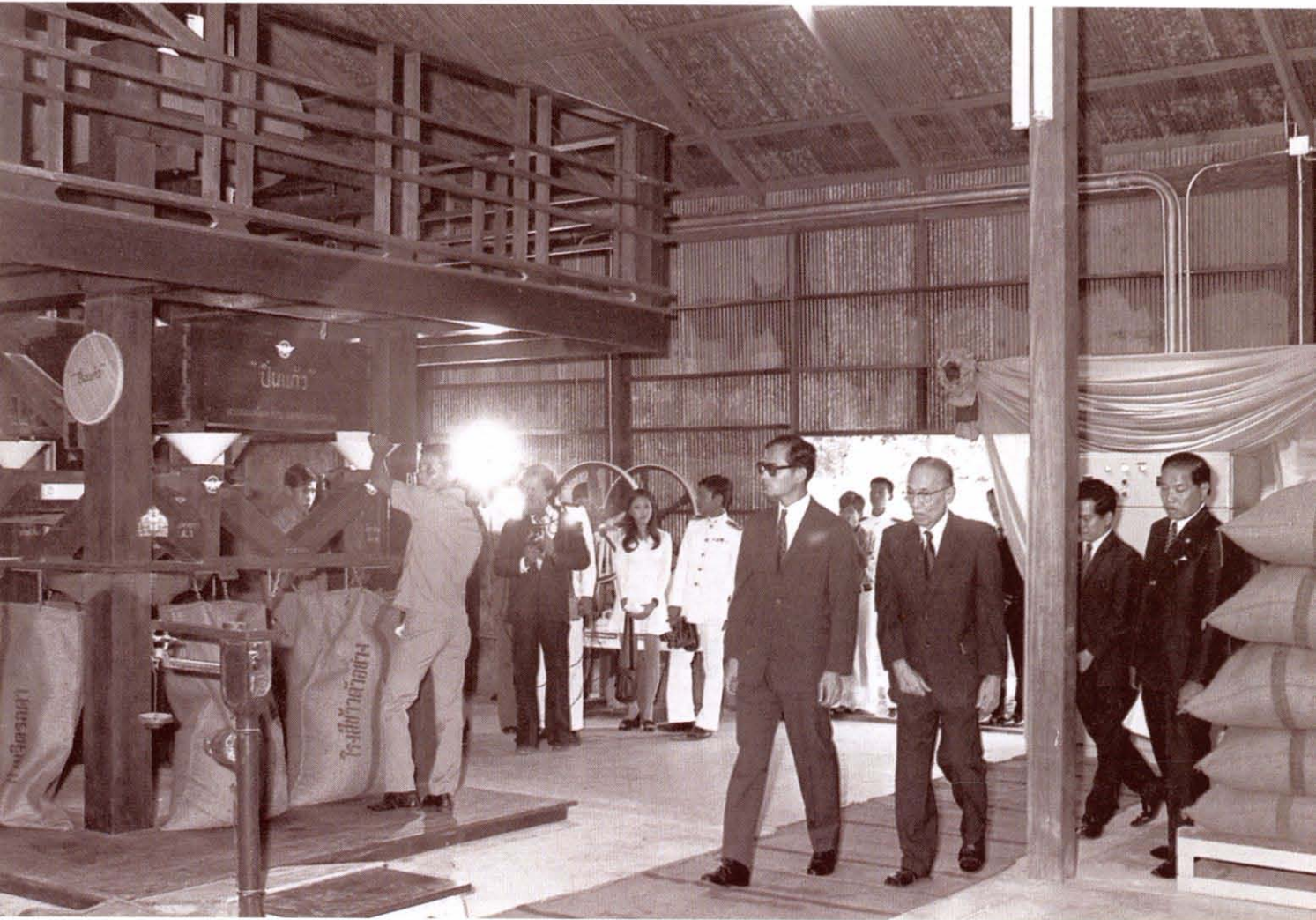

โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา

นับตั้งแต่ก่อตั้งโครงการกว่า ๔๐ ปี โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาได้กลายเป็นตัวอย่างของความสำเร็จในการทำการเกษตรและแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่างๆเป็นจำนวนมาก อาทิ ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับนมและการแปรรูปนม การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผลไม้ ฯลฯ นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงมีพระบรมราชานุญาตให้เกษตรกรผู้ประกอบการ สถาบันทางการศึกษาต่างๆ และผู้ที่สนใจเข้ามาดูและศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่าง รวมทั้งยังเป็นสถานที่ให้การฝึกงานแก่นิสิตนักศึกษาจากทั่วประเทศด้วย

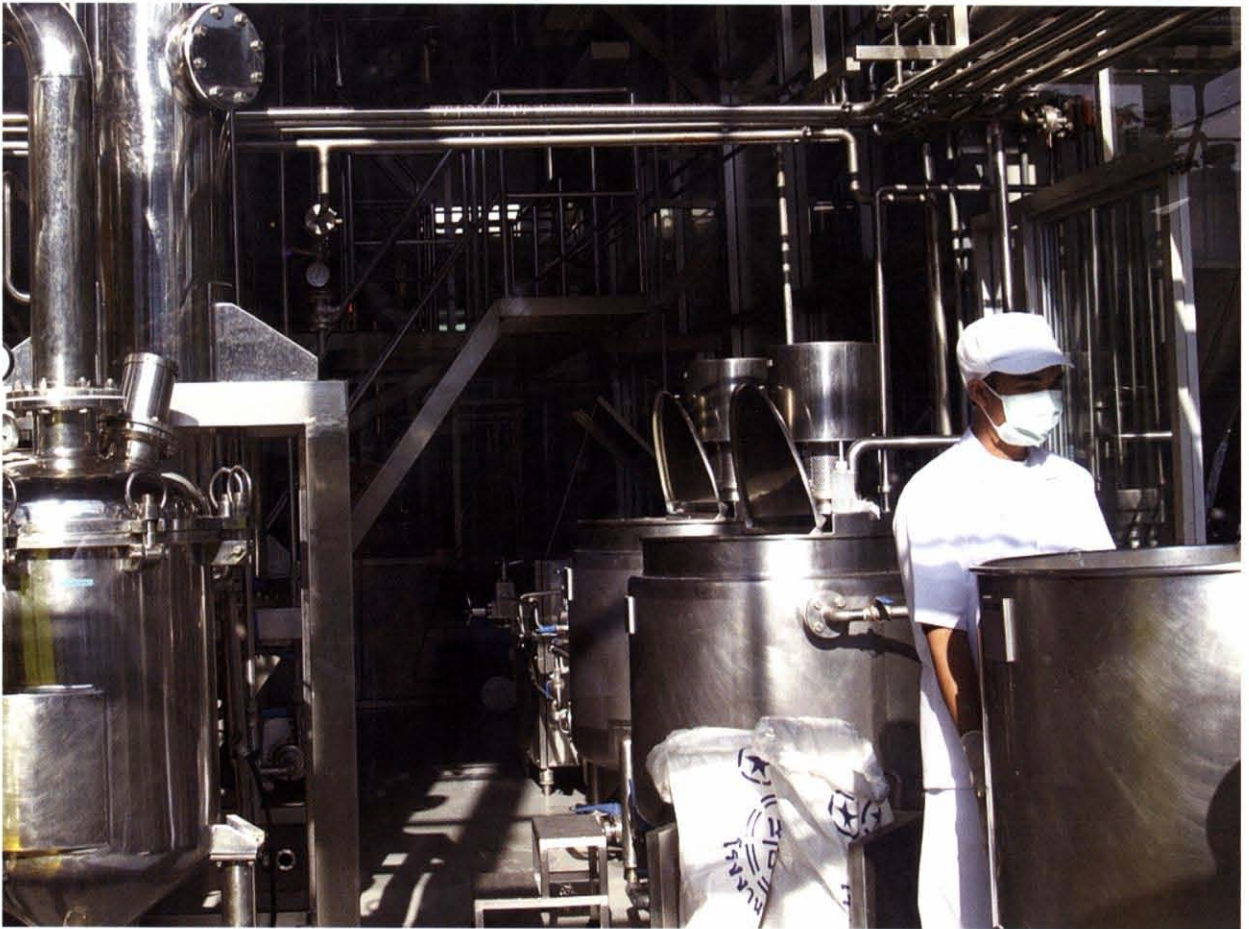
โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา : โรงงานต้นแบบของเกษตรกรและผู้ประกอบการขนาดเล็ก

โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากความสนพระราชหฤทัยในกิจการทางด้านเกษตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ทรงเริ่มปลูกต้นไม้หลากหลายชนิดบนระเบียงชั้นบนของพระตำหนักที่ประทับ และทรงทดลองการใช้ปุ๋ยเพื่อบำรุงต้นไม้ด้วยพระองค์เอง จากนั้นได้ขยายไปสู่การเลี้ยงและเพาะพันธุ์ปลา กระทั่งกลายเป็นโครงการทดลองทางการเกษตรอีกมากมายโครงการ นอกจากนี้ จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปในจังหวัดต่าง ๆ ทรงพบความเดือดร้อนและปัญหาของเกษตรกร จึงทรงมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการเกษตรของไทยให้เจริญก้าวหน้า และทำให้เกษตรกรเหล่านั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีตามอัตภาพ จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง**“โครงการสวนพระองค์เกี่ยวกับการเกษตรสวนจิตรลดา”**ขึ้นภายในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ๓ ประการ คือ

๑. เป็นโครงการทดลอง
๒. เป็นโครงการตัวอย่าง
๓. เป็นโครงการที่ไม่หวังผลตอบแทนทางธุรกิจ

โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ **โครงการแบบไม่ใช่ธุรกิจ** มีลักษณะเป็นโครงการทดลองวิจัยเพื่อหาองค์ความรู้สำหรับนำมาพัฒนาทางการเกษตร อาทิ การเพาะพันธุ์ปลา การปลูกป่า นาข้าวทดลอง การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช ฯลฯ

โครงการอีกลักษณะ คือ **โครงการกึ่งธุรกิจ** เป็นโครงการทดลองแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายโดยนำผลกำไรมาขยายงานเพิ่มเติม ซึ่งโครงการกึ่งธุรกิจนี้หลาย ๆ โครงการประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน สามารถเป็นโรงงานต้นแบบสำหรับเกษตรกรและผู้ประกอบการขนาดเล็กต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีการบริหารการเงินครบวงจร มีรายรับและรายจ่ายชัดเจน โครงการแบบกึ่งธุรกิจแบ่งรูปแบบการดำเนินงานออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มอุตสาหกรรมนม และกลุ่มผลิตภัณฑ์เกษตรและเกษตรต่อเนื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มอุตสาหกรรมนม กลุ่มอุตสาหกรรมนมในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา นับเป็นโครงการเริ่มแรกในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา โดยเริ่มต้นจากการเลี้ยงโคนม ซึ่งมีประชาชนนำมาทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากนั้นได้ขยายการดำเนินการทั้งการเลี้ยงโค การผลิตนมและการแปรรูปนม จนกลายเป็นโครงการขนาดใหญ่ ดังนี้

๑. โรงโคนมสวนจิตรลดา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดสร้างโรงโคนมขึ้นภายในบริเวณเขตพระราชฐานสวนจิตรลดา โดยทรงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์อันเป็นผลกำไรจากการจัดพิมพ์และจำหน่ายหนังสือ“หลักวิชาการดนตรี” ซึ่งพระเจ้านครियางค์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายลิขสิทธิ์สำหรับการจัดตั้งโครงการในเบื้องต้น และได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโรงโคนมสวนจิตรลดา เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๕ วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดตั้งโรงโคนมสวนจิตรลดา คือ การส่งเสริมและเผยแพร่การเลี้ยงโคนมแก่เกษตรกร การศึกษาค้นคว้าทดลองหาวิชาการแผนใหม่เกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม การคัดเลือก

และปรับปรุงพันธุ์โคนมที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ กิจกรรมโคนมสวนจิตรลดา ได้เจริญก้าวหน้าและขยายงานออกไปตามลำดับ ทั้งในด้านการผลิตน้ำนม การรักษาคุณภาพของนมสด และการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรเลี้ยงโคนม

ในระยะแรกของการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม มีเกษตรกรที่เดือดร้อนเรื่องหญ้าสำหรับเลี้ยงโค พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สาธิตการปลูกหญ้าสำหรับเลี้ยงโคขึ้นภายในสวนจิตรลดาโดยวิธีทำ “นาหญ้า” ซึ่งเกษตรกรสามารถนำวิธีการปลูกหญ้าดังกล่าวไปใช้เป็นประโยชน์ได้อย่างดี ส่งผลให้เกษตรกรสนใจเลี้ยงโคนมเป็นอาชีพอย่างกว้างขวาง และยังส่งผลต่อการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปมีโอกาสบริโภคนมสดอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้นด้วย

๒. ศูนย์รวมนมสวนจิตรลดา เริ่มดำเนิน
กิจการในปีพ.ศ.๒๕๑๒ พร้อมกับการจัดตั้งกิจการ
โรงนมผงสวนดุสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้
เกษตรกรเลี้ยงโคนมมากขึ้น และเพื่อเป็นศูนย์กลาง
รับนมดิบจากสหกรณ์และฟาร์มโคนมต่างๆ มาผลิต
เป็นนมพาสเจอร์ไรซ์ เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนและ
โรงเรียนต่างๆ ปัจจุบันศูนย์รวมนมสวนจิตรลดา
ได้ผลิตนมสดพาสเจอร์ไรซ์หลายรสและมีหลากหลาย
ขนาดทั้งบรรจุถุงและบรรจุขวด ได้แก่ รสจืด
รสกาแฟ รสวานิลลา และรสสละ นอกจากนี้ยังมี
นมสดพาสเจอร์ไรซ์ผสมฟลูออไรด์เพื่อจำหน่ายใน
โรงเรียนที่ร่วมโครงการนมฟลูออไรด์ด้วย

๓. โรงนมเม็ดสวนดุสิต ได้เริ่มทดลองและค้นคว้าวิจัยในปีพ.ศ.๒๕๑๒ แต่มีอุปสรรคทางเทคนิคบางประการทำให้ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ จนปลายปีพ.ศ.๒๕๒๗ จึงได้เริ่มทำการผลิตอีกครั้ง โดยได้รับความอนุเคราะห์และคำแนะนำจากม.ล.อัคนีนวรัตน์ ซึ่งเป็นอาสาสมัครเข้ามารับใช้สนองพระเดชพระคุณในโครงการส่วนพระองค์ จนสามารถดำเนินการผลิตนมเม็ดได้ รวมทั้งได้เกสซ์กรมงคลศิลป์ บุญเย็น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ชีรพงษ์ จากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาช่วยเหลือปรับปรุงจนนมเม็ดมีคุณภาพดีได้มาตรฐาน

โรงนมเม็ดสวนดุสิตเป็นโครงการแบบกึ่งธุรกิจที่มีค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์ในการผลิตต่ำ และสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานเองสำหรับประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังสามารถสนับสนุนการผลิตนมผงภายในประเทศและส่งเสริมด้านโภชนาการให้ประชาชนบริโภคนมคุณภาพดีและราคาไม่แพง ปัจจุบันโรงนมเม็ดโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา สามารถผลิตนมเม็ดได้วันละประมาณ ๓๐,๐๐๐ ซอง และได้ส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายในร้านค้า ห้างสรรพสินค้าหลายแห่ง รวมทั้งสหกรณ์กรุงเทพฯ และสหกรณ์พระนครในกรุงเทพมหานคร

๔. โรงเนยแข็งสวนจิตรลดา ในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ และพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อปีพ.ศ.๒๕๓๐ โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาได้สร้างอาคารโรงเนยแข็งเพื่อเฉลิมพระเกียรติ โดย บริษัท สหกรณ์ซี.ซี.ฟริชแลนด์ จากประเทศเนเธอร์แลนด์ น้อมเกล้าฯ ถวายเครื่องมือผลิตเนยแข็ง ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชทานชื่อเนยแข็งที่ผลิตว่า “เนยแข็งมหามงคล” ปัจจุบันโรงเนยแข็งสวนจิตรลดาได้ผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากนมหลายชนิด อาทิ เนยแข็งปรุงแต่งชนิดแผ่น ชนิดทา และไอศกรีมรสต่างๆ

๕. **โรงน้ำดื่ม** เดิมเป็นส่วนหนึ่งของโรงนมผง โดยใช้น้ำที่เหลือจากกระบวนการระเหยนมมาผลิตเป็นน้ำดื่ม เนื่องจากผู้อำนวยการโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้เห็นประโยชน์ของน้ำบริสุทธิ์ที่ผ่านเครื่องระเหยนม และมีปริมาณมากพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตน้ำกลั่นเพื่อเติมแบคทีเรียรัดยนต์ จึงได้ขอความร่วมมือจากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยเพื่อดำเนินการวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพน้ำกลั่นที่ได้ให้มีความบริสุทธิ์และได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ปัจจุบันโรงน้ำดื่มสวนจิตรลดาสามารถผลิตน้ำดื่มทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่เพื่อจำหน่ายได้จำนวนมาก

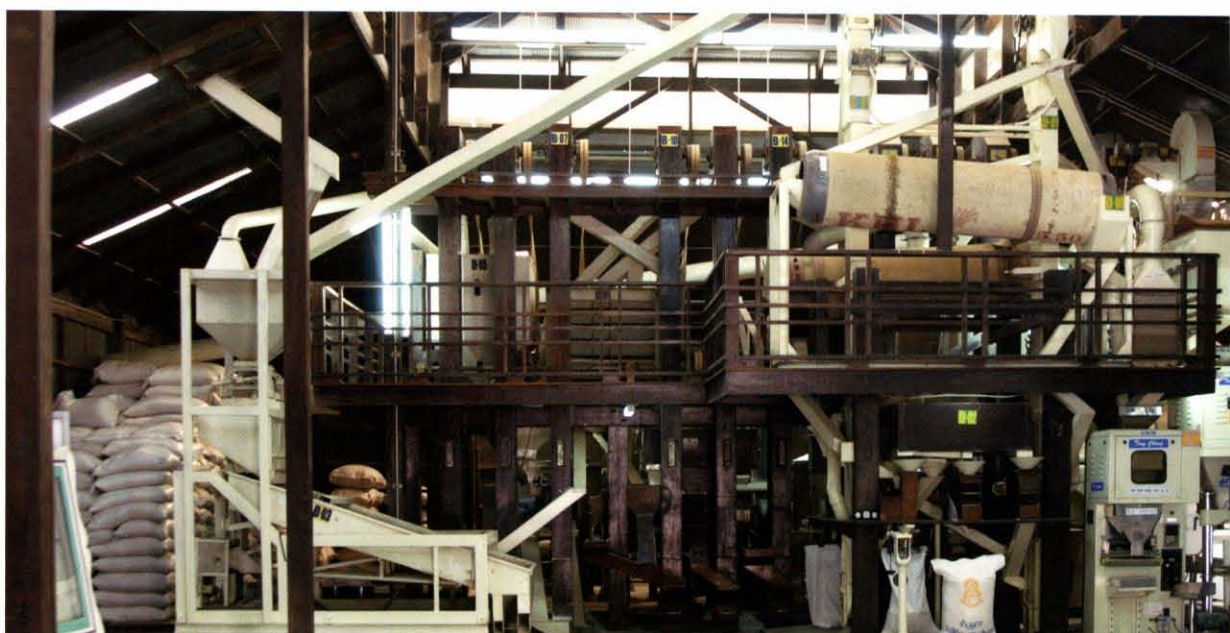
๖. โรงน้ำดื่มสวนจิตรลดา วังไกลกังวล

โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้ติดต่อประสานงานกับบริษัท เอพีล่อน อินเตอร์เทรต จำกัด เพื่อทำการปรับปรุงบ้านพักครู โรงเรียนวังไกลกังวลหลังเก่า เป็นโรงงานผลิตน้ำดื่มสวนจิตรลดา วังไกลกังวลขึ้น โดยนำเครื่องผลิตน้ำดื่มที่ บริษัท โพรมิเนนท์ ฟลูอิดคอนโทรล (ประเทศไทย) จำกัด น้อมเกล้าฯ ถวายมาใช้งานภายในโรงงานผลิตน้ำดื่ม เมื่อการดำเนินการจัดสร้างใกล้แล้วเสร็จ ได้สั่งซื้อเครื่องเป่าขวดสำหรับใช้

บรรจุน้ำดื่ม รวมทั้งทำการสั่งซื้อเครื่องผลิตน้ำแข็ง หลังจากติดตั้งเครื่องจักรต่างๆแล้วเสร็จ จึงเริ่มทดลองการเดินเครื่องจักรประมาณกลางเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ และเริ่มผลิตน้ำดื่มออกจำหน่ายตั้งแต่วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา และเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖ โรงน้ำดื่มสวนจิตรลดา ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ว่าสะอาดและปราศจากเชื้อโรค

๗. **โรจนมยุเอชทีสวันจิตรลดดา** โครงการส่วนพระองค์สวันจิตรลดดา ได้สร้างโรจนมยุเอชทีสวันจิตรลดดา เพื่อพิสูจน์ว่าการแปรรูปผลิตภัณฑ์นมสด สามารถทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโคอยู่รอดได้จากการจำหน่ายนมสด แทนการใช้นมผงมาละลายน้ำ รวมทั้งเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทั้งยังได้ช่วยเด็กที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดารให้ได้ดื่มนมที่มีคุณภาพ โรจนมยุเอชทีสวันจิตรลดดาแห่งนี้ได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการในวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

กลุ่มผลิตภัณฑ์เกษตรและเกษตรต่อเนื่อง

๑. โรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยถึงฐานะความเป็นอยู่ของชาวนา โดยทรงตระหนักว่าชาวนาส่วนใหญ่มีหนี้สินติดตัว จึงทรงมีพระราชดำริว่า สมควรที่จะแก้ไขโดยให้ชาวนารวมกลุ่มกันทำงาน โรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดา จึงได้เปิดกิจการและเริ่มสีข้าวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแบบอย่างและส่งเสริมติดต่อกันโดยตรง ระหว่างชาวนาผู้ผลิตข้าวและผู้บริโภค โดยดำเนินการในรูปแบบกลุ่มสหกรณ์จัดซื้อข้าวเปลือกในต้นฤดูการเก็บเกี่ยวจากชาวนาโดยตรง ซึ่งเป็นการช่วยพยุงราคาข้าวและเป็นการทดลองใช้กลบให้เป็นประโยชน์โดยการนำไปผสมกับสารเคมีเพื่อทำเป็นปุ๋ย ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานเปิดโรงสีข้าวตัวอย่างเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

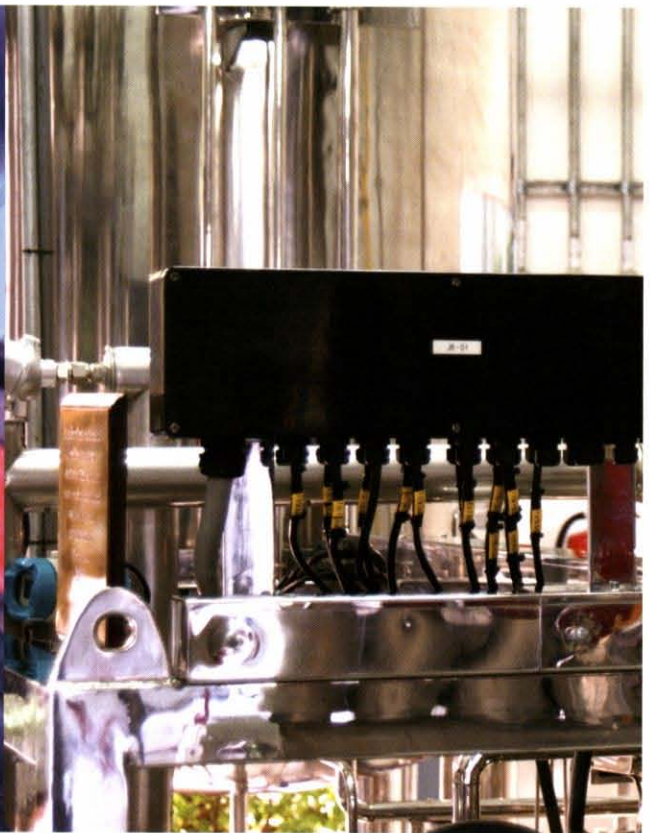
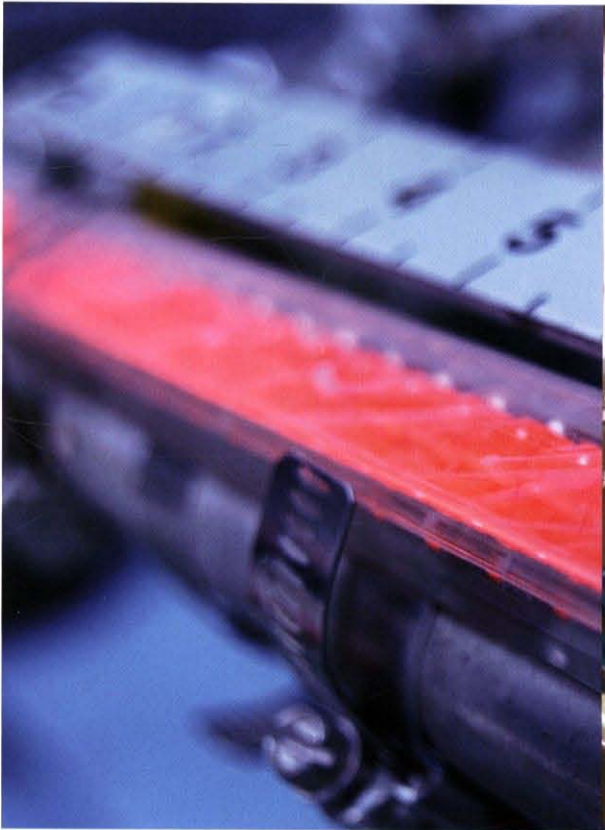
๒. โรงบดแกลบ ในปีพ.ศ.๒๕๑๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้นำแกลบที่ได้จากโรงสีข้าวตัวอย่างสวนจิตรลดามาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงดินและนำมาเป็นเชื้อเพลิงแท่ง โดยเริ่มโครงการจัดสร้างโรงบดแกลบและมอบให้ส่วนงานช่าง สำนักพระราชวัง เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างโดยใช้ช่างเก่าที่มีอยู่สร้างอาคาร ในการดำเนินงานขั้นแรกได้นำแกลบผสมกับปูนมาร์ลและปุ๋ยเคมีสูตรต่างๆเพื่อใช้ปรับปรุงดินให้ร่วนซุย และได้ผลิตเป็นปุ๋ยสูตรต่างๆออกจำหน่าย

ต่อมา โรงบดแกลบได้ดำเนินการอัดแกลบเป็นแท่งเพื่อใช้แทนเชื้อเพลิงชนิดอื่น โดยได้บดและอัดแกลบภายในโรงงานเดียวกัน ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโรงบดแกลบมีทั้งแกลบอัดแท่งและถ่านแกลบ นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงเตาเผาถ่านแบบนอนราบขนานกับพื้นมาเป็นเตาแบบตั้ง แล้วใช้ไฟเผาเพื่อลดมลภาวะบริเวณใกล้เคียงรอบๆโรงเผาถ่านอีกด้วย

๓. งานทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานเงินทุนวิจัยสำหรับการดำเนินงานทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิงจำนวน ๙๒๕,๕๐๐ บาท เพื่อใช้ในการจัดสร้างอาคารและอุปกรณ์ต่างๆ โดยมีภาควิชาเคมีเทคนิค คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำการดำเนินงาน และเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดโครงการค้นคว้าน้ำมันเชื้อเพลิงด้วยการผลิตแอลกอฮอล์จากอ้อย โดยสามารถผลิตเอทิลแอลกอฮอล์จากอ้อย ๙๑ เปอร์เซ็นต์ ได้ในอัตรา ๒.๘ ลิตรต่อชั่วโมง

ในเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๗ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ร่วมกับกลุ่มบริษัทสุราทิพย์ขยายกำลังการผลิตแอลกอฮอล์เพื่อให้มีปริมาณพอใช้ผสมกับเบนซินธรรมดาเป็นแก๊สโซฮอล์ สำหรับเครื่องยนต์เบนซิน ทุกคันของโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา โครงการทดลองนี้จัดเป็นหนึ่งในหกของโครงการเฉลิมพระเกียรติของสำนักพระราชวังเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

โครงการทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิงยังรวมถึงการจัดตั้งโครงการดีโซฮอล์ (น้ำมันดีเซลผสมแอลกอฮอล์) ซึ่งเริ่มขึ้นในปีพ.ศ.๒๕๔๑ โดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยร่วมกับโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาทดลองผสมแอลกอฮอล์ ๙๕ เปอร์เซ็นต์กับน้ำมันดีเซล และสารอิมัลซิไฟเออร์ สามารถใช้เป็นเชื้อเพลิงได้ดีพอสมควร และสามารถลดควันท่ำลงไปประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์

๔. โรงน้ำผลไม้พาสเจอร์ไรซ์ ในปีพ.ศ.๒๕๒๗ ศูนย์รวมนม
สวนจิตรลดาได้เลิกใช้เครื่องพาสเจอร์ไรซ์เก่าที่ใช้งานมา ๑๐ ปีแล้ว
แต่ยังใช้งานได้ดี จึงได้นำมาใช้ผลิตน้ำผลไม้พาสเจอร์ไรซ์แทน
โรงน้ำผลไม้ได้ก่อสร้างเสร็จในปีพ.ศ.๒๕๓๓ มีการผลิตน้ำผลไม้
หลากหลายชนิด เช่น น้ำกระเจี๊ยบ น้ำมะตูม น้ำเก๊กฮวย ฯลฯ
ทั้งนี้ ห้องผลิตผลไม้พาสเจอร์ไรซ์ดังกล่าวเป็นห้องขนาดเล็ก เกษตรกร
สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการลงทุนการผลิตได้ง่ายโดยไม่ต้อง
ใช้ต้นทุนสูง

๕. โรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง ศึกษาการให้ความร้อนและการใช้เวลาในการผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องแต่ละชนิด รวมทั้งศึกษาอายุการเก็บรักษาของน้ำผลไม้แต่ละชนิด นอกจากนี้วัตถุประสงค์สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องการศึกษความเป็นไปได้ในการตั้งโรงงานขนาดเล็ก รวมทั้งศึกษาต้นทุนการผลิตและการตลาดที่จะผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องสำหรับเกษตรกรด้วย

โรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องดำเนินการผลิตน้ำผลไม้ชนิดแรก คือ น้ำมะม่วงบรรจุกระป๋อง ต่อมาโรงงานได้ผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องอีกหลายชนิด โดยแบ่งวัตถุดิบออกเป็น ๓ ประเภท คือ ผลไม้สด ของสด และของแห้ง ในระบบสเตอริไลซ์เซชัน (การฆ่าเชื้อด้วยความร้อนสูง) ซึ่งจะทำให้น้ำผลไม้บรรจุกระป๋องมีอายุการเก็บได้นานประมาณ ๒ ปี โดยไม่ต้องเก็บไว้ในตู้เย็น ปัจจุบันโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาได้ผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องพร้อมดื่มหลากหลายรสชาติ ได้แก่ น้ำมะม่วง น้ำสับปะรด น้ำส้ม น้ำลำไย น้ำมะตูม น้ำขิง ฯลฯ นอกจากนี้โรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องได้ทดลองผลิตไอ้กหมู ไอ้กไก่ และไอ้กเห็ดนางฟ้าบรรจุกระป๋อง เพื่อเป็นอาหารสำหรับบุคคลทั่วไปอีกด้วย

๖. โรงผลิตภัณฑ์อบแห้ง ในปีพ.ศ. ๒๕๓๘ ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับสถาบันวิศวกรรมเกษตรสำหรับเมืองร้อนและเขตกึ่งเมืองร้อน มหาวิทยาลัยไฮเซนไฮม์ ภาคเอกชน สถาบันไอเซลเลน และบริษัทเกอูสมูลเลอร์ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี น้อมเกล้าฯ ถวายเครื่องอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเครื่องอบแห้งนี้สามารถอบผลิตผลทางการเกษตรต่างๆ ได้หลายชนิด รวมทั้งยังสามารถเป็นเครื่องต้นแบบให้เกษตรกรที่ทำอุตสาหกรรมกล้วยตากอบแห้งนำไปเป็นต้นแบบในการผลิตได้ด้วย

ต่อมาในช่วงปีพ.ศ.๒๕๔๐-๒๕๔๓ มหาวิทยาลัยไฮเฮนไฮม์และภาคเอกชนของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้นำนมเกลี้ยง ๓ ถวายเครื่องอบแห้งแบบใช้ลมร้อนอีก ๒ เครื่อง โดยใช้แก๊สเป็นเชื้อเพลิง ๑ เครื่อง และใช้ไฟฟ้าอีก ๑ เครื่อง เพื่อใช้ในกิจการอบแห้ง โรงผลิตภัณฑ์อบแห้งได้ใช้เครื่องดังกล่าวผลิตกล้วยน้ำว้าอบแห้งและมะเฟืองอบแห้งจำหน่าย รวมทั้งทดลองอบแห้งผลิตภัณฑ์อื่นๆ ด้วย เช่น มะม่วง มะละกอ สับปะรด ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีงานด้านผลิตภัณฑ์ขนมอบโดยใช้วัตถุดิบส่วนเกินจากโรงงานผลไม้และโรงผลิตภัณฑ์อบแห้งอีกด้วย ปัจจุบันโรงผลิตอบแห้งได้ขยายการผลิตเป็นขนมอบต่างๆ หลายชนิด

๗. โรงผลิตภัณฑ์น้ำผึ้ง โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้ส่งเสริมอาชีพเลี้ยงผึ้ง โดยการรับซื้อน้ำผึ้งและขี้ผึ้งจากเกษตรกรตามภาคต่างๆ และนำน้ำผึ้งเหล่านั้นมาบรรจุขวดและหลอดเพื่อจัดจำหน่าย สำหรับขี้ผึ้งได้นำมาผลิตเป็นเทียนขี้ผึ้งโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา สำหรับใช้ในกิจการงานส่วนพระองค์และงานพระราชพิธีปัจจุบันผลผลิตจากน้ำผึ้งมีทั้งบรรจุเป็นขวด เป็นกระปุกและหลอด โดยมีปริมาณที่แตกต่างกันตามขนาด

๘. โรงหล่อเทียนหลวง ในปีพ.ศ.๒๕๒๙ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้สร้างโรงหล่อเทียนหลวงขึ้นจากไม้เก่าที่มีอยู่ในพระบรมมหาราชวัง และจัดซื้อบางส่วนที่จำเป็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงให้ได้เทียนขี้ผึ้งที่มีคุณภาพดีสำหรับใช้ในราชสำนักและงานพระราชพิธีต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อฝึกหัดบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปั้นเทียนด้วยมือ อันจะลดงบประมาณที่ใช้จัดซื้อเทียน และเป็นการส่งเสริมอาชีพเลี้ยงผึ้งภายในประเทศอีกด้วย งานหล่อเทียนหลวงเริ่มต้นจากการทำแม่พิมพ์เทียนพระราชขึ้น และได้ทำฉัตรสำหรับปักที่ต้นเทียนพระราชทั้งหมด โดยได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าฝึกอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อนำมาใช้ในการผลิต ทำให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

ปัจจุบันโรงหล่อเทียนหลวงสามารถจัดหล่อเทียนพระราชได้สมบูรณ์ตามจำนวนที่ต้องพระราชทานประจำปี ปีละประมาณ ๔๐ ต้น ส่วนเทียนสลักประจำวัดหลวง ทางโรงหล่อเทียนหลวงได้จัดทำแม่พิมพ์ใหม่ โดยใช้ยางซิลิโคน ทำให้ได้เทียนที่มีลวดลายสลักชัดเจน นอกจากนี้ยังได้ผลิตเทียนขี้ผึ้งชนิดเล่ม ชนิดกล่อง และเทียนพระราชเพื่อจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไป โดยรายได้ส่วนหนึ่งนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาปรับปรุงทั้งภายในและภายนอกโรงงาน

๙. โรงปุ๋ยอินทรีย์ โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาเริ่มโครงการเมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๘ โดยได้ศึกษาการผลิตปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรซึ่งใช้น้ำกากส่าและจุลินทรีย์เป็นตัวเร่งในกระบวนการย่อยสลาย ปัจจุบันโรงปุ๋ยอินทรีย์ได้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชนิดละเอียดและปุ๋ยอินทรีย์ชนิดเม็ด โดยเพิ่มแร่ธาตุอาหาร เช่น แคลเซียมฟอสเฟต ลงในปุ๋ยด้วย นอกจากนี้โรงปุ๋ยอินทรีย์ยังได้นำผลิตภัณฑ์ของตนส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพอย่างสม่ำเสมอที่กรมวิทยาศาสตร์และบริการ และได้พัฒนาปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักร กระบวนการผลิต เพื่อให้มีความรวดเร็วในการทำงานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑๐. โรงกระถางผักตบชวา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการนำผักตบชวาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ นอกเหนือจากการนำมาทำปุ๋ยอินทรีย์แล้ว ผักตบชวาสามารถนำไปผลิตเป็นกระถางต้นไม้ ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นปุ๋ยในตัวเอง เมื่อพืชที่ปลูกในกระถางจากผักตบชวาเจริญเติบโตเต็มที่ก็สามารถนำไปเพาะปลูกในดินพร้อมกระถางได้ทันที นอกจากนี้โรงกระถางผักตบชวายังได้ทดลองผลิตแทนเพาะชำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ตามแนวพระราชดำริ และช่วยส่งเสริมการเกษตรในการเพาะปลูกต้นไม้โดยลดมลภาวะที่เป็นพิษให้น้อยลง ทั้งยังช่วยลดการใช้ถุงพลาสติกและกระถางดินเผาในการชำต้นกล้าไม้ด้วย

๑๑. โรงพืชสมุนไพร โครงการส่วนพระองค์ สอนจิตรลดตาตระหนักถึงปัญหาในการปลูกพืชผักต่างๆ ที่ใช้ยาฆ่าแมลง ซึ่งเป็นสารเคมีและมีพิษตกค้างอยู่ในพืชผักต่างๆ มีผลทำให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ จึงได้ตั้งหน่วยงานพืชผักสมุนไพรขึ้น เพื่อเน้นการศึกษาทดลองการปลูกพืชผัก โดยอาศัยสภาพแวดล้อมทั่วไปเป็นหลัก เพื่อศึกษาและค้นคว้าข้อมูลทางพฤกษศาสตร์ และสรรพคุณของสมุนไพรชนิดต่างๆ ทั้งที่เป็นไม้ยืนต้น และไม้ล้มลุก ซึ่งนำมาเป็นอาหารและยารักษาโรคได้ นอกจากนี้โรงพืชสมุนไพรยังเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นสำหรับนักศึกษา ประชาชนที่สนใจนำไปประกอบเป็นอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ให้ตนเองและครอบครัวอีกด้วย

๑๒. โรงเพาะเห็ด ได้เริ่มโครงการเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๑ โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพาะเห็ดและศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงเห็ด โดยได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ และเอกชน การเพาะเลี้ยงเห็ดในโครงการส่วนพระองค์ สอนจิตรลดตาได้ดำเนินการแบบครบวงจร เริ่มตั้งแต่การแยกเชื้อบริสุทธิ์ การเลี้ยงเชื้อในเมล็ดธัญพืช การเตรียมวัสดุเพาะ การเพาะเลี้ยง จนกระทั่งเก็บเกี่ยว ใช้เวลาประมาณ ๓ เดือน ก่อนนำไปอบแห้งบรรจุถุงพลาสติกและนำไปจำหน่าย

การเพาะเลี้ยงเห็ดในสมัยแรก เริ่มจากการเพาะเห็ดฟาง เห็ดนางฟ้า และเห็ดหลินจือ ปัจจุบันเห็ดหลินจือ มีผู้บริโภคจำนวนมาก เพราะมีสรรพคุณบำบัดโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร ระบบหายใจ และระบบไหลเวียนโลหิต เป็นต้น ทำให้โรงเพาะเห็ดต้องเพิ่มกำลังการผลิตเห็ดหลินจือในปริมาณที่มากขึ้น และได้พัฒนาเป็นเห็ดหลินจือบรรจุแคปซูล อีกทั้งยังมีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดหลินจือชนิดต่างๆ อาทิ เห็ดหลินจือชนิดเกล็ด เห็ดหลินจือรสน้ำผึ้งชนิดเกล็ด เห็ดหลินจือรสกระเจี๊ยบชนิดเกล็ด ลูกอมเห็ดหลินจือ ฯลฯ

๑๓. โรงอาหารปลาและสาหร่ายเกลียวทอง

โครงการโรงอาหารปลาและสาหร่ายเกลียวทองเริ่มต้นเมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๙ โดยเพาะเลี้ยงสาหร่ายเกลียวทองในน้ำกากมูลหมัก เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนผสมของอาหารปลา เป็นการเพิ่มคุณค่าทางอาหาร ทำให้ปลาเจริญเติบโตและเพาะพันธุ์ได้เร็ว ตลอดจนเพิ่มสัดส่วนความสวยงามของปลามากขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย และสถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ

ในปีพ.ศ.๒๕๓๒ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้ก่อสร้างอ่างซีเมนต์สำหรับเพาะเลี้ยงสาหร่ายเกลียวทองจำนวน ๔ อ่าง เพื่อศึกษาวิจัยการเพาะเลี้ยงในน้ำทิ้งจากโรงโคนม โรงน้ำผลไม้ โรงนมผง และโรงผลิตแอลกอฮอล์ ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๕ ได้ก่อสร้างอ่างซีเมนต์อีกจำนวน ๖ อ่าง และสร้างห้องปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์สาหร่ายเกลียวทองเพิ่มเติม

เนื่องจากน้ำทิ้งจากการกรองเซลล์สาหร่ายจะถูกนำไปรวมกันที่บ่อพัก ซึ่งน้ำที่ทิ้งนี้ถูกนำไปด้วยธาตุอาหารที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง เลขาธิการพระราชวังจึงมีดำริให้ทดลองนำน้ำทิ้งจากโรงเพาะสาหร่ายไปใช้เป็นปุ๋ยในแปลงเพาะปลูกมะกอกโอสีฟ ปรากฏว่าทำให้มะกอกโอสีฟเจริญเติบโต และน้ำทิ้งที่เหลือจากการกรองสาหร่ายไม่เป็นมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ปัจจุบันงานวิทยาการสาหร่ายประยุกต์ได้ผลิตผลิตภัณฑ์หลายชนิด คือ สาหร่ายเกลียวทองบรรจุแคปซูล ข้าวเกรียบสาหร่ายเกลียวทอง เยลลี่สาหร่ายเกลียวทอง ซึ่งผลิตภัณฑ์บางชนิดมีการเปลี่ยนแปลงบรรจุภัณฑ์ใหม่จากเดิม เพื่อให้ทันสมัยและดึงดูดความสนใจของลูกค้า

๑๔. งานหัตถกรรมศิลป์ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาได้สร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงกระดาษขึ้นในปีพ.ศ.๒๕๓๕ เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงมีพระชนมพรรษาครบ ๕ รอบ เป็นอาคารเรือนไทยประยุกต์ที่ผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมแบบเก่าและแบบใหม่เข้าไว้ด้วยกันอย่างงดงาม โดยการนำไม้สักเก่าที่ได้มาจากพระบรมมหาราชวังเมื่อครั้งสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เช่น คาน เสา ช่อฟ้า ไบระกา หางหงส์ หน้าบัน ฯลฯ มาก่อสร้างและตกแต่งภายในอาคารใหม่ โดยอาจารย์สมิธ หวังเจริญ จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ดำเนินการก่อสร้างได้ออกแบบอาคารเฉลิมพระเกียรตินี้ให้เป็นสถานที่ทำการศึกษาปลูกต้นปอสาเพื่อผลิตกระดาษ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์กระดาษเป็นต้น

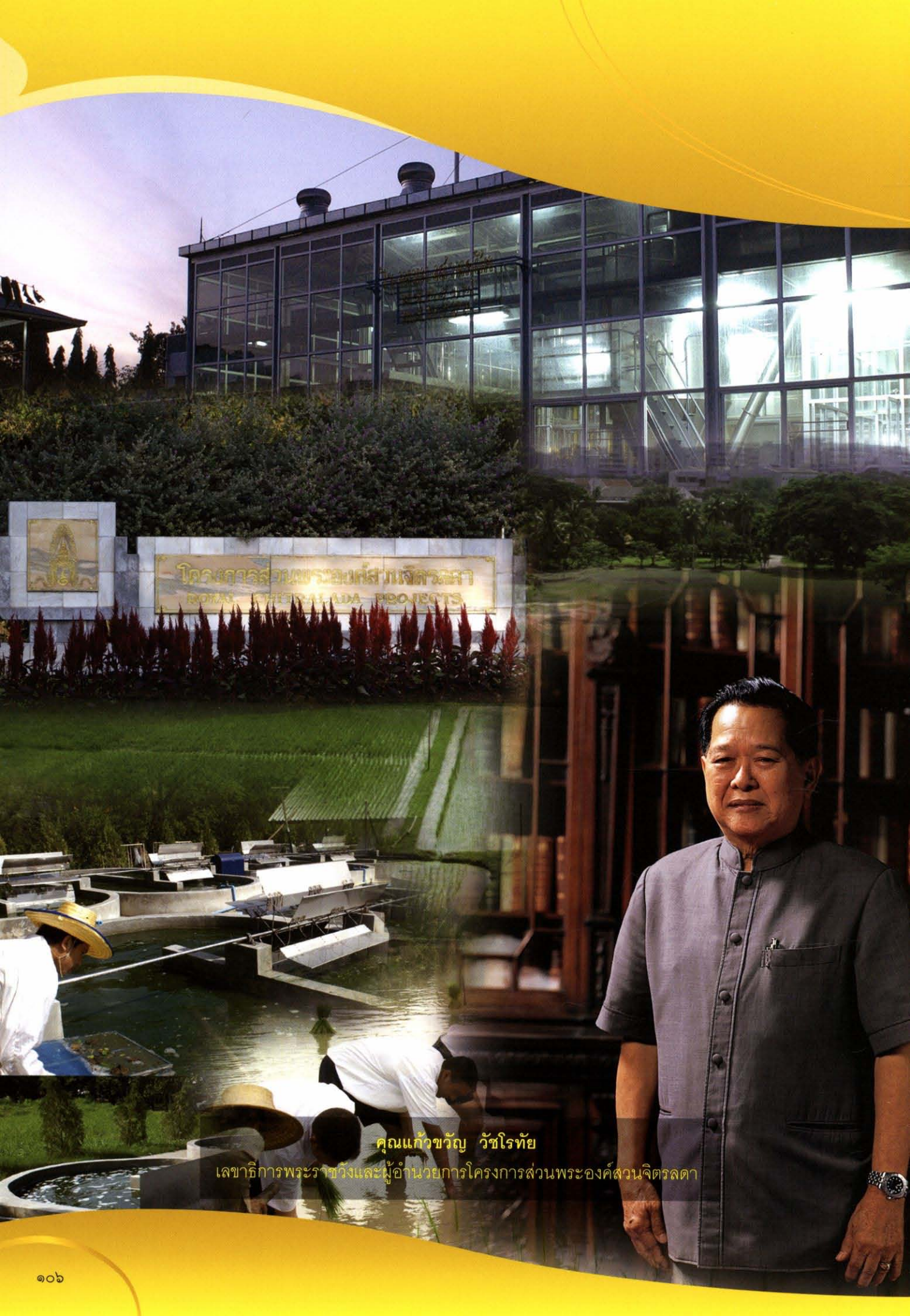
วัตถุประสงค์ของการสร้างโรงกระดาษ คือ เป็นสถานที่ผลิตกระดาษ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากกระดาษ ผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมดินและหัตถกรรมเทียนหอม รวมทั้งเป็นสถานที่ทำงานและออกแบบการผลิตกระดาษแบบครบวงจร เพื่อพัฒนาคุณภาพของวัตถุดิบ รูปแบบ ให้มีคุณภาพที่ดีและเป็นสถานที่ศึกษาและให้ความรู้รวมถึงการเผยแพร่งานหัตถกรรม

กับกลุ่มนิสิตนักศึกษา หรือกลุ่มที่สนใจทั่วไป โดยแบ่งลักษณะงาน ออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ งานผลิตกระดาษสา งานออกแบบแปรรูป ผลิตภัณฑ์กระดาษสา งานประดิษฐ์ศิลป์ งานเครื่องหอมและของ ชำร่วย งานหัตถกรรมดิน และงานหัตถกรรมเทียนหอม

โครงการแบบกึ่งธุรกิจภายในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา นับเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูงในฐานะของโครงการ ต้นแบบ ที่สามารถเลี้ยงตนเอง และนำผลกำไรที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุง กิจกรรมอื่นๆภายในโครงการ ที่สำคัญยังได้กลายเป็นสถาบันวิจัยทาง วิชาการด้านการดำเนินธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ที่สามารถ เป็นแบบอย่างให้แก่กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการรายย่อยได้เป็น อย่างดี สมดังพระราชเจตนารมณ์ในการก่อตั้งโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดาเป็นตัวอย่างสำหรับประชาชน

โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา
ROYAL CHITRALADA PROJECTS

คุณแก้วขวัญ วัชโรทัย

เลขาธิการพระราชวังและผู้อำนวยการโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

คุณแก้วขวัญ วัชโรทัย กับโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา

นับเป็นระยะเวลาเกือบ ๕๐ ปี ที่โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาทางด้านการเกษตร ในฐานะสถานีทดลองและสถานีตัวอย่างในการทำการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร โดยเริ่มต้นจากแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมุ่งมั่นจะพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวไทยให้ดีขึ้นตามอัธยาศัย ด้วยวิธีการแบบค่อยเป็นค่อยไปและมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ปัจจุบันโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาได้กลายเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ทั้งในแง่ของ“โครงการแบบอย่าง” สำหรับการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร และเป็นโครงการที่สามารถเลี้ยงตนเอง

ได้จนสามารถนำผลกำไรไปขยายโครงการอื่น ๆ อีกหลายโครงการ

คุณแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ในฐานะผู้อำนวยการโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา บอกเล่าถึงประสบการณ์และความเป็นมาของการก่อตั้งโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา และความประทับใจในการได้รับใช้ใกล้ชิดใต้เบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะเลขาธิการพระราชวัง มาตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๓๐ เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนชาวไทยทุกคน

ความเป็นมาของโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา

โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาเริ่มดำเนินการเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๕ จุดเริ่มต้นของโครงการมาจากมีคนนำโคนมจำนวน ๕ ตัวทูลเกล้าฯ ถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในครั้งนั้นทรงเห็นว่าการเลี้ยงเด็กให้เจริญเติบโตอย่างมีสุขภาพดีนั้น เด็กจำเป็นต้องได้รับสารอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และสิ่งที่มีประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กก็คือนม และนมที่เด็กสามารถบริโภคได้ก็มีเพียงนมแม่ นมวัว และนมแพะเท่านั้น จึงทรงทดลองเลี้ยงโคนมดังกล่าว โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ในด้านการฝึกคนให้รู้จักการเลี้ยงโคนม รีดนมวัว การบรรจุขวดขาย

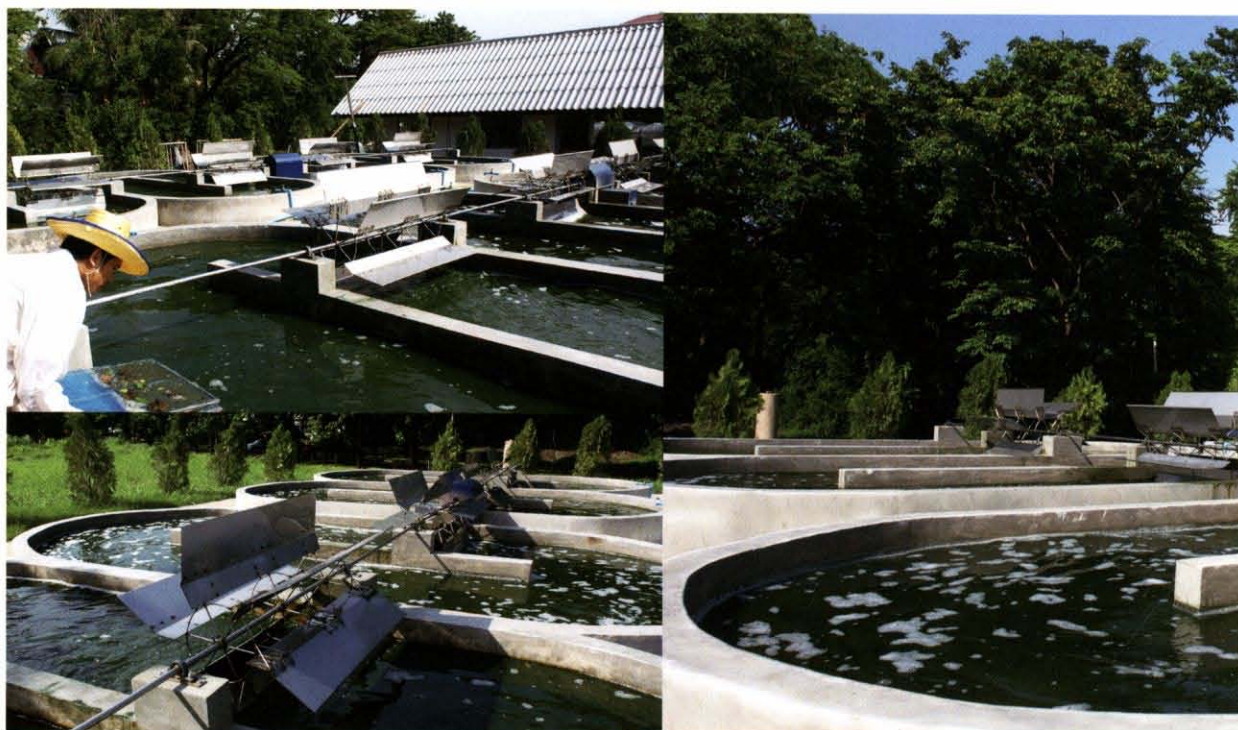
และจากที่เคยมีจำนวนคนและกระบวนการเลี้ยงที่ไม่ซับซ้อนมากนัก ก็ค่อยๆพัฒนาขึ้นจนกระทั่งปัจจุบันได้กลายเป็นโรงงานขนาดใหญ่ที่มีระบบการฆ่าเชื้อ การพาสเจอร์ไรซ์ การโฮโมจีไนซ์ การบรรจุถุง และการบรรจุขวดแบบอัตโนมัติ และมีการจัดจำหน่ายทั่วประเทศ

จากนั้นเมื่อผลผลิตของนมมีจำนวนมากขึ้น ก็มีการพัฒนาแปรรูปเป็นนมชนิดผง โดยนำน้ำนมใส่ในถังที่มีความร้อนสูง ฟ้นออกมาเป็นฝอย ตกลงมาเป็นผง ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นกระบวนการแบบโบราณที่ปัจจุบันได้เปลี่ยนไปใช้เครื่องจักรและวิธีการ

ที่ทันสมัยมากขึ้น กิจการโรงแรมผองสวนดุสิตภายในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นโรงงานตัวอย่างสำหรับการแปรรูปผลิตภัณฑ์นม ซึ่งหลังจากนั้นก็มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์นมรูปแบบอื่นๆ อีกหลากหลายชนิด ทั้งเนยแข็ง เนยสด ไอศกรีม นมเม็ด ฯลฯ จนกระทั่งโครงการส่วนพระองค์ต้องเพิ่มพนักงานจากเดิมอีกเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีพนักงานกว่า ๖๐๐ คน และผลิตภัณฑ์จากนมหลายชนิดได้กลายเป็นสินค้าส่งออกไปขายในต่างประเทศด้วย

นอกจากอุตสาหกรรมนมแล้ว มีโครงการอื่นๆ อีกหลายโครงการที่เกิดขึ้นตามมา อาทิ นาข้าว ทดลอง โรงเพาะเห็ด ผลไม้อบแห้ง โดยเฉพาะโครงการเกี่ยวกับพรรณพืช ทั้งนี้เพราะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดการปลูกต้นไม้ และจะทรงปลูกต้นไม้ด้วยพระองค์เอง อันเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการทางการเกษตรอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก

โครงการสาหร่ายเกลียวทอง หนึ่งในโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา

นอกจากอุตสาหกรรมนมที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการเป็นอย่างมากแล้ว ในปัจจุบันยังมีโครงการใหม่ๆ อีกหลายโครงการที่มีความสำคัญ ดังเช่น **โครงการสาหร่ายเกลียวทอง** ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปเป็นอาหารเสริมที่ให้คุณค่าทางอาหารสูง เนื่องจากมีปริมาณโปรตีนสูงถึงร้อยละ ๖๐-๗๐ โครงการนี้เริ่มต้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๙ โดยได้ทำการเพาะเลี้ยงสาหร่ายเกลียวทองในน้ำกากมูลหมัก เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนผสมของอาหารปลาชนิดลอยน้ำและจมน้ำ ซึ่งสามารถเพิ่มคุณค่าทางอาหารให้กับปลา ต่อมาได้ทำการเพาะเลี้ยงสาหร่ายเกลียวทองในน้ำที่สะอาดแทนน้ำกากมูลหมัก เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสำหรับคน ปัจจุบันนำสาหร่ายเกลียวทองมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ต่างๆ เช่น สาหร่ายเกลียวทองบรรจุแคปซูล ข้าวเกรียบรสสาหร่ายเกลียวทอง เยลลี่รสผลไม้และสาหร่ายเกลียวทอง

การทดลองปลูกสาหร่ายเกลียวทองเริ่มตั้งแต่จัดทำบ่อทดลองเล็กๆ ในบริเวณสวนจิตรลดา จนขยายเป็นบ่อขนาดกลางใกล้บริเวณที่ปลูกข้าวในบริเวณสวนจิตรลดา แต่ผลผลิตยังไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด คุณแก้วขวัญในฐานะผู้อำนวยการโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาจึงได้มอบพื้นที่ “สวนอุไทยธรรม” อันเป็นที่ดินมรดกของคุณปู่คุณแก้วขวัญ คือ พระยาอุไทยธรรม ที่รังสิต มาพัฒนาปรับปรุงเพื่อเพาะเลี้ยงสาหร่ายเกลียวทอง เพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด

ความประทับใจที่ได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คุณแก้วขวัญเรียนทางการเกษตรเป็นพื้นฐานมาตั้งแต่อายุ ๑๗ ปี และหลังจากนั้นก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปเรียนต่อทางด้านบริหารที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อจบการศึกษาได้โปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการพระราชวัง จึงมีความตั้งใจทำงานเพื่อสนองเบื้องพระยุคลบาทให้สมกับที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ แม้ว่าจะงานเกษตรกรเป็นงานที่หนักและเหนื่อย แต่ก็มีความประทับใจและมีความภูมิใจ

เป็นล้นพ้น และเนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ครบ ๖๐ ปี ก็อยากฝากข้อคิดถึงคนไทยทุกคนให้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนชาวไทยมาโดยตลอด ทั้งในเรื่องความประหยัด อดทน อดกลั้น ขยันตรากตรำทำงานไม่ควรทำในสิ่งฟุ่มเฟือยฟุ้งเฟ้อ และรักษาสุขภาพนอกจากขยันแล้วก็ต้องทำในสิ่งที่ดีด้วย สิ่งที่ไม่ดีต้องไม่ทำ

การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย
ได้ร่วมพระบารมี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดโครงการก๊าซธรรมชาติ จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๒๘

การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี

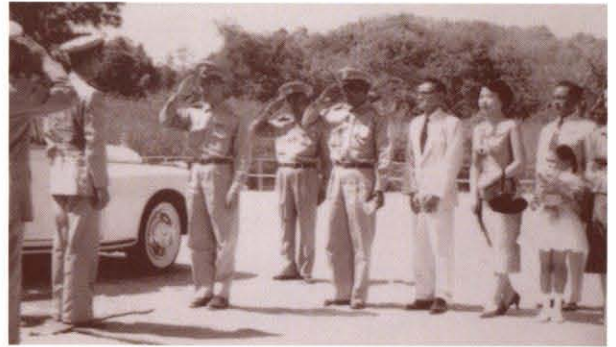
นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นพระมหากษัตริย์ไทยลำดับที่ ๙ จนถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๖๐ ปี นับเป็นช่วงเวลาประเทศไทยได้พัฒนาอุตสาหกรรมไปมากกว่าช่วงใด ๆ ในประวัติศาสตร์ของประเทศ

พระราชกรณียกิจทั้งปวงที่ทรงพระราชอุทิศหาปฏิบัติบำเพ็ญนับแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ล้วนเป็นไปเพื่อความผาสุกมั่นคงของประเทศชาติและประชาชนทั้งสิ้น ประชากรชาวไทยจึงอยู่รอดปลอดภัยและมั่นคงยืนยงตลอดมา แม้ในช่วงแรกที่พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ ประเทศไทยได้เผชิญวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรงภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง ภาคอุตสาหกรรมของประเทศมีความอ่อนแอไม่สามารถผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศ แต่ภายใต้พระบุญญาธิการสถานการณ์ได้คลี่คลายและปรับตัวดีขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันผลิตผลของภาคอุตสาหกรรมก็ได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องนับแต่ปีพ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นต้นมา

ภายใต้ร่มพระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมให้เติบโตอย่างไม่เคยมีมาก่อน และสามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองไม่เฉพาะตลาดภายในประเทศเท่านั้น แต่รวมถึงการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมจำนวนมากไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยพระราชกรณียกิจและพระราชจริยาวัตรของพระองค์มีผลต่อการพัฒนาประเทศในหลายประเด็น

ประเด็นแรก พระองค์ท่านทรงเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธาสამัคคีของประชาชนทั่วทั้งประเทศ จึงมีส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงและผาสุกร่มเย็นให้แก่ประเทศชาติ ซึ่งนับเป็นปัจจัยพื้นฐานอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม แม้บางครั้งประเทศต้องเผชิญวิกฤติการณ์ทางการเมือง แต่พระองค์ทรงเข้ามาแก้ไข ทำให้ประเทศสามารถผ่านพ้นวิกฤติการณ์ไปได้ด้วยดี ส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศสามารถดำเนินการต่อไปอย่างไม่หยุดชะงัก

นอกจากนี้ พระองค์ยังได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสหลายครั้งเพื่อกระตุ้นให้คนไทยรู้จักสามัคคี

เป็นต้นว่า พระราชดำรัสในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่น ลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๙ ความตอนหนึ่งว่า

“...ประเทศชาติจะอยู่ได้ก็ด้วยความสามัคคี เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่ขัดแย้งขัดขากัน หรือ อิจฉาริษยากัน ทำเช่นนั้นก็จะทำให้บ้านเมืองอยู่ต่อไป ได้อย่างที่อยู่มาเป็นหลายศตวรรษมาแล้ว ไม่มีใครที่จะ มาล้มเราได้ ถ้าเราไม่ล้มตนเอง”

ประเด็นที่สอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานหลักคิดซึ่งนับว่าสำคัญมากในการพัฒนา อุตสาหกรรมของประเทศ เป็นต้นว่า การนำปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนา อุตสาหกรรมเป็นไปอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยได้ พระราชทานกระแสพระราชดำรัสมีความตอนหนึ่งว่า

“โรงงานก็เกิดขึ้นมากจนกระทั่งคนเขานึกว่า ประเทศไทยเป็นเสือตัวเล็ก ๆ และเป็นเสือตัวโตขึ้น เราเหลือใจว่าเราเป็นเสือ ความจริงแล้วเราเคยพูดกัน เสมอในที่ประชุมว่า การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญ ที่เราอยู่แบบพอเพียง มีอยู่มีกิน หมายความว่าอุ้มชู ตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง”

พระองค์ยังทรงเน้นการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์มากที่สุด รวมถึงการพัฒนา ประเทศอย่างยั่งยืนโดยรักษาสภาพแวดล้อม ดัง พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๒ ความตอนหนึ่งว่า

“...เทคโนโลยีนั้น โดยหลักการคือ การทำ ให้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดเป็นสิ่งที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น เทคโนโลยีที่ดีสมบูรณ์จึงควรจะสร้างสิ่งที่จะใช้ประโยชน์ ได้อย่างคุ้มค่าและมีความสูญเสียเปล่าหรือความเสียหาย ที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด แม้แต่สิ่งที่เป็นของเสีย เป็นของ ที่เหลือทิ้งแล้ว ก็ควรจะได้ใช้เทคโนโลยีแปรสภาพให้เป็น ของใช้ได้”

นอกจากนี้ พระองค์ได้ทรงมีพระราชดำริใน ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของ ประเทศเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้คุ้มค่า เป็นต้นว่า ในด้านอุตสาหกรรมปิโตรเคมี คุณเชาวน์ ณ สีลวันต์ ได้กล่าวว่

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริ ว่าควรมีการนำก๊าซธรรมชาติ (ในอ่าวไทย) มาใช้ให้เกิด

ประโยชน์สูงสุด ด้วยเหตุนี้เราจึงศึกษาและสร้างโรงแยก
ก๊าซ นำคุณค่าของก๊าซแต่ละชนิด ตลอดจนฮีเทน
และโพรเพน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของก๊าซธรรมชาติ
มาใช้ผลิตเอทิลีนและโพรพิลีนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
แก่ส่วนรวม ในเรื่องนี้ทรงสนพระทัย ให้การสนับสนุน
ให้กำลังใจ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเปิดโรงโอดีพินส์
ของเอ็นพีซี [บริษัท ปิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด
(มหาชน)] เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕”

ประเด็นที่สาม พระองค์ท่านทรงเริ่มงาน
ต่างๆ ในชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเกษตร
มีผลทำให้การพัฒนาภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
มีความสมดุลมากขึ้น ส่งผลให้มีผลผลิตทางการเกษตร
จำนวนมาก เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เป็นวัตถุดิบในภาค
อุตสาหกรรม

ประเด็นที่สี่ พระองค์ทรงมีพระมหากรุณา
ธิคุณแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทยโดยพระราชทาน
ขวัญและกำลังใจแก่พลกนิกรที่ประกอบอาชีพในด้านนี้
เป็นต้นว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จ
พระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการของบริษัท
ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด เนื่องในวาระที่ดำเนินกิจการ
ครบ ๕๐ ปี ในปีพ.ศ. ๒๕๐๗ ได้พระราชทานกระแส
พระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า

“บริษัทนี้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ
เพราะเรามีวัตถุดิบก่อสร้างที่จะใช้โดยไม่ต้องซื้อจาก
ต่างประเทศ แต่นอกจากนี้ก็มีประโยชน์ในด้านจัดการ
ความจริงได้พิสูจน์ว่า ในเมืองไทยบริษัทใหญ่ๆ ตั้งได้
และดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งจะเป็นตัวอย่าง

และเป็นการที่แสดงให้เห็นว่าถ้าเราจะตั้งใจจะทำอะไร
ก็ทำได้”

ประเด็นที่ห้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงเป็นผู้พัฒนาและสร้างแบบอย่างของการพัฒนา
อุตสาหกรรมขนาดย่อม โรงงานส่วนพระองค์ใน
โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาและโครงการตาม
แนวพระราชดำริต่างๆ เป็นต้นว่า โรงงานหีบน้ำมัน
ปาล์มขนาดเล็ก โรงงานกลั่นเอทานอล

ยิ่งไปกว่านั้น พระองค์ยังทรงเป็นตัวอย่าง
สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดย่อมเกี่ยวกับ
การแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน เช่น เมื่อวันที่
๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายอำพล เสนาณรงค์
องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ยื่นจดสิทธิบัตร ญ
กรรมทรัพย์สินทางปัญญา เกี่ยวกับการประดิษฐ์คิดค้น
“การใช้น้ำมันปาล์มกลั่นบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง
เครื่องยนต์ดีเซล” สิทธิบัตรเลขที่ ๑๐๗๖๔

ประเด็นที่หก ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นกำลัง
สำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรม พระองค์ได้ทรงจัดตั้ง
มูลนิธิอานันทมหิดล โดยทรงพระราชทานทุนทรัพย์
เริ่มแรกให้กับมูลนิธิ รวมทั้งพระราชทานทุนส่วนพระองค์
เรียกว่า ทุนเล่าเรียนหลวง (King's Scholarship)
โดยทั้งมูลนิธิและทุนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดส่ง
นักศึกษาไทยไปศึกษาต่างประเทศในหลายสาขา โดยเฉพาะ
การศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลที่เล็งเห็นความสำคัญ
ของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทันต่อการพัฒนา
ของโลก ส่งผลให้ประเทศไทยมีนักวิชาการและมี
ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นจำนวนมาก ร่วมเป็นกำลังสำคัญในการ
พัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ

● การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๙

การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยเป็นไปอย่างช้า ๆ มีขนาดเล็กมาก และต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จึงส่งผลให้ประเทศไทยขาดแคลนสินค้าอุตสาหกรรมอย่างรุนแรง

การพัฒนาอุตสาหกรรมก่อนเปิดประเทศ

ประวัติศาสตร์อุตสาหกรรมไทยมีความเป็นมานานนับพันปี โดยในอดีตประชาชนไทยประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก และใช้เวลาว่างจากการทำไร่ไถนามาทำงานหัตถอุตสาหกรรมควบคู่กันไปด้วย ดังคำพังเพยโบราณที่ว่า “พอเสร็จหนานา ผู้หญิงทอผ้าผู้ชายตีเหล็ก” ในสมัยนั้นประเทศไทยไม่ได้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเฉพาะเพื่อใช้เองในครอบครัวหรือเพื่อขายในประเทศเท่านั้น ยังได้ผลิตเพื่อส่งออกด้วย อาณาจักรสุโขทัยมีสินค้าอุตสาหกรรมที่มีชื่อเสียงมาก คือ “ขามสังคโลก” ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีหลักฐานที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน คือ เต้าเผาถ้วยชามกว่า ๖๐๐ แห่ง ที่อำเภอศรีสขณาสัย และบริเวณใกล้เคียง

ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา เศรษฐกิจของประเทศส่วนใหญ่ยังคงขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรม โดยมีสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ไม้สัก เกลือ เครื่องเทศ หนังสัตว์ ฯลฯ ในยุคนี้เองได้เกิดชนกลุ่มใหม่ในสังคม คือ ช่างฝีมือ เช่น ช่างตีเหล็ก ช่างปั้นหม้อ ช่างทอง ช่างทำเครื่องประดับ ฯลฯ ชนกลุ่มนี้ยังคงประกอบอาชีพของตนสืบเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน เช่น ช่างตีเหล็กที่อรุณฤๅ เป็นต้น นับเป็นนักอุตสาหกรรมในยุคต้น ๆ ของประวัติศาสตร์ชาติไทย

การพัฒนาประเทศให้ทันสมัยภายหลังสนธิสัญญาเบาว์ริง

หลังปี พ.ศ. ๒๓๙๔ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย เมื่อสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียแห่งอังกฤษได้ส่งเซอร์จอห์น เบาว์ริง ข้าหลวงใหญ่ของอังกฤษประจำฮ่องกงเดินทางมายังประเทศไทยเพื่อเจรจาทางการค้า

ประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับประเทศอังกฤษเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๙๘ โดยยกเลิกการเก็บภาษีแบบโบราณ เช่น ตามความกว้างของปากเรือ ฯลฯ และกำหนดระบบภาษีใหม่เรียกว่า “ภาษีร้อยชัก ๓” โดยมีเพดานอัตราภาษีศุลกากรสินค้าขาเข้าไว้ในอัตราไม่เกินร้อยละ ๓ รวมถึงยกเลิกพระคลังสินค้าปล่อยให้พ่อค้ากับลูกค้าติดต่อกันโดยตรง

ต่อมาไทยได้ทำสนธิสัญญาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับประเทศอื่น ๆ ด้วย การทำสนธิสัญญาข้างต้นได้ส่งผลให้ประเทศไทยเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจโลกอย่างเต็มตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายประการ

ประการแรก สนธิสัญญาเหล่านี้ได้ช่วยส่งเสริมการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ทำให้มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในหลายสาขา เช่น โรงสีข้าว โรงเลื่อย ฯลฯ

ประการที่สอง นับเป็นการกระตุ้นให้นำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ภายในประเทศ เป็นต้นว่า ได้มีการนำเครื่องจักรไอน้ำมาใช้เป็นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยในช่วงปีพ.ศ. ๒๔๐๕-๒๔๐๘ มีการก่อตั้งโรงงานน้ำตาล ซึ่งใช้เครื่องจักรไอน้ำรวม ๒๕ โรงตามริมฝั่งแม่น้ำนครชัยศรี

ประการที่สาม สนธิสัญญาเหล่านี้ได้กระตุ้นให้ประชาชนทำการผลิตเพื่อสนองตอบความต้องการตลาดมากขึ้น นับเป็นผลดีต่ออุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออก ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์ระหว่างประเทศว่าด้วยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

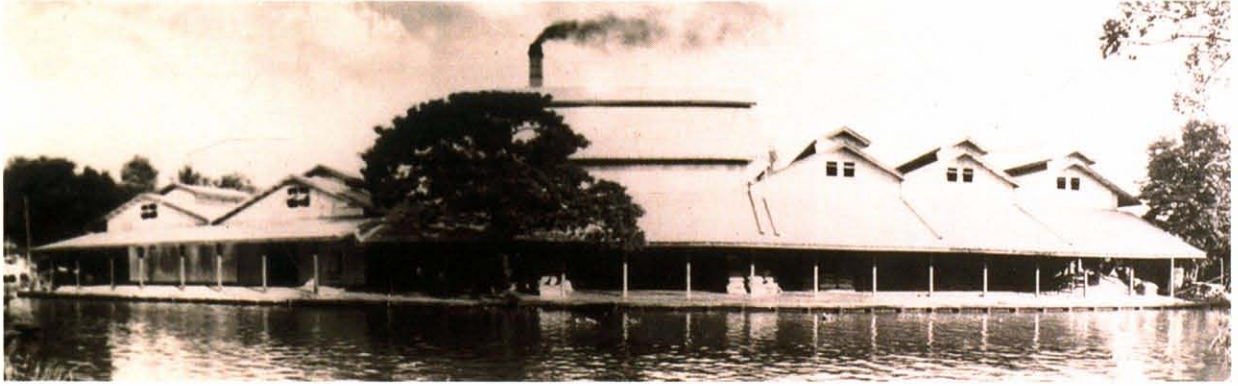
อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีในด้านการค้าตามสนธิสัญญาเบาว์ริงได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมพื้นบ้านบางประเภท ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยเดิมประชาชนผลิตสินค้าแทบทุกชนิดเพื่อใช้เอง แต่เมื่อตลาดต่างประเทศต้องการนำเข้าข้าวเป็นจำนวนมากภายหลังไทยเปิดประเทศส่งผลให้ข้าวการผลิตข้าวมากขึ้นและมีเวลาสำหรับทอผ้าใช้เองลดลง จึงหันไปซื้อเสื่อผ้านำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมผลิตสิ่งทอพื้นบ้านเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการผลิตสิ่งทอในพื้นที่ภาคกลาง ดังนั้นมูลค่าการนำเข้าสิ่งทอจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นมาก โดยในปีพ.ศ. ๒๔๒๘ มูลค่าการนำเข้าสินค้าสิ่งทอคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๓๐ ของมูลค่าสินค้านำเข้าทั้งหมด

ปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีครั้งใหญ่

การเปิดประเทศภายหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงได้ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีขึ้นในหลายอุตสาหกรรม เป็นต้นว่า อุตสาหกรรมต่อเรือได้มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีครั้งใหญ่ โดยมีการใช้เรือกลไฟแทนเรือกำปั่น ดังนั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้ทรงมอบหมายให้พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารเรือวังหน้า และเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เสนาบดีกระทรวงกลาโหม จัดการต่อเรือกลไฟ โดยเริ่มจากการแปลงเรือรบจากเรือกำปั่นมาเป็นเรือกลไฟ มีการต่อเรือกลไฟลำแรกในประเทศไทยคือเรือสยามอรสมพล ดำเนินการโดยต่อเรือใต้วัดระฆังตรงข้ามท่าราชวรดิฐ มีความยาว ๗๕ ฟุต กว้าง ๒๐ ฟุต ติดตั้งเครื่องจักรขนาด ๑๕ แรงม้า ซึ่งได้สั่งซื้อจากสหรัฐฯ โดยได้ต่อเรือแล้วเสร็จและขึ้นประจำการเมื่อปีพ.ศ. ๒๓๙๘

อุตสาหกรรมอีกประเภทหนึ่งที่มีการปรับตัวทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในช่วงนี้ คือ โรงสีข้าว โดยบริษัทสหรัฐฯ ได้ก่อตั้งโรงสีโดยใช้เครื่องจักรไอน้ำขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๐๑ โดยตั้งที่ปากคลองบางน้ำชน ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งธนบุรี โดยใช้ชื่อว่า “โรงสีจักรแห่งอเมริกา” จากนั้นมีการก่อตั้งโรงสีโดยใช้พลังไอน้ำขึ้นอีกหลายแห่ง สำหรับโรงสีแห่งแรกที่คนไทยเป็นเจ้าของ คือเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง (เพ็ง เพ็ญกุล) เมื่อครั้งยังเป็นพระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ โดยซื้อกิจการมาจากบริษัทก๊อตต์แอนด์โก จำกัด เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๑๑

ต่อมาได้มีการคิดค้นและดัดแปลงเครื่องจักรกลเหล่านี้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นมากขึ้น เช่น ดัดแปลงโรงสีข้าวจากเดิมที่ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง

มาเป็นใช้แลกเปลี่ยน เมื่อปีพ.ศ.๒๔๒๓ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากแลกเปลี่ยนซึ่งมีเป็นจำนวนมากในประเทศไทย ช่วยลดต้นทุนได้จำนวนมาก

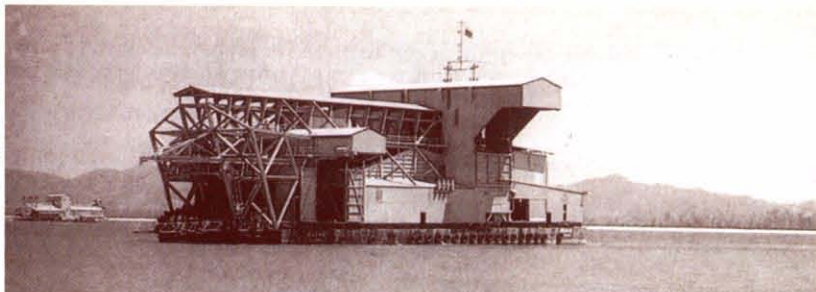
ยิ่งไปกว่านั้น โรงสีของชาวจีนในประเทศไทย ยังประสบความสำเร็จในการวิจัยและพัฒนาเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงเครื่องจักร ซึ่งเดิมสีข้าวเป็นข้าวกล้อง ให้สามารถสีเป็นข้าวขาว เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดต่างประเทศซึ่งนิยมข้าวขาว

สำหรับการผลิตเหรียญกษาปณ์โดยรัฐบาล ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีครั้งใหญ่เช่นเดียวกัน โดยภายหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงนอกจากกระตุ้นให้มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมโดยภาคเอกชนแล้ว การค้าระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้พ่อค้าต่างชาตินำเงินเหรียญเม็กซิกันมาแลกเปลี่ยนเป็นเงินไทยจำนวนมาก ซึ่งในช่วงนั้นประเทศไทยใช้เงินพดด้วง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เงินกลม” โดยกำลังผลิตเงินพดด้วงมีจำกัดเนื่องจากการผลิตด้วยมือ ทำให้ประเทศไทยมีเงินพดด้วงไม่เพียงพอให้ชาวต่างชาติมาแลกเปลี่ยน ดังนั้นบรรดากงสุลต่างชาติได้เข้ามาร้องทุกข์ต่อรัฐบาลไทยว่าประสบปัญหาการขาดแคลนเงินพดด้วง ส่งผลให้ประเทศของตนเองเสียผลประโยชน์จากการค้าขาย

เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น เมื่อคณะทูตไทยออกไปเจริญสัมพันธไมตรียังประเทศอังกฤษเมื่อปี พ.ศ.๒๔๐๐ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งมอบหมายให้คณะทูตจัดหาเครื่องจักรผลิตเหรียญกษาปณ์เข้ามาด้วย ซึ่งคณะทูตได้จัดซื้อจากห้างเทเลอร์ที่ตั้งอยู่เมืองเบอร์มิงแฮม ในอังกฤษ ต่อมาได้ส่งเครื่องจักรมายังประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.๒๔๐๑ จากนั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งโรงงานผลิตเหรียญกษาปณ์ชนิดกลมแบน หรือที่เรียกว่า “เงินแป” ออกมาใช้เป็นครั้งแรก โดยเหรียญที่ผลิตมีทั้งเหรียญเงินและเหรียญทอง โดยมีพระมหาพิชัยมงกุฎและรูปตราแผ่นดินอยู่แต่ละด้านของเหรียญ

ขยายฐานอุตสาหกรรมในสมัยรัชกาลที่ ๕

จากบทความเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในหนังสือ The Kingdom of Siam ของ Mr. A. Cecil Carter ซึ่งรับราชการอยู่ในกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เป็นผู้รวบรวมและจัดพิมพ์เมื่อปีพ.ศ.๒๔๔๕ ได้กล่าวว่า

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ปีพ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓) กรุงเทพฯ มีโรงสีข้าว ๓๖ โรง และโรงเลื่อย ๑๑ โรง การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในช่วงนี้ คือ บทบาทของนักอุตสาหกรรมเชื้อสายจีนมีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีชาวจีนจำนวนมากได้อพยพเข้ามา ยังประเทศไทย โดยเริ่มแรกชาวจีนเหล่านี้มีฐานะยากจน ได้ทำงานเป็นกุลีและประกอบธุรกิจค้าขาย ต่อมาเมื่อ มีฐานะมั่งคั่งยิ่งขึ้น ก็ได้ขยายมาลงทุนในอุตสาหกรรม ต่างๆ เช่น โรงสี โรงเลื่อย โรงสุรา ฯลฯ เพื่อแข่งขัน กับโรงงานอุตสาหกรรมของชาติตะวันตก

นอกจากนี้ รัฐบาลยังก่อตั้งโรงงานสุรา บางยี่ขันซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา นับเป็นโรงงาน เก่าแก่ และอยู่ในความดูแลของกระทรวงการคลัง มาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๔๔๗ เดิมผลิตสุราขาว จากนั้น ได้ผลิตสุราผสมโดยใช้เครื่องสมุนไพรตามตำรับของ ยาดองเหล้าสมัยโบราณ โดยดื่มแบบไม่ผสมไซตา

สำหรับอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง ครั้งใหญ่ด้านเทคโนโลยีในช่วงนี้ คือ การทำเหมืองแร่ ดีบุกในภาคใต้ เดิมเป็นแบบโบราณโดยใช้แรงงานคน เป็นหลัก ใช้เทคโนโลยีเปิดบ่อเหมือง แม่นายเหมือง ที่เป็นชาวจีนเหล่านี้ไม่ได้จบการศึกษาด้านวิศวกรรม เหมืองแร่โดยตรง แต่ก็นับว่ามีความรู้ความเชี่ยวชาญ เป็นอันมาก แม้แต่ชาวดะวันตกซึ่งรัฐบาลได้ว่าจ้างมา ให้เป็นที่ปรึกษาของกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยา ก็ได้ ยอมรับว่าตนเองได้เรียนรู้ด้านการทำเหมืองแร่ดีบุก

อย่างมากจากบรรดานายเหมืองเหล่านี้

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญในขณะนั้นของ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ดีบุกคือ เหมืองแร่ดีบุกที่ชาวจีน ดำเนินการบริเวณชายฝั่งทะเล โดยทำเหมืองออกไป ในทะเลเป็นระยะทางยาวเกือบครึ่งไมล์ โดยก่อสร้าง เชือกกันน้ำเป็นส่วนๆ ในขณะที่ย่ำน้ำลง แล้วสูบน้ำทะเล ออกไปโดยใช้ระหัดทอน้ำ และเมื่อน้ำลดลงก็สามารถ ขุดแร่ดีบุกได้ แต่วิธีทำเหมืองแบบนี้จะประสบปัญหา อย่างมากเมื่อเชือกรั่วอันเป็นผลจากพายุฝนขนาดใหญ่ ทำให้น้ำทะเลไหลป่าเข้าไปในเหมืองแร่ ต่อมากัปตัน Edward Thomas Miles ได้เข้ามาในประเทศไทยเมื่อ ปีพ.ศ. ๒๔๔๗ และเยี่ยมชมเหมืองแร่ในจังหวัดภูเก็ต ได้ตระหนักถึงปัญหาข้างต้น จึงประดิษฐ์เรือขุดแร่ดีบุก แบบลูกกะพ้อ มาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศไทยโดย บริษัท ทุ่งคาฮาร์เบอร์ทีนเดรดยিং จำกัด เมื่อเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๐ ตัวเรือมีความยาว ๓๙ เมตร นำมาใช้ขุดแร่บริเวณชายทะเลอ่าวทุ่งคา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต นับเป็นการเปลี่ยนโฉมหน้าการทำ เหมืองแร่ในประเทศ อย่างไรก็ตาม เรือขุดแร่ลำแรกนี้ ได้ใช้ขุดแร่เพียง ๗ ปีก็จมลงในอ่าวภูเก็ต

ขณะที่อุตสาหกรรมน้ำตาลซึ่งเดิมเคยรุ่งเรือง ในอดีต ได้ประสบกับความตกต่ำเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๓๒ อันเป็นผลจากการแข่งขันผลิตน้ำตาลจากหัวผักกาดหวาน ของฝรั่งเศสและเยอรมนี ทำให้โรงงานน้ำตาลปิดตัวลง จำนวนมาก เหลือแต่โรงงานผลิตน้ำตาลทรายแดงที่

จังหวัดชลบุรี โดยในปีพ.ศ.๒๔๖๔ ประเทศไทยผลิตน้ำตาลทรายแดงเพียง ๙,๓๐๐ ตันต่อปี ไม่เพียงพอ กับความต้องการ จึงต้องนำเข้าจากฟิลิปปินส์มากถึง ๒๔,๐๐๐ ตัน แม้ต่อมาจะมีบุคคลจำนวนมากต้องการลงทุนตั้งโรงงานผลิตน้ำตาลทรายขาวในประเทศไทย แต่ความพยายามเหล่านั้นก็ไม่ประสบผลสำเร็จ

ก่อตั้งอุตสาหกรรมซีเมนต์ในสมัยรัชกาลที่ ๖

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ปีพ.ศ.๒๔๕๓-๒๔๖๘) พระองค์ได้เสด็จฯ ไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ ทอดพระเนตรเห็นการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่และถนนหนทาง จึงมีพระราชดำริว่าในอนาคตเมื่อกรุงสยามเริ่มพัฒนาอย่างอารยประเทศ จำเป็นต้องใช้ปูนซีเมนต์ในการก่อสร้างเป็นจำนวนมาก และประเทศไทยมีวัตถุดิบในการผลิตปูนซีเมนต์ จึงควรก่อตั้งโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นในประเทศไทย

พระยายมราช (ปั้น สุขุม) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงนครบาล ได้สนองพระราชกระแส โดยเห็นว่าคนไทยในขณะนั้นขาดความรู้ในด้านเทคโนโลยีการผลิตและการบริหารจัดการ ควรมีต่างชาติมาร่วมลงทุนด้วย จึงได้ชักชวนชาวเดนมาร์กให้มาร่วมลงทุนก่อตั้งโรงงานผลิตปูนซีเมนต์แห่งแรกของประเทศไทยขึ้น ณ ตำบลบางซื่อ อำเภอดุสิต กรุงเทพฯ (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งสำนักงานใหญ่) ดำเนินการโดยจัดตั้งบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัดลีนโซ่ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๕๖ มีทุนจดทะเบียน ๑ ล้านบาท

บริษัทแห่งนี้มีผู้ร่วมลงทุนคือ พระคลังข้างที่ ชาวเดนมาร์กและพระยายมราช เริ่มทำการผลิตเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๔๕๘ มีกำลังผลิต ๒๐,๐๐๐ ตันต่อปี และแต่งตั้ง มร.ออสการ์ ซูลท์ซ ชาวเดนมาร์ก

เป็นผู้จัดการใหญ่คนแรกของบริษัท โดยได้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการใหญ่ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๔๕๗-๒๔๖๘ นอกจากผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศแล้ว ในปีพ.ศ.๒๔๖๐ ยังได้เริ่มส่งออกปูนซีเมนต์ไปจำหน่ายยังประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งสิงคโปร์ ปีนัง และตอนเหนือของมาเลเซีย

ก่อตั้งอุตสาหกรรมกระดาษเพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลน

สำหรับในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ปีพ.ศ. ๒๔๕๗-๒๔๖๑) แม้ว่าไทยจะประกาศสงครามกับเยอรมนีโดยเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร แต่ประเทศไทยแทบไม่ได้รับผลกระทบจากสงครามครั้งนี้เลย เพราะสงครามส่วนใหญ่อยู่ในทวีปยุโรป อย่างไรก็ตามประเทศไทยขาดแคลนสินค้าบางประเภทในช่วงสงคราม ส่งผลให้มีความพยายามพึ่งตนเองในด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น ตัวอย่างหนึ่งคือ อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษและกระดาษ มีการนำเข้ากระดาษจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากและจำหน่ายในราคาแพง ดังนั้นพระยาภักดีภูธร (ชื่น ภักดีกุล) เจ้ากรมแผนที่ทหาร กระทรวงกลาโหม จึงก่อตั้งโรงงานผลิตกระดาษขึ้นใช้ในราชการระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ เป็นการผลิตด้วยมือ เหมือนกับการผลิตของชาวจีนในสมัยโบราณ โดยใช้เปลือกข่อยเป็นวัตถุดิบ ผลิตโดยเฉลี่ยเพียง ๒.๘ ตันต่อปี

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ สิ้นสุดลงในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๖๑ เครื่องจักรได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก มีเอกชนลงทุนก่อสร้างอุตสาหกรรมอีกหลายประเภท เช่น บริษัท บริติช-อเมริกันทูแบคโก จำกัด ได้ลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตบุหรี่ขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๔๖๓ ซึ่งประสบผลสำเร็จทางธุรกิจเป็นอย่างมาก นอกจากนี้มีผู้ก่อตั้งโรงงานน้ำแข็ง โรงงานสบู่ โรงน้ำอัดลม โรงงานสกัดน้ำมันมะพร้าวขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครและธนบุรีอีกหลายโรงงาน

ส่วนกรมแผนที่ทหารซึ่งได้ผลิตกระดาษด้วยวิธีดั้งเดิมมาตั้งแต่ช่วงสงคราม ก็ได้ก่อตั้งโรงงานผลิตกระดาษด้วยเครื่องจักรขนาด ๑ ตันต่อวัน ขึ้นที่ตำบลสามเสน เมื่อปีพ.ศ.๒๔๖๖ โดยใช้วัตถุดิบคือ เศษกระดาษ ซึ่งเก็บมาจากสถานที่ราชการและซื้อจากโรงพิมพ์ของประชาชน

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ เดิมการทอผ้าของคนไทยใช้ระบบทอด้วยกีมือโดยใช้เครื่องทอผ้าพื้นเมืองแบบง่าย ๆ ครั้นถึงกลางรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้นำเข้าเครื่องทอผ้าแบบกึ่งกระตุกจากประเทศจีน แม้เครื่องจักรสามารถทอผ้าได้เร็วกว่าเครื่องทอผ้าแบบดั้งเดิมก็ตาม แต่ไม่เป็นที่นิยมจากผู้ประกอบการชาวไทยนัก

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้พยายามแสวงหาแหล่งพลังงานใหม่ๆ เพื่อใช้ในด้านอุตสาหกรรม โดยในปีพ.ศ.๒๔๖๔ บริษัท บ่อถ่านศิลาไทย จำกัดสินใช้ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สงวนที่ดิน ตำบลเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำหรับขุดถ่านหินชนิดอ่อนหรือปัจจุบันเรียกทับศัพท์ว่า “ลิกไนต์” เป็นเนื้อที่กว่า ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ แต่ไม่ประสบความสำเร็จในทางธุรกิจ และได้เลิกกิจการในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

● ตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรม

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ในปีพ.ศ.๒๔๖๘ นั้น เศรษฐกิจทั่วโลกเริ่มตกต่ำลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดยในช่วงต้นรัชสมัย คือระหว่างปีพ.ศ.๒๔๖๘ - ๒๔๗๕ ปรากฏว่ามีการก่อตั้งโรงงานเพียงไม่กี่โรง ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของโลก รวมถึงเศรษฐกิจไทยเริ่มปรับตัวดีขึ้น มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง พระยาภิรมย์ภักดี (บุญรอด เศรษฐบุตร) ได้ก่อตั้ง บริษัท บุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด ขึ้นเพื่อสร้างโรงงานผลิตเบียร์แห่งแรกในประเทศไทย

เริ่มนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรม

ขณะเดียวกันรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยเริ่มให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยรัฐบาลซึ่งมีพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (ยศขณะนั้น) เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๘๐ กล่าวถึงการส่งเสริมอุตสาหกรรมครั้งแรกว่า “ในหลักเศรษฐกิจของชาติ รัฐบาลมีโครงการที่จะส่งเสริมอาชีพของพลเมืองให้หนัก

ไปในทางกลีกรรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม ตามลำดับความสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดกำลังทรัพย์ อันจะเป็นทางนำมาซึ่งความสมบูรณ์พูนสุขและความมั่นคงของประเทศชาติ”

ต่อมาเมื่อโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้พันเอก หลวงพิบูลสงคราม (ยศขณะนั้น) เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๘๑ รัฐบาลชุดใหม่ ก็ยังคงสนับสนุนการส่งเสริมอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นต้นว่า เมื่อรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๔๘๕ ในส่วนนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ ได้ระบุว่า “จะบำรุงอุตสาหกรรมภายในครอบครัวและส่งเสริมอุตสาหกรรม หรือจัดสร้างโรงงานบางอย่างที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพของประชากรขึ้น เพื่อทำวัตถุดิบภายในให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป โดยจะจัดตั้งองค์การสำหรับดำเนินการ”

รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม เช่น ตราพระราชบัญญัติจัดการกู้เงินในประเทศเพื่อการอุตสาหกรรมขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๘๑ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เงินกู้ภายในประเทศจัดสร้างโรงงานอุตสาหกรรมที่เห็นว่าจำเป็น ต่อมามีการออกพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๔๘๒ นับเป็นกฎหมายเกี่ยวกับโรงงานอุตสาหกรรมฉบับแรกของไทย อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดใช้ จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๔๘๙ จึงได้มีพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับใช้ในเขตกรุงเทพมหานครและธนบุรีเป็นครั้งแรก

นโยบายอุตสาหกรรมแบบชาตินิยม

ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ แนวความคิดเกี่ยวกับลัทธิชาตินิยมและลัทธิกีดกันทางการค้าได้

แพร่กระจายไปทั่วโลกโดยมีอิทธิพลต่อแนวความคิด ในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ รวมถึงรัฐบาลไทยด้วย โดยกระตุ้นให้ดำเนินนโยบาย เศรษฐกิจไปในทิศทางชาตินิยมและพึ่งพาตนเองมากยิ่งขึ้น ความคิดในเรื่องชาตินิยมทางเศรษฐกิจไม่ใช่ เรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เคยทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “เมืองไทยจึงตื่นเกิด” รับสั่งว่า “บ้านเมืองทุกประเทศ ย่อมต้องอาศัยต่างประเทศไม่มากนักน้อย ซึ่งก็เป็น การสมควรแล้ว ถ้ามีฉะนั้นการค้าขายก็ไม่ต้องมีต้องทำ กันเลย แต่การพึ่งพาอาศัยนี้ย่อมมีเขตขีดขึ้น ซึ่งเมื่อ พ้นขีดไปแล้วอาจจะกลายเป็นผลร้ายได้”

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบาย อุตสาหกรรมอย่างจริงจัง ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งดำเนินกลยุทธ์พัฒนาอุตสาหกรรม เน้นการลงทุนโดยภาครัฐเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันยัง อนุญาตให้ภาคเอกชนประกอบการอุตสาหกรรมโดย อิสระ

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และคุณหญิงสุภาพ ยศสุนทร ได้กล่าวถึงความคิดในด้านพัฒนาอุตสาหกรรม ในช่วงนั้นว่า มีผู้เชื่อกันว่าประชาชนชาวไทยไม่มีความ สามารถในการประกอบการอุตสาหกรรม และเอกชน มักไม่กล้าทำการอุตสาหกรรมโดยอ้างเหตุผลว่า ไม่มี ความรู้ ไม่มีความสามารถ ขาดกำลังทรัพย์ รัฐบาล จึงพยายามก่อตั้งโรงงานขึ้นเองโดยถือญี่ปุ่นเป็นตัวอย่าง โดยก่อนญี่ปุ่นจะเจริญเติบโตในด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลญี่ปุ่นได้ก่อตั้งโรงงานก่อน เมื่ออุตสาหกรรม เติบโตดีแล้ว ก็โอนขายกิจการให้แก่เอกชนรับไป ดำเนินการต่อไป

ก่อตั้งกองอุตสาหกรรม

รัฐบาลได้ก่อตั้งกองอุตสาหกรรมขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๙ สังกัดกรมพาณิชย์ กระทรวงเศรษฐการ มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และควบคุม อุตสาหกรรม เมื่อเริ่มก่อตั้งกองอุตสาหกรรมนั้น มีข้าราชการ ๑๕ คน ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๐ กอง อุตสาหกรรมได้ยกฐานะขึ้นเป็นกองอิสระสังกัดและ โอนไปสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเศรษฐการ

ภารกิจสำคัญของกองอุตสาหกรรมซึ่งได้รับ มอบหมายจากรัฐบาล คือ การจัดตั้งโรงงานผลิต น้ำตาลขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ภายหลังจากอุตสาหกรรมนี้ตกต่ำ ในช่วงรัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ รัฐบาลได้ลงทุนใน อุตสาหกรรมนี้ด้วยตนเอง โดยบริษัท สโกต้าเวอร์ค จำกัด ของประเทศเซโกสโลวะเกีย ได้ลงนามใน สัญญาขายโรงงานน้ำตาลทรายขาวแก่โรงงานน้ำตาล จังหวัดลำปาง นับเป็นโรงงานน้ำตาลทรายขาวแห่งแรก ในประเทศไทย เปิดดำเนินการปี พ.ศ. ๒๔๘๐ โดย เริ่มแรกมีกำลังหีบอ้อย ๕๐๐ ตันต่อวัน ต่อมาได้ซื้อ เครื่องจักรเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มกำลังผลิตเป็น ๘๐๐ ตันต่อวัน

นอกจากนี้ มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยรัฐวิสาหกิจเพิ่มเติมอีกหลายแห่งเช่นเดียวกัน เช่น

อุตสาหกรรมทอผ้าด้วยเครื่องจักรของประเทศไทยได้ เริ่มต้นดำเนินการอย่างจริงจัง เมื่อกระทรวงกลาโหม ได้ก่อสร้างโรงงานปั่นฝ้ายและทอผ้าด้วยเครื่องจักรขึ้น ที่จังหวัดพระนครเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๗ เพื่อผลิตผ้าสำหรับใช้ในราชการทหาร หลังจากนั้นเอกชนได้ทยอย สั่งเครื่องจักรทอผ้าเข้ามาประกอบกิจการทอผ้ามากขึ้น

โรงงานกระดาษสามเสนของกรมแผนที่ซึ่งมี กำลังผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ จึงได้ก่อสร้าง โรงงานเพิ่มเติมอีกแห่งที่จังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจาก เป็นแหล่งอุดมด้วยวัตถุดิบ เช่น ไม้ไผ่ ไม้รวก และ ไม้เบญจพรรณเนื้ออ่อน สำหรับทำเยื่อกระดาษ ซึ่ง ได้ก่อสร้างโรงงานแล้วเสร็จและเปิดดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ มีกำลังผลิตกระดาษพิมพ์เขียนได้ ๑๐ ตันต่อวัน แม้โรงงานแห่งนี้จะใช้เครื่องจักรที่ทันสมัย สามารถผลิต กระดาษคุณภาพดี แต่การผลิตไม่ประสบผลสำเร็จ ในเชิงธุรกิจนัก โดยการดำเนินการส่วนใหญ่ประสบ กับการขาดทุน แม้ว่าจะโอนกิจการให้กับกระทรวงการ อุตสาหกรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ก็ตาม แต่สถานการณ์ ก็ยังไม่ดีขึ้นเท่าใดนัก โรงงานแห่งนี้ได้เปิดดำเนินการ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๔ จึงปิดกิจการ เนื่องจากกรรมวิธี การผลิตล้าสมัยและไม่มีประสิทธิภาพ

ส่งเสริมการใช้สินค้าผลิตในประเทศ

รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมให้คนไทยใช้สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ และส่งเสริมให้ผลิตสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้กล่าวปราศรัยเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๘๒ ว่า “สิ่งใดที่ไทยขาย ไทยทำ เราเป็นคนไทยต้องซื้อของไทยก่อนอื่น ต้องนิยมไทย ต้องนึกว่าของไทยดีกว่าของต่างประเทศเสมอ” และได้ออกประกาศ รัฐนิยมฉบับที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๘๒ โดยมีข้อความว่า เนื่องด้วยสถานการณ์ของโลกอยู่ในสภาพสงคราม ทุกประเทศทั้งที่เป็นคู่สงครามและเป็นกลาง (ขณะนั้นไทยเป็นกลาง) จำเป็นต้องสนับสนุนการเกษตร พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมของชาติเป็นพิเศษ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่าถึงเวลาอันจำเป็นที่จะต้องชักชวนชาวไทยให้กระทำเช่นนั้น จึงลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ประเทศเป็นรัฐนิยม ดังนี้

๑. ชาวไทยพึงพยายามบริโภคแต่อาหารอันปรุงจากสิ่งซึ่งมีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย
๒. ชาวไทยพึงพยายามใช้เครื่องแต่งกายด้วยวัสดุที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย
๓. ชาวไทยพึงพยายามช่วยกันสนับสนุนงานอาชีพการเกษตร พาณิชยกรรม และวิชาชีพของคนไทยด้วยกัน
๔. การสาธารณูปโภคอันใดที่รัฐบาลหรือชาวไทยจัดให้มีขึ้นแล้ว ชาวไทยพึงพยายามใช้และสนับสนุน
๕. ชาวไทยผู้ประกอบการเกษตร พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม งานอาชีพ หรือวิชาชีพอันได้รับการสนับสนุนโดยรัฐนิยมฉบับนี้ ต้องพยายามรักษามาตรฐาน ปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น และดำเนินการนั้น ๆ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทุกประการ

ลดการครอบงำของต่างชาติ

รัฐบาลได้อนุมัติให้ยกฐานะแผนกเชื้อเพลิงของกระทรวงกลาโหมขึ้นเป็นกรมเชื้อเพลิง เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๔๘๐ โดยจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เฉพาะแก่หน่วยราชการเท่านั้น แต่รวมถึงจำหน่ายให้แก่ประชาชนด้วย เมื่อสถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศของโลกอยู่ในภาวะตึงเครียด มีแนวโน้มว่าจะเกิดสงครามโลกขึ้น รัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องสำรองน้ำมันไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ดังนั้นได้ส่งบุคลากรเดินทางไปดูงานในประเทศที่ไม่มีแหล่งน้ำมันของตัวเอง เช่น ญี่ปุ่น จากนั้นได้ตราพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๔๘๑ มีสาระสำคัญอยู่สองประการ คือ ผู้ขายจะต้องมีน้ำมันสำรองไว้จำนวนกึ่งหนึ่งของน้ำมันที่ขายไปในหนึ่งปี และให้รัฐบาลเป็นผู้กำหนดราคาขายน้ำมันเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองมากขึ้น กรมเชื้อเพลิงได้สร้างโรงกลั่นน้ำมันขึ้นที่ช่องนนทรี มีกำลังการกลั่น ๑,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน เริ่มเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๘๓ โดยว่าจ้างวิศวกรญี่ปุ่นมาดำเนินการขาย โรงกลั่นและควบคุมการเดินเครื่อง

สำหรับธุรกิจเกี่ยวกับบุหรี รัฐบาลได้กำหนดนโยบายว่าจะผูกขาดอุตสาหกรรมบุหรีทั้งหมด ดังนั้นในปีพ.ศ.๒๔๘๒ จึงได้เข้าไปซื้อกิจการโรงงานยาสูบไทยของห้างหุ้นส่วนบูรพา ยาสูบ จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ที่ย่านสะพานเหลือง มาให้กรมสรรพสามิตดำเนินการ ต่อมาในปีพ.ศ.๒๔๘๔ ได้ซื้อกิจการโรงงานผลิตบุหรีของบริษัท กวางฮก และบริษัท ฮอฟฟีน เป็นการเพิ่มเติม

นอกจากนี้ รัฐบาลยังรับซื้อโรงงานผลิตบุหรีที่บ้านใหม่ ถนนเจริญกรุง และกิจการเพาะปลูกใบยาสูบของบริษัท ยาสูบอังกฤษ-อเมริกา (ไทย) จำกัด ซึ่งมีผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.๒๔๘๔ เป็นเงิน ๕.๕ ล้านบาท แล้วรวมกิจการทั้งหมด

มาเป็นโรงงานยาสูบ กรมสรรพสามิต และต่อมาได้ออกพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ.๒๔๘๖ กำหนดให้การประกอบอุตสาหกรรมบุหรี่ในประเทศไทยเป็นกิจการผูกขาดโดยภาครัฐ

จัดทำแผนพัฒนาอุตสาหกรรม

เพื่อให้การดำเนินนโยบายในด้านอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนการบริหารราชการแผ่นดินเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๔ โดยยกฐานะกองอุตสาหกรรมขึ้นเป็นกรมอุตสาหกรรมขึ้นตรงกับกระทรวงการเศรษฐกิจ ซึ่งเปลี่ยนชื่อจากเดิมที่ใช้ชื่อว่ากระทรวงเศรษฐกิจ โดยได้ย้ายพระพิศาล สุขุมวิท (ประสบ สุขุม) ซึ่งเป็นอธิบดีกรมโยธาเทศบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทย และเป็นคนไทยคนแรกที่สามารถการศึกษาปริญญาตรีด้านวิศวกรรมศาสตร์จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซตส์ มาเป็นอธิบดีกรมอุตสาหกรรมคนแรก โดยรัฐบาลได้มอบหมายให้จัดทำโครงการอุตสาหกรรมแห่งชาติให้เป็นโครงการเร่งด่วนที่สุด ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าของประเทศไทย โดยเทียบเคียงกับประเทศใกล้เคียงที่ได้ก่อตั้งอุตสาหกรรมภายในประเทศ ตลอดจนศึกษาตำราต่างๆ

“ร่างโครงการอุตสาหกรรมแห่งชาติ”

นับเป็นแผนพัฒนาอุตสาหกรรมฉบับแรกของประเทศไทย สรุปได้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นเรื่องยากมาก เนื่องจากไทยเป็นประเทศกสิกรรมอย่างฝังแน่นอยู่เดิม เพราะพื้นที่อุดมสมบูรณ์และมีน้ำจำนวนมากเพื่อใช้ในการเกษตร ยิ่งไปกว่านั้น ประเทศไทยไม่มีสินแร่ธาตุที่จำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะเหล็ก ถ่านหิน และน้ำมัน คงมีแต่แร่ดีบุกซึ่งใช้เป็น

ส่วนผสมของโลหะอื่นเท่านั้น ไม่ใช่โลหะหลักในการพัฒนาอุตสาหกรรม รายงานได้เสนอให้มีการชักชวนชาวต่างประเทศมาร่วมลงทุนกับคนไทย ซึ่งอาจจะเป็นรัฐบาลหรือเอกชนก็ได้

นอกจากนี้ได้เสนอความเห็นว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักคงทำได้ยาก เนื่องจากขาดเหล็ก ถ่านหิน และน้ำมัน ดังนั้นควรหันมาเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ เช่น การนำยางมาแปรรูปเป็นยางรถยนต์ แต่จำเป็นต้องสรรหาทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยการที่จะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีสิทธิและประโยชน์ เช่น การยกเว้นภาษีอากร ฯลฯ

ต่อมารัฐบาลได้อนุมัติรายงานฉบับดังกล่าวให้เป็นโครงการอุตสาหกรรมแห่งชาติ และจัดตั้งคณะกรรมการสร้างอุตสาหกรรมแห่งชาติ โดยมีพลเอกพระยาพลพลพยุหเสนาเป็นประธานกรรมการ และมีพระยาพิศาลสุขุมวิทเป็นรองประธาน

ก่อตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรม

จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีนโยบายจะก่อตั้งกระทรวงที่รับผิดชอบด้านอุตสาหกรรม โดยได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ.๒๔๘๕ ในด้านเศรษฐกิจ ระบุว่า “จะบำรุงอุตสาหกรรมภายในครอบครัวและส่งเสริมอุตสาหกรรมหรือจัดสร้างโรงงานบางอย่างที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพของประชากรขึ้น เพื่อทำวัตถุดิบภายในให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป โดยจะจัดตั้งองค์การสำหรับดำเนินการ”

ภายหลังรัฐบาลยกระดับกองอุตสาหกรรมขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม คือ กรมอุตสาหกรรม ไม่นานนัก จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้สั่งให้เตรียมการจัดตั้งกระทรวงอุตสาหกรรมขึ้น

โดยทันที จากนั้นรัฐบาลได้ตราพระราชกำหนดแก้ไขพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๔๘๕ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ โดยยุบกระทรวงการเศรษฐกิจ และตั้งกระทรวงใหม่อีก ๒ กระทรวง คือ กระทรวงการอุตสาหกรรม (ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๔๙๕ เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงอุตสาหกรรม) และกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการอุตสาหกรรมได้ใช้สถานที่ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ณ วังกรมหลวงปราจิณกิติบดี ริมนคลองผดุงกรุงเกษม บริเวณเชิงสะพานเทเวศร์นฤมิตรเป็นที่ตั้งชั่วคราว และต่อมาได้ย้ายมาตั้งที่กองบัญชาการกองพลทหารบกที่ ๑ ถนนศรีอยุธยา ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งปัจจุบัน เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ในช่วงก่อตั้งกระทรวงการอุตสาหกรรมได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น

- สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี
- สำนักงานปลัดกระทรวง
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เป็นการเปลี่ยนชื่อจากเดิมคือ กรมอุตสาหกรรม
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นกรมจัดตั้งขึ้นใหม่ โดยโอนโรงงานสุราและโรงงานยาสูบจากกรมสรรพสามิต และโอนโรงงานกระดาษไทย โรงงานเนื้อมัน และโรงงานทอผ้าไทย จากกระทรวงกลาโหม
- กรมวิทยาศาสตร์ โอนมาจากกระทรวงการเศรษฐกิจ
- กรมโลหกิจ โอนมาจากกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงการอุตสาหกรรม
เมื่อแรกตั้ง (วังกรมหลวง
ปราจิณกิติบดี) ๕ พฤษภาคม
๒๔๘๕ - กรกฎาคม ๒๔๘๕

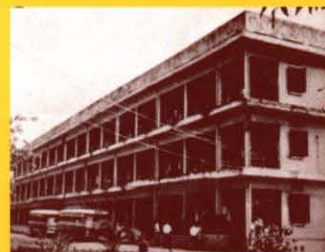
กระทรวงการอุตสาหกรรม
ย้ายครั้งที่ ๑ (ปัจจุบันเป็น
ที่ตั้งกองบัญชาการกองพล)
๑ สิงหาคม ๒๔๘๕ - ๑๙
มีนาคม ๒๔๘๘

กระทรวงการอุตสาหกรรม
ย้ายครั้งที่ ๒ (โรงเรียน
สวนสุนันทาวิทยาลัย) ๒๐
มีนาคม ๒๔๘๘ - ๒๘
สิงหาคม ๒๔๘๘

กระทรวงการอุตสาหกรรม
ย้ายครั้งที่ ๓ (โรงเรียนนายร้อย
พระจุลจอมเกล้า เชียงสะพาน
มัชวานฯ) ๒๘ สิงหาคม
๒๔๘๘ - ๑๘ สิงหาคม ๒๔๘๙

กระทรวงการอุตสาหกรรม
ย้ายครั้งที่ ๔ (วังกรมหลวง
ราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เชียงสะพาน
เทเวศร์นฤมิตร) ๑๙ สิงหาคม
๒๔๘๙ - ๑๘ สิงหาคม ๒๔๙๔

กระทรวงการอุตสาหกรรม
ย้ายครั้งที่ ๕ (ถนนพระราม
ที่ ๖ พญาไท) ๒๐ สิงหาคม
๒๔๙๔

พลอากาศตรี มุณี มหาสันตนะ เวชยันต์รังสฤษฏ์

โปรดเกล้าฯ ให้พลอากาศตรี มุณี มหาสันตนะ เวชยันต์รังสฤษฏ์ เป็นรัฐมนตรีคนแรก

ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พลอากาศตรี มุณี มหาสันตนะ เวชยันต์รังสฤษฏ์ (ยศขณะนั้น) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุตสาหกรรมคนแรก และได้รับดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมถึง ๓ สมัย โดยครั้งแรก วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ถึงวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๖ และครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ ถึงวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ และได้แต่งตั้งให้พลเรือตรี พระยาครุฑทองเสนี (กระแสด ประวะหาเนาวิณ) รักษาการในตำแหน่งปลัดกระทรวงการอุตสาหกรรม

รัฐบาลยังตั้งคณะกรรมการสร้างอุตสาหกรรมแห่งชาติขึ้น โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีคณะกรรมการย่อยอีก ๒๙ คณะ เช่น คณะกรรมการอุตสาหกรรมเคมี คณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมถลุงเหล็กและทำเหล็กกล้า ฯลฯ เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับกระทรวงการอุตสาหกรรมในการพิจารณาควรส่งเสริมหรือดำเนินการประการใด แล้วมอบให้กระทรวงการอุตสาหกรรมรับไปปฏิบัติการต่อไป

เริ่มต้นอุตสาหกรรมเหล็กสมัยใหม่

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้ก่อตั้งบริษัทกระเบื้องกระดาศไทย จำกัด ขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๘๑ โดยตั้งโรงงานแห่งแรกที่บางซื่อภายในบริเวณโรงงานปูนซิเมนต์ มีพนักงานในระยะแรก ๑๐๐ คน มีเครื่องจักรผลิตกระเบื้องด้วยมือ ๒ เครื่อง กำลังผลิตวันละ ๑๕ ตัน เพื่อผลิตกระเบื้องมุงหลังคาสนองความต้องการของตลาดทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยประชาชนขณะนั้นกำลังเริ่มเปลี่ยนวัสดุมุงหลังคาจากเดิม ซึ่งใช้ใบจากและสังกะสีมาเป็นกระเบื้อง

ก่อนหน้านี้จะเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ เล็กน้อย บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้ก่อสร้างโรงงานปูนซิเมนต์แห่งที่ ๒ ขึ้นที่อำเภอท่าหลวง จังหวัดสระบุรี และได้สั่งซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับผลิตปูนเม็ดจากยุโรปและสหรัฐฯ แต่ภาวะสงครามได้ทำให้โครงการก่อสร้างหยุดชะงักไป

สำหรับอุตสาหกรรมเหล็กขั้นต้นน้ำของไทยก็เริ่มต้นในช่วงนี้ โดยรัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีนโยบายส่งเสริมให้ก่อตั้งอุตสาหกรรมเหล็กขึ้นในประเทศไทย จึงให้สัมปทานการทำเหมืองแร่เหล็ก

ที่จังหวัดลพบุรีแก่บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด เมื่อปีพ.ศ.๒๔๘๕ เพื่อให้ลงทุนจัดตั้งโรงงานถลุงแร่เหล็กแห่งแรกในประเทศไทย บริษัทจึงได้ทดลองก่อสร้างเตาถลุงแบบพ่นลมทดลองขึ้น ๒ เตา โดยตั้งอยู่ที่โรงงานบางซื่อ ๑ เตา และโรงงานท่าหลวงอีก ๑ เตา โดยเป็นเตาขนาด ๓ ตัน ใช้ถ่านไม้เป็นเชื้อเพลิง แต่ละเตาสามารถผลิตเหล็กได้ ๓-๔ ครั้งต่อวัน ทำให้มีกำลังผลิตเหล็กรวมกันประมาณ ๒๔ ตันต่อวัน

สำหรับเหล็กที่ผลิตได้ส่วนใหญ่ถูกโรงงานหล่อเหล็กขนาดเล็กของชาวจีนกว้านซื้อไปเกือบทั้งหมด เนื่องจากโรงงานเหล่านี้รับจ้างผลิตระเบิดมือให้กับกองทัพญี่ปุ่น นับว่าขัดกับนโยบายของบริษัท ที่จะไม่ผลิตยุทธปัจจัยสำหรับใช้ทำลายล้างชีวิตมนุษย์ ดังนั้นจึงเปลี่ยนจากผลิตเหล็กถลุงสีเทา ซึ่งสามารถนำไปถลุงหรือตกแต่งด้วยเครื่องจักรกลได้ มาเป็นการผลิตเหล็กถลุงสีขาว ซึ่งแข็งแต่เปราะ ไม่สามารถนำไปถลุงหรือตกแต่งได้ เนื่องจากมีส่วนผสมธาตุซิลิคอนต่ำกว่า ๑ เปอร์เซ็นต์ โดยเหมาะสำหรับใช้หล่อกระทะหรือผลิตหัวवालไถนาเท่านั้น

ผลิตสินค้าไม่เพียงพอกับความต้องการในช่วงสงคราม

เดือนกันยายน พ.ศ.๒๔๘๒ เกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยในระยะแรกการดำเนินโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากประเทศไทยประกาศตัวเป็นกลาง ประกอบกับสมรภูมิในช่วงแรกจำกัดอยู่ในทวีปยุโรป ขณะที่เอเชียอยู่ในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา ซึ่งการสู้รบจำกัดอยู่ในประเทศจีนและอินโดจีนของฝรั่งเศสเท่านั้น

รัฐบาลได้ก่อตั้งองค์การเหมืองแร่ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๒ เพื่อทำธุรกิจเหมืองแร่และตั้งโรงถลุงแร่ตลอดจนฝึกอบรมคนไทยเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ โดยในปีพ.ศ.๒๔๘๔ องค์การเหมืองแร่ได้เปิดเหมืองแร่ดีบุกและวุลแฟรมในหลายพื้นที่ของประเทศ เพื่อสนองความต้องการของตลาดในช่วงสงคราม

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ลุกลามมายังภูมิภาคเอเชียบูรพาภายหลังญี่ปุ่นประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๔ และได้ส่งกองทัพบุกประเทศไทยในวันเดียวกัน ประเทศไทยได้ถูกบีบบังคับให้เข้าร่วมสงครามกับฝ่ายญี่ปุ่นด้วย โดยได้ประกาศสงครามกับสหราชอาณาจักรและสหรัฐฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๕

รัฐบาลได้เข้าควบคุมโรงงานของชนชาติที่ไทยประกาศสงคราม เป็นต้นว่า โรงงานผลิตสบู่ของบริษัท ไทยอินดัสตรีส์ จำกัด และมอบให้กรมพาณิชย์ทหารบกจัดตั้งเป็นโรงงานสุบู่สยามทหาร โรงงานผลิตบุหรี่ยของบริษัท บริติส-อเมริกันทูเบคโค จำกัด อู่ต่อเรือบางกอกดีออก ฯลฯ

กระทรวงการอุตสาหกรรมได้พิจารณาเห็นว่าขณะนั้นไทยพึ่งพาสินค้าอุตสาหกรรมจากต่างประเทศแทบทั้งหมด หากเกิดสงครามจะส่งผลกระทบอย่างมาก ดังนั้นนโยบายเร่งด่วนคือ การส่งเสริมอุตสาหกรรม

ผลิตปัจจัยสี่ตามหลักพระพุทธศาสนา คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เพื่อให้ประชาชนไทยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในช่วงสงคราม ขณะเดียวกันต้องพยายามประคับประคองให้บรรดาโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นแล้วให้สามารถดำเนินงานต่อไปอย่างปกติ

เพื่อสนองกลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรม ข้างต้น กระทรวงการอุตสาหกรรมได้ก่อตั้งบริษัท ส่งเสริมอุตสาหกรรมไทย จำกัด ขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๔๘๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อลงทุนในอุตสาหกรรมที่เห็นว่า จำเป็นสำหรับประเทศชาติ โดยมีโรงงานเครื่องเคลือบดินเผา โรงงานน้ำมันมะพร้าว โรงงานทำแก้ว โรงงานน้ำตาลทรายขาว (โอนมาจากกระทรวงการเศรษฐกิจเดิมสองโรง) และโรงงานหมวกไทย

นอกจากนี้ยังได้ร่วมลงทุนกับบริษัทญี่ปุ่น เมื่อปีพ.ศ.๒๔๘๖ เพื่อก่อตั้งบริษัท ปั่นด้ายและทอผ้า จำกัด ตั้งโรงงานที่วัดสร้อยทอง และบริษัท อุตสาหกรรมผ้าไทย จำกัด ตั้งโรงงานที่ถนนเพลินจิต โดยกระทรวงการอุตสาหกรรมถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ ๖๐ เนื่องจากเป็นฝ่ายออกเงินค่าที่ดิน ค่าก่อสร้างอาคารโรงงานและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ขณะที่ฝ่ายญี่ปุ่นถือหุ้นร้อยละ ๔๐ เนื่องจากเป็นฝ่ายออกเครื่องจักร

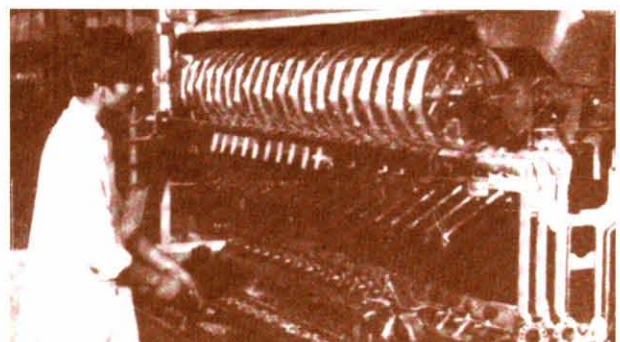
ทั้งสองบริษัทก่อสร้างโรงงานและนำเครื่องจักร มาติดตั้งแล้วเสร็จและเปิดดำเนินการปีพ.ศ.๒๔๘๗

แต่ในปีพ.ศ.๒๔๘๘ ญี่ปุ่นแพ้สงคราม การดำเนินการ จึงหยุดชะงักและจดทะเบียนเลิกกิจการ บริษัท ปั่นด้าย และทอผ้า จำกัด จึงย้ายไปเป็นขององค์การทอผ้าไทย กระทรวงกลาโหม ส่วนทรัพย์สินของบริษัท อุตสาหกรรมผ้าไทย จำกัด ได้ขายไปในการชำระบัญชีเลิกกิจการ

ปรับเปลี่ยนสู่การเปิดเสรีในช่วงปลายสงคราม

ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศไทยขาดแคลนสินค้าอุตสาหกรรมอย่างไม่เคยมีมาก่อน ประเทศไทยขาดแคลนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ประชาชนต้องเปลี่ยนมาใช้ผ้าดิบ ซึ่งเป็นผ้าฝ้ายอย่างหยาบที่ผลิตขึ้นเองในประเทศไทย สำหรับรองเท้าก็ขาดแคลนเช่นเดียวกัน ต้องเปลี่ยนไปใช้ยางรถยนต์เก่ามาตัดเย็บด้วยมือเป็นรองเท้าแตะ สำหรับไม้ขีดก็มีความขาดแคลน ต้องมีการใช้หินเหล็กไฟเป็นการทดแทน นอกจากนี้ น้ำมันขาดแคลน มีการใช้ถ่านเป็นเชื้อเพลิง รถยนต์แทนการใช้ น้ำมัน และมีการใช้น้ำมันมะพร้าว จุดตะเกียงแทนน้ำมันก๊าด

ขณะเดียวกัน โรงงานอุตสาหกรรมของไทยหลายแห่งก็ได้รับความเสียหายจากการทิ้งระเบิดของฝ่ายสัมพันธมิตรในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นต้นว่า โรงงานปูนซีเมนต์ของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ได้ถูกทิ้งระเบิดเมื่อปลายปีพ.ศ.๒๔๘๗ ทำให้หม้อเผาปูนซีเมนต์ ๒ หม้อ รวมทั้งเตาถลุงเหล็กทดลองของโรงงานแห่งนี้ได้รับความเสียหาย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชมนกกิจการโรงถลุงแร่ไทยซารีโก้ จังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑

อุตสาหกรรมได้ร่วมพระบารมี

เริ่มต้นจากไม่มีอะไรเลย

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๙๙ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในขั้นวิกฤติ เนื่องจากเหตุผลหลายประการ

ประการแรก ประเทศขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภคต่อเนื่องมาจากช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ รัฐบาลไทยในสมัยนายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี ถึงกับจัดตั้งองค์การจัดหาสิ่งของเพื่อบรรเทาทุกข์และฟื้นฟูภาวะของประเทศ โดยมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นประธานกรรมการด้วยตนเอง และพระพิศาลสุขุมวิท เป็นผู้อำนวยการ เพื่อติดต่อขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในการจัดหาและจัดซื้อสินค้ามาบรรเทาทุกข์ประชาชนและบูรณะประเทศ

องค์การจัดหาสิ่งของเพื่อบรรเทาทุกข์และฟื้นฟูภาวะของประเทศประสบผลสำเร็จค่อนข้างมาก ในการจัดซื้อสินค้าจำนวนมากเพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาขาดแคลนในประเทศ เป็นต้นว่า จัดซื้อผ้าสีน้ำตาลอ่อนที่เหลือใช้ในสงครามของสหรัฐฯ ซึ่งเรียกว่าผ้าเวสต์พอยต์ มาจำหน่ายในราคาถูก ๆ โดยนำมาตัดกางเกงและกระโปรงกางเกง ทำให้กลายเป็นแฟชั่นยอดนิยมในประเทศไทยภายหลังสงคราม โดยประชาชนทั่วไปต่างสวมใส่เสื้อผ้าเวสต์พอยต์ทั้งหมด

ประการที่สอง ประเทศได้เผชิญกับอัตราเงินเฟ้อระดับสูงในช่วงสงคราม โดยดัชนีราคาได้เพิ่มขึ้นมากถึง ๘ เท่าตัว จาก ๑๐๐ ในปีพ.ศ. ๒๔๘๕ เป็น ๘๐๕ เมื่อปลายปีพ.ศ. ๒๔๘๗ ดังนั้นหากไม่เร่งแก้ไขปัญหานี้แล้ว อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในอนาคต

ประการที่สาม จากการที่รัฐบาลไทยเข้าร่วม สงครามโลกครั้งที่ ๒ กับญี่ปุ่น ทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตร เรียกร้องค่าปฏิกรรมสงครามจำนวนมาก เป็นต้นว่า สหราชอาณาจักรได้บังคับให้ไทยต้องส่งข้าวให้ฝ่าย สัมพันธมิตรเป็นจำนวนมากถึง ๑.๕ ล้านตัน โดย ไม่คิดมูลค่า รวมถึงต้องขุดใช้หนี้สินและค่าเสียหาย อันเกิดแก่ทรัพย์สินและสิทธิของชนชาติสัมพันธมิตร ในประเทศไทยจากภาวะสงคราม

แม้ก่อนที่พระองค์จะเสด็จขึ้นครองราชย์ เล็กน้อย คือ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๔๘๙ สถานการณ์ได้ดีขึ้นบ้าง โดยประเทศไทย สหรัฐฯ และสหราชอาณาจักร ได้ทำสัญญาข้อตกลงใหม่ เรียกว่า “สัญญาไตรภาคี” ยกเลิกข้อตกลงเดิมที่ ส่งข้าว ๑.๕ ล้านตันโดยไม่คิดมูลค่า เปลี่ยนมาเป็นการจำหน่ายในราคาตันละ ๑๒ ปอนด์ ๑๔ ชิลลิง แม้ดีกว่าการให้เปล่า แต่นับว่าเป็นการจำหน่ายข้าว ในราคาต่ำกว่าราคาตลาดโลกเป็นอย่างมาก

ประการที่สี่ ภายหลังสิ้นสุดสงครามโลก ครั้งที่ ๒ เงินทุนสำรองต่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในรูป เงินเยนซึ่งแทบไม่มีค่า ส่วนที่เป็นเงินตราต่างประเทศ สกุลอื่นๆ เป็นต้นว่า เงินที่ฝากไว้ที่กรุงลอนดอน ๑๓ ล้านปอนด์ ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็ถูกยึด โดยฝ่ายสัมพันธมิตร ทุนสำรองเงินตราเพียงแหล่งเดียว ในประเทศคือ ทองคำที่รัฐบาลเก็บเอาไว้จำนวน ๓๑ ล้านกรัม ซึ่งมีมูลค่าในขณะนั้น ๑๔๙ ล้านบาท ซึ่ง คิดเป็นเพียงร้อยละ ๘ ของมูลค่าเงินตราที่หมุนเวียน อยู่ในขณะนั้น

จากสถานการณ์ข้างต้น ที่ปรึกษาด้าน การคลังของรัฐบาลได้บันทึกไว้ก่อนที่พระองค์จะเสด็จ ขึ้นครองราชย์เพียงเดือนเดียวว่า “ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๔๘๙ ประเทศไทยได้เริ่มตั้งตัวจากที่ไม่มี

อะไรเลย เงินคลังของรัฐบาลหมดเกลี้ยง ทรัพย์สิน ที่เหลืออยู่ของประเทศก็คือ ศักยภาพในการแสวงหา เงินตราต่างประเทศเข้ามาในขนาดเท่านั้น”

การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม ด้วยเดชพระบารมีของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เศรษฐกิจของประเทศ ได้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วภายหลังสงครามอย่างคาดไม่ถึง อันเป็นผลจากการฟื้นตัวของอุปสงค์ต่อสินค้าส่งออก การฟื้นตัวของภาคการผลิตภายในประเทศ รวมถึง ประสิทธิภาพของระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศ ขณะเดียวกันภาวะเงินเฟ้อที่เดิมอยู่ใน อัตราสูงได้กลับคืนเข้าสู่สถานการณ์ปกตินับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๐ เป็นต้นมา

สำหรับภาคอุตสาหกรรมก็ได้มีการฟื้นฟู โรงงานที่ได้รับความเสียหายจากสงคราม เช่น บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด มีหม้อเผาซิเมนต์ได้รับความ เสียหายจากการทิ้งระเบิดของฝ่ายสัมพันธมิตรจำนวน ๒ หม้อ จึงได้เชิญวิศวกรต่างประเทศมาตรวจสภาพ โรงงาน ซึ่งได้ให้ความเห็นว่าหม้อเผาทั้งสองหม้อได้รับ ความเสียหายมากจนไม่สามารถซ่อมแซมได้ แต่วิศวกร

ชาวไทยได้สังเกตเห็นว่า หม้อเผาแต่ละหม้อยังพอมีสวนที่ตีหลงเหลืออยู่บ้าง ดังนั้นจึงนำชิ้นส่วนต่างๆ เข้ามาใช้ประโยชน์มากที่สุด และใช้เวลาไม่นานนักก็ประกอบหม้อเผา ๑ หม้อแล้วเสร็จ และนำมาใช้ในการผลิตปูนซีเมนต์ได้อีก ช่วยแก้ไขปัญหาขาดแคลนปูนซีเมนต์ภายหลังสงครามได้เป็นอย่างมาก

สำหรับโรงงานยาสูบของกรมสรรพสามิตซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ คือ ใบยาและกระดาษมวนบุหรี่เป็นอย่างมากในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้การผลิตบุหรี่ยืดน้อยลงมาก ก็ได้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วอีกครั้งหนึ่งภายหลังสงคราม

ส่วนโรงงานเดิมที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ซึ่งการก่อสร้างได้หยุดชะงักในช่วงสงครามก็ได้ทำการก่อสร้างอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้โรงงานแล้วเสร็จ เป็นต้นว่าบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ซึ่งได้เริ่มก่อสร้างโรงงานแห่งที่ ๒ ขึ้นที่อำเภอท่าหลวง จังหวัดสระบุรี มาตั้งแต่ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ แต่การก่อสร้างหยุดชะงักก็ได้เริ่มก่อสร้างโรงงานอีกครั้งหนึ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยก่อสร้างแล้วเสร็จและเปิดดำเนินการในปี พ.ศ.๒๔๙๑ ด้วยกำลังผลิต ๑๓๐,๐๐๐ ตันต่อปี ต่อมาโรงงานแห่งนี้ได้ขยายกำลังผลิตตามลำดับ โดยได้

ก่อสร้างหม้อเผาที่ ๒ ขนาด ๑๓๐,๐๐๐ ตันต่อปี เริ่มเดินเครื่องปีพ.ศ.๒๔๙๖ และหม้อเผาที่ ๓ ขนาด ๒๑๐,๐๐๐ ตันต่อปี เริ่มเดินเครื่องปีพ.ศ.๒๕๐๐ และหม้อเผาที่ ๔ ขนาด ๒๑๐,๐๐๐ ตันต่อปี เริ่มเดินเครื่องปีพ.ศ.๒๕๐๕

สำหรับบริษัทต่างชาติบางแห่งที่เลิกดำเนินธุรกิจในประเทศไทยช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็ได้เข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง เช่น ด้านธุรกิจน้ำมัน ทหารฝ่ายสหประชาชาติได้เดินทางเข้ามาประเทศไทยในฐานะผู้ชนะสงคราม ในจำนวนนี้มีนายเจ. เอ. อีแวน บุคลากรของบริษัท รอยัลดัทช์ปิโตรเลียม จำกัด และนายอี. พี. เจ. บุคลากรของบริษัท แอสตันดาร์ดแควคัมมอยล์ จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่น้ำมันเชื้อเพลิงของสหประชาชาติ ได้ร่วมเดินทางมาด้วย

บุคลากรของสหประชาชาติด้านน้ำมันได้เข้าพบ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อเจรจาเรื่องการค้าน้ำมันเสรี ซึ่งต่อมารัฐบาลได้ยกเลิกพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.๒๔๘๑ ตามความประสงค์ของบริษัทน้ำมันต่างประเทศ ทำให้บริษัทน้ำมันจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศอีกครั้งหนึ่ง

กลับมาดำเนินนโยบายชาตินิยมอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับในด้านการเมือง ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญคือรัฐประหารเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยภายหลังการรัฐประหาร นายควง อภัยวงศ์ได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงสั้น ๆ เท่านั้น และต่อมาได้นำไปสู่การขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอย่างยาวนานของจอมพล ป. พิบูลสงคราม อีกครั้งหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน พ.ศ.๒๔๙๑

นโยบายของรัฐบาลในช่วงนี้ได้รื้อฟื้นการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่ง สำหรับบทบาทของรัฐในช่วงนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. รัฐบาลผูกขาดการผลิตบุหรี่ สุรา แอลกอฮอล์ และไฟ
๒. รัฐบาลเป็นผู้ผลิตที่ใหญ่ที่สุดในกิจการป่าไม้ น้ำตาล กระดาษ กระสอบ และแร่อื่นๆ นอกจากนี้คือ
๓. รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในกิจการซีเมนต์ แก้ว เครื่องเวชภัณฑ์ แบตเตอรี่ ดีบุก ฟอกหนัง และทอผ้า ในบางกรณีเป็นการแข่งขันโดยตรงกับผู้ผลิตที่ดำเนินกิจการอยู่แล้ว
๔. รัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการโรงงานขนาดเล็กๆ ผลิตสินค้าต่างๆ เช่น ยาขัตติรงค์เท้า สารส้ม รองเท้ายาง ตู้เหล็ก ลวดหนึบกระดาษ เครื่องปั้นดินเผา และอื่นๆ

รัฐบาลยังได้เริ่มดำเนินนโยบายจำกัดอาชีพคนต่างด้าวนับตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๔๙๑ เป็นต้นมา โดยมีคำขวัญว่า **“เมืองไทยสำหรับคนไทย”** พร้อมกับกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับคนต่างด้าวที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทย

รัฐบาลยังได้ก่อตั้งธนาคารอุตสาหกรรมขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๙๕ เพื่อสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทย อย่างไรก็ตามภายหลังเปิดดำเนินการมาเป็นเวลาเพียง ๓ ปี ธนาคารแห่งนี้ก็ประสบปัญหาทางการเงิน ดังนั้น รัฐบาลจึงประกาศยกเลิกธนาคารแห่งนี้เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๒ โดยให้ชำระบัญชีและโอนทรัพย์สินสุทธิมาให้แก่บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นสถาบันการเงิน

ที่ได้จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น ให้นำเงินระยะปานกลางและระยะยาว

ก่อสร้างโรงงานโดยรัฐวิสาหกิจและเอกชน

ในช่วงนี้รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนได้ก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก เป็นต้นว่า กรมเกียกกายทหารบกได้นำเครื่องปั้นดินเผาจากต่างประเทศเข้ามาเป็นครั้งแรกจำนวน ๒๐,๐๐๐ แคน ในปีพ.ศ. ๒๔๙๓ นับเป็นจุดเริ่มต้นอุตสาหกรรมปั้นดินเผาใหม่ของประเทศไทย

สำหรับภาคเอกชนก็ได้นำเครื่องจักรปั้นดินเผาเข้ามาทำการผลิตเองในประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ตามในปีพ.ศ. ๒๔๙๕ ประเทศปากีสถานซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตสิ่งทอรายใหญ่ของโลกได้ส่งผ้าฝ้ายเข้ามาท่วมตลาดประเทศไทย โดยขายในราคาถูก ทำให้อุตสาหกรรมปั้นดินเผาของไทยขาดทุนจากการดำเนินธุรกิจผู้ประกอบการหลายรายต้องเลิกกิจการไป โดยรัฐบาลสมัยนั้นไม่ได้เข้าไปดำเนินการช่วยเหลือเพื่อแก้ไขสถานการณ์แต่อย่างใด

ขณะที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมก่อสร้างโรงทอกระสอบป่านด้วยเครื่องจักรขนาดกำลังผลิต ๑.๕ ล้านใบต่อปี เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๙๒ ที่ตำบลบางกระสอบ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี และเปิดดำเนินการเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ เนื่องจากภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยต้องสั่งซื้อกระสอบป่านจากอินเดียและปากีสถานมากถึง ๒๓.๕ ล้านใบต่อปี เพื่อใช้บรรจุข้าวส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ และในระยะหลังราคานำเข้ากระสอบป่านจากประเทศดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นสูงมาก

ส่วนกรมวิทยาศาสตร์ได้ก่อตั้งโรงงานผลิตสารส้มเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๙๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตวัตถุดิบในการผลิตน้ำประปา นอกจากนี้ ได้ก่อสร้างโรงงานผลิตกาวจากแป้งมันสำปะหลังแล้วเสร็จ และ

เปิดดำเนินการปีพ.ศ.๒๕๔๘ จนถึงปีพ.ศ.๒๕๐๙ จึงได้เลิกกิจการตามการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

สำหรับการผลิตปูนซีเมนต์ในประเทศไทยซึ่งเดิมมีเพียงบริษัทเดียวเท่านั้นคือ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด เมื่อรัฐบาลได้ก่อสร้างเขื่อนภูมิพล จำเป็นต้องใช้ปูนซีเมนต์พิเศษที่มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับใช้ในการก่อสร้างจำนวนมาก จึงมอบหมายให้กรมชลประทานก่อตั้งโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขึ้น ที่อำเภอตากดลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยรัฐบาลถือหุ้นในสัดส่วน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ โดยโครงการเริ่มก่อสร้างเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๔๗ และเปิดดำเนินการเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๔๙

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ยังได้ก่อตั้งบริษัทในเครือ คือ บริษัท ผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง จำกัด เมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๕ เพื่อผลิตคอนกรีตสำเร็จรูป คอนกรีตเสริมเหล็ก และคอนกรีตอัดแรง และได้เปิดดำเนินการโรงงานผลิตคอนกรีตอัดแรงแห่งแรกในประเทศไทยในปีเดียวกัน

ในสมัยนี้มีรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงต่างๆ จำนวน ๑๔๑ แห่ง ดังนี้

จำนวนรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงต่างๆ

กระทรวง	จำนวนรัฐวิสาหกิจ
อุตสาหกรรม	๔๗
มหาดไทย	๓๐
เกษตร	๑๘
การคลัง	๑๐
กลาโหม	๖
ศึกษาธิการ	๖
สาธารณสุข	๖
คมนาคม	๕
เศรษฐกิจ	๔
หน่วยงานอื่นๆ	๙
รวม	๑๔๑

แหล่งข้อมูล : ปรานี ทินกร, “เส้นทางกาพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทย” เศรษฐกิจไทย: บนเส้นทางแห่งสันติประชาธรรม เล่มที่ ๑ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๑.

การก่อสร้างโรงงานเหล็กขนาดใหญ่ไม่ประสบผลสำเร็จ

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้รุกอุตสาหกรรมเหล็กอย่างต่อเนื่องโดยในปี พ.ศ.๒๕๔๑ ได้ก่อตั้งโรงงานถลุงเหล็กแบบใช้ถ่านไม้เป็นเชื้อเพลิงเป็นแห่งแรกของประเทศไทย จากนั้นได้ก่อสร้างโรงงานผลิตเหล็กกล้าเมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๓ โดยใช้เตาแบบ Open Heart Furnace สามารถผลิตเหล็กกล้าได้ครั้งละ ๗ ตัน ต่อมาได้ดัดแปลงอุปกรณ์ ทำให้สามารถผลิตเพิ่มขึ้นเป็นครั้งละ ๑๐ ตัน และได้ก่อสร้างโรงรีดเหล็กเส้นและเหล็กทวดแห่งแรกในประเทศ

ต่อมาในปีพ.ศ.๒๕๔๔-๒๕๔๕ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพิ่มเติม คือ อุตสาหกรรมผลิตเหล็กทวด ตะปู อุตสาหกรรมเหล็กหล่อ เครื่องซิเมนต์ไทยยังได้ก่อตั้งแผนกเหล็กหล่อรูปพรรณขึ้นเพื่อผลิตตะปูเหล็กสำหรับเครื่องจักรของบริษัท ทดแทนการสั่งซื้อจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเห็นว่าโรงงานเหล็กของเครือซิเมนต์ไทยมีขนาดเล็กมากไม่สามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ จึงริเริ่มก่อตั้งโรงถลุงเหล็กและผลิตเหล็กกล้าขนาดใหญ่ขึ้นภายในประเทศ ดังนั้นได้ก่อตั้งกรมโรงงานโลหกรรมขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๕ โดยเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

กรมโรงงานโลหกรรมได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการสำคัญ คือ การก่อสร้างโรงถลุงเหล็กขนาด ๑๐๐ ตันต่อวัน ที่บ้านท่ามะขาม อำเภอเมือง

จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้เงินลงทุน ๒๐๐ ล้านบาท กำหนดให้ก่อสร้างแล้วเสร็จภายในปีพ.ศ. ๒๕๙๗ อย่างไรก็ตาม โครงการข้างต้นไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากรัฐบาลไม่สามารถจัดสรรเงินงบประมาณให้เพียงพอ ประกอบกับบริษัทต่างชาติไม่สนใจที่จะลงทุนในโครงการนี้ ดังนั้นโครงการจึงล้มเลิกไป และต่อมาได้ยุบเลิกกรมแห่งนี้เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๑

ความล้มเหลวของการส่งเสริมอุตสาหกรรม

แม้กลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมในขณะนั้น ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งในกรณีเป็นการลงทุนของเอกชน แต่กรณีเป็นการลงทุนของรัฐวิสาหกิจแล้ว กลับไม่ประสบผลสำเร็จทางธุรกิจ เนื่องจากเหตุผลหลายประการ

ประการแรก การก่อตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นเป็นจำนวนมากดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าจะมีจุดเริ่มต้นมาจากความบริสุทธิ์ใจในด้านความคิดเกี่ยวกับลัทธิชาตินิยมทางเศรษฐกิจ และความต้องการที่จะลดอิทธิพลของต่างชาติ แต่ผลกลับปรากฏว่าในระยะต่อมามีการใช้รัฐวิสาหกิจเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ทั้งในรูปประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย คือ เงินปันผลจากกำไร บำเหน็จ เงินเดือน และค่าตอบแทนอื่น ๆ ในฐานะที่เป็นกรรมการที่บริหารงานรัฐวิสาหกิจเหล่านี้ และในรูปที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยการคอร์รัปชัน การใช้อำนาจหน้าที่ให้รัฐวิสาหกิจเหล่านี้มีกิจการค้ากับบริษัทเอกชนที่ตนมีผลประโยชน์ร่วมอยู่ ฯลฯ

ประการที่สอง การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพ โดยแต่งตั้งบุคคลที่ไม่เหมาะสมมาเป็นผู้บริหาร เป็นผู้ไม่มีความเชี่ยวชาญการบริหาร ขณะเดียวกันการ

บริหารงานตามระบบราชการทำให้การทำงานล่าช้า

ภายหลังจากที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก่อการรัฐประหารสำเร็จเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ก็ได้ใช้กรณีการทุจริตของบริษัท ส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ จำกัด มาเป็นประเด็นในการโจมตีรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และกลุ่มทหารชอวยราชครู ซึ่งเป็นคู่แข่งทางการเมือง ทั้งนี้รายงานการศึกษาคณะสำรวจของธนาคารโลกได้สรุปว่า

“บริษัทนี้จัดตั้งขึ้นในปีพ.ศ. ๒๔๙๗ ในฐานะเป็นบริษัทเอกชนแต่ในนาม มีทุนที่ได้รับอนุมัติ ๕๐ ล้านบาท ซึ่งจากจำนวนนี้ผู้ถือหุ้นได้ชำระจริง ๆ ๓ ล้านบาท หนี้ส่วนใหญ่หนี้ของรัฐบาลต่าง ๆ เป็นผู้ถือ แต่ไม่ได้ชำระค่าหุ้น...บริษัทได้รับเงินกู้จากธนาคารเอกชนต่างประเทศเป็นจำนวน ๑๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และได้รับเครดิตระยะปานกลางจากผู้จำหน่ายเครื่องจักรในยุโรป โดยมีรัฐบาลรับรองหรือค้ำประกันไว้ทั้งสิ้น จนถึงสิ้นปีพ.ศ. ๒๕๐๐ จำนวนหนี้สินทั้งหมดของบริษัทกว่า ๑๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ กับหนี้ภายในประเทศระยะสั้นอีก ๘๓ ล้านบาท และการชำระหนี้งวดแรกถึงกำหนดแล้ว โรงงานน้ำตาลชลบุรีมีกำไรเล็กน้อย (ก่อนหักค่าใช้จ่าย ดอกเบี้ยและต้นทุนเงินกู้) โรงงานทอกระสอบประสบการขาดทุนอย่างหนัก และโรงงานอีก ๑ โรงก็ยังสร้างไม่เสร็จ เงินที่มีอยู่ก็ใช้จ่ายไปหมดแล้ว เพื่อป้องกันการล้มละลาย รัฐบาลจำต้องรับเอากิจการทั้งหมดไว้เสียเอง กิจการของบริษัทขณะนี้อยู่ในระหว่างการวิเคราะห์ของที่ปรึกษาทางอุตสาหกรรมชาวต่างประเทศ และเป็นที่น่าประหลาดที่รัฐบาลได้ซื้อโรงงานกลุ่มหนึ่งมาด้วยราคาแพง โดยจะต้องใช้เงินของประชาชน และไม่มีหวังที่จะได้รับผลกำไรตอบแทนคุ้มกับเงินที่ลงทุนไป”

ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนฉบับแรก

รัฐบาลได้เริ่มสนใจในเรื่องการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน โดยประกาศใช้“พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ.๒๔๙๗” ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกของไทยที่แสดงเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศ โดยได้ระบุเจตนารมณ์ในการตรากฎหมายฉบับนี้ว่า

“กิจการอุตสาหกรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการเศรษฐกิจของชาติ ซึ่งจะต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นและก้าวหน้าต่อไปโดยด่วน แต่รัฐย่อมไม่อยู่ในฐานะที่จะทำกิจการอุตสาหกรรมเสียเองหมดทุกอย่างในการที่เอกชนจะทำกิจการอุตสาหกรรมนั้น บางอย่างถ้ารัฐไม่เข้าไปช่วยเหลือค้ำชู เอกชนก็ไม่อาจจะกระทำให้สำเร็จตลอดไปได้...นอกจากนี้ เมื่อเอกชนโดยเฉพาะชาวต่างประเทศมาทำกิจการอุตสาหกรรมแล้ว ไม่มีอะไรเป็นหลักประกันว่าเขาจะถอนทุนคืนและแบ่งกำไรกลับประเทศของเขาได้ เช่นนี้ก็ย่อมไม่มีการลงทุนของต่างประเทศในประเทศเรา

กิจการอุตสาหกรรมบางอย่างหลายอย่างที่ต้องการลงทุนจำนวนมาก ต้องการคนชำนาญงานสูงซึ่งประเทศเราในขณะนี้ยังต้องอาศัยต่างประเทศอยู่เมื่อมีหลักประกันมั่นคงจนถึงออกกฎหมายบังคับไว้ที่จะให้เขาได้รับผลประโยชน์จากการลงทุนเช่นนี้ ก็ย่อมเป็นทางชักจูงให้มีการลงทุนจากต่างประเทศในกิจการอุตสาหกรรม”

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ.๒๔๙๗ ไม่ประสบผลสำเร็จในการส่งเสริมการลงทุนภาคเอกชน โดยระหว่างปีพ.ศ. ๒๔๙๗ - ๒๕๐๑ ที่ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มี

กิจการที่มายื่นขอรับสิทธิและส่งเสริมการลงทุนเพียง ๙ ราย และได้รับการอนุมัติให้เพียง ๖ รายเท่านั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้ถ้อยคำสับสนปนเปกันจนยากแก่การบริหาร และทำให้เกิดความรู้สึกว่าผู้ขอรับประโยชน์จะถูกหลงโทษมากกว่าจะได้รับความช่วยเหลือ ขั้นตอนการอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุนค่อนข้างยุ่งยาก เพราะต้องนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติเป็นรายๆไป

นอกจากนี้ ผู้ขอรับการส่งเสริมการลงทุนต้องกรอกแบบฟอร์มต่างๆหลายแบบ และบางรายนั้นหลังจากที่ยื่นแบบฟอร์มแล้ว กว่าจะได้รับพิจารณาและทราบแน่ชัดว่ารัฐบาลจะให้การลงทุนหรือไม่ก็ต้องคอยเป็นเวลายาวนานถึง ๑ ปีหรือ ๑ ปีเศษ

ธนาคารโลกเสนอให้สังคายนาระบบส่งเสริมอุตสาหกรรม

เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทวีความรุนแรงขึ้น รัฐบาลจึงได้ขอความช่วยเหลือจากธนาคารโลกให้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญมาสำรวจเศรษฐกิจประเทศไทยระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๐ ถึงมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๑ คณะสำรวจของธนาคารโลกได้เสนอรายงานชื่อ “โครงการพัฒนาภาคราชการสำหรับประเทศไทย” ได้ให้ข้อเสนอแนะหลายประการ เช่น เสนอว่าควรยกเลิกการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากรัฐวิสาหกิจไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้แก่รัฐแต่อย่างใด นอกจากกิจการประเภทผูกขาดแล้ว อุตสาหกรรมทุกอย่างของรัฐ ถ้าพิจารณาตามหลักการแล้วปรากฏว่าไม่มีกำไรสำหรับการขยายตัวของการลงทุนของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมของประเทศไทยในอนาคตต่อไปยังมีความริเริ่มทางธุรกิจในประเทศไทยมีอยู่มิได้ขาดตก

บกพร่อง และมีพยานหลักฐานแสดงว่ามีผู้ที่พร้อมจะลงทุนทำอุตสาหกรรมอีกมาก พอเชื่อได้ว่าการขยายตัวทางอุตสาหกรรมจะสูงกว่าด้านอื่น คณะสำรวจยังตั้งข้อสังเกตว่าจากประสบการณ์ที่ผ่านมา อุตสาหกรรมประเภทที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยตรงมักจะขยายตัวออกไปเองตามความก้าวหน้าของเกษตรกรรม สำหรับอุตสาหกรรมประเภทอื่น ๆ นั้น หากดูรายการสินค้าเข้าแล้ว ยังมีช่องทางลงทุนอีกหลายอย่าง โดยเฉพาะการผลิตเครื่องจักรกลขนาดเบา การทอผ้า และการประกอบรถยนต์ หากมีการส่งเสริมที่เหมาะสม ก็อาจจะชักจูงชาวต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนพร้อมด้วยวิชาการใหม่ๆ

คณะสำรวจของธนาคารโลกยังได้เสนอแนะให้ยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ เนื่องจากยากแก่การบริหาร และมีขั้นตอนการดำเนินการล่าช้าเนื่องจากต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นราย ๆ ไป พร้อมกับเสนอให้ออกพระราชบัญญัติใหม่ทั้งฉบับ ทั้งนี้ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่เสนอแก่รัฐบาล โดยแก้ไขในประเด็นต่างๆ เช่น ให้เปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมให้มีจำนวนกรรมการน้อยลงและปฏิบัติงานได้ผลมากขึ้น พร้อมทั้งให้มีอำนาจในการอนุมัติสิทธิและประโยชน์ด้วย ให้อุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้รับหลักประกันว่ารัฐจะไม่ทำการแข่งขันด้วย ฯลฯ

นอกจากนี้ คณะสำรวจยังได้เสนอแนะให้รัฐบาลจัดตั้งหน่วยราชการในระดับประเทศเพื่อรับผิดชอบเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และเน้นการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

● ทิศทางใหม่ของการพัฒนาอุตสาหกรรม

เริ่มส่งเสริมการลงทุนอย่างจริงจัง

รายงานของคณะสำรวจของธนาคารโลกเสร็จสิ้นลง ซึ่งเป็นเวลาในขณะเดียวกับที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการรัฐประหารเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ เพื่อยึดอำนาจปกครองประเทศ และรัฐบาลชุดใหม่ที่จัดตั้งขึ้นได้นำคำแนะนำของธนาคารโลกมาใช้ โดยมีนโยบายสำคัญประการหนึ่ง คือ สนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน รัฐได้ปรับบทบาทจาก “การลงทุนในอุตสาหกรรมเอง” มาเป็น “การสนับสนุนภาคเอกชนให้ประกอบการอุตสาหกรรม”

รัฐบาลเห็นด้วยกับความเห็นของรายงานคณะสำรวจธนาคารโลกที่ว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๔๙๗ ยังไม่รัดกุมเพียงพอ อันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน จึงได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ประกาศว่า “คณะปฏิวัติได้ให้คำมั่นเป็นหลักประกันความมั่นคงของการลงทุนในประเทศไทยว่าการลงทุนไม่ว่าจะเป็นของคนไทยก็ดีหรือต่างชาติก็ดี ในกิจการอุตสาหกรรมโดยทั่วไปจะกระทำโดยมีสิทธิเท่าเทียมกัน” โดยมีสาระสำคัญของการปรับปรุงแก้ไขดังนี้

๑. แต่งตั้ง “คณะกรรมการที่ปรึกษาเศรษฐกิจ” มีอำนาจหน้าที่ให้การส่งเสริมการลงทุน

๒. กำหนดระยะเวลายกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๒-๕ ปี

๓. ให้หลักประกันว่ารัฐจะไม่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นใหม่เพื่อแข่งขันกับอุตสาหกรรมของเอกชน

๔. รัฐจะไม่โอนกิจการอุตสาหกรรมของเอกชนมาเป็นของรัฐ

๕. ส่งเสริมการส่งออก โดยจะส่งเสริมและอนุญาตให้ส่งผลิตภัณฑ์ซึ่งผลิตได้จากโรงงานออกไปจำหน่ายต่างประเทศ และจะคืนอากรขาเข้าที่เก็บจากวัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศที่ใช้ในการผลิตเพื่อส่งออกในสัดส่วน ๗ ใน ๘ ของทั้งหมด

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยังได้มอบนโยบายให้การส่งเสริมการลงทุนเฉพาะแก่ภาคเอกชนเท่านั้น ไม่ให้การส่งเสริมการลงทุนแก่รัฐวิสาหกิจเหมือนในอดีตที่ผ่านมา โดยกล่าวว่า

“ได้มอบนโยบายแก่คณะกรรมการว่าจะให้การส่งเสริมของเอกชนเท่านั้น ไม่ช่วยเหลือโรงงานของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ เพราะเห็นว่ารัฐไม่ควรประกอบการค้าและอุตสาหกรรมแข่งขันกับเอกชน เพราะรัฐบาลเก็บภาษีจากเอกชน ไม่ควรแข่งขันกับเขา ซึ่งเป็นผู้เสียภาษีอากร อันเป็นการเอาเปรียบและไม่เป็นธรรม รัฐบาลเองก็มีภาระจะต้องบริหารงานอยู่หลายด้าน ซึ่งเป็นงานของรัฐโดยแท้ เช่น การทหาร การศึกษา การสื่อสารคมนาคม เกษตร สาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน ฯลฯ ซึ่งล้วนต้องใช้เงินและเป็นหน้าที่ของรัฐโดยตรง ส่วนการค้าและอุตสาหกรรมเป็นเรื่องของเอกชน รัฐบาลเพียงอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือก็พอ เงินรัฐบาลก็ไม่ต้องออก เอกชนผู้ประกอบการนั้นๆ เป็นผู้ออกเอง หากขาดทุน รัฐบาลก็ไม่ต้องเสียอะไร หากมีกำไร รัฐบาลก็เก็บภาษี และยังเป็นการช่วยเหลือให้คนไทยมีงานทำ

แต่ถ้ารัฐบาลเป็นตัวการเหล่านี้เสียเอง นอกจากจะต้องขาดทุนเป็นการประจำ เว้นแต่ในกิจการ

ผูกขาดแล้ว รัฐบาลยังจะต้องตั้งงบประมาณ ทำให้เอกชนล้มเลิกไม่กล้ามาลงทุนเพิ่ม”

จากนั้นได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกฎหมายส่งเสริมการลงทุนอีกหลายครั้ง ได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ.๒๕๐๓ ซึ่งสมบูรณ์มากขึ้น โดยแต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม” ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรี และกำหนดระยะเวลายกเว้นภาษีเงินได้ให้มีความยืดหยุ่นน้อยลง คือ จากเดิม ๒-๕ ปี ให้เป็นเหมือนกันหมด คือ ๕ ปีเท่านั้น

ปีพ.ศ.๒๕๐๕ ได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ.๒๕๐๕ ให้แบ่งกิจการที่อยู่ในข่ายส่งเสริมการลงทุนออกเป็น ๓ ประเภท

- ประเภท ก. ยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีการค้า วัตถุดิบเป็นเวลา ๕ ปี
- ประเภท ข. ลดหย่อนอากรขาเข้าและภาษีการค้าวัตถุดิบทั้งหมดเป็นเวลา ๕ ปี และ
- ประเภท ค. ลดหย่อนอากรขาเข้าและภาษีการค้าวัตถุดิบหนึ่งในสามเป็นเวลา ๕ ปี

ต่อมาได้จัดตั้งสถาบันหลายแห่ง และแต่งตั้งให้อดีตนายกรัฐมนตรีหลายคนเข้าร่วมในการพัฒนาประเทศด้วย เช่น แต่งตั้งให้หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ แต่งตั้งให้ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นสมาชิกสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ สำหรับในส่วนการพิจารณาเรื่องการลงทุน รัฐบาลได้แต่งตั้งให้นายทวี บุญยเกตุ อดีตนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการพิจารณาเรื่องการลงทุน ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๒ โดยคณะกรรมการแห่งนี้ประกอบด้วยกรรมการอีก ๒๔ คน

INDUSTRIAL ESTATE in THAILAND (35 Industrial Estates in 14 Provinces)

INDUSTRIAL ESTATE AUTHORITY OF THAILAND
 618 Nikomkassan Road, Rajthevi Bangkok 10400, THAILAND
 Tel : (66 2) 253 0561 Fax : (66 2) 253 4086 - 252 6582
 E-Mail : icat@ieat.go.th http://www.ieat.go.th
 investment.i@ieat.go.th

จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

สำหรับการบริหารงานส่งเสริมการลงทุนในขณะนั้นมีปัญหาคือ สำนักงานไม่มีฐานะเป็นกรมในระบบราชการ ต้องอาศัยการยืมตัวข้าราชการจากหน่วยงานอื่นมาทำงาน ก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่การบริหารราชการ ดร.อำนาจ วีรวรรณ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี จึงได้เสนอรัฐบาลว่าควรจัดตั้งหน่วยราชการที่รับผิดชอบในด้านส่งเสริมการลงทุนขึ้น พร้อมกับมีกฎหมายรองรับ ซึ่งรัฐบาลเห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ก่อนการแก้ไขกฎหมายข้างต้นได้เสร็จสิ้น รัฐบาลสมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร จึงได้บัญญัติให้จัดตั้งหน่วยราชการมีฐานะเทียบเท่ากรม คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อรับผิดชอบในด้านส่งเสริมการลงทุน

เริ่มก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรม

เดิมประเทศไทยไม่มีนิคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้โรงงานตั้งอยู่ปะปนกับเขตที่อยู่อาศัย จึงเป็นปัญหาอย่างมากต่อประชาชนที่อยู่อาศัยใกล้เคียง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมสูง แม้เริ่มแรกจะตั้งโรงงานอยู่ย่านชานเมืองที่ห่างไกลจากชุมชน แต่ในภายหลังชุมชนขยายตัวอย่างรวดเร็วไปติดกับโรงงาน และมีการร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับมลภาวะมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต้องเสียค่าใช้จ่ายในการย้ายโรงงานหลายครั้ง เพื่อหลีกเลี่ยงจากแหล่งชุมชน

ประเทศไทยได้เริ่มมีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้ง นิคมหรือเขตอุตสาหกรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เนื่องจากเห็นว่าจะทำให้ง่ายและสะดวกในการควบคุมดูแลในด้านป้องกันมลภาวะเป็นพิษ โดยมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมรับผิดชอบในการดำเนินการ

กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอความคิดต่อ คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๔ อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดซื้อที่ดินเพื่อจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมได้ในวงเงิน ๑๖ ล้านบาท ต่อมาได้เริ่มจัดซื้อที่ดินที่ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ จำนวน ๒,๔๓๐ ไร่ เป็นเงินประมาณ ๑๐.๗ ล้านบาท และได้รับอนุมัติในหลักการจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับปรุงที่ดินเป็นนิคมอุตสาหกรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ พร้อมกันนี้ได้รับการช่วยเหลือจากสมาคมการพัฒนาและวิศวกรรมระหว่างประเทศ (International Development and Engineering Association) ในการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

ต่อมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาล ทำให้ที่ดินบริเวณรังสิตไม่ได้รับการพิจารณาให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมตามแผนที่วางไว้ กล่าวคือ มีการก่อตั้งสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียที่ประเทศไทยและสถาบันบริหารแห่งเอเชียที่ประเทศฟิลิปปินส์ คณะรัฐมนตรีจึงได้ยกที่ดินบางส่วนให้กับสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียเพื่อใช้เป็นที่ตั้งของสถาบัน

ขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์สมัยนั้น มีแผนงานจะขยายการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น โดย

จะมีคณะต่างๆเพิ่มขึ้น เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากที่ดินบริเวณสนามหลวง ทำพระจันทร์ คับแคบเกินไป และที่ดินของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์บริเวณบางชั้นมีขนาดไม่เพียงพอ จึงได้เสนอขอซื้อที่ดินเพิ่มเติม คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้กระทรวงอุตสาหกรรมแลกที่ดินส่วนที่เหลือกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้ที่ดินที่บางชั้น เขตบางกะปิ จำนวน ๖๘๗ ไร่มาแทน และคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกในประเทศไทยขึ้นที่บางชั้น โดยได้รับงบประมาณก่อสร้าง ๓๐ ล้านบาท

ภายหลังจากก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว รัฐบาลได้มอบหมายให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นผู้ดูแล ปรากฏว่าประสบปัญหาจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอ และปัญหาความไม่คล่องตัวในการดำเนินการเชิงธุรกิจ เนื่องจากกิจการนิคมอุตสาหกรรมจะต้องดำเนินการในลักษณะของกิจการและกิจการสาธารณูปโภค ดังนั้น รัฐบาลจึงออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๙ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ให้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยรับโอนงานนิคมอุตสาหกรรมบางชั้นจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม

นอกจากนิคมอุตสาหกรรมซึ่งก่อสร้างขึ้นโดยรัฐบาลแล้ว รัฐบาลยังมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในกิจการเขตอุตสาหกรรมเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๑ มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อกำหนดให้กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมอยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยได้เริ่มอนุมัติให้การส่งเสริม

การลงทุนแก่เอกชนในกิจการเขตอุตสาหกรรมเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๕ จำนวน ๒ โครงการ คือ เขตอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี และนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

นอกจากการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมเพื่อขายพื้นที่แล้ว ยังได้มีการก่อตั้งเขตอุตสาหกรรมสำหรับธุรกิจของตนเอง เป็นต้นว่า เครือสยามกลการได้ก่อตั้งเขตอุตสาหกรรมขนาดนับพันไร่ขึ้นบริเวณกิโลเมตรที่ ๒๑ ถนนบางนา-ตราด สำหรับเป็นพื้นที่จัดตั้งกิจการเกี่ยวข้องกับยานยนต์ของบริษัทเอง โดยไม่ขายพื้นที่สำหรับบริษัทอื่น ๆ

● อุตสาหกรรมเติบโตอย่างก้าวกระโดด

ประสบผลสำเร็จอย่างท่วมท้น

ภายหลังการปรับปรุงกฎหมายและนโยบายส่งเสริมการลงทุน แม้ในระยะแรกไม่มีผู้เชื่อถือมากนัก เพราะนโยบายของรัฐบาลก่อน ๆ มักมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ๆ พูดอย่างหนึ่งและทำอีกอย่าง

แต่เมื่อรัฐบาลได้ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ความเชื่อถือก็เริ่มเกิดขึ้นทีละน้อยๆ ทำให้มีการส่งเสริมการลงทุนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ อันนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว

สำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) เงินลงทุนโดยตรงประกอบด้วยทุนเรือนหุ้น (Equity) และเงินกู้จากผู้ถือหุ้นต่างประเทศหรือบริษัทที่เกี่ยวข้อง (Loan) ตามสถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย ปรากฏว่าแต่เดิมมานั้น เงินทุนไหลเข้าสู่ธุรกิจจากการลงทุนโดยตรงของต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก กล่าวคือ ช่วงปีพ.ศ.๒๔๙๘-๒๕๐๓ มีเงินทุนไหลเข้าสู่ธุรกิจเพียงประมาณปีละ ๖ ล้านบาท และแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ

จนกระทั่งปีพ.ศ.๒๕๐๓ เงินทุนไหลเข้าสู่ธุรกิจเพิ่มขึ้นเป็น ๖๐.๙ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นกว่า ๑๐ เท่า หลังจากนั้นเป็นต้นมา เงินทุนไหลเข้าสู่ธุรกิจดังกล่าวจึงเคลื่อนไหวอยู่ในเกณฑ์สูง และส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปทุนเรือนหุ้น ทั้งนี้ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๐๓-๒๕๑๔ มีเงินทุนไหลเข้าสู่ธุรกิจโดยตรงจากต่างประเทศในระดับปริมาณ

การส่งเสริมการลงทุนปีพ.ศ. ๒๕๐๒ - ๒๕๐๖

ปีพ.ศ.	ขอรับส่งเสริม	อนุมัติส่งเสริม	เปิดดำเนินการ
๒๕๐๒	๑๕๙	๒๓	๑๓
๒๕๐๓	๗๘	๓๙	๒๒
๒๕๐๔	๗๖	๔๑	๒๘
๒๕๐๕	๙๓	๔๘	๒๕
๒๕๐๖	๑๓๔	๖๖	๑๒

แหล่งข้อมูล ทวี บุญยกตุ, “ผลงานในด้านส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมของ ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์,” ชีวิตและผลงานของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์, คณะรัฐมนตรีพิมพ์ในงานพระราชเพลิงศพ ฯพณฯ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์, วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๗

๗,๓๘๕.๘ ล้านบาท โดยสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากที่สุด คือร้อยละ ๔๐.๘ ของเงินทุนไหลเข้าสู่สุทธิทั้งหมด รองลงมาคือ ญี่ปุ่น สัดส่วนร้อยละ ๓๔.๕ และฮ่องกง สัดส่วนร้อยละ ๖.๘

กลยุทธ์พัฒนาอุตสาหกรรมในระยะแรกได้เน้น “อุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า” เพราะเห็นว่ามีตลาดภายในประเทศอยู่แล้ว อันจะช่วยลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ โดยภาคอุตสาหกรรมของไทยได้เติบโตอย่างรวดเร็ว จากการคำนวณของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อัตราเติบโตเฉลี่ยของภาคอุตสาหกรรมการผลิตได้เพิ่มจากร้อยละ ๕.๙ ในช่วงปีพ.ศ.๒๔๙๕-๒๕๐๑ เป็นร้อยละ ๑๐.๕ ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๐๒-๒๕๑๖

อุตสาหกรรมสิ่งทอก้าวไปสู่ต้นน้ำ

การเติบโตทางอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีบริษัทต่างประเทศโดยเฉพาะจากญี่ปุ่นเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้อุตสาหกรรมสิ่งทอเติบโตอย่างรวดเร็ว

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๐๗ ระบุว่าการพิจารณาคำขอรับการส่งเสริมในอุตสาหกรรมปั่นด้ายและทอผ้า เฉพาะฝ้ายและผ้าดิบไว้เป็นการชั่วคราว เนื่องจากปริมาณการผลิตเพียงพอกับความต้องการในประเทศแล้วยังไปกว่านั้น ในปีพ.ศ.๒๕๐๗ ก็เริ่มมีการก่อตั้งอุตสาหกรรมสิ่งทอขั้นต้นน้ำขึ้นในประเทศไทย คือ การผลิตเส้นใยสังเคราะห์ เป็นการลงทุนโดย บริษัท เทียนโพลีเอสเตอร์ จำกัด

ต่อมาเมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๓-๒๕๑๔ อุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศเผชิญวิกฤติครั้งใหญ่เนื่องจากสินค้าล้นตลาด ผ้าล้นตลาด สมาคมสิ่งทอไทยจึงร้องเรียนให้รัฐบาลช่วยเหลือ กระทรวงอุตสาหกรรมจึงประกาศระงับการอนุญาตให้จัดตั้งหรือขยายโรงงานสิ่งทอกำหนด ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๔ นอกจากนี้ในเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๔ กระทรวงการคลังได้ประกาศให้เงินชดเชยค่าภาษีอากรสำหรับสินค้าส่งออก รวมทั้งสิ่งทอด้วย

การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ

หน่วย : ร้อยละ

	๒๔๙๕ - ๒๕๐๑	๒๕๐๒ - ๒๕๑๖	๒๕๑๗ - ๒๕๒๘	๒๕๒๙ - ๒๕๓๙
ภาคเกษตรกรรม	๓.๑	๖.๐	๓.๘	๓.๕
ภาคอุตสาหกรรม	๗.๕	๑๐.๒	๗.๗	๑๑.๘
ภาคอุตสาหกรรม การผลิต (Manufacturing)	๕.๙	๑๐.๕	๗.๒	๑๒.๕
ภาคบริการ	๔.๒	๘.๒	๖.๕	๘.๓
รวม	๔.๕	๘.๑	๖.๓	๙.๑

แหล่งข้อมูล ตัวเลขของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

สถานการณ์ของอุตสาหกรรมสิ่งทอปรับตัวดีขึ้นมากในปีพ.ศ.๒๕๑๖ เมื่อสมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยได้จ่ายเงินอุดหนุนให้แก่สมาชิกที่สามารถส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ประกอบกับสหรัฐฯ เพิ่มโควตาผ้าให้แก่ประเทศไทยจำนวนมาก ทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยผ่านพ้นปัญหาล้นตลาด และสามารถส่งออกได้มากเป็นประวัติการณ์ ดังนั้นไทยเริ่มเกินดุลการค้าสินค้าสิ่งทอเป็นครั้งแรกในปีพ.ศ.๒๕๑๖

เริ่มผลิตกระดาษแผ่นภายในประเทศ

อุตสาหกรรมกระดาษแผ่นในประเทศไทยเริ่มขึ้นในช่วงใกล้เคียงกัน โดยเป็นการบุกเบิกของบริษัทกระดาษไทย จำกัด ซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยทุนจดทะเบียน ๖ ล้านบาท และได้รับอนุมัติให้การส่งเสริมการลงทุน

เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๐๖ ต่อมาในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๗ บริษัท อาซาฮิกลาส จำกัด ของญี่ปุ่นได้เข้ามาถือหุ้นร้อยละ ๕๐ ในบริษัทแห่งนี้ และได้เปลี่ยนชื่อบริษัทเป็นบริษัท กระดาษไทย-อาซาฮิ จำกัด

บริษัท กระดาษไทย-อาซาฮิ จำกัด ได้เริ่มก่อสร้างโรงงานผลิตกระดาษแบบชนิดเตาที่ ๑ ในระบบ Fourcault Process ขึ้นที่จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๗ และเริ่มเดินเครื่องจักรทำการผลิตเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๘ ต่อมาได้ก่อสร้างเตาชนิดที่ ๒ โดยการผสมระบบ Roll-Out Process เพื่อผลิตกระดาษดอกกลวดลาย เข้ากับระบบ Fourcault Process เพื่อผลิตกระดาษไล่และกระดาษตัดแสง เริ่มก่อสร้างในเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๑๓ และเปิดดำเนินการเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๑๔

สำหรับในส่วนแร่ดีบุก แม่ไทยจะเป็นฐานการผลิตแร่ดีบุกสำคัญของโลก แต่ในระยะที่ผ่านมา การถลุงแร่ดีบุกในประเทศไทยเป็นแบบง่าย ๆ เท่านั้น โดยแร่ดีบุกส่วนใหญ่ต้องส่งไปถลุงยังต่างประเทศ ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นภายในประเทศ จึงได้มีการส่งเสริมการลงทุนเพื่อจัดตั้งโรงงานถลุงแร่ดีบุกเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ที่อำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต ดำเนินการโดยบริษัท ไทยแลนด์สเมลติง แอนดรีไฟนิง จำกัด (ไทยซาร์โก้) มีกำลังผลิตโลหะดีบุกบริสุทธิ์ ๑๕,๐๐๐ ตันต่อปี เริ่มผลิตในปีพ.ศ.๒๕๐๘

อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีครั้งใหญ่

ในช่วงนี้ได้มีผู้ประกอบการด้านปูนซีเมนต์เพิ่มเติมอีก ๑ ราย คือ บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด ตั้งโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ขึ้นที่ทับทิมทอง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ได้เปิดดำเนินการเมื่อต้นปี

พ.ศ.๒๕๑๕ ทำให้การแข่งขันในธุรกิจปูนซีเมนต์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

ขณะเดียวกันมีการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีครั้งใหญ่ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน โดยเทคโนโลยีการผลิตปูนซีเมนต์สามารถจำแนกออกเป็น ๓ แบบ คือ แบบเผาเปียก เหมาะสำหรับวัตถุดิบที่มีความชื้นสูง แบบเผาแห้งกึ่งเปียก เหมาะกับวัตถุดิบที่มีความชื้นปานกลาง และแบบเผาแห้ง ใช้เชื้อเพลิงต่อหน่วยผลิตน้อยกว่าการผลิตแบบอื่น และไม่มีการใช้น้ำในกระบวนการผลิตเลย ยกเว้นน้ำหล่อเย็นเครื่องจักร

ประเทศไทยเริ่มนำเทคโนโลยีแบบใหม่ คือ แบบเผาแห้งซึ่งประหยัดเชื้อเพลิงมากกว่ามาใช้เป็นครั้งแรก เมื่อบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ได้เริ่มก่อสร้างโรงงานแห่งที่ ๓ ที่อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๕ โดยเริ่มทำการผลิตตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๐๙ ต่อมาผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายอื่นๆ ก็ได้ใช้เทคโนโลยีเผาแห้งหรือแบบเผาแห้งกึ่งเปียก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ โดยได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโรงงานปูนซีเมนต์ท่าหลวงของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด เมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๑ ต่อมาในปีพ.ศ.๒๕๐๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ได้ทรงนำสมเด็จพระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๙ และสมเด็จพระราชินีอินกริดแห่งประเทศเดนมาร์กเสด็จทอดพระเนตรโรงงานแห่งนี้ และต่อมาเมื่อบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ได้ดำเนินกิจการครบ ๕๐ ปี ในปีพ.ศ.๒๕๐๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการของบริษัทด้วย

อุตสาหกรรมเหล็กปรับเปลี่ยนไปสู่เตาหลอมไฟฟ้า

ต่อมาอุตสาหกรรมเหล็กของไทยเติบโตอย่างรวดเร็วตามการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะโครงการ Minimill ใช้เตาหลอมไฟฟ้า (Electric Arc Furnace) ผลิตเหล็กกล้าโดยใช้เศษเหล็กเป็นวัตถุดิบ ซึ่งการผลิตในรูปแบบนี้เริ่มต้นเมื่อปลายปีพ.ศ.๒๕๑๐ เมื่อบริษัท จี.เอส.สตีล จำกัด (บริษัท ไทยสตีลবার์ส จำกัด) ซึ่งเป็นกิจการร่วมทุนระหว่างไทยและญี่ปุ่นได้รับการส่งเสริมให้ก่อตั้งโรงงานผลิตเหล็กกล้าโดยใช้เตาหลอมไฟฟ้าขึ้นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเตาไฟฟ้าขนาด ๗,๕๐๐ KVA ความจุ ๒๐ ตัน จำนวน ๓ เตา กำลังผลิตรวม ๑๔๔,๐๐๐ ตันต่อปี จากนั้นจะนำเหล็กแท่งที่ได้นำไปอบและรีดเป็นเหล็กเส้นและลวดเหล็ก ต่อมาหลายบริษัทได้ผลิตเหล็กโดยใช้เตาหลอม เช่น บริษัท เหล็กสยาม จำกัด ก่อสร้าง

โรงงานท่าลาน จังหวัดสระบุรี เป็นเตาไฟฟ้าขนาด ๑๐,๐๐๐ KVA ความจุ ๓๐ ตัน จำนวน ๒ เตากำลังผลิต ๑๕๐,๐๐๐ ตันต่อปี ทำให้ปริมาณการผลิตเหล็กแห่งของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากไม่ถึง ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เพิ่มขึ้นเป็น ๓๐๙,๐๐๐ ตัน ในปีพ.ศ.๒๕๒๐ และ ๕๓๔,๐๐๐ ตัน ในปีพ.ศ.๒๕๓๐

สำหรับสถานการณ์ของอุตสาหกรรมถลุงเหล็กขั้นต้นน้ำที่ใช้สินแร่เหล็กเป็นวัตถุดิบนั้นกลับตรงกันข้ามโดยบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้ออนกิจการด้านเหล็กให้บริษัท เหล็กสยาม จำกัด เมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๙ เพื่อให้คลองตัวในการบริหารงาน ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๐ บริษัท เหล็กสยาม จำกัด ได้ออนกิจการในส่วนโรงถลุงเหล็กและโรงหล่อเหล็กให้แก่บริษัท นวโลหะไทย จำกัด ขณะเดียวกันมีผู้ประกอบการรายอื่นๆพยายามก่อตั้งโรงถลุงเหล็กในประเทศไทยเพิ่มเติม โดยบริษัท ส.สยามโลหะเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด ได้ก่อสร้างโรงถลุงเหล็กขึ้นที่ตำบลบางเตือ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๗ บริษัท บิสมอเตอร์ส จำกัด ได้ก่อสร้างโรงถลุงเหล็กขึ้นที่แขวงคลองประเวศ เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ

เริ่มผลิตเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๒

ปัญหาสำคัญของโรงงานเหล็กขั้นต้นน้ำคือ กิจการมีขนาดเล็ก ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการประหยัดจากขนาด ทำให้มีต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับสูง และต้องเผชิญปัญหาการแข่งขันจากเหล็กถลุงที่นำเข้ามาจากต่างประเทศซึ่งมีราคาถูกกว่า ส่งผลให้โรงงานถลุงเหล็กทั้งหมดต้องหยุดการผลิตลงตามลำดับ เริ่มจากบริษัท บิสมอเตอร์ส จำกัด ซึ่งได้ปิดดำเนินการเมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๓ ภายหลังเริ่มผลิตได้เพียง ๘ เดือนเท่านั้น ต่อมาบริษัท ส.สยามโลหะเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด และบริษัท นวโลหะไทย จำกัด ได้ปิดดำเนินการในส่วนการถลุงเหล็กตามลำดับ และนับตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๕ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ก็ไม่ได้มีการดำเนินการถลุงเหล็กอีกเลยในประเทศไทย

เริ่มก่อตั้งอุตสาหกรรมรถยนต์

อุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถยนต์ของประเทศไทย เริ่มต้นเมื่อประมาณ ๑๐๐ ปีมาแล้ว เริ่มแรกเป็นเพียงการซ่อมชิ้นส่วนหรือผลิตอะไหล่ที่หาซื้อไม่ได้ในประเทศ หรือเป็นอะไหล่ที่หาซื้อได้ แต่มีราคาแพง โรงงานใน

สมัยนั้นจึงเป็นโรงซ่อมและโรงกลึงเล็ก ๆ ผลิตชิ้นส่วน โดยลอกเลียนแบบชิ้นส่วนต่างประเทศ จากวัตถุดิบที่พอหาได้ภายในประเทศ

ต่อมาเมื่อประเทศไทยมีรถยนต์จำนวนมากขึ้น จึงเริ่มมีผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ออกจำหน่ายในลักษณะอะไหล่เทียบหรืออะไหล่ปลอม โดยเป็นชิ้นส่วนง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้เทคโนโลยีและการลงทุนในด้านเครื่องจักร เครื่องมือมากนัก แม้มีการประกอบรถยนต์อยู่บ้าง แต่มีจำนวนน้อยมาก โดยเป็นเพียงการนำเอาชิ้นส่วนเกือบสำเร็จรูปมาประกอบกันอย่างง่าย ๆ เท่านั้น

ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์ในขณะนั้นคือ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล รถปิกอัพ และรถบรรทุก มีอัตราอากรขาเข้าร้อยละ ๖๐ ร้อยละ ๔๐ และร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ ขณะที่อากรขาเข้าเท่ากับของชิ้นส่วนรถยนต์แบบถอดชิ้นส่วนครบชุด (Complete Knocked Down) หรือ CKD ของรถยนต์ประเภทนั้น ๆ ก็มีอัตราเท่ากันคือร้อยละ ๖๐ ร้อยละ ๔๐ และร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ ดังนั้นโครงสร้างภาษีศุลกากรจึงไม่สนับสนุนอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในประเทศมากเท่าที่ควร เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมรถยนต์ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงได้เปิดให้การส่งเสริมแก่กิจการผลิตหรือประกอบรถยนต์นั่งและรถยนต์บรรทุกเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๔ โดยผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจะได้รับลดหย่อนอากรขาเข้าชิ้นส่วนรถยนต์แบบถอดชิ้นส่วนครบชุดในอัตราครึ่งหนึ่ง โดยลดลงเหลือร้อยละ ๓๐ ร้อยละ ๒๐ และร้อยละ ๑๐ ตามลำดับ

นโยบายส่งเสริมการลงทุนนับว่ามีส่วนสำคัญ ทำให้อุตสาหกรรมรถยนต์ของประเทศไทยเริ่มต้นอย่างจริงจังนับตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๐๔ เป็นต้นมา เริ่มจากบริษัท ฟอร์ดมอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งได้

เปิดดำเนินการประกอบรถยนต์เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ต่อมาบริษัทที่เปิดดำเนินการมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นต้นว่า บริษัท ธนบุรีประกอบรถยนต์ จำกัด เป็น การประกอบรถบรรทุกยี่ห้อเมอร์เซเดสเบนซ์ โดยเปิดดำเนินการเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๐๔ บริษัท กรรณสูตเรโนลต์แอสเซมบลี จำกัด ประกอบรถเก๋งยี่ห้อเพียต วาเลียน ซิมคา และรถบรรทุกยี่ห้อฟาร์โก และดอดจ์ เปิดดำเนินการเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ฯลฯ

แม้การพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์ในระยะแรก เป็นไปด้วยดี โดยปริมาณการประกอบรถยนต์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากเพียง ๕๒๕ คันในปีพ.ศ.๒๕๐๔ เป็น ๑๓,๙๘๘ คันในปีพ.ศ.๒๕๑๑ แต่การประกอบรถยนต์ในขณะนั้นยังเป็นเพียงการนำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์แบบถอดชิ้นส่วนครบชุด จากบริษัทแม่ในต่างประเทศ เพื่อมาประกอบเป็นรถยนต์สำเร็จรูป โดยใช้ชิ้นส่วนรถยนต์แบบถอดชิ้นส่วนครบชุดที่ผลิตในประเทศไม่กี่ชิ้นเท่านั้น เช่น ยางรถยนต์แบดเดอรี แหนบดับท้อไอเสีย หม้อน้ำถังน้ำมัน เบาะ สายพาน หัวเทียน ฯลฯ

เพื่อแก้ไขสถานการณ์ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๒ ให้จัดตั้ง “คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์” ขึ้นเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ ขณะเดียวกันกรมศุลกากรได้ออกประกาศให้ยางแบดเดอรี หม้อน้ำ และแหนบดับ ไม่นับรวมเป็นชิ้นส่วนรถยนต์แบบถอดชิ้นส่วนครบชุด ที่อยู่ในข่ายเสียอากรขาเข้าในอัตราพิเศษเพื่อส่งเสริมให้ใช้ชิ้นส่วนเหล่านี้ที่ผลิตในประเทศแทนการนำเข้า

ต่อมาในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๔ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกำหนดให้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลที่ประกอบในประเทศต้องใช้ชิ้นส่วนที่ผลิต

ในประเทศ (Local Content) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒๕ ภายในสิ้นปีพ.ศ.๒๕๖๖ เพื่อส่งเสริมการผลิตชิ้นส่วนในประเทศ จึงเป็นการบีบบังคับให้บริษัทประกอบรถยนต์ในประเทศต้องหันมาใช้ชิ้นส่วนในประเทศมากขึ้น มิฉะนั้นจะต้องยกเลิกการประกอบรถยนต์ในประเทศไทย จึงนับเป็นการเริ่มต้นอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์อย่างจริงจัง

ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศเพิ่มเติมอีกหลายครั้ง เพื่อเพิ่มอัตราส่วนการใช้ชิ้นส่วนในประเทศให้สูงขึ้นเรื่อยๆ จนหลังสุดได้กำหนดให้ใช้ชิ้นส่วนในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๔ สำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคล ร้อยละ ๖๐-๗๒ สำหรับรถปิกอัพ และร้อยละ ๔๕ สำหรับรถบรรทุกขนาดใหญ่

สำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง คือยางรถยนต์ เดิมประเทศไทยไม่มีการผลิตยางรถยนต์ภายในประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้พยายามส่งเสริมให้มีการผลิตยางรถยนต์ โดยโรงงานที่เปิดดำเนินการในประเทศไทยรายแรก คือบริษัท ไพร่สโตน จำกัด เป็นการร่วมลงทุนระหว่างไทยและสหรัฐฯ เปิดดำเนินการเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๗ กำลังผลิต ๓๐๐,๐๐๐ เส้นต่อปี

ต่อมามีผู้ก่อตั้งโรงงานผลิตยางรถยนต์เพิ่มเติมอีกหลายราย คือบริษัท ไทยบริดจสโตน จำกัด ตั้งโรงงานที่จังหวัดปทุมธานี ขนาดกำลังผลิต ๒๕๐,๐๐๐ เส้นต่อปี เริ่มผลิตเดือนมกราคม พ.ศ.๒๕๑๒ บริษัทอุตสาหกรรมผลิตยางยูนิเวอร์แซล จำกัด ตั้งโรงงานที่จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อผลิตยางรถบรรทุกป้อนภาคเหนือ ขนาดกำลังผลิต ๕๐,๐๐๐ เส้นต่อปี เริ่มผลิตเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๑๒ เป็นการลงทุนของคนไทยทั้งสิ้น และบริษัท กู๊ดเยียร์ (ประเทศไทย) จำกัด ตั้งโรงงานที่จังหวัดปทุมธานี ขนาดกำลังผลิต ๓๐๐,๐๐๐ เส้นต่อปี เริ่มผลิตเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๑๓

เพิ่มกำลังผลิตกระดาษจำนวนมาก

สำหรับโรงงานเยื่อกระดาษและกระดาษ เดิมประเทศไทยมีโรงงานขนาดเล็กเท่านั้น ก็ได้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง โดยการก่อตั้งโรงงานขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงงานกระดาษบางปะอิน บนเนื้อที่ ๔๒๕ ไร่ ที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เริ่มทำการผลิตเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๕ ต่อมาอยู่ในความดูแลของกรมโรงงานอุตสาหกรรมเมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๑ (ต่อมาได้แปรรูปเป็นกิจการเอกชนเข้าถือหุ้นร้อยละ ๗๐ และรัฐบาลถือหุ้นร้อยละ ๓๐ ในปีพ.ศ.๒๕๓๑)

ในปีพ.ศ.๒๕๐๘ มีการก่อตั้งบริษัท สยามคราฟต์ จำกัด เปิดดำเนินการเมื่อปลายปีพ.ศ.๒๕๑๒ ซึ่งไม่ประสบผลสำเร็จทางธุรกิจนัก หลังจากเปิดดำเนินการได้เพียงปีเดียวก็ต้องเจรจาประนอมหนี้ และบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ได้เข้ามาช่วยเหลือฟื้นฟูกิจการ ส่งผลให้เครือซิเมนต์ไทยซึ่งเดิมไม่ได้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจนี้มาก่อน ได้กลายเป็นผู้ผลิตเยื่อกระดาษและกระดาษรายใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน

ก่อตั้งโรงกลั่นน้ำมันขนาดใหญ่เป็นครั้งแรก

รัฐบาลโดยกรมพลังงานทหารได้ก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันขนาด ๑,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน ขึ้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แล้วเสร็จในปีพ.ศ.๒๕๐๒ แต่เนื่องจากปริมาณขุดเจาะน้ำมันที่อำเภอฝางมีจำนวนน้อย ทำให้โรงกลั่นน้ำมันไม่สามารถใช้กำลังผลิตได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงเดินเครื่องเพียงบางเวลาเท่านั้น ไม่เดินเครื่องอย่างต่อเนื่อง

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๓ รัฐบาลได้ออกประกาศเชิญชวนให้มีการสร้างและดำเนินกิจการโรงกลั่นน้ำมันครั้งแรกในประเทศไทย เนื่องจากเห็นว่าการนำน้ำมันดิบเข้ามากลั่น ณ โรงกลั่นในประเทศน่าจะเป็นผลดีแก่ประเทศมากกว่าการซื้อน้ำมันสำเร็จรูปเข้ามาโดยตรง เพราะน้ำมันดิบในขณะนั้นมีราคาถูกประมาณ ๓๐ บาทต่อบาร์เรล และยังสามารถกลั่นผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆสนองความต้องการของตลาดได้ด้วย ซึ่งถูกกว่าการสั่งซื้อน้ำมันสำเร็จรูปจากต่างประเทศโดยตรง

รัฐบาลได้ก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันบางจากกำลังผลิตเริ่มแรก ๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน ก่อสร้างเสร็จเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๗ เนื่องจากขนาดกำลังผลิตเล็กเกินไป ดังนั้นรัฐบาลต้องการขยายกำลังผลิตเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน แต่เนื่องจากขาดเงินทุนในการขยายกิจการ รัฐบาลจึงได้เปิดประมูลเช่าโรงกลั่นกำหนด ๑๕ ปี โดยมีเงื่อนไขให้ผู้เช่าลงทุนต้องขยายกำลังการกลั่น ในที่สุดในปีพ.ศ.๒๕๐๘ กรมพลังงานทหารได้ให้บริษัท ชัมมิตอินดัสเตรียลคอร์ปอเรชั่น (ปานามา) จำกัด เข้าประมูลไป โดยโครงการได้ขยายกำลังผลิตเป็น ๒๕,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาร์เรลต่อวันในปีพ.ศ.๒๕๑๑ และได้ขยายกำลังเพิ่มขึ้นอีกเป็น ๖๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวันในปีพ.ศ.๒๕๑๕

อย่างไรก็ตาม จากการที่ราคาน้ำมันดิบโลกได้ปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจทั่วโลก เมื่อรัฐบาลไทยได้พิจารณาปรับราคาขายปลีกน้ำมัน ก็ได้รับการคัดค้านจากสหภาพแรงงาน และองค์กรนิสิตนักศึกษาต่าง ๆอย่างต่อเนื่อง และเรียกร้องให้รัฐบาลยึดโรงกลั่นคืนจากบริษัท ชัมมิตอินดัสเตรียลคอร์ปอเรชั่น (ปานามา) จำกัด เพื่อดำเนินการเอง ผลปรากฏว่าโรงกลั่นที่ได้รับกลับคืนมานั้นอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมและใช้เชื้อเพลิงมาก จนต้องเผชิญกับภาวะขาดทุนสะสมประมาณ ๔,๐๐๐ ล้านบาท

อีกโครงการหนึ่งคือ การก่อตั้งโรงกลั่นน้ำมันขนาดกำลังผลิตเริ่มแรก ๓๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน โดยบริษัท โรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด (ปัจจุบันคือบริษัท ไทยออยล์ จำกัด) ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๗ และต่อมาในปีพ.ศ.๒๕๑๓ ได้ขยายกำลังผลิตเพิ่มขึ้นเป็น ๖๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน

นอกจากนี้บริษัท ยางมะตอยไทย จำกัด ได้จัดตั้งโรงงานยางมะตอยที่อำเภอศรีราชาเช่นเดียวกัน โดยเริ่มแรกมีกำลังผลิต ๗,๐๐๐ บาร์เรลต่อวัน ต่อมาได้โอนกิจการให้แก่บริษัท เอลโซ่ แอสตันดาร์ด จำกัด เมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๐ และเปลี่ยนชื่อใหม่ว่า บริษัท ยางมะตอยเอลโซ่ จำกัด ซึ่งได้ลงทุนเพิ่มเติมอีก ๔๐๐ ล้านบาท เพื่อขยายกำลังผลิตเป็น ๓๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวันในปีพ.ศ.๒๕๑๓ จากนั้นได้ขยายกำลังผลิตเพิ่มขึ้นอีกเป็น ๖๕,๐๐๐ บาร์เรลต่อวันในปีพ.ศ.๒๕๑๕

สำหรับอุตสาหกรรมปิโตรเคมีได้มีการก่อตั้งโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกแห่งแรกในประเทศไทย โดยบริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด ก่อตั้งเมื่อปีพ.ศ.๒๕๐๙ ขนาดกำลังผลิต VCM ๙,๐๐๐ ตันต่อปี และ PVC ๘,๓๐๐ ตันต่อปี เริ่มดำเนินการผลิตตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๑๖

ต่อมามีการก่อตั้งบริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด เมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๑ และได้ก่อสร้างโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกพอลิเอทิลีนแบบความหนาแน่นต่ำ (Low Density Polyethylene-LDPE) แห่งแรกของประเทศไทยและของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีขนาดกำลังผลิต ๖๕,๐๐๐ ตัน ก่อสร้าง

เสร็จและเปิดดำเนินการปีพ.ศ.๒๕๒๕ และในปีพ.ศ. ๒๕๒๙ บริษัทได้เริ่มผลิตเม็ดพลาสติกพอลิเอทิลีนชนิดความหนาแน่นสูง (High Density Polyethylene-HDPE)

เริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ได้เริ่มพัฒนาขึ้นในประเทศไทยภายหลังจากรัฐบาลได้เริ่มจัดตั้งสถานีวิจัยและสถานีโทรทัศน์จำนวนมาก ก่อให้เกิดการเติบโตของอุปสงค์ต่อสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย โดยเฉพาะวิทยุและโทรทัศน์ จากอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นทำให้หลายบริษัทได้ก่อตั้งโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยเพื่อทดแทนการนำเข้า อย่างไรก็ตาม ชีตความสามารถของประเทศไทยในระยะนี้ค่อนข้างจำกัดมาก การผลิตเป็นเพียงการประกอบสินค้าอิเล็กทรอนิกส์อย่างง่าย ๆ โดยใช้ชิ้นส่วนรถยนต์แบบถอดชิ้นส่วนครบชุดจากต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น ยังไม่มีการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยอย่างจริงจัง

● ก้าวสู่อุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออก

แม้ประเทศไทยจะประสบผลสำเร็จในการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงต้น แต่ก็เริ่มเผชิญปัญหาว่าอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า จึงได้ปรับกลยุทธ์ครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เพื่อมุ่งไปสู่การผลิตเพื่อส่งออก

ข้อจำกัดของการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

ผลของนโยบายส่งเสริมการลงทุนข้างต้น แม้ประสบผลสำเร็จทำให้ผู้ประกอบการทั้งในและนอกประเทศเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมต่างๆ จำนวนมาก และมีอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เกิดขึ้น เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงงานผลิตยางรถยนต์ โรงงานประกอบรถยนต์ เป็นต้น แต่ภายหลังจากที่พัฒนาอุตสาหกรรมมาได้ระยะหนึ่ง ประเทศไทยได้เริ่มประสบปัญหา ๔ ประการ

ประการแรก ตลาดภายในประเทศมีขนาดเล็ก ความต้องการสินค้าอุตสาหกรรมแม้ว่าจะเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในอัตราสูงเช่นเดิมได้ หากจะคงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราสูงแล้ว จะต้องขยายตลาดให้กว้างขวางออกไป นั่นคือต้องส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยผลิตจำนวนมากเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการประหยัดจากขนาด

ประการที่สอง เดิมเชื่อกันว่าหากผลิตสินค้าอุตสาหกรรมได้ภายในประเทศ การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศน่าจะลดลง ความจริงที่เกิดขึ้นคือ การนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปมีแนวโน้มลดลง ขณะเดียวกันสัดส่วนการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรและวัตถุดิบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

มูลค่าการนำเข้า

หน่วย : ล้านบาท

สินค้า	๒๕๐๐	๒๕๐๓	๒๕๐๖	๒๕๐๙	๒๕๑๒	๒๕๑๕	อัตราเพิ่ม*
สินค้าอุปโภคบริโภค	๓,๑๗๗	๓,๓๖๕	๓,๖๑๙	๔,๖๔๔	๕,๖๒๘	๔,๙๕๐	๓.๐%
สินค้าขั้นกลางและวัตถุดิบ	๑,๔๖๐	๑,๗๔๖	๒,๑๙๗	๓,๙๔๑	๕,๘๖๖	๙,๑๓๑	๑๓.๐%
สินค้าทุน	๒,๐๐๑	๒,๓๖๗	๔,๐๕๖	๕,๗๐๑	๙,๑๗๒	๙,๗๘๓	๑๑.๑%
สินค้าอื่นๆ	๑,๘๙๙	๒,๑๔๔	๒,๙๓๑	๔,๒๑๘	๕,๓๐๐	๗,๐๑๑	๙.๑๔%
รวม	๘,๕๓๗	๙,๖๒๒	๑๒,๘๐๓	๑๘,๕๐๔	๒๕,๙๖๖	๓๐,๘๗๕	๙.๐%

แหล่งข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย ปราณีย์ ทินกร

หมายเหตุ *อัตราการเติบโตเฉลี่ยระหว่างพ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๑๕

ประการที่สาม โรงงานที่ผลิตเพื่อส่งออกจำนวนมากมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ สามารถอยู่รอดได้เนื่องจากได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านวัตถุดิบ และเมื่อสิทธิและประโยชน์หมดลง ต้นทุนการผลิตได้เพิ่มสูงขึ้นมาก ไม่สามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศหรือสินค้าที่ผลิตจากโรงงานแห่งใหม่ที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรวัตถุดิบได้ ยิ่งไปกว่านั้น การคุ้มครองโรงงานเหล่านี้โดยเก็บภาษีศุลกากรในอัตราสูงจะส่งผลกระทบต่อทำให้เงินบาทมีค่าสูงกว่าความเป็นจริง ทำให้การผลิตเพื่อส่งออกไม่ขยายตัวมากเท่าที่ควร

ประการที่สี่ อุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าไม่ได้ช่วยให้เกิดการจ้างงานเท่าที่ควร เพราะมักเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักรนำเข้าจากต่างประเทศ

ปรับกลยุทธ์สู่การผลิตเพื่อส่งออก

รัฐบาลจึงได้ปรับกลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมโดยเปลี่ยนมาเน้น “อุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออก” ซึ่งเป็นการผลิตที่อาศัยความได้เปรียบจากทรัพยากรที่มีอยู่มากภายในประเทศแทน โดยการออกมาตรการต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการส่งออก โดยปลดเปลื้องภาระภาษีอากรที่มีอยู่ในสินค้าส่งออก

นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออกได้รับการขานรับอย่างกว้างขวาง โดยมีการลงทุนเพื่อก่อตั้งกิจการผลิตเพื่อส่งออกจำนวนมาก โดยเฉพาะการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงนี้มีบริษัทต่างชาติเข้ามาตั้งโรงงานในประเทศไทยจำนวนมาก ขณะเดียวกันก็เริ่มมีบริษัทภายในประเทศไทยที่สนใจผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

การลงทุนในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งออกได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดนับตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นต้นมา เมื่อมีการประชุมของประเทศผู้นำ

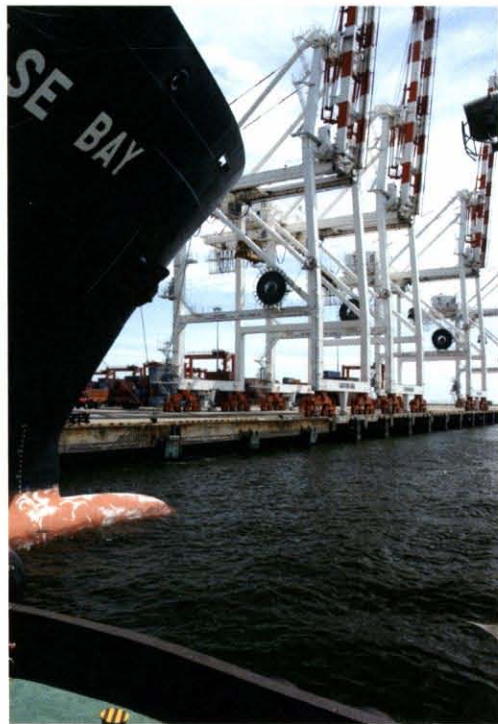
ทางเศรษฐกิจของโลกที่โรงแรมพลาซ่าอินนอร์นวยอร์ค โดยมีข้อตกลง Plaza Agreement เพื่อปรับค่าเงินเยนของญี่ปุ่นให้สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเงินเหรียญสหรัฐฯ ทำให้บริษัทญี่ปุ่นจำนวนมากได้ย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ บริษัทญี่ปุ่นจำนวนมากก็ได้ย้ายฐานผลิตมายังประเทศไทย เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิด เช่น เครื่องโทรสาร เตาอบไมโครเวฟ เครื่องเล่นวีดีโอเทป ปรินเตอร์โทรทัศน์ ฯลฯ

ประสบปัญหาจากวิกฤติการณ์น้ำมันสองครั้งแรก

โลกได้เผชิญกับวิกฤติการณ์น้ำมันครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๑๖ โดยราคาน้ำมันได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จากราคา ๓ เหรียญสหรัฐฯต่อบาร์เรล เมื่อกลางปีพ.ศ. ๒๕๑๖ เป็น ๑๑ เหรียญสหรัฐฯต่อบาร์เรล เมื่อปลายปีพ.ศ. ๒๕๑๖ อันเป็นผลจากประเทศกลุ่มโอเปกลดปริมาณการผลิตน้ำมันลง

ต่อมาโลกเผชิญวิกฤติการณ์น้ำมันครั้งที่ ๒ เมื่อเกิดสงครามระหว่างอิรักกับอิหร่าน ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่ออุปทานน้ำมันเป็นอย่างมาก เนื่องจากทั้งสองประเทศต่างเป็นผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ของโลก ทำให้ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นสูงถึง ๓๖ เหรียญสหรัฐฯต่อบาร์เรลในปีพ.ศ. ๒๕๒๓

การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมหลายประเภท โดยเฉพาะปูนซีเมนต์ เพราะต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน ทำให้ราคาจำหน่ายเพิ่มขึ้น แต่รัฐบาลกลับควบคุมราคา ทำให้ไม่มีบริษัทใดสนใจก่อสร้างโรงงานแห่งใหม่หรือขยายกำลังผลิต เพราะผลตอบแทนไม่คุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับดอกเบี้ย จึงส่งผลเสียในระยะยาวทำให้ประเทศไทยซึ่งเดิมเป็นประเทศส่งออกปูนซีเมนต์รายใหญ่ที่สุดในภูมิภาค ซึ่งส่งออกเป็นสัดส่วนประมาณ

๒๐ เปอร์เซ็นต์ของปริมาณการผลิต ในช่วงปีพ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๘ ต้องประสบปัญหาขาดแคลนปูนซีเมนต์

แม้รัฐบาลจะได้ยกเลิกมาตรการควบคุมราคาเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๑๙ ทำให้มีความสนใจลงทุนก่อสร้างเพื่อขยายกำลังผลิตอีกครั้งหนึ่ง แต่การก่อสร้างโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ต้องใช้เวลาหลายปี ทำให้ประเทศไทยต้องนำเข้าปูนซีเมนต์จากต่างประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ ๒๕๒๑ - ๒๕๒๓

● ก้าวสู่อุตสาหกรรมปิโตรเคมี

มิติใหม่ของการพัฒนาปิโตรเลียมของประเทศไทย ได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๖ เมื่อมีการค้นพบปิโตรเลียมเชิงพาณิชย์ที่ **โครงสร้างเอราวัณ** ก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง คือปิโตรเคมี

เริ่มผลิตปิโตรเลียมเชิงพาณิชย์

ประเทศไทยรู้จักพลังงานปิโตรเลียมเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.๒๔๓๑ เมื่อมีการสั่งซื้อน้ำมันก๊าดจากรัสเซียเป็นครั้งแรก เพื่อใช้จุดตะเกียงให้แสงสว่างตามถนนและบ้านเรือนแทน น้ำมันพืชและไขสัตว์ ซึ่งมีบริษัทน้ำมันต่างประเทศหลายบริษัท ได้เข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย

ต่อมารกรมการพลังงานทหารได้รับมอบหมายจากรัฐบาล เมื่อปีพ.ศ.๒๔๙๙ ให้ทำการผลิตน้ำมันดิบเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก ในประเทศไทยที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แต่เป็นแหล่งน้ำมันขนาดเล็กมาก โดยในช่วงแรกสามารถขุดเจาะได้เพียงวันละ ๒๓๐ บาร์เรล

ปีพ.ศ.๒๕๐๕ กระทรวงอุตสาหกรรมได้เริ่มทำสัญญา ให้เอกชนสำรวจปิโตรเลียมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีพ.ศ ๒๕๑๑ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศให้สัมปทานแก่ บริษัทนานาชาติสำรวจปิโตรเลียมบนพื้นที่ไหล่ทวีปในบริเวณ อ่าวไทย จำนวน ๑๙ แปลง และอนุญาตให้เอกชนสำรวจปิโตรเลียมในอ่าวไทย ต่อมารัฐบาลได้แบ่งแปลงสำรวจปิโตรเลียม

ในเขตไหล่ทวีปในทะเลอันดามันอีก ๖ แปลง ทำให้ประเทศไทยมีแปลงสำรวจปิโตรเลียมในทะเลเพิ่มขึ้นเป็น ๒๕ แปลง

แม้รัฐบาลได้ให้สัมปทานมาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๑๑ แต่ความล่าช้าในการออกกฎหมายทำให้การสำรวจปิโตรเลียมล่าช้า โดยได้เริ่มทำการสำรวจอย่างจริงจัง ในปีพ.ศ.๒๕๑๔ เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติปิโตรเลียมและพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียมและจัดตั้งกองเชื้อเพลิงปิโตรเลียมขึ้นในกรมทรัพยากรธรณี

มิติใหม่ของการพัฒนาปิโตรเลียมของประเทศไทยได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๖ เมื่อมีการค้นพบปิโตรเลียมเชิงพาณิชย์ที่**โครงสร้างเอราวัณ** ซึ่งต่อมาได้เริ่มผลิตปิโตรเลียมจากแหล่งนี้เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๔ เริ่มผลิตจากแหล่งบรรพตเมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๕ และเพื่อรองรับการพัฒนาปิโตรเลียม รัฐบาลได้จัดตั้งองค์การก๊าซธรรมชาติแห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๐ ต่อมารัฐบาลมีแนวคิดที่จะจัดตั้งบริษัทน้ำมันแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำมัน และใช้เป็นอำนาจต่อรองกับบริษัทน้ำมันต่างชาติ จึงก่อตั้งการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ขึ้น สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๒๑ โดยให้อินองค์กรเชื้อเพลิงซึ่งสังกัดกรมการพลังงานทหาร และองค์การก๊าซธรรมชาติ สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ไปเป็นส่วนหนึ่งของปตท. เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญของรัฐในการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำมัน พัฒนาอุตสาหกรรมก๊าซธรรมชาติ และพัฒนาอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

ต่อมาได้สำรวจพบแหล่งน้ำมันดิบเชิงพาณิชย์เมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๔ ซึ่งภายหลังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานพระนามาภิไธยเป็นชื่อแหล่งปิโตรเลียมว่า “แหล่งน้ำมันสิริกิติ์” ในปีพ.ศ.๒๕๒๖ และได้ร่วมกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเริ่มผลิตน้ำมันดิบเมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๖ และในปีพ.ศ.๒๕๒๔ ได้สำรวจพบแหล่งปิโตรเลียมเชิงพาณิชย์จากโครงสร้างน้ำพองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ก่อตั้งปิโตรเคมี

การสำรวจพบก๊าซธรรมชาติแหล่งใหญ่ในอ่าวไทยที่มีปริมาณคุ้มค่าเชิงพาณิชย์เมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๖ ก่อให้เกิดลู่ทางการลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเพื่อใช้ประโยชน์แก่ทรัพยากรให้คุ้มค่า พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้แต่งตั้งคณะกรรมการอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขึ้นเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๔ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของอุตสาหกรรมนี้ จากการศึกษาพบว่า มีความเป็นไปได้สูงในการพัฒนาการลงทุนอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งจะมีผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นการนำก๊าซธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์ รัฐบาลและคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จึงมีมติให้ดำเนินการลงทุนจัดตั้งอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขึ้นอย่างเร่งด่วน โดยมีเหตุผลสนับสนุน ๖ ประการ ดังนี้

๑. เป็นการนำก๊าซธรรมชาติ ซึ่งเป็นทรัพยากรทั้งในด้านพลังงานและเป็นวัตถุดิบสำคัญมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
๒. ประหยัดเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าผลิตภัณฑ์พลาสติก

- ๓. กระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องจำนวนมาก
- ๔. ทำให้ประชาชนไทยสามารถนำผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีในรูปแบบต่างๆ มาใช้ประโยชน์ในราคาย่อมเยา
- ๕. ก่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงด้านปิโตรเคมีและด้านอื่นๆ จากต่างประเทศมายังประเทศไทย

คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกได้มีมติเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ อนุมัติแผนแม่บทการจัดตั้งอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งสรุปได้ว่า

- กำหนดกำลังผลิตทั้งหน่วยผลิตขั้นต้นน้ำและปลายน้ำให้สอดคล้องกับความต้องการภายในประเทศ โดยเปรียบเทียบกับปริมาณความต้องการในปี พ.ศ. ๒๕๓๓
- มีหน่วยกำลังผลิตปิโตรเคมีแต่ละชนิดเพียงหน่วยเดียว ยกเว้นการผลิตพอลิเอทิลีน ความหนาแน่นสูงอาจมี ๒ หน่วย ในขนาดที่เหมาะสมกับความต้องการ
- มีผลตอบแทนการลงทุนที่สูงมากพอที่จะดึงดูดให้เกิดการลงทุนขึ้น
- ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นปลายน้ำ เพื่อลดภาระการลงทุน

ของรัฐ สำหรับรัฐจะมีบทบาทเฉพาะเป็นแกนการจัดตั้ง อำนวยความสะดวก และประสานงานเท่านั้น

- การลงทุนในโครงการขั้นต้นน้ำให้เป็นการลงทุนโดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บริษัทเงินทุนระหว่างประเทศและผู้ลงทุนในชั้นปลายน้ำ
- ให้จัดตั้งบริษัทริเริ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นน้ำ เพื่อประสานการดำเนินงานโครงการทั้งหมด
- ให้การลงทุนได้รับสิทธิและประโยชน์สูงสุดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐
- ให้โครงการทั้งหมดเริ่มผลิตได้พร้อมกันประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๐

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงประกอบพิธีเปิดโรงแยกก๊าซธรรมชาติที่ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

รัฐบาลได้จัดตั้งโครงการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ ๑ โดยเป็นการลงทุนทั้งภาครัฐ คือ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยและภาคเอกชน เริ่มจาก โรงงานโอเลฟินส์ของบริษัท ปิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด รับวัตถุดิบ คือเอเทนและโพรเพนจากโรงแยกก๊าซธรรมชาติ มาผลิตเอทิลีนและโพรพิลีน เพื่อป้อนเป็น วัตถุดิบของโรงงานปิโตรเคมีขั้นปลายน้ำ ๔ ราย คือ บริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด บริษัท ไทยพลาสติกและเคมีภัณฑ์ จำกัด บริษัท ไทยโพลีเอทิลีน จำกัด และบริษัท เอชเอ็มซีโพลีเมอร์ จำกัด

สำหรับวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๕ ถือว่าเป็นวันแห่งความภาคภูมิใจของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงประกอบพิธีเปิดโรงงานผลิตปิโตรเคมี ณ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

ภายหลังจากโครงการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ ๑ ดำเนินการไปแล้ว ปริมาณความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีทั้งที่จำหน่ายภายในประเทศและส่งออกไปยังจำหน่ายต่างประเทศได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในขณะที่กำลังผลิตของโครงการไม่เพียงพอกับความ

ต้องการ ประกอบกับผลิตภัณฑ์บางประเภทต้องใช้กระบวนการผลิตในรูปแบบที่ยังไม่มีการผลิตในโครงการนี้ ดังนั้นรัฐบาลจึงกำหนดโครงการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ ๒ ขึ้น

โครงการอุตสาหกรรมปิโตรเคมีระยะที่ ๒ ประกอบด้วยอุตสาหกรรมปิโตรเคมีขั้นต้นน้ำ ประกอบด้วยโรงงานโอเลฟินส์และโรงงานอะโรเมติกส์ ซึ่งจะเป็นการนำก๊าซเอเทนและโพรเพนจากโรงแยกก๊าซธรรมชาติ แนนพทาจากหน่วยกลั่นคอนเดนเซท และแนนพทาจากโรงกลั่นน้ำมัน มาเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทิลีน โพรพิลีน มีกซ์ซี-๔ และสารประกอบอะโรเมติกส์ ได้แก่ เบนซีน โทลูอีน และไซลีน เพื่อส่งไปเป็น วัตถุดิบให้แก่โรงงานปิโตรเคมีขั้นกลางน้ำและปลายน้ำ ต่อไป

ปัจจุบันน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติเหลว ที่ผลิตได้ในประเทศจะถูกนำเข้าไปโรงกลั่นภายในประเทศ สำหรับก๊าซธรรมชาติจะถูกนำเข้าไปโรงแยกก๊าซเพื่อแยกเอาส่วนต่างๆออกจากกัน โดยก๊าซมีเทนจะถูกส่งเป็น เชื้อเพลิงในโรงไฟฟ้าและโรงงานอุตสาหกรรม โดย ส่วนหนึ่งใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ หรือก๊าซเอ็นจีวี (Natural Gas for Vehicle: NGV)

ส่วนก๊าซเอเทนใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ก๊าซโพรเพนใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและใช้เป็นวัตถุดิบในการทำก๊าซปิโตรเลียมเหลว หรือก๊าซแอลพีจี (Liquefied Petroleum Gas: LPG) เพื่อเป็นก๊าซหุงต้มและก๊าซสำหรับเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์ สำหรับบิวเทนใช้เป็นวัตถุดิบในการทำก๊าซแอลพีจีเพื่อ เป็นก๊าซหุงต้มและก๊าซสำหรับเป็นเชื้อเพลิงในรถยนต์ ส่วนคอนเดนเซทใช้เป็นวัตถุดิบป้อนโรงกลั่นน้ำมันหรือ เป็นวัตถุดิบสำหรับโรงงานปิโตรเคมี

● ปฏิรูปนโยบายอุตสาหกรรม

การเปิดเสรีการค้าตั้งและขยายโรงงาน

จากการที่ประเทศไทยมีเงินทุนจำกัด ดังนั้นจะต้องพยายามใช้เงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้กลยุทธ์ควบคุมการลงทุนให้เหมาะสมกับอุปสงค์ตามระบบที่เรียกว่า “Choose the Winner” หรือ “Beauty Contest” เพื่อไม่ให้เกิดภาวะกำลังผลิตล้นตลาด นอกจากนั้นยังเพื่อลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศจากการสั่งซื้อเครื่องจักรเกินความจำเป็นด้วย

จากแนวคิดข้างต้น แม้รัฐบาลจะสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชนก็ตาม แต่ก็ได้มีกฎระเบียบห้ามตั้งและขยายโรงงานประเภทต่างๆ โดยจำกัดทั้งจำนวนบริษัทและกำลังผลิต เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ กระจกแผ่น ปีโตรเคมี ปูนซีเมนต์ เหล็กแผ่นรีดร้อน รีดเย็น ฯลฯ

นโยบายข้างต้นแม้จะก่อให้เกิดผลดี คือ จำกัดกำลังผลิตภายในประเทศไม่ให้มีมากเกินไป เพื่อให้มีขนาดใกล้เคียงกับอุปสงค์ที่มีอยู่ แต่ก็ได้ก่อให้เกิดการผูกขาด เนื่องจากบางอุตสาหกรรมก็มีผู้ผลิตเพียงแค่ว่ารายเดียว หรือบางอุตสาหกรรมมี ๒-๓ ราย ทำให้เกิดการผูกขาดไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดการแข่งขัน และยังเกิดข้อครหามากมายว่าลำเอียง ช่วยบางบริษัท และกีดกันบริษัทอื่นๆไม่ให้ลงทุน นอกจากนี้จะมีผลกระทบต่อประชาชนผู้บริโภคเนื่องจากราคาสินค้านั้นๆ มีราคาสูงขึ้น

กระทรวงอุตสาหกรรมได้ปรับบทบาทของภาครัฐครั้งใหญ่ โดย ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในขณะนั้น ได้ลงนามในวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกาศเปิดเสรี

การตั้งและขยายโรงงานจำนวนมาก นับเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของภาครัฐจากการ “ควบคุม” ซึ่งเป็นการกำหนดว่าให้ใครผลิตได้บ้าง เปลี่ยนมาเป็นบทบาท “กำกับดูแล” ให้เป็นหน้าที่ของนักลงทุนเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าควรลงทุนหรือไม่ นโยบายดังกล่าวส่งผลดี คือ ลดการผูกขาด ทำให้ประชาชนสามารถซื้อสินค้าในราคาถูกลง นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้แก่โครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศในระยะยาว เนื่องจากบรรยากาศการแข่งขันเสรีได้กระตุ้นให้โรงงานต่างๆ ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น โดยนโยบายการเปิดเสรีนี้ได้มีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในรัฐบาลชุดต่อๆ มา เช่น การเปิดเสรีการลงทุนในกิจการผลิตปิโตรเคมีเหล็ก ฯลฯ

เปิดเสรีการลงทุน

สำหรับนโยบายส่งเสริมการลงทุนเดิมได้จำกัดปริมาณการลงทุนให้เหมาะสมกับตลาดภายในประเทศ เพื่อควบคุมไม่ให้มีผู้ผลิตและมีกำลังผลิตมากเกินไป ลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศจากการสั่งซื้อเครื่องจักรเกินความจำเป็นด้วย รัฐบาลสมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีและประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในขณะนั้น จึงได้มอบนโยบายให้มีรูปแบบที่รวดเร็วและโปร่งใсыิ่งขึ้น โดยให้ผู้ขอรับการส่งเสริมทราบล่วงหน้าถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ ส่วนการอนุมัติจะใช้หลักเกณฑ์กำหนดไว้ล่วงหน้าแทนการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และจะต้องให้ความช่วยเหลือด้านข่าวสารข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจและอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวกับการติดต่อกับหน่วยราชการอื่นๆ ทั้งก่อนและหลังการลงทุน

ลดการคุ้มครองอุตสาหกรรม

ในระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ประเทศไทยปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การพัฒนาอุตสาหกรรมจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า เปลี่ยนมาเป็นการผลิตเพื่อส่งออก แต่โครงสร้างภาษีศุลกากรยังคงมีอัตราสูงเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ทำให้ในระยะเวลาที่ผ่านมาอัตราภาษีศุลกากรของประเทศไทยค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ประกอบกับพิธีการทางศุลกากรของประเทศไทยยังล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการส่งออกของประเทศและต่อประสิทธิภาพการผลิตของภาคอุตสาหกรรมโดยส่วนรวม

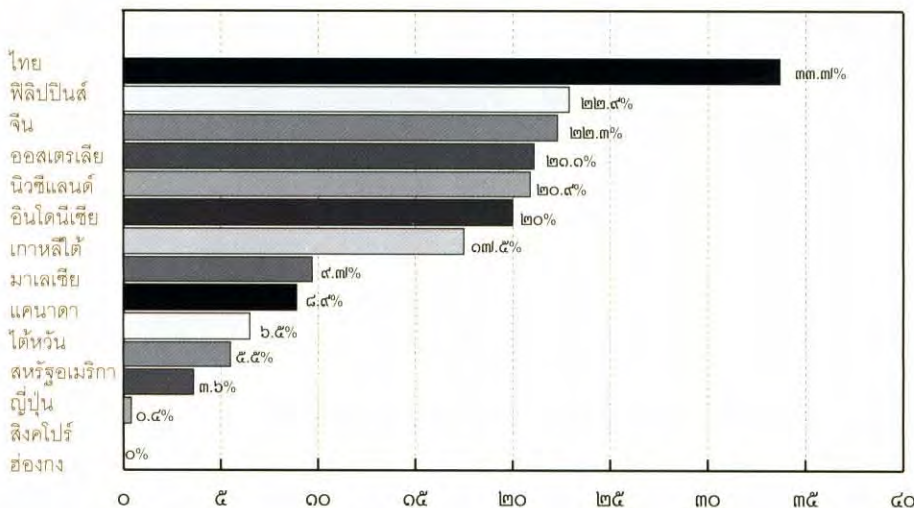
เพื่อแก้ไขสถานการณ์ กระทรวงการคลังได้กำหนดนโยบายที่จะลดการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศลง โดยการปฏิรูปภาษีอากรเมื่อกลางปีพ.ศ. ๒๕๓๓ เมื่อกระทรวงการคลังได้เสนอแผนการปรับปรุงโครงสร้างภาษีศุลกากรระยะยาวเพื่อให้มีอัตราลดลงและให้มีลักษณะเรียบง่ายยิ่งขึ้น โดยมีหลักการว่าบู้

และอุปกรณ์ทางการแพทย์จะไม่เก็บอากรขาเข้าลดอัตราอากรขาเข้าสินค้าประเภทวัตถุดิบและเครื่องจักรเหลือร้อยละ ๕ ลดอัตราอากรขาเข้าสินค้าชั้นกลางเหลือร้อยละ ๑๐ ลดอัตราอากรขาเข้าสินค้าสำเร็จรูปเหลือร้อยละ ๒๐ และสินค้าที่ต้องการความคุ้มครองเป็นพิเศษเก็บร้อยละ ๓๐

ข้อเสนอข้างต้นได้ผ่านการรับทราบของคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๓ พร้อมกันนั้นได้ลดอัตราอากรขาเข้าเครื่องจักรเหลือร้อยละ ๕ และรัฐบาลในชุดต่อ ๆ มาได้รับลดอัตราอากรขาเข้าของสินค้าประเภทต่างๆอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการออกประกาศลดภาษีศุลกากรครั้งใหญ่เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๗

สำหรับบทบาทการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก็ได้ลดลงมากเช่นเดียวกัน จากเดิมมีประกาศเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษปีละหลายฉบับ แต่ในระยะหลังมีประกาศเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษน้อยมาก

แผนภาพแสดง อัตราภาษีศุลกากรเฉลี่ยสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมและแร่ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔

แหล่งข้อมูล GATT อ้างถึงใน Kodama, Ueda, Sunada (๑๙๙๔)

ผ่อนคลายการลงทุนจากต่างประเทศในด้านอุตสาหกรรม

แต่เดิมนั้นประเทศไทยมีมาตรการต่างๆ เพื่อกีดกันการลงทุนจากต่างประเทศค่อนข้างมาก เพื่อคุ้มครองนักลงทุนไทยในประเทศ โดยประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การถือหุ้นของต่างชาติ ดังนี้

๑. โครงการลงทุนในกิจการเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การสำรวจและการทำเหมืองแร่ และการให้บริการ จะต้องผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของทุนจดทะเบียน

๒. โครงการที่เป็นการลงทุนในกิจการประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งจะจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในประเทศเป็นสำคัญ จะต้องผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียน

๓. โครงการที่เป็นการลงทุนในกิจการประเภทอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ จะมีทุนจดทะเบียนข้างมาก

เป็นของนักลงทุนจากต่างประเทศได้ และกรณีที่เป็นการผลิตเพื่อส่งออกทั้งสิ้น จะเป็นของนักลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้นก็ได้

๔. เมื่อมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะพิจารณาผ่อนผันหลักเกณฑ์ข้างต้น โดยพิจารณาถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ ในการพิจารณาผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนอาจขยายเวลาหรือกำหนดเงื่อนไขตามที่สมควรก็ได้

๔.๑ จำนวนเงินลงทุนที่จำเป็นของโครงการ

๔.๒ ระดับของเทคโนโลยี

๔.๓ การจ้างงานภายในประเทศ

๔.๔ ที่ตั้งโรงงาน

๔.๕ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการ

๔.๖ ข้อพิจารณาอย่างอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑/๒๕๓๕

เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๕ ปรับปรุงหลักเกณฑ์ การร่วมลงทุนของต่างชาติให้ผ่อนปรนมากขึ้นใน ๓ ประเด็นหลัก ดังนี้

ประการแรก หากเป็นโครงการในกิจการ เกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง การสำรวจ และการทำเหมืองแร่ และการให้บริการ เดิมกำหนด ให้บุคคลสัญชาติไทยถือหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ นั้น ได้ลดลงมาเหลือร้อยละ ๕๑ พร้อมกันนี้ได้ผ่อนผันอีก ว่าหากโครงการที่มีเงินลงทุนมากกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) อาจให้นักลงทุนจาก ต่างประเทศถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นในระยะแรกได้ แต่ ทั้งนี้จะต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียนภายใน ๕ ปี นับแต่วันเปิดดำเนินการ

ประการที่สอง สำหรับโครงการอุตสาหกรรม ที่ชาวต่างชาติถือหุ้นทั้งสิ้นนั้น เดิมกำหนดว่าจะต้อง เป็นกิจการผลิตเพื่อส่งออกทั้งสิ้น ได้ผ่อนผันให้ยืดหยุ่น มากขึ้น โดยกำหนดว่าจะต้องเป็นการผลิตเพื่อส่งออก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

ประการที่สาม เฉพาะในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๗ (พ.ศ.๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) โครงการต่อไปนี้จะได้รับการพิจารณาให้การ ส่งเสริมโดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนการถือหุ้นของต่างประเทศ

๑. กิจการระบบขนส่งพื้นฐาน
๒. กิจการสาธารณูปการ
๓. กิจการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาและฟื้นฟูสภาพ แวดล้อม
๔. กิจการที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาเทคโนโลยี

ทิศทางนโยบายส่งเสริมการลงทุนในระยะ ที่ผ่านมา คือค่อยๆ ผ่อนผันเงื่อนไขการถือหุ้นของ ต่างชาติเพิ่มขึ้นตามลำดับ ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริม

การลงทุนได้ออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๑/๒๕๓๖ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๖ แก้ไข หลักเกณฑ์การถือหุ้นของชาวต่างชาติในประเด็นสำคัญ คือ เดิมการผลิตในกิจการอุตสาหกรรมจะให้นักลงทุน ต่างชาติถือหุ้นทั้งสิ้นก็ต่อเมื่อเป็นการผลิตเพื่อส่งออก อย่างต่ำร้อยละ ๘๐ ก็ผ่อนให้สำหรับการลงทุนในเขต ๓ แล้ว จะอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นทั้งสิ้นของโครงการได้ แม้จะไม่ได้เป็นการผลิตเพื่อส่งออก โดยจะพิจารณา เป็นรายๆ ไป

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ประชุม เมื่อวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๘ และมีมติเปิดเสรี การลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้นอีก โดยออกเป็น ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ป. ๕/๒๕๓๘ กำหนดให้หากเป็นโครงการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม ที่ตั้งโครงการในเขต ๓ แล้ว เดิมหากเป็นกิจการที่ไม่ใช่ ผลิตเพื่อส่งออก หากนักลงทุนต่างชาติจะขอถือหุ้น ทั้งสิ้น คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะพิจารณา ผ่อนผันเป็นรายๆ ไป

ล่าสุดเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๓๘ คณะ กรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีมติผ่อนผันเงื่อนไขการ ถือหุ้นต่างชาติสำหรับกิจการอุตสาหกรรมที่ตั้งในเขต ๓ ซึ่งเป็นพื้นที่ ๖๐ จังหวัดของประเทศ และเมื่อเดือน สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๓ ได้ผ่อนผันการถือหุ้นของต่างชาติ สำหรับโครงการที่ได้รับการส่งเสริมในกิจการอุตสาหกรรม ทั้งหมด

● พัฒนาไปสู่การเป็นฐานอุตสาหกรรมในภูมิภาค

ก้าวสู่การเป็นฐานผลิตรถยนต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

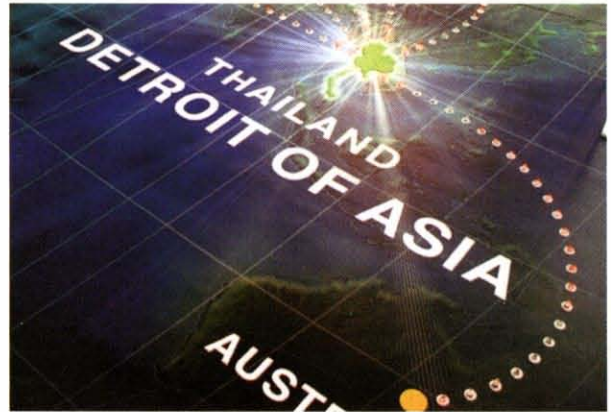
ภายหลังประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลกได้ทำข้อตกลงที่เรียกว่า Plaza Agreement ทำให้ค่าเงินเยนสูงขึ้นมาก ส่งผลให้มีการลงทุนของบริษัทญี่ปุ่นจำนวนมากในประเทศไทย และเศรษฐกิจไทยได้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วอีกครั้งหนึ่ง

จากสถานการณ์เศรษฐกิจที่เอื้ออำนวย ส่งผลให้อุปสงค์ต่อรถยนต์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก ๗๘,๔๕๔ คันในปีพ.ศ. ๒๕๒๙ เป็น ๓๐๔,๐๖๒ คันในปีพ.ศ. ๒๕๓๓ และการผลิตรถยนต์และชิ้นส่วนผลิตไม่ทันกับความต้องการ ผู้ซื้อต้องสั่งจองรถยนต์ล่วงหน้าหลายเดือนก่อนจะได้รับมอบ จากการที่อุปสงค์ต่อรถยนต์เติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลดีต่ออุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์อย่างมาก ทำให้มีการลงทุนจำนวนมาก เป็นการเติบโตอย่างก้าวกระโดด

รัฐบาลเล็งเห็นถึงโอกาสที่จะผลักดันให้ไทยเป็นฐานการผลิตรถยนต์เพื่อการส่งออกและพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมรถยนต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดมาตรการสำคัญ ๒ ประการ

ประการแรก กระทรวงอุตสาหกรรมประกาศยกเลิกการห้ามตั้งโรงงานประกอบรถยนต์นั่งใหม่ เพื่อให้เกิดการแข่งขันเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จากนโยบายเปิดเสรีอุตสาหกรรมรถยนต์ ทำให้บริษัทรถยนต์ต่างประเทศหันมาสนใจตั้งฐานการประกอบรถยนต์ในประเทศไทย

ประการที่สอง ภายหลังจากเปิดให้การส่งเสริมการลงทุนในกิจการประกอบรถยนต์มาเป็นเวลา ๒๕ ปี คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ออกประกาศที่

ส. ๔/๒๕๓๗ เปิดให้การส่งเสริมประเภท ๔.๒๗ “กิจการประกอบรถยนต์” อีกครั้งหนึ่งโดยเน้นสนับสนุนโรงงานประกอบรถยนต์เพื่อส่งออก

นโยบายเปิดให้การส่งเสริมแก่อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์อีกครั้งหนึ่งเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๓๗ ดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้เกิดโรงงานที่ทันสมัยหลายแห่ง โดยโรงงานเหล่านี้ต่างจัดตั้งในส่วนภูมิภาค แตกต่างจากเดิมที่กระจุกตัวในกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ โดยในระยะแรกเป็นการลงทุนของบริษัทญี่ปุ่น ต่อมาเป็นการเข้ามาของบริษัทรถยนต์ของสหรัฐอเมริกาและยุโรปอีกครั้ง ภายหลังจากยกเลิกการประกอบรถยนต์ในประเทศไทยนานนับ ๒๐ ปี โดยการเข้ามาของบริษัทรถยนต์จากสหรัฐอเมริกาและยุโรปในครั้งนี้ได้ส่งผลให้บริษัทผลิตชิ้นส่วนของสหรัฐอเมริกาและยุโรปเริ่มเข้ามาลงทุนในประเทศไทย เพื่อป้อนชิ้นส่วนแก่บริษัทรถยนต์ของตนเองด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยประสบผลสำเร็จมากในการพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์จนเป็นฐานการผลิตสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยในปีพ.ศ. ๒๕๔๘ ประเทศไทยประกอบรถยนต์มากถึง ๑.๑๕ ล้านคัน โดยเป็นประเทศผู้ผลิตรถยนต์มากเป็นอันดับ ๑ ในอาเซียน และอันดับ ๑๔ ของโลก

จากความสำเร็จอย่างท่วมท้นดังกล่าวข้างต้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้ประกาศเมื่อปลายปีพ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดเป้าหมายใหม่ให้ประเทศไทยประกอบรถยนต์อย่างต่ำ ๒ ล้านคัน ภายในปีพ.ศ. ๒๕๕๓ โดยหากประสบผลสำเร็จทำได้ตามเป้าหมายข้างต้น คาดว่าจะส่งผลให้ไทยเลื่อนลำดับขึ้นอีกครั้งหนึ่ง กลายเป็นประเทศที่ประกอบรถยนต์มากเป็นอันดับ ๑๐ ของโลก

กำลังผลิตปูนซีเมนต์มากที่สุดในอาเซียน

ปัจจุบันอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ของประเทศไทยได้เติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๙ ตลาดปูนซีเมนต์ในประเทศไทยได้เติบโตอย่างรวดเร็วมากตามการขยายตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ ทำให้บริษัทต่างๆ เร่งขยายกำลังผลิต เป็นต้นว่า

กำลังผลิตเพิ่มจาก ๑๕.๑๕ ล้านตันต่อปีในปีพ.ศ. ๒๕๓๔ เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็น ๓๖.๖ ล้านตันต่อปีในปีพ.ศ. ๒๕๓๖

แต่เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปีพ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และกระทบต่อเนื่องถึงอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เป็นอย่างมาก โดยตลาดภายในประเทศได้หดตัวลงจาก ๓๗.๔ ล้านตันในปีพ.ศ. ๒๕๓๙ เหลือไม่ถึงครึ่งหนึ่ง คือเพียง ๑๘ ล้านตันในปีพ.ศ. ๒๕๔๐ อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจคลี่คลายลง ทำให้อุปสงค์ต่อปูนซีเมนต์เพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ ๒๓ ล้านตันในปีพ.ศ. ๒๕๔๖

ปัจจุบันประเทศไทยมีกำลังผลิตปูนซีเมนต์ที่ระดับประมาณ ๕๓.๙ ล้านตัน และกำลังแข่งขันกับ

อุตสาหกรรมซีเมนต์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	กำลังผลิต	ตลาดในประเทศ	ส่งออก
ไทย	๕๓.๙	๒๓.๐	๑๓.๘
อินโดนีเซีย	๔๗.๙	๒๗.๕	๘.๕
มาเลเซีย	๒๘.๓	๑๓.๗	๒.๐
ฟิลิปปินส์	๒๖.๘	๑๓.๒	๑.๕
เวียดนาม	๒๒.๕	๒๓.๐	-
พม่า	๒.๓	๑.๖	-
ลาว	๐.๓	๐.๕	-
กัมพูชา	-	๑.๑	-
สิงคโปร์	-	๓.๖	-
บรูไน	๐.๕	๐.๓	-

แหล่งข้อมูล ปรับปรุงจากข้อมูลของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖

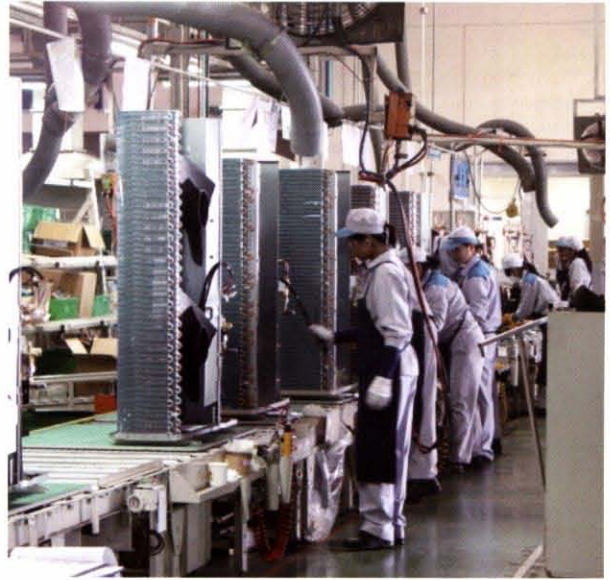

อินโดนีเซียในการเป็นประเทศผู้ผลิตปูนซีเมนต์ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยทั้งสองประเทศมีปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์ใกล้เคียงกัน แต่อินโดนีเซียมีตลาดขนาดใหญ่กว่า คือ ๒๗.๕ ล้านตันในปีพ.ศ. ๒๕๔๖ เปรียบเทียบกับไทยซึ่งมีตลาดอยู่ที่ระดับ ๒๓ ล้านตัน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีกำลังผลิตและปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์มากกว่า กล่าวคือ ไทยมีกำลังผลิต ๕๓.๙ ล้านตันต่อปี เปรียบเทียบกับ ๔๘ ล้านตันต่อปีในกรณีของอินโดนีเซีย

ฐานการผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ใหญ่ที่สุดในโลก

ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ (Hard Disk Drive: HDD) นับว่าเป็นอุตสาหกรรมใหญ่ โดยปัจจุบันตลาดมีขนาดปีละประมาณ ๑ ล้านล้านบาท อุตสาหกรรมฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ เริ่มต้นขึ้นในประเทศไทยเมื่อนายทอมมิตเชลล์ ขณะนั้นเป็นผู้บริหารระดับสูงของบริษัทซีเกทเทคโนโลยี จำกัด ของสหรัฐอเมริกา ได้เข้ามาตั้งฐานการผลิตในทวีปเอเชียแห่งแรกขึ้นที่สิงคโปร์ ต้องการสำรวจหาฐานการผลิตเพิ่มเติมในประเทศอื่นๆ โดยได้เดินทางมาศึกษาสู่ทางการลงทุนและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย จากนั้นไม่นานบริษัทได้บุกเบิกตั้งฐานการผลิตในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ และได้ชักชวนบริษัทจากต่างประเทศให้เข้ามาตั้งฐานการผลิตขึ้นส่วนขึ้นในประเทศไทยเพื่อป้อนโรงงานของตนเอง โดยบริษัทได้มอบเทคโนโลยีของตนเองให้แก่บริษัท ซึ่งตั้งอยู่แล้วในประเทศไทยที่สนใจผลิตชิ้นส่วนฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ป้อนให้แก่โรงงานของบริษัทด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์มากที่สุดในโลก โดยอุตสาหกรรมนี้ก่อให้เกิดการจ้างงานในประเทศไทยโดยตรงมากกว่า ๑ แสนคน และประเทศไทยส่งออกผลิตภัณฑ์ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์

และชิ้นส่วนปีละหลายแสนล้านบาท

สำหรับผู้ประกอบธุรกิจฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์รายใหญ่ของโลกจำนวน ๖ บริษัท ได้มาตั้งกิจการในประเทศไทยแล้วจำนวน ๔ บริษัท คือ บริษัท ซีเกทเทคโนโลยี จำกัด (อันดับ ๑ ของโลก) บริษัท เวสต์เทิร์นดิิจิตอล จำกัด (อันดับ ๒ ของโลก) บริษัท ฮิตาชิโกลเบลิสตอเรจ จำกัด (อันดับ ๓ ของโลก) และบริษัท ฟูจิตสึ จำกัด (อันดับ ๖ ของโลก)

การพัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี

ตลอดช่วงเวลาที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตรากตรำพระวรกาย และอุทิศพระองค์บำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่างๆ เพื่อสร้างความผาสุกแก่ประชาชนทั่วราชอาณาจักร โครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามแนวพระราชดำริล้วนเป็นแบบอย่างที่ดี ที่ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยให้แข็งแกร่ง อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวพระราชดำริด้าน “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งช่วยเสริมสร้างรายได้ให้กับ พสกนิกรในระดับชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่าง เข้มแข็งมั่นคง และสามารถพัฒนาต่อยอดไปสู่ระดับ ประเทศและระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยใต้ร่มพระบารมี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก และได้พัฒนาก้าวหน้า มาโดยลำดับ ทั้งในระดับชุมชนท้องถิ่นและระดับ ประเทศชาติ

ความสำคัญของภาคอุตสาหกรรมไทย

ปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นภาคที่มีสัดส่วนสูงทั้งทางด้านมูลค่า ผลิตภัณฑ์ ประมาณร้อยละ ๓๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ในปีพ.ศ.๒๕๓๗ เป็นร้อยละ ๓๕ ของผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศ ในปีพ.ศ.๒๕๔๗ และทางด้าน มูลค่าการส่งออกจากประมาณร้อยละ ๗๓ ของมูลค่า การส่งออกรวมในปีพ.ศ.๒๕๓๗ มาเป็นร้อยละ ๗๗ ของมูลค่าการส่งออกรวมในปีพ.ศ.๒๕๔๗ ดังนั้นจึงเป็น ภาคที่นำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ มากที่สุด

สำหรับมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ในปีพ.ศ.๒๕๔๘ มีมูลค่าถึง ๘๖,๖๓๖.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ ๗๘.๑๓ ของมูลค่าการส่งออกรวม โดยขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๖.๑๑) โดยสินค้าส่งออก

ที่สำคัญ ๕ รายการหลักของปีพ.ศ.๒๕๔๘ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มีมูลค่าส่งออกสูงสุดถึง ๑๑,๘๖๑.๒ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาคือ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ๗,๗๕๐.๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แผงวงจรไฟฟ้า ๕,๕๒๔.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เม็ดพลาสติก ๔,๒๐๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และอัญมณีและเครื่องประดับ ๓,๒๓๓.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ตามลำดับ

นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมได้มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยขยายตัวสูงสุดถึงร้อยละ ๑๑.๙ ในปีพ.ศ.๒๕๓๘ และปีพ.ศ.๒๕๔๒ ในส่วนการจ้างงานในปีพ.ศ.๒๕๔๘ ได้ก่อให้เกิดการจ้างงานรวม ๖.๑๘ ล้านคน รวมทั้งทำให้เกิดการกระจายความเจริญ การจ้างงานและรายได้ไปสู่ชนบท สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในประเทศ ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความอยู่ดีมีสุขเพิ่มขึ้น

กระทรวงอุตสาหกรรม : พัฒนาเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและสังคมไทย

กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักที่มีส่วนผลักดันและดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ

ที่ทำให้ภาคอุตสาหกรรมของไทยเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าและตอบสนองผู้บริโภคภายในประเทศ ต่อมาพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมส่งออกเพื่อสร้างรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานที่จะเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ จนถึงปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน เพื่อลดการนำเข้าวัตถุดิบ รวมทั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมชนบทในลักษณะอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตและพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในท้องถิ่นคือ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

จนปัจจุบันนโยบายของรัฐบาลได้ให้แต่ละจังหวัดสกัดเอาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพมาเป็นหนึ่งจังหวัดหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อกระจายความเจริญและรายได้สู่ชนบท และแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในประเทศ ตลอดจนการกำกับดูแลบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในการประกอบการด้านอุตสาหกรรม

สำหรับวิวัฒนาการและผลการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ในแต่ละช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑-๙ และทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ มีดังนี้

๑. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

● ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศในการผลิตสินค้า เนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านทรัพยากรราคาถูก

● ส่งเสริมการลงทุนของเอกชน โดยรัฐไม่เข้าไปแข่งขัน

การดำเนินงาน

● เน้นการพัฒนาโครงสร้างและบริการพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นการทุ่มเททรัพยากรของประเทศ เพื่อปูพื้นฐานการลงทุนของภาคเอกชน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๘ ต่อปี มีโครงการขนาดใหญ่เกิดขึ้นหลายโครงการ เช่น โครงการไฟฟ้าพลังน้ำ การสร้างเขื่อนแม่กลอง เป็นต้น การส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๙ ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒ ต่อปี

● ในช่วงนี้อุตสาหกรรมของไทยมีความก้าวหน้ามาก ในระยะปีพ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘ ต่อปี และในปีพ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๐๙ เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๒.๖ ต่อปี มูลค่าผลิตภัณฑ์จากภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขยายจาก ๓,๘๐๐ โรงงาน เป็น ๔๐,๒๑๒ โรงงาน ในปีพ.ศ. ๒๕๐๙ ประมาณร้อยละ ๖๐ เป็นอุตสาหกรรมโรงสีข้าว นอกนั้นเป็นอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และอโลหะ และมีสัดส่วนการนำเข้าของสินค้าอุตสาหกรรมต่อมูลค่าการนำเข้ารวม ในปีพ.ศ. ๒๕๐๔ สูงถึงร้อยละ ๖๕

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

● ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในเฉลี่ยร้อยละ ๗.๙ ต่อปี

● ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๒ ต่อปี

๒. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

● ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า โดยเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศในการผลิตสินค้า เนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านทรัพยากรราคาถูก

● ส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในอุตสาหกรรม การผลิต พาณิชยกรรม และบริการ

● รัฐดำเนินกิจการอุตสาหกรรมที่ยังไม่มีภายในประเทศ เช่น แก้ว กระดาษ อาหาร และแบตเตอรี่

การดำเนินงาน

● เน้นการกระจายผลการพัฒนาไปทั่วประเทศ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๗ ต่อปี การส่งออกขยายตัวร้อยละ ๔ ต่อปี การนำเข้าขยายตัวร้อยละ ๘ ต่อปี มีการนำเข้าเครื่องจักรและวัสดุอุปกรณ์สินค้าทุน และสินค้าสำเร็จรูปในอัตราที่สูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๔ ต่อปี ทำให้ขาดดุลการค้าในอัตราเพิ่มขึ้น

● อุตสาหกรรมขยายตัวมากขึ้น จำนวนโรงงานที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ

๒,๓๐๐ โรงงาน จนถึงสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ มีโรงงานอุตสาหกรรมรวมทั้งสิ้น ๕๓,๐๐๐ โรงงาน อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๕ ต่อปี สูงกว่าอัตราเพิ่มของรายได้ประชาชาติซึ่งเฉลี่ยร้อยละ ๗.๒ ต่อปี ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับนี้ รัฐบาลได้ก่อตั้งรัฐวิสาหกิจต่างๆ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป เช่น แก้ว กระดาษ อาหาร แบทเตอรี เพื่อให้อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ ๗.๒ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๘.๐ ต่อปี

๓. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

● ส่งเสริมการส่งออกอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก เพื่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมและการจ้างงาน เนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านแรงงานราคาถูก

- จัดตั้งศูนย์บริการส่งออก
- ปรับปรุงโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากร และจัดให้มีเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ

การดำเนินงาน

● เน้นการลดช่องว่างการกระจายรายได้ของประชากร การเพิ่มผลผลิต และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ต่อเนื่องจากแผนฉบับก่อน พร้อมทั้งรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เป็นช่วงที่ให้ความสำคัญต่อการส่งออกภาวะเศรษฐกิจในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ มีความผันผวนค่อนข้างรุนแรง

ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นรวดเร็วถึง ๔ เท่าตัว อัตราเงินเฟ้อสูงถึงร้อยละ ๒๔ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖ ต่อปี การลงทุนจากต่างประเทศซบเซา แต่การส่งออกมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓๐ ต่อปี การนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒๓ ต่อปี

● อัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ขยายตัวถึงร้อยละ ๑๐.๖ การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นจาก ๒๔๓ ล้านบาทในปีพ.ศ. ๒๕๐๔ เป็น ๑๙,๐๐๓ ล้านบาท เมื่อสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ ๖.๖ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๓ ต่อปี

๔. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

● ส่งเสริมการส่งออก

● กำหนดอุตสาหกรรมหลักเป็นรายประเภทเพื่อให้การคุ้มครองและส่งเสริม ได้แก่ อุตสาหกรรมเหล็ก ปู๋ย กระดาษ และเยื่อกระดาษ

- กระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค

การดำเนินงาน

● เน้นการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งได้รับผลกระทบมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ มีการสร้างงานในชนบท ส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เร่งพัฒนาพลังงานจากน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทย เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ ๗ ต่อปี การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ ต่อปี

การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๕ ต่อปี ภาวะเงินเฟ้อสูงขึ้นต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ คิดเป็นร้อยละ ๑๒

● นโยบายของรัฐบาลในช่วงนี้ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและอุตสาหกรรมที่ผลิตโดยใช้วัตถุดิบและแรงงานภายในประเทศ รวมทั้งการกระจายโรงงานอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค ในช่วงนี้อุตสาหกรรมมีแนวโน้มชะลอตัว ผลผลิตขยายตัวในอัตราค่อนข้างต่ำและมีปัญหาขาดแคลนพลังงานและวัตถุดิบ โดยมีสัดส่วนผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๒๔

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ ๗.๑ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๘.๑ ต่อปี

๕. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

- ส่งเสริมการส่งออก โดยใช้มาตรการทางการเงินและการคลังซึ่งเอื้ออำนวยต่อการส่งออกอย่างจริงจัง
- กระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค
- เน้นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ จัดทำแผนเชิงรุก เช่น พัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและเมืองหลัก

การดำเนินงาน

- เน้นบทบาทภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นต่ำกว่าร้อยละ ๔.๑ การส่งออกขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๙ ภาวะเงินเฟ้อลดลงเหลือ

ร้อยละ ๑.๙ เริ่มโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มาบตาพุดและแหลมฉบัง

● ในช่วงนี้รัฐบาลเน้นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค สัดส่วนของผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปีพ.ศ. ๒๕๒๗ คิดเป็นร้อยละ ๒๒ และสัดส่วนของมูลค่าสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๕๔.๙ ของมูลค่าการส่งออกรวม ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ฐานะการเป็นประเทศกึ่งอุตสาหกรรม

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ ๕.๔ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๕.๗ ต่อปี

๖. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

- เร่งรัดการส่งเสริมการส่งออกและการท่องเที่ยว
- ปรับการวางแผนจากรายสาขามาเป็นลักษณะแผนงาน
- ก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (New Industrialized Countries: NICs)

การดำเนินงาน

- เน้นการพัฒนาคุณภาพสินค้าส่งออก คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ การสร้างงานในชนบท การแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้า ปัญหาการว่างงาน เศรษฐกิจขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑๐ ต่อปี การส่งออกขยายตัวร้อยละ ๓๐ ต่อปี
- ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับนี้เกิดปัญหาการปกป้องและกีดกันการค้าจากประเทศพัฒนาแล้ว สินค้าอุตสาหกรรมของไทยมีมูลค่า

การส่งออกร้อยละ ๖๔ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด จนมีการมองกันว่าไทยจะเป็นเสือตัวที่ ๕ ของเอเชีย การลงทุนจากต่างประเทศขยายตัวมาก ทำให้เกิดการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน จำนวนโรงงานขยายตัวเพิ่มเป็น ๑๑๐,๓๐๘ โรงงานในปี พ.ศ. ๒๕๓๑

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ ๑๐.๙ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี

๗. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

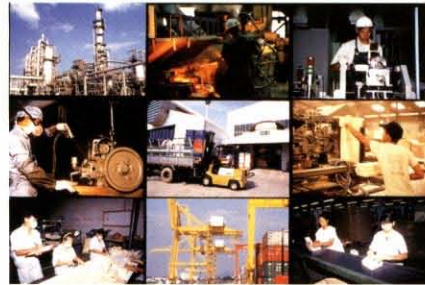
● เน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด ควบคู่ไปกับนโยบายการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกของอุตสาหกรรมส่งออก

● ปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานสูงเป็น อุตสาหกรรมที่ใช้ระดับเทคโนโลยีสูงขึ้น

การดำเนินงาน

● เน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก เร่งรัดการกระจายรายได้ และกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ เพิ่มบทบาทของภาคเอกชน บทบาทของรัฐเปลี่ยนเป็นผู้สนับสนุน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ ๘.๓ ต่อปี อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๔ ต่อปี มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๗.๔ และประเทศไทยเริ่มปรับตัวเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการเงินและตลาดหุ้นสากล

● โครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานสูงเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ระดับเทคโนโลยีสูงขึ้น ได้แก่ เคมีภัณฑ์ ปิโตรเคมี และเครื่องจักร ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ผลิตภัณฑ์ภาค

อุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ ๓๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๑.๓ และการลงทุนขยายตัวร้อยละ ๑๒.๘

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ ๘.๑ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๑๑.๑ ต่อปี

๘. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

● ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม ๑๓ สาขา

● สร้างความเข้มแข็งแก่อุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม

● เตรียมกลไกเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้า

การดำเนินงาน

● เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในเชิงรุก เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรม แต่ต้องประสพกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ จึงต้องมีการปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อัตราเงินเฟ้อลดลงเหลือร้อยละ ๒.๖ การเติบโตทางเศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรง เหลือร้อยละ ๑.๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ภาคเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือภาคก่อสร้างและสถาบันการเงิน

- ภาคอุตสาหกรรมปรับตัว โดยจัดทำแผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ๑๓ สาขาอุตสาหกรรม สร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการผลิต การตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าส่งออก การจัดเตรียมกลไกกติกาค่าเพื่อรองรับระบบการแข่งขันเสรี เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ.๒๕๔๓ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวและกลไกการพัฒนาทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ -๐.๑ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๒.๐ ต่อปี

๙. ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

- พัฒนาประเทศไทยเป็นประตูเศรษฐกิจของภูมิภาค
- ลดปัญหาความยากจน โดยกระจายการลงทุนสู่ชนบท สร้างผู้ประกอบการขนาดเล็ก และสร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวให้ประเทศไทยคงความเป็นแหล่งผลิตอาหารสำคัญของโลก

การดำเนินงาน

- แนวคิดยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางการพัฒนาและบริหารประเทศ ขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมที่สมดุล

ทั้งมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดีมากขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

- เน้นการพัฒนาประเทศไทยเป็นประตูเศรษฐกิจของภูมิภาค และเน้นเชื่อมโยงการพัฒนาประเทศสู่การพัฒนาภาค

- เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม และการพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนและอุตสาหกรรมชนบท

- เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการผู้บริโภคภายในประเทศควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Dual Track Policy)

- เน้นการกระจายอุตสาหกรรมสู่ชนบท ลดปัญหาความยากจน สร้างผู้ประกอบการใหม่

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน เฉลี่ยร้อยละ ๕.๖ ต่อปี
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

๑๐. ทิศทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔)

เป้าหมายหลักด้านภาพรวมและด้านอุตสาหกรรม

- ปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

- เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่สร้างสรรคคุณค่า (Value Creation) เพื่อเพิ่มราคาและมูลค่าแก่สินค้าอุตสาหกรรม

การดำเนินงาน

- เน้น “สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน” (Green

Society) โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลของการพัฒนาทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเสริมสร้างและผสมผสานทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐

- เน้น“คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และยึดหลัก“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”เป็นปรัชาชนำทางในการบริหารและพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ โดยให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเอง การมีภูมิคุ้มกัน และรู้เท่าทันโลก

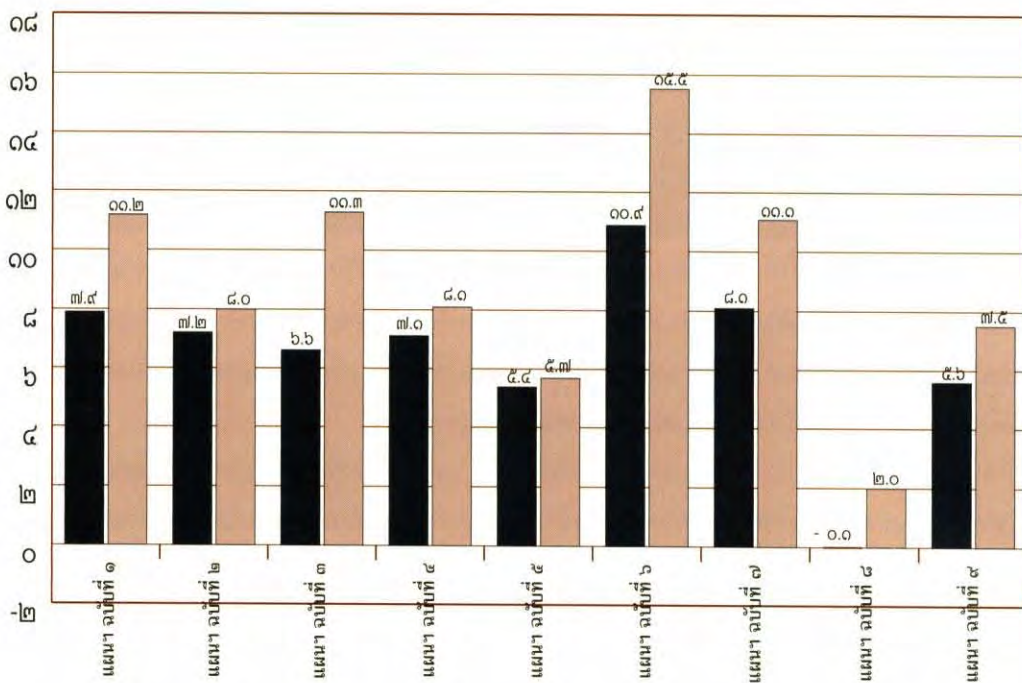
- วางยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเน้นหนักการสร้างสรรค์คุณค่าของผลผลิต ทุน และแรงงาน

- ทางด้านอุตสาหกรรม ให้ความสำคัญกับการนำยุทธศาสตร์สร้างสรรค์คุณค่า มาเสริมสร้างความครบถ้วนของกระบวนการผลิต (Value Chain) ให้เข้มแข็งเพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก การนำความรู้และภูมิปัญญา (Knowledge and Wisdom) มาผนึกรวมเพื่อสร้างสรรค์ผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณค่า มี

เอกลักษณ์ยากต่อการลอกเลียนแบบ อันจะทำให้สามารถเพิ่มราคาและมูลค่าแก่สินค้าและบริการให้แก่ประเทศได้

จากวิวัฒนาการการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในแต่ละช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑-๙ และทิศทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการมาและจะต้องก้าวต่อไปในอนาคต แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า ในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมได้เผชิญความท้าทายจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีความไม่แน่นอนและผันผวนตลอดเวลา ทั้งวิกฤติการณ์จากราคาน้ำมันที่พุ่งทะยานขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง สถานการณ์การก่อการร้ายในภูมิภาคต่างๆ สถานการณ์ความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ธรณีพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ ปัญหาการระบาดของไข้หวัดนก การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยสูงชัน ภาวะเงินเฟ้อ ส่งผลให้อำนาจซื้อของประชาชนลดลง

กราฟแสดงอัตราการเติบโตเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน และผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคอุตสาหกรรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑-๙

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ ๑. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เฉลี่ย ๖ ปี (พ.ศ.๒๕๐๔-๒๕๑๑)
๒. ตัวเลขปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ใช้เป็นตัวเลขประมาณการ

จากปัจจัยเสี่ยงดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ จากการเปิดเสรีการค้าทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี มาตรการกีดกันการค้าทางด้านภาษี ที่จะค่อย ๆ ลดลงเนื่องจากการเจรจาข้อตกลงทางการค้า แต่มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี จะมีความซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้นทั้งทางด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ สุขอนามัย ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม มนุษยธรรม จริยธรรม ดังนั้นรัฐบาลจึงได้

กำหนดนโยบายในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๑) โดยกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนทางด้านการสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืน การเพิ่มผลผลิตด้วยฐานความรู้ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจไทยกับเศรษฐกิจโลก และภูมิภาค และการใช้นโยบายสังคมเชิงรุกเพื่อให้เกิดการดำเนินการอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ต่อการเติบโตอย่างยั่งยืน การสร้างสมดุลของโครงสร้าง

เศรษฐกิจที่มั่นคงแข็งแรงขึ้น รวมทั้งก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหมาะสมและเป็นธรรม ประชาชนมีความอยู่ดีกินดีมีสุขมากขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ จาก ๖.๕ ล้านล้านบาท ในปีพ.ศ.๒๕๔๗ เป็น ๙.๕ ล้านล้านบาท ในปีพ.ศ.๒๕๕๑ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ภาคอุตสาหกรรมจะเพิ่มจาก ๒.๓ ล้านล้านบาท ในปีพ.ศ. ๒๕๔๗ เป็น ๓.๓ ล้านล้านบาท ในปีพ.ศ.๒๕๕๑

การพัฒนาอุตสาหกรรมสู่การเติบโตที่ยั่งยืน

กระทรวงอุตสาหกรรมตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาคอุตสาหกรรม ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า จึงได้ดำเนินการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุเป้าหมายการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาจากเครื่องซั้วดที่เป็นสัญญาณเตือนภัยได้แก่ ส่วนแบ่งตลาดของสินค้าที่สำคัญในประเทศเริ่มลดลง อัตราการเติบโตการส่งออกตามหลังประเทศคู่แข่งที่สำคัญ โดยที่ประเทศคู่แข่ง เช่น จีน ไต้หวัน และมาเลเซีย เป็นต้น ได้พยายามช่วงชิงความได้เปรียบจากไทย ซึ่งนับวันความได้เปรียบของไทยจากการมีทรัพยากรและค่าจ้างแรงงานถูกกำลังหมดสิ้นไป

อีกทั้งการขาดแคลนแรงงานทักษะในหลายสาขาอุตสาหกรรม ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างฐานความรู้และภูมิปัญญาอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสินค้าที่มีมาตรฐาน ขาดการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้กับภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การมีผลิตภาพที่ต่ำทั้งทางด้านผลิตภาพ

ผลผลิต ผลิตภาพแรงงาน และผลิตภาพทุน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ในการสร้างสรรค์คุณค่าในการยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้น มีราคาและมูลค่าสูงขึ้น

จากข้อจำกัดดังกล่าว กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเน้นการสร้างสรรค์คุณค่าในการยกระดับสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้น มีราคาและมูลค่าสูงขึ้นสนองความต้องการของตลาดแบบเฉพาะเจาะจง (Niche Market) โดยสร้างตราสินค้าที่เป็นของคนไทย ซึ่งเน้นการออกแบบให้มีความแตกต่างหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าที่สร้างสรรค์คุณค่ามากกว่าการผลิตสินค้าจำนวนมากที่เหมือนกัน (Homogeneity) ในลักษณะการประหยัดต่อขนาด ซึ่งปัจจุบันจะเน้นการผลิตแบบ Just in Time มากกว่าที่จะผลิตเก็บไว้ในสต็อก เนื่องจากรสนิยมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

อย่างไรก็ตามภาคอุตสาหกรรมต้องพยายามรักษาและขยายส่วนแบ่งตลาดของสินค้าที่สำคัญในประเทศหลักและตลาดใหม่ๆ เช่น ตลาดแอฟริกา ตลาดเอเชียกลาง เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญกับการผลิตที่เน้น **“การสร้างสรรค์คุณค่าด้วยการปรับปรุงคุณภาพของแรงงาน ทุน และผลผลิต”** ไม่ใช่เป็นการผลิตที่เน้นเพียงการเพิ่ม **“ปริมาณ”** เท่านั้น

เนื่องจากการสร้างสรรค์คุณค่าเป็นกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์คุณค่าและคุณภาพสินค้าเพื่อเพิ่มราคาและมูลค่าสินค้าให้สูงขึ้นตามที่ผู้บริโภคต้องการ โดยอาศัยความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของสินค้าและของประเทศ หรือการนำจุดแข็งของประเทศที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ความถนัด ทักษะฝีมือ ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรม

ฯลฯ ทำให้ยากต่อการลอกเลียนแบบ เป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น การส่งออกเสื้อผ้าที่มีตราสินค้าแทนการส่งออกเสื้อผ้าโหลที่ไม่มีตราสินค้าแบบดั้งเดิม หรือการให้บริการด้านสุขภาพ โดยการนวดน้ำมันแบบสปาแทนบริการนวดแผนโบราณแบบดั้งเดิม หรือการผลิตรองเท้ากีฬาคุณภาพมาตรฐานสูงแทนรองเท้ากีฬาทั่วๆ ไป เป็นต้น

ทางด้านคุณภาพของทุนที่วัดได้จากคุณภาพของเครื่องจักร โดยเครื่องจักรที่มีอายุต่างกันจะมีคุณภาพต่างกัน สำหรับคุณภาพของแรงงานซึ่งเป็นปัจจัยที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างมาก โดยเน้นการพัฒนาขีดความสามารถของแรงงานให้เพิ่มขึ้นในภาค

อุตสาหกรรม โดยรัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายการเพิ่มผลิตภาพแรงงานโดยให้ดัชนีผลิตภาพแรงงานภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี

โดยสรุป ภาคอุตสาหกรรมจะเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพยั่งยืน สามารถแข่งขันในตลาดโลกและพึ่งตนเองได้ ต้องมีการศึกษา วิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐานและมีมูลค่าสูงขึ้นด้วย “การสร้างสรรค์คุณค่า” อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำมาสู่การสร้างสังคมคุณภาพให้เกิดขึ้นแก่คนไทยทุกคน

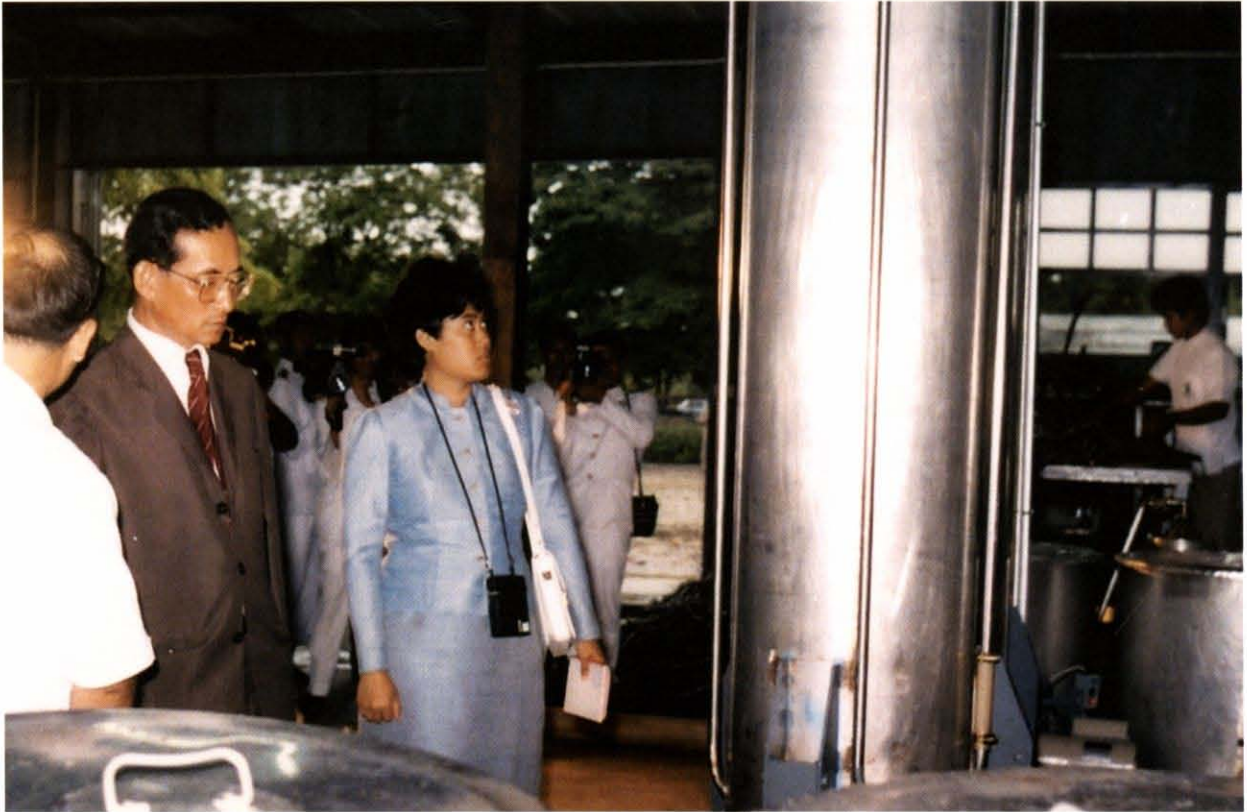
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาเอทานอล

จากวังสวนจิตรลดา

เมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา และมีพระราชดำรัสว่า ในอนาคตอาจเกิดภาวะน้ำมันขาดแคลนหรือราคาอ้อยตกต่ำ การนำอ้อยมาแปรรูปเป็นเอทานอลเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหานี้ได้ โดยมีพระราชดำรัสให้มีการศึกษาถึงต้นทุนในการผลิต

แอลกอฮอล์จากอ้อย และได้พระราชทานเงินทุนวิจัยในเรื่องนี้จำนวน ๙๒๕,๕๐๐ บาท เพื่อใช้ในการจัดสร้างอาคารและอุปกรณ์ต่างๆ โดยได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเปิดอาคารโครงการค้นคว้าน้ำมันเชื้อเพลิงและเริ่มผลิตเอทานอลจากอ้อยและกากน้ำตาล เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๙

ตั้งนับตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๒๘ เป็นต้นมา หอกลิ้นแอลกอฮอล์ในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา และโครงการโรงกลั่นเชื้อเพลิงทำแก๊สโซฮอล์ในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา จึงได้เริ่มทำการผลิตแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ๙๕ เปอร์เซ็นต์จากกากน้ำตาล และแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ๙๑ เปอร์เซ็นต์จากอ้อย พร้อมทั้งสร้างสถานีจำหน่ายน้ำมันชนิดแก๊สโซฮอล์จำนวน ๑ สถานี ภายในบริเวณโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา

หลังจากนั้น สวนจิตรลดา ก็ได้เป็นสถานที่ทำการศึกษาการนำผลผลิตผลทางการเกษตรมาผลิตเป็น

เอทานอลอย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน เช่น การปรับปรุงหอกลิ้นให้สามารถกลั่นเอทานอลที่บริสุทธิ์ ๙๕ เปอร์เซ็นต์เมื่อปีพ.ศ.๒๕๓๓ จนถึงการขยายกำลังการผลิตจากชั่วโมงละ ๕ ลิตร เป็น ๒๕ ลิตร ในปีพ.ศ.๒๕๓๔ จนกระทั่งได้มีการปรับปรุงคุณภาพเอทานอลให้มีความบริสุทธิ์ถึง ๙๙.๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นคุณภาพที่สามารถใช้กับรถยนต์ทั่วไปได้ในปีพ.ศ. ๒๕๔๐ โดยการปรับปรุงกระบวนการผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในสวนจิตรลดา นี้ เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการทดลองนำเอทานอลที่ได้ไปทดลองใช้กับรถยนต์ของสำนักพระราชวังอย่างต่อเนื่อง

สู่การใช้จริง

“...แก๊สโซฮอลล์นี้ทำมา ๑๐ ปีได้แล้ว ก็ใช้ได้ ใช้สิ่งของที่ทำในเมืองไทย ทำในประเทศเอง แล้วพอทำได้ดี มีมาก อ้อยที่ปลูกที่ต่างๆ เขาก็บ่นว่ามีมากเกินไป ขายไม่ได้ ราคาตก เราก็บึ่งซื้อในราคาที่ดีพอสมควร มาทำแก๊สโซฮอลล์ ผู้ที่ปลูกอ้อยก็ได้เงิน ผู้ที่ทำแก๊สโซฮอลล์ก็ได้เงิน”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในครั้งนั้น ได้สร้างความตื่นตัวให้กับผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง ในการเข้ามาร่วมกันหาแนวทางที่จะทำให้เชื้อเพลิงชนิดนี้ได้รับการยอมรับในวงกว้างมากขึ้น ซึ่งในส่วนของภาครัฐ รัฐบาลได้มีการประกาศยกเว้นการเก็บภาษีสรรพสามิตของเอทานอล ขณะที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับเงินกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในส่วนของแก๊สโซฮอลล์ที่ทำให้ราคาขายแก๊สโซฮอลล์ต่ำกว่าน้ำมันเบนซินทั่วไปอยู่พอสมควร ที่สำคัญคือ ได้มีการประกาศให้การสนับสนุนการตั้งโรงงานผลิตเอทานอลอย่างจริงจัง

ปัจจุบันและอนาคตของเอทานอลจากอ้อย

จากวิกฤติพลังงานหลายต่อหลายครั้งในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา รวมถึงปัญหาภาวะเรือนกระจก อันเกิดจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และความพยายามในการพึ่งพาตนเองด้านพลังงานของประเทศต่างๆ ทำให้ทั่วโลกมีความต้องการใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิงในภาคการขนส่งเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

ประเทศบราซิล ผู้ผลิตอ้อยและส่งออกน้ำตาลอันดับ ๑ ของโลก คือตัวอย่างของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการนำเอทานอลมาใช้เป็นเชื้อเพลิงทดแทนการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ โดยมีนโยบายสนับสนุนให้มีการพัฒนาที่สามารถเติมได้ทั้งน้ำมันและเอทานอลในอัตราส่วนต่างๆ หรือแม้แต่เอทานอล ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ พร้อมไปกับการสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตเอทานอลจากอ้อย ซึ่งการเพาะปลูกอ้อยในบราซิลมีทางเลือกที่สามารถนำอ้อยไปผลิตเป็นน้ำตาล และการนำไปผลิตเป็นเอทานอลทำให้อุตสาหกรรมอ้อย น้ำตาล และเอทานอลของประเทศบราซิลมีความเข้มแข็งขึ้นกว่าในอดีตเป็นอย่างมาก

สหรัฐอเมริกาได้มีการประกาศยกเลิกการใช้สาร MTBE (Methyl Tertiary Butyl Ether) ในช่วงที่ผ่านมา ทำให้ปริมาณความต้องการเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในประเทศเพิ่มสูงกว่า ๑๐ ล้านลิตรต่อวัน ขณะที่หลายประเทศในสหภาพยุโรปก็มีการห้ามการใช้สาร MTBE และเริ่มมีการใช้เอทานอลผสมในน้ำมันเบนซินมากขึ้นตามลำดับ โดยมีเป้าหมายว่าจะมีการนำเอทานอลมาใช้ในรูปของเชื้อเพลิงในสัดส่วน ๑๒ เปอร์เซ็นต์ ภายในปีพ.ศ. ๒๕๕๓

สำหรับประเทศไทย กระทรวงพลังงานได้กำหนดเป้าหมายให้มีการใช้เอทานอลเพื่อทดแทน MTBE ในน้ำมันเบนซิน ๙๕ วันละ ๑ ล้านลิตร ในปีพ.ศ. ๒๕๔๙ และให้มีการใช้เอทานอลวันละ ๓ ล้านลิตรเพื่อทดแทน MTBE ในน้ำมันเบนซิน ๙๕ และทดแทนน้ำมันเบนซิน ๙๑ ภายในปีพ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งจากเป้าหมายดังกล่าว ย่อมหมายถึงความต้องการ

ใช้เอทานอลที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ และสำหรับประเทศไทย พืชที่มีศักยภาพสูงในการนำมาผลิตเป็นเอทานอล ณ ปัจจุบันมีอยู่ ๒ ชนิด คือ อ้อย และมันสำปะหลัง

สำหรับอ้อย ในปัจจุบันมีความต้องการนำกากน้ำตาลเพื่อใช้ในการผลิตเอทานอลปีละ ๐.๘ ล้านตัน หากเปรียบเทียบกับพื้นที่ปลูกอ้อยทั่วประเทศ รวมถึงการปรับปรุงพันธุ์ และการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเพาะปลูก ที่จะทำให้ผลผลิตอ้อยในอนาคตมีปริมาณเพิ่มขึ้นกว่าปัจจุบัน ก็จะทำให้พบว่าอ้อยยังเป็นพืชที่มีศักยภาพสูงในการนำมาผลิตเป็นเอทานอล เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนได้เช่นเดียวกับมันสำปะหลัง

เอทานอลช่วยใคร

หลายคนอาจทราบถึงข้อดีที่เกิดจากการใช้แก๊สโซฮอลล์ ตั้งแต่ราคาที่ถูกกว่า ให้การเผาไหม้ที่สมบูรณ์กว่า รวมไปถึงลดการปล่อยก๊าซที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม แต่ทราบหรือไม่ว่าทุกๆ ครั้งที่เติมแก๊สโซฮอลล์ จะหมายถึงการที่เราช่วยลดการสูญเสียเงินออกนอกประเทศเพื่อนำเข้าสารเพิ่มออกเทน ซึ่งคิดเป็นมูลค่าหลายพันล้านบาทต่อปี

และการที่วัตถุดิบสำคัญในการผลิตเอทานอลคือพืชเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็อ้อยหรือมันสำปะหลัง ดังนั้นจึงเป็นการช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังได้มีทางเลือกในการขายผลผลิตได้มากขึ้น ซึ่งนั่นคือหนึ่งในโลกด้านการตลาดและด้านราคาที่จะช่วยสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้เกิดขึ้นกับเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังได้อีกทางหนึ่ง

การสนับสนุนการผลิตเอทานอลของกระทรวงอุตสาหกรรม

ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ปัญหาต้นทุนการผลิตอ้อยของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น จากปัจจัยการผลิตต่างๆ อาทิ พันธุ์อ้อย ปุ๋ย สารเคมี ค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน ประกอบกับการที่น้ำตาลทรายได้ถูกกำหนดเป็นสินค้าควบคุมที่ไม่สามารถปรับราคาขึ้นตามต้นทุนการผลิตอ้อยที่สูงขึ้นได้ และภาวะความแห้งแล้งต่อเนื่องในรอบหลายปีที่ผ่านมา ทำให้ผลผลิตอ้อยลดลง ต้นทุนสูงขึ้น ชาวไร่อ้อยได้รับราคาตกต่ำมากเมื่อเทียบกับพืชอื่นๆ เช่น มันสำปะหลังและข้าวโพด จึงทำให้ชาวไร่ส่วนหนึ่งหันไปปลูกพืชชนิดอื่นแทนการปลูกอ้อย ส่งผลให้ในแต่ละปีมีปริมาณลดน้อยลงอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นปัญหากับอุตสาหกรรมน้ำตาลทรายอย่างต่อเนื่องในการผลิต

กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้เล็งเห็นว่า นอกจากจะมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอ้อย ลดต้นทุนการผลิตอ้อยลงแล้ว การหารายได้จากกานำอ้อยไปผลิตผลิตภัณฑ์อื่นจะช่วยเพิ่มราคาอ้อยได้มาก นับได้ว่านโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิง คือแนวทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยยกระดับราคาน้ำตาลทรายและราคาของอ้อยเพิ่มสูงขึ้นได้ นอกจากนี้การผลิตเอทานอลยังช่วยทำให้ประเทศไทยลดการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศลงได้ ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นด้วย และยังทำให้อุตสาหกรรมอ้อยที่เคยพึ่งพิงกับอุตสาหกรรมน้ำตาลทรายเพียงอย่างเดียวสามารถมีทางเลือกอื่นเพิ่มเข้ามา

ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้นมา กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุญาตตั้งโรงงานผลิตและจำหน่ายเอทานอลเป็นเชื้อเพลิง ซึ่งนับถึงปัจจุบันมีโรงงานผลิตเอทานอลเพื่อนำไปผสมเป็นน้ำมันแก๊สโซฮอล์แล้วจำนวน ๓ โรงงานที่มีกำลังการผลิตรวมกันกว่า ๖ แสนลิตรต่อวัน และในปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จะมีโรงงานผลิตเอทานอลเพิ่มขึ้นอีก ๒ โรงงานที่จะทำให้ประเทศไทยมีกำลังการผลิตเอทานอลเพื่อนำไปทำแก๊สโซฮอล์ รวมกันกว่าวันละ ๙ แสนลิตร หรือคิดเป็นปริมาณแก๊สโซฮอล์ที่ผลิตได้ ๙ ล้านลิตรต่อวัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้โรงงานน้ำตาลนำน้ำอ้อยที่ได้จากกระบวนการผลิตน้ำตาลทรายไปผลิตเป็นเอทานอลโดยตรง โดยได้มีการทดลองการผลิตในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งนับว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายควบคู่ไปกับการผลิตเอทานอล อันจะยังประโยชน์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และลดการพึ่งพิงการนำเข้าจากต่างประเทศ

ถึงแปลงเกษตรกร

จากพระราชดำริเมื่อกว่า ๒๐ ปีก่อน สู่การทดลองปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งจากโครงการส่วนพระองค์ การดำเนินการเชิงนโยบายของภาครัฐ และการปฏิบัติอย่างจริงจังของหน่วยงานราชการและภาคเอกชน ทำให้พลังงานทดแทนจากพืชผลทางการเกษตรที่ชื่อว่า “เอทานอล” ได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน จากปริมาณความต้องการแก๊สโซฮอล์ ๐.๓ ล้านลิตรต่อวันในช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เพิ่มเป็นวันละกว่า ๓.๓ ล้านลิตรในปัจจุบัน (มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙) และคาดว่าจะเพิ่มสูงถึง ๕.๕ ล้านลิตรภายในปีนี้

จากนโยบายของภาครัฐที่จะนำแก๊สโซฮอล์ไปแทนน้ำมันเบนซินออกเทน ๙๕ ทั้งหมดในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งจะทำให้มีการใช้แก๊สโซฮอล์ถึงวันละ ๘ ล้านลิตร คิดเป็นความต้องการเอทานอลสูงถึง ๘ แสนลิตรต่อวันนั้น ย่อมเป็นเครื่องรับประกันถึงความมั่นคงของการเพาะปลูกมันสำปะหลัง อ้อย รวมถึงพืชที่ใช้ผลิตพลังงานทดแทนชนิดอื่น ๆ ที่จะช่วยยกระดับชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรไทยไปพร้อมกับการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานให้กับประเทศอย่างยั่งยืน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่

สุวรรณภูมิดินแดนที่ปรากฏในประวัติศาสตร์มายาวนาน ชื่อของดินแดนแห่งนี้สื่อความหมายถึงความมั่งคั่งและอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร หลักฐานทางโบราณคดีหลายแห่งบ่งบอกถึงพัฒนาการแห่งการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เช่น ร่องรอยการถลุงแร่ ผลิตโลหะผสมจำพวกสัมฤทธิ์ พบหลายแห่งในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร่องรอยการทำเหมืองแร่ทองแดงที่ภูโล้น อำเภอสังขุม จังหวัดหนองคาย แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ซึ่งมีความแต่โบราณกาลในดินแดนสุวรรณภูมิ

หากย้อนกลับมาสู่ประวัติศาสตร์ยุคหลังในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้ปรากฏบันทึกเกี่ยวกับความมั่งคั่งของทรัพยากรแร่ในประเทศไทย ตลอดจนการค้าขายสินแร่ระหว่างประเทศ ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ พ.ศ. ๒๐๖๑ และมีการค้าขายต่อเนื่องกันมา โดยเฉพาะในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีชาวฝรั่งเศสเข้ามาสำรวจแหล่งแร่ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก สมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ได้พบแหล่งแร่ทองคำที่บางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีบันทึกทางประวัติศาสตร์ระบุไว้ว่าได้ทำการผลิตแร่ทองคำจำนวน ๙๐ ชั่งเศษ โปรดให้นำไปประดับไว้บนยอดมณฑปพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี

แหล่งแร่ทองแดงภูโล้น
อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

แร่ทองแดง

ในสมัยรัตนโกสินทร์ วิวัฒนาการของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้ก้าวไปอีกระดับหนึ่ง กล่าวคือ มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น แร่บางชนิด เช่น ดีบุก ซึ่งประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นที่ต้องการของต่างประเทศ ได้มีการขอประทานบัตรและทำเหมืองแร่ดีบุก มีการผลิตและจำหน่ายเป็นสินค้าหลักอย่างหนึ่งของประเทศ นอกจากนี้แร่อื่นๆ ก็เป็นที่สนใจเช่นกัน ได้แก่ ทองคำและรัตนชาติ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับกิจการด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอย่างมาก จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมราชโลหกิจและภูมิวิทยาขึ้นในปีร.ศ. ๑๑๐ หรือปีพ.ศ. ๒๔๓๔ ให้มีหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ของประเทศ ทั้งด้านการอนุญาตประทานบัตร ควบคุมการทำเหมือง และจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่ กรมราชโลหกิจและภูมิวิทยาได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมโลหกิจ กรมทรัพยากรธรณีและกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในปัจจุบัน ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติแร่ ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔) ขึ้นเป็นฉบับแรก เพื่อเป็นข้อกำหนดในการดำเนินการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศสืบมา

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านแร่เป็นอย่างมาก โดยโปรดเกล้าฯ ให้มีการสำรวจแหล่งแร่อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรก แหล่งแร่ที่สำคัญที่พบในยุคนั้น ได้แก่ แหล่งถ่านหินแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ซึ่งต่อมาได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้ยังโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ขึ้นในปีพ.ศ. ๒๔๕๖ เพื่อผลิตปูนซิเมนต์สำหรับการใช้ในประเทศ ทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ เป็นฐานรากของอุตสาหกรรมก่อสร้างที่สำคัญสืบมาจนถึงปัจจุบัน

แร่ทองคำ

การร่อนหาแร่ทองคำ

อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

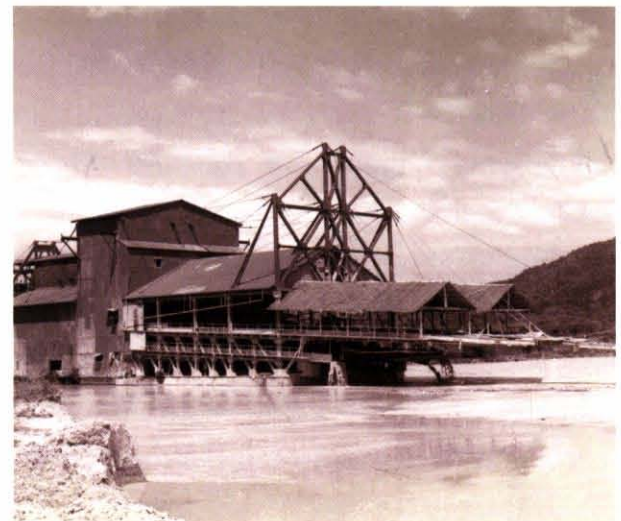
ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในกิจการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และมีพระราชดำริที่จะให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่พัฒนาก้าวหน้าเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประเทศ ข้อความต่อไปนี้ นายวิชา เศรษฐบุตร อดีตปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมและอดีตอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี ได้เขียนถึงเหตุการณ์เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จประพาสภาคใต้เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๐๒ ไว้ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการทำเหมืองแร่ดีบุกด้วยเรือขุดของบริษัท ไชยมิตริน เดรดยিং จำกัด ที่จังหวัดระนอง เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๒

“พ.ศ.๒๕๐๒ เป็นปีประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของกรม ที่กรมได้รับแรงบันดาลใจให้พัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศให้ครบวงจร โครงการตั้งโรงถลุงแร่ดีบุกเชิงพาณิชย์ก็เป็นผลส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ด้วย เดือนมีนาคมปีนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จประพาสภาคใต้ นับเป็นการประกอบพระราชภารกิจตามโบราณราชประเพณีที่มีสืบกันมาว่า หลังจากที่ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติแล้ว พระมหากษัตริย์จะต้องเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในภาคต่างๆ ของประเทศ หมายกำหนดการครั้งนั้นมีว่า มีพระราชประสงค์จะเสด็จพระราชดำเนินชมการทำเหมืองแร่ดีบุกอันเป็นอาชีพหลักของภาคใต้ ทางกรมโลหกิจได้จัดแผนให้ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการทำเหมืองแร่ดีบุกด้วยเรือขุดของบริษัท ไชยมิตริน เดรดยিং จำกัด ที่ตำบลบางนอน

อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ในวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ เพราะเป็นเรือขุดลำเดียวที่กำลังขุดอยู่ใกล้ทางหลวงที่ขบวนเสด็จจะผ่าน และในวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๒ ได้ทอดพระเนตรการทำเหมืองสูบของเหมืองเจ้าฟ้าที่อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

เรือขุดแร่ดีบุกบนบก

การเสด็จพระราชดำเนินครั้งนี้เป็นการเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งเลียบบึงตะวันตกของประเทศไทย ตั้งแต่ระนองถึงภูเก็ต ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเห็นภูมิประเทศอันเป็นแหล่งกำเนิดแร่ดีบุก ทั้งภูเขาและลานแร่ พระองค์ทรงเข้าพระทัยได้ดีถึงความยากลำบากและวิริยอุตสาหะของผู้ทำเหมือง ไม่ว่าจะบริษัทใหญ่ของเครือรัฐหรือชาวบ้านที่ร่อนแร่ในท้องห้วยหรือทำรางผู้หาเข้ากินค้ำ ที่เหมืองเจ้าฟ้าของคุณหลวงอนุภาษาภูกี้ตการ เจ้าของเหมืองได้จัดการปราบเนินดินด้านหนึ่งของหุบเขากระทู้ สร้างศาลาที่ประทับชั่วคราวบนเนินนั้น สำหรับเป็นที่ประทับทอดพระเนตรชมการขุดดินในขุมเหมืองด้วยแรงน้ำ ทรงเห็นทรายและแร่ไหลไปตามร่องน้ำ จนถูกสูบขึ้นไปบนรางลำรางแร่ คุณหลวงอนุภาษาฯ เจ้าของเหมืองเผ้ากราบบังคมทูลกิจการโดยใกล้ชิด ทำให้บรรดาพระราชารัฐที่รายล้อมอยู่ห่าง ๆ ชื่นชมโสมนัสในพระราชจริยวัตร ได้เห็นว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงชกถามข้าแผ่นดินตลอดเวลา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงนึกถึงแต่เรื่องของภาคใต้ที่กำลังทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมอยู่ แต่ทรงชกถามผู้ที่เข้าเฝ้าใกล้ชิดเลยไปถึงเรื่องที่ใหญ่กว่า คือ ปัญหาที่ว่าทำไมไทยเราจึงทำแต่เหมืองแร่ดีบุกในภาคใต้เท่านั้น ในเมื่อภูเขาชนิดเดียวกันก็มีในภาคอื่น เช่น ภาคเหนือบ้าง ทำไมเราต้องส่งแร่ไปขายโรงถลุงที่ปิ้งง ทำไมไม่ถลุงเป็นโลหะใช้เสียเองในประเทศ หรือเราทำแผ่นเหล็กชุบดีบุกใช้เป็นกระป๋องบรรจุอาหารที่ฝรั่งเขาทำมาขายเรา จะได้มีโรงงานเกิดขึ้นในประเทศ ราษฎรจะได้มีงานทำมากขึ้น แล้วถ่านหิน น้ำมันแล้วจะไม่มีในประเทศเราบ้างเชียวหรือ ฯลฯ พระ

ราชบุจจาเหล่านี้ หมายถึงพระราชปณิธานที่จะได้เห็นประเทศไทยนั้นพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ให้กว้างขวางเจริญเติบโตขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ และคำตอบอยู่ที่กรมโลหกิจนั่นเอง”

จากพระปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้รับการผลักดันให้ก้าวหน้าตามลำดับ สิ่งแรกที่บรรลุผลสำเร็จ คือ การตั้งโรงถลุงแร่ดีบุก บริษัท ไทยแลนด์สเมลดิงแอนด์รีไฟนิง จำกัด หรือเรียกกันในวงการเหมืองแร่ดีบุกว่าโรงถลุงแร่ไทยซาร์โก้ เป็นโรงถลุงแร่ดีบุกขนาดใหญ่กำลังการผลิต ๑,๙๐๐ ตันต่อปี ที่จังหวัดภูเก็ต เริ่มประกอบการตั้งแต่วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยดำเนินการถลุงแร่ดีบุกอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชมกิจการโรงถลุงแร่ไทยซาร์โก้เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นที่ปลาบปลื้มยินดีของชาวภูเก็ต พนักงานโรงถลุงแร่ และข้าราชการกรมทรัพยากรธรณีในขณะนั้นเป็นอย่างดี

ในด้านการสำรวจและพัฒนาแหล่งพลังงาน โดยเฉพาะน้ำมัน ได้มีการเร่งรัดสำรวจทั้งบนพื้นดินและในทะเล มีการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายปิโตรเลียมให้ทันสมัยอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาสำรวจและผลิต ผลการดำเนินงานได้สำรวจพบแหล่งแก๊ซธรรมชาติในอ่าวไทย และได้เริ่มการผลิตอย่างจริงจังในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยใช้เป็นพลังงานหลักในการผลิตกระแสไฟฟ้าของประเทศ ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตลอดจนวัตถุดิบในโรงงานปิโตรเคมีหลายแห่ง ส่วนน้ำมันดิบได้มีการสำรวจพบแหล่งใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ที่ลานกระบือ จังหวัด

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มาทรงเปิดโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘

กำแพงเพชร เริ่มผลิตในปีพ.ศ. ๒๕๒๕ สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน ทรงประกอบพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๖ พระราชทานนามแหล่งน้ำมันนี้ว่า แหล่งน้ำมันสิริกิติ์

ถ่านหินนับเป็นแร่พลังงานสำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ได้มีการสำรวจและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะแหล่งถ่านหินลิกไนต์แม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีการสำรวจพบถ่านหินปริมาณสำรองมากกว่า ๑,๐๐๐ ล้านตัน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้สร้างโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าพลังไอน้ำขนาดใหญ่หลายโรง โดยใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้า

ลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มาทรงเปิดโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ ในการนี้ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชมเหมืองแม่เมาะ และแบบจำลองเหมืองแม่เมาะ โดยพลอากาศตรี กำธน สินธวานนท์ ผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในขณะนั้น ถวายคำอธิบาย

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการของบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ที่บางซื่อ ในวาระที่บริษัทได้ดำเนินกิจการมาครบ ๕๐ ปี ในปีพ.ศ. ๒๕๐๗ ได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัส มีความตอนหนึ่งซึ่งขออัญเชิญมา ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรกิจการของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ที่บางซื่อ ในวาระที่บริษัทได้ดำเนินกิจการมาครบ ๕๐ ปี ในปีพ.ศ.๒๕๐๗

“บริษัทนี้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ เพราะเรามีวัตถุดิบก่อสร้างที่จะใช้โดยไม่ต้องซื้อจากต่างประเทศ แต่นอกจากนี้ก็มีประโยชน์ในด้านจัดการความจริงได้พิสูจน์ว่า ในเมืองไทยบริษัทใหญ่ๆ ตั้งได้ และดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งจะเป็นตัวอย่าง และเป็นการที่แสดงให้เห็นว่า ถ้าเราจะตั้งใจจะทำอะไร ก็ต้องทำได้”

พระราชดำรัสดังกล่าวนับเป็นพระมหากษัตริย์คุณที่ให้ขวัญและกำลังใจแก่พนักงานบริษัท

ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด และประชาชนชาวไทยในการที่จะดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศ ให้บรรลุผลสำเร็จ ด้วยการตั้งใจมั่นและการบริหารจัดการที่ดี ในวโรกาสต่างๆ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ที่โรงงานปูนซิเมนต์ท่าหลวงและโรงถลุงเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๑ นอกจากนี้ยังเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชมโรงงานปูนซิเมนต์ทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช หลายครั้ง

การพังทลายบริเวณเขานางพันธุรัต ในปีพ.ศ. ๒๕๓๗

หลังการฟื้นฟูพื้นที่ที่พังทลายบริเวณเขานางพันธุรัต ในปีพ.ศ. ๒๕๔๔

เช่น ในปีพ.ศ. ๒๕๑๓ พ.ศ. ๒๕๑๕ พ.ศ. ๒๕๑๗ และ พ.ศ. ๒๕๑๘

ด้วยพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงให้แก่อุตสาหกรรมเหมืองแร่เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ในปีพ.ศ. ๒๕๓๐ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้จัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติ โดยปรับปรุงพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแร่แล้ว ที่ตำบลวิจิตร อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต เนื้อที่ประมาณ ๓๕๐ ไร่ เพื่อเป็นสวนสาธารณะมอบเป็นของขวัญแก่ชาวภูเก็ต โดยเปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ สวนสาธารณะแห่งนี้ได้รับพระมหากษัตริย์คุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานนาม “สวนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดภูเก็ต” นับเป็นความภาคภูมิใจของกระทรวงอุตสาหกรรม ที่มีโอกาสสร้างสวนสาธารณะสมบัติที่ประชาชนใช้ร่วมกันเพื่อเฉลิมพระเกียรติแก่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ มีความภาคภูมิใจในการ

มีส่วนร่วมดำเนินโครงการตามพระราชดำริอีกโครงการหนึ่ง คือ โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพพื้นที่บริเวณเขานางพันธุรัต (เขาเจ้าลายใหญ่) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการดังกล่าวเป็นโครงการฟื้นฟูเขานางพันธุรัต (เขาเจ้าลายใหญ่) อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรมจากการพังทลายของเขาโคกนางพันธุรัตและพื้นที่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งเสื่อมโทรมจากการทำเหมืองหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษม และอยู่ในเขตเทศบาลเมืองชะอำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้ฟื้นฟูพื้นที่ดังกล่าว โดยการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ สร้างความมั่นคงแข็งแรงของพื้นที่มิให้เกิดการพังทลายเพิ่มเติม ฟื้นฟูสภาพป่าให้สมบูรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาทัศนียภาพและการพังทลายโครงการดังกล่าว กองทัพบก กระทรวงอุตสาหกรรม ป่าไม้ และผู้ประกอบการเหมืองหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ร่วมกันพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่จนมีสภาพภูมิทัศน์ที่ดีขึ้นเป็นลำดับ กล่าวได้ว่าโครงการนี้เป็นแบบอย่างที่ดีของการอยู่ร่วมกันของธรรมชาติ ชุมชน และภาคอุตสาหกรรม นับเป็น

สวนเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดภูเก็ต

ความสำเร็จส่วนหนึ่งของกระทรวงอุตสาหกรรมในการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นปราชญ์ที่ยิ่งใหญ่ ทรงมีพระราชดำริในการพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น ทั้งด้านการชลประทาน การเกษตร อุตสาหกรรม และการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เป็นกิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง กระทรวงอุตสาหกรรมจึงน้อมนำพระราชดำริในด้านการจัดการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ โดยเฉพาะการฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมือง การรักษาเสถียรภาพของพื้นที่ ตัวอย่างเช่น การใช้หญ้าแฝกในการฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม หญ้าแฝกเป็นพืชรักษาดิน ยึดเกาะป้องกันการชะล้างทำลายผิวดิน พื้นผิวดินให้มีธาตุอาหารที่สมบูรณ์เหมาะแก่การพัฒนาในขั้นต่อไป การรณรงค์ ส่งเสริม เชิญชวนผู้ประกอบการเหมืองแร่ ดำเนินการฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการ

สร้างพื้นที่สีเขียวในเขตเหมืองแร่ การดำเนินการดังกล่าวได้รับความสนใจ มีผู้ประกอบการเหมืองแร่เข้าร่วมจำนวนมาก ขณะเดียวกันได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้พืชพรรณธรรมชาติบำบัดของเสียและสารพิษต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำเหมืองตามแนวพระราชดำริ ผลการศึกษามีความก้าวหน้าในระดับที่น่าพอใจ พร้อมทั้งจะพัฒนาไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมในอนาคต

เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้น ที่ทรงมอบให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ทั้งปวง ขอน้อมจิตถวายสัตย์ปฏิญาณที่จะดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ และมุ่งมั่นในการอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เพื่อให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่อยู่ร่วมกับสังคมอย่างสมดุลและยั่งยืนตลอดไป

การใช้หญ้าแฝกในการฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรม

ด้วยพระปรีชาญาณ พัฒนาภาคอุตสาหกรรมไทย

ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ พระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกายตรากตรำและมุ่งมั่นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่พสกนิกร ไม่ว่าจะเชื้อชาติ ศาสนาใด หรืออยู่ห่างไกลสักแค่ไหน ก็มีทรงย่อท้อเข้าไปช่วยเหลือราษฎร ทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การเกษตร การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งดิน น้ำ ป่าไม้ พลังงาน แม้แต่ด้านอุตสาหกรรม พระองค์ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโครงการต่างๆ มากมายเพื่อสนับสนุนให้ราษฎรมีอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และระบบนิเวศน์ โดยส่วนรวม ตลอดจนสภาพทางสังคมของชุมชน

น้อมสนองพระราชดำริ พัฒนาอุตสาหกรรม

ด้วยตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระเมตตา กรุณาอย่างใหญ่หลวงต่อปวงพสกนิกร พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรงพัฒนาแผ่นดินสมดังพระปรมาริไธย ทรงช่วยเหลือ

และพัฒนาเกษตรกรรมซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่ได้รับการศึกษาน้อย ขาดหลักวิชาการสมัยใหม่ ประกอบกับสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และภูมิสังคมแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค ความเป็นอยู่ของประชาชน ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการดำรงชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ทรงมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรที่เป็นเกษตรกรได้เรียนรู้การทำมาหาเลี้ยงชีพ โดยใช้วิธีการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพ จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวนทั้งสิ้น ๖ ศูนย์ โดยทำหน้าที่เสมือน “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” เป็นศูนย์รวมของการศึกษาค้นคว้าทดลอง วิจัยแสวงหาแนวทาง และวิธีการพัฒนาด้านต่างๆ ให้แก่ราษฎร ในการประกอบอาชีพ และผู้สนใจเข้าไปศึกษาดูงาน แล้วนำไปปรับใช้ขยายผลการพัฒนา กระจายเป็นวงกว้างสู่ราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียงต่อไป

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาท ภารกิจหน้าที่โดยตรงต่อการพัฒนาสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมของประเทศ ตั้งแต่อุตสาหกรรมระดับต้นน้ำไปจนถึง

ปลายน้ำ จึงได้น้อมนำแนวพระราชดำริและสานต่อพระราชปณิธานของพระองค์ ในการสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือต่อการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้ง ๖ ศูนย์ โดยมีศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมจำนวน ๑๑ ศูนย์ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทำหน้าที่รับผิดชอบในการศึกษาวิเคราะห์หาความเหมาะสมต่อการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมเพื่อให้ราษฎรในหมู่บ้านตัวอย่างและหมู่บ้านรอบศูนย์ได้มีอาชีพสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว โดยได้ดำเนินการในรูปแบบของการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรม เพื่อให้ราษฎรได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานก่อน จากนั้นพัฒนาต่อยอดสู่การสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ ด้วยการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาทักษะการผลิตจากบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเข้ามาให้ความรู้และดูแลอย่างใกล้ชิด จวบจนราษฎรมีความเข้มแข็ง และสามารถพัฒนาสู่การสร้างเป็นอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนและครอบครัวได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

● ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๑ (จังหวัดเชียงใหม่) ดำเนินงานร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (จังหวัดเชียงใหม่)

โดยมีโครงการและกิจกรรมหลากหลายโครงการด้วยกัน อาทิ

การฝึกอบรมพัฒนาทักษะการผลิต

- การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าปัก บ้านแม่สาใหม่ หมู่ที่ ๖ และหมู่ที่ ๑๐ ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
- การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าทอที่พื้นเมือง บ้านขุนแม่จาง ตำบลแม่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

- การทำผลิตภัณฑ์ของชำร่วยและของที่ระลึกจากผ้าทอ บ้านใหม่หมอกจ๋าม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าบาติก ศูนย์บึงคำ อำเภอปง จังหวัดพะเยา
- การแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอ (ปะหล่อง) บ้านนอแล ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
- การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าทอชนแกะ บ้านห้วยหอม หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยหอม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การให้คำปรึกษาแนะนำด้านพัฒนารูปแบบ

- การย้อมสีธรรมชาติ บ้านปากกล้วย หมู่ที่ ๑๗ ตำบลแม่วิน อำเภอแม่จาง จังหวัดเชียงใหม่
- การทำผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ ๑๔ ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- การทำกระเป๋าจากเชือกกล้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ทั้งนี้ การดำเนินงานข้างต้นเป็นการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ที่นับว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการต่างได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือของตน ซึ่งเชื่อมั่นได้ว่าจะสามารถต่อยอดและนำไปสู่การรวมกลุ่มตั้งเป็นอาชีพ นำมาซึ่งรายได้ที่เลี้ยงตนและครอบครัวอย่างยั่งยืนต่อไป

● **ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๕ (จังหวัดขอนแก่น) ดำเนินงานร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (จังหวัดสกลนคร)**

จากการดำเนินงานตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๔๗ ถึงปัจจุบัน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๕ ได้ดำเนินงานโดยยึดแนวเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการเข้าไปเก็บข้อมูลพื้นฐานในหมู่บ้านบริวารรอบศูนย์ ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑ หมู่บ้าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงความต้องการด้านอาชีพอุตสาหกรรม พร้อมจัดทำคู่มือการฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว ทำการวิจัย พัฒนา และฝึกอบรมด้านอาชีพให้กับราษฎร โดยมีการฝึกอบรมไปแล้ว ๑๙๘ ครั้งใน ๓๕ หลักสูตร มีผู้ได้รับการฝึกอบรมทั้งสิ้น ๓,๓๔๗ คน ทั้งฝึกในและนอกสถานที่ ซึ่งหลักสูตรส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับผ้า อาทิ การทอ การย้อมสี การมัดหมี่ และการตัดเย็บเสื้อผ้า ส่วนหลักสูตรอื่นๆ เช่น การ

ตีเหล็ก การบัดกรีโลหะแผ่น การซ่อมเครื่องยนต์เล็ก และจักรยานยนต์ ก็นับว่าประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

● **ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๘ (จังหวัดสุพรรณบุรี) ดำเนินงานร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (จังหวัดเพชรบุรี)**

ด้านการส่งเสริมอาชีพการเจียรไนพลอย

โรงงานเจียรไนพลอยก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ. ๒๕๓๐ โดยความร่วมมือของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สมาคมผู้ค้าอัญมณีไทยและเครื่องประดับ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีหน้าที่หลักในการฝึกอบรมการเจียรไนพลอยให้กับราษฎรในพื้นที่และชุมชนใกล้เคียง ตามหลักสูตรต่างๆของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยเชิญบริษัทเวลเจมส์ แอนด์จิวเวลรี่ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทส่งออกเครื่องประดับและอัญมณีรายใหญ่ของประเทศไทย เข้าร่วมโครงการพัฒนาโรงงานเจียรไนพลอย ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยบริษัทได้ให้การสนับสนุนด้านวัตถุดิบ และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาฝีมือการผลิต อีกทั้งช่วยควบคุมคุณภาพการผลิตให้ได้รูปแบบและคุณภาพตรงตามมาตรฐาน และสนับสนุนด้านการตลาด โดยจัดสถานที่ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ผลจากการส่งเสริมอาชีพการเจียรไนพลอยในศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จวบถึงปัจจุบันนับว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ราษฎรในโครงการมีอาชีพมั่นคง มีรายได้สม่ำเสมอ สามารถยึดเป็นอาชีพหลักและดำรงชีพอยู่ได้ในภูมิลำเนาของตนเอง ไม่ต้องอพยพจากถิ่นฐานบ้านเกิด

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสนพระราชหฤทัย โดยได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงงานเจียรในพลอย ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังความปลาบปลื้มให้กับปวงข้าราชการในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นล้นพ้น

● ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๑๑ (จังหวัดสงขลา) ดำเนินงานร่วมกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ (จังหวัดนราธิวาส)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๑๑ ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการประกอบอาชีพทางด้านหัตถกรรมภายในครัวเรือน เพื่อให้เกิดรายได้นอกเหนือจากงานประจำของราษฎรในหมู่บ้านรอบศูนย์และราษฎรในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส รวมถึงให้การสนับสนุนวิทยากรด้านงานหัตถกรรม การจัดฝึกอบรมอาชีพ การให้คำปรึกษาแนะนำในทุก ๆ ด้านมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงการผลิตการตลาด และการให้บริการออกแบบฉลากบรรจุภัณฑ์ ดังตัวอย่างกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ได้ให้การสนับสนุน อาทิ

- กลุ่มผลิตภัณฑ์จากกระจุ๊ด
- กลุ่มผลิตภัณฑ์จากหญ้าแฝก
- กลุ่มผลิตภัณฑ์เตยปาหนัน
- กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้า (ผ้าทอ ผ้าบาติก)
- กลุ่มผลิตภัณฑ์เรือกอลและจำลอง
- กลุ่มผลิตภัณฑ์จากหางอวน เป็นต้น

เหล่านี้คือพระมหากรุณาธิคุณอันแผ่ไพศาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อการพัฒนา

สร้างพื้นฐานให้กับภาคอุตสาหกรรมของประเทศ ทรงมีสายพระเนตรที่ยาวไกล ทรงยึดการดำเนินงานในลักษณะทางสายกลางที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัว และสามารถปฏิบัติได้จริง ทรงมีความละเอียดอ่อนรอบคอบ และทรงคิดค้นหาแนวทางพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ประโยชน์ต่อประชาชน อันแสดงให้เห็นถึงพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่พสกนิกรทั้งแผ่นดินได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยการ“พออยู่พอกิน” และสามารถ“พึ่งตนเองได้” ดังพระราชดำรัสความตอนหนึ่งว่า

“...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งยวด เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งพาตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญในระดับสูงขึ้นต่อไป...”

นับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติจวบจนบัดนี้นับได้ ๖๐ ปี ทรงดำรงอยู่ในทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตร ราชสังคหวัตถุธรรม ทรงอุทิศพระองค์เพื่อบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานาประการ เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของพสกนิกรชาวไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมขออ้อมถวายสัตย์ปฏิญาณที่จะดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยมุ่งส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการภายในประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม และอุตสาหกรรมชุมชนให้มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการประกอบการ ตลอดจนให้เกิดวิสาหกิจใหม่ที่มีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสร้างความแข็งแกร่งให้กับเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนสืบไป

รักษ้อัมพวา : แบบจำลองเศรษฐกิจพอเพียง

อัมพวาเป็นชุมชนริมน้ำที่ยังคงเอกลักษณ์การตั้งถิ่นฐานริมน้ำในอดีต ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง บริเวณสองฝั่งคลองอัมพวาครอบคลุมพื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวา และบางส่วนของตำบลบ้านปรก อำเภอเมือง สมุทรสงคราม ในเขตอำเภออัมพวาและอำเภอบางคนที เดิมเรียก“แขวงบางช้าง” รวมอยู่กับเมืองราชบุรี

ชุมชนอัมพวามีระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องจากสภาพที่ตั้งของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มใกล้กับปากแม่น้ำที่ไหลลงสู่อ่าวไทย ทำให้มีการตกตะกอนของแร่ธาตุต่างๆ อีกทั้งอัมพวายังได้ชื่อว่าเป็น“เมืองสามน้ำ” กล่าวคือแม่น้ำแม่กลองและคลองสายต่างๆ รวมทั้งคลองอัมพวาด้วย ในช่วง ๑-๒ ชั่วโมงแรกที่เกิดน้ำทะเลหนุน จะยังคงเป็นน้ำจืด ช่วง ๓-๔ ชั่วโมงต่อมา น้ำทะเล

เข้ามาหนุนน้ำในลำคลองมากขึ้นทำให้เกิดเป็นน้ำกร่อยหรือน้ำล้นจืดล้นเค็ม และในช่วง ๕-๖ ชั่วโมงน้ำเค็มจะเข้ามาแทนที่ทั้งหมด น้ำในคลองอัมพวาจึงกลายเป็นน้ำเค็มซึ่งรวมเป็นสามน้ำในคลองเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศน์ มีพืชมากมายหลายชนิด อาทิ ต้นอัมพวา ต้นฝ้ายทะเล ต้นจิก ต้นโพทะเล ต้นลำพู ที่เป็นที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อย แมลงซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดความสมบูรณ์ของน้ำ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติของชุมชนอัมพวาได้เป็นอย่างดี

ประชากรของชุมชนอัมพวามีวิวัฒนาการการตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยทำสวนผลไม้เป็นหลัก ในขณะที่พื้นที่ริมน้ำเป็นแหล่งที่พักอาศัยและพาณิชย์กรรม ผลไม้ที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นมะพร้าว

ลันจี สัมโอบที่มีคุณภาพ อัมพวาจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผสมที่น่าสนใจ และเป็นเสมือนหนึ่งเมืองอู่ข้าวอู่น้ำมาตั้งแต่ครั้งประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา จนถึงปัจจุบันบ้านพักอาศัยในชุมชนอัมพวาส่วนใหญ คงความเป็นเอกลักษณ์ของเรือนไม้ในอดีต สามารถจำแนกได้เป็น ๕ ประเภท ได้แก่ บ้านเรือนแถวริมน้ำ บ้านเรือนไทยโบราณ บ้านเรือนไทยพื้นบ้าน บ้านเรือนแพเดิม และบ้านไทยร่วมสมัย กล่าวได้ว่าวิถีชีวิตของชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตไทยที่เรียบง่าย สมดุลด้วยรากฐานที่มั่นคง ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เป็นแบบอย่างสอดคล้องรูปแบบจำลองเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้อย่างสมบูรณ์แบบ มีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์สืบสานและฟื้นฟูเป็นอย่างดี

จากความสำคัญของอัมพวา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิชัยพัฒนา ได้ให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ชุมชนอัมพวา ทรงริเริ่มโครงการบ้านสวนอัมพวา ณ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยคุณประยงค์ นาคะวะรังค์ คหบดีชาวอัมพวาได้นำอ้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินจำนวน ๒๒ ไร่ พร้อมด้วยบ้านพักอาศัยของตน และอาคารเรือนไม้ริมน้ำบางส่วนในคลองอัมพวา เพื่อให้มูลนิธิชัยพัฒนาสามารถดำเนินงานโครงการต้นแบบตัวอย่างของการอนุรักษ์ชุมชนอัมพวาและสวนเกษตรผสมผสานให้แก่ชุมชน และประชาชนชาวไทยได้ตระหนักถึงคุณค่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมเรือนไม้ให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นได้ดังเดิม

กระทรวงอุตสาหกรรมกับงานเทิดพระเกียรติในหลวง

กระทรวงอุตสาหกรรมตระหนักถึงคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนอัมพวา ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสืบทอดมายาวนาน ตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงต้นราชวงศ์จักรี จึงได้ริเริ่มโครงการรักษ้อัมพวาขึ้น เพื่อเป็นโครงการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในศุภมหามงคลเฉลิมฉลองวชิรราชสมบัติครบ ๖๐ ปีในปีพ.ศ.๒๕๔๙ และเฉลิมพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษาในปีพ.ศ.๒๕๕๐

เป้าหมายโครงการรักษ้อัมพวาคือ การฟื้นฟูสืบสานชีวิตพอเพียงแบบอัมพวา โดยมีเจตจำนงที่จะเสริมสร้างปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ในอันที่จะเป็นภูมิคุ้มกันอนารยธรรมสมัยใหม่ที่เกิดโทษต่อความมั่นคงของมนุษย์ต่อไปได้ในอนาคต เพื่อให้เอกลักษณ์แห่งวิถีภูมิปัญญาไทย

ดำรงไว้ให้ยั่งยืนและเสริมสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ตลอดไปตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้เป็นชุมชนต้นแบบตัวอย่างของหมู่บ้านอุตสาหกรรมเศรษฐกิจพอเพียงด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมสมบูรณ์แบบแห่งหนึ่งของประเทศไทย ซึ่ง**พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงย้ำถึงการวางรากฐานให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเอง ได้มีความ“พออยู่พอกิน” และอยู่ได้โดยไม่ยึดติดกับความเปลี่ยนแปลงรอบข้าง จุดเริ่มต้นของเศรษฐกิจพอเพียงคือการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น**

จากรายงานการศึกษาโครงการนำร่องเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมคลองอัมวาปีพ.ศ.๒๕๕๖ ของ รศ. ดร.วรรณศิลป์ พิรพันธ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาถึงจุดแข็งของอัมวา คือ การมีประวัติศาสตร์ที่สำคัญเกี่ยวเนื่องกับราชินิกุลของพระบรมจักรวงศ์ (วัดอัมพวันเจติยาราม อุทยาน ร.๒) การมีรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยเฉพาะชุมชนริมน้ำ ผนวกกับการมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สอง

ข้างถนนร่มรื่นด้วยสวนผลไม้ มีสภาพแวดล้อมที่ดี น่าอยู่ แม่น้ำลำคลองใสสะอาด มีผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายและหาไม่ได้ในจังหวัดใกล้เคียง (ลิ้นจี่ ส้มโอ มะพร้าว ฯลฯ) และอยู่ใกล้กรุงเทพฯ การคมนาคมสะดวก โดยเฉพาะที่สำคัญที่สุดคือ ผู้คน อธิปไตย รักสันติ วิถีชีวิตเรียบง่าย คุณภาพชีวิตดี ค่าครองชีพต่ำ การรวมกลุ่มของชุมชนแข็งแรง ประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมยังมีเหลืออยู่หรือฟื้นฟูได้ง่าย มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในพื้นที่จำนวนมาก

จุดอ่อนของอัมวา คือ สภาพที่ตั้งที่อยู่บริเวณตอนล่างของแม่น้ำ จึงได้รับผลกระทบโดยตรงจากขยะและน้ำเสียที่ปล่อยมาจากต้นน้ำ การสร้างเขื่อนและพัฒนากอนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและประเพณีที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับแม่น้ำลำคลอง ทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น การต่อเติมและสร้างอาคารสมัยใหม่มีขนาดใหญ่และเป็นอาคารสูง ทำให้เอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของชุมชนสูญเสียคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ยังขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม

การขาดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ของท้องถิ่น การพัฒนาและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนขนาดการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความต้องการท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจของอำเภอบางบัวทอง มีความต้องการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมกลุ่มอาชีพของชุมชน การจัดการตลาดรองรับสินค้าเกษตร แก้ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ การขยายตลาดและร้านค้าของชุมชน ส่งเสริมการเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าว และจัดหาตลาดส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การรื้อฟื้นและส่งเสริมกิจกรรมทางน้ำโดยเฉพาะตลาดน้ำ ส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางน้ำ สำหรับความต้องการของท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรมคือการอนุรักษ์กิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมและพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่น ส่งเสริมศิลปินและนักอนุรักษ์พื้นบ้าน จัดตั้งศูนย์ข้อมูลชุมชนและพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความต้องการของท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดการทรัพยากรน้ำ การสร้างเขื่อนริมแม่น้ำเพื่อแก้ปัญหาการกัดเซาะตลิ่ง การขุดลอกคลองดินเขิน การแก้ปัญหาขยะและน้ำเสีย การสร้างศูนย์ข้อมูลชุมชนและพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบูรณะวัดและโบราณสถาน รวมทั้งอาคารเรือนไม้ริมน้ำของชุมชน รื้อฟื้นสภาพโรงละครราชกาลที่ ๒ เพิ่มปริมาณรถดับเพลิง จัดทำป้ายบอกทางและแนะนำแหล่งท่องเที่ยว การออกกฎหมายควบคุมการต่อเติมอาคารที่เหมาะสม ส่วนความต้องการของท้องถิ่นด้านสังคมในอำเภอบางบัวทองคือการปลูกจิตสำนึกให้กับชุมชนในการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อม การแก้ไขและป้องกันปัญหาอาชญากรรม ให้ความรู้และสร้างศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สนับสนุนและสร้างกลุ่มชุมชนให้เข้มแข็ง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการพัฒนาของรัฐและศึกษาความต้องการชุมชน

จากข้อมูลความต้องการของท้องถิ่นทั้งด้านเศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และสังคม

การศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของอัมพวา กระทรวง
อุตสาหกรรมจึงนำมากำหนดปรัชญา การอนุรักษ์และ
พัฒนาอัมพวาในลักษณะเป็นองค์รวม กล่าวคือ

“พื้นที่อัมพวาเสมือนดั่งเวนิสตะวันออก
โดดเด่นด้วยศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ต้นแบบ
เศรษฐกิจพอเพียง ชีวิตเรียบง่าย สงบและมีสันติสุข”

โดยได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน
ของโครงการรักษ์อัมพวา มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ๓ ประการ
คือ

๑. อนุรักษ์สถาปัตยกรรมท้องถิ่น เรือนไม้ ริมน้ำที่อยู่อาศัยของชุมชน

กิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นคือการชักจูงใจชุมชน
ริมน้ำคลองอัมพวา การรับสมัครเข้าร่วมโครงการเพื่อ
ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรือนไม้ริมน้ำให้มีสภาพที่ดีขึ้น
มั่นคงแข็งแรง การจัดหาทุนสนับสนุนจากภาคเอกชน
เพื่อช่วยเหลือการก่อสร้างซ่อมแซมอาคารเรือนไม้จาก
การมีส่วนร่วมของชุมชน การสำรวจศึกษาออกแบบ
โครงสร้างและการก่อสร้างอาคารให้เป็นไปตามรูปแบบ
สถาปัตยกรรมท้องถิ่นดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ ตาม
เป้าหมายที่กำหนดไว้ในปีพ.ศ.๒๕๔๙ คือการปรับปรุง
ซ่อมแซมและก่อสร้างอาคารเรือนไม้ริมน้ำของชุมชน
จำนวน ๖๐ ห้อง

เหตุผลที่ต้องอนุรักษ์เรือนไม้ริมน้ำไว้ให้ได้
เนื่องเพราะบ้านคือวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเห็น
เป็นรูปธรรม และมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศ
ของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมในเบื้องต้น หากบ้าน
เปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบอาคารตึกสมัยใหม่ วิถีชีวิต

ของชุมชนย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์
บรรยากาศของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สูญหายไปทันที
นอกจากนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมยังได้
เชิญชวนหน่วยงานภาครัฐ คือ กระทรวงวัฒนธรรม
เข้าร่วมโครงการรักษ์อัมพวาเพื่อบูรณปฏิสังขรณ์วัด
ต่างๆในอัมพวาที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และ
ศิลปวัฒนธรรมให้ดำรงอยู่ตลอดไป

๒. อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน อัมพวา ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมที่จัดขึ้น คือ ปลูกจิตสำนึกชุมชน
อัมพวาให้มีความตระหนักในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
ทั้งด้านการประกอบอาชีพเกษตรสวนผสมตามธรรมชาติ
การทำขนม อาหารพื้นบ้าน ศิลปหัตถกรรม ดนตรี
 ฯลฯ การฝึกอาชีพสนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็ง จัดฝึก
อบรมบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด และ
เทคนิคการจำหน่าย การจัดทำข้อมูลช่างฝีมือพื้นบ้าน
การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลพื้นบ้าน การ
ฝึกอบรมเสริมสร้างภูมิปัญญาอย่างรู้เท่าทันต่อการ
เปลี่ยนแปลงสังคมภายนอก โดยไม่หลงไปตามกระแส
โลกาภิวัตน์ การผลิตสื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอัมพวา
และการประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่
นักท่องเที่ยว

๓. อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เครื่องชี้วัดความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม
คือ น้ำ ต้นลำพู และหิ้งห้อย จุดเด่นของอัมพวาคือ
น้ำและอากาศ ความเรียบง่ายในยามค่ำคืนซึ่งหาได้ยาก
ในชีวิตสังคมเมืองปัจจุบัน นับเป็นจุดขายสำคัญของ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้สีแสงเสียงน้อยที่สุด
ซึ่งปัจจุบันกำลังเป็นภัยคุกคามเข้าสู่อัมพวา

กิจกรรมสำคัญคือการเชิญชวนกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักนโยบาย และแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมโครงการ รักษาอัมพวา เพื่อหาวิธีการร่วมกับจังหวัดสมุทรสงคราม ในการจัดทำแผนแม่บทจังหวัดสมุทรสงคราม ออกกฎหมายควบคุมการใช้พื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างเหมาะสม รวมทั้งการก่อสร้างอาคารริมแม่น้ำแม่ น้ำแม่กลอง การอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่สวนอัมพวา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกษตรไทย

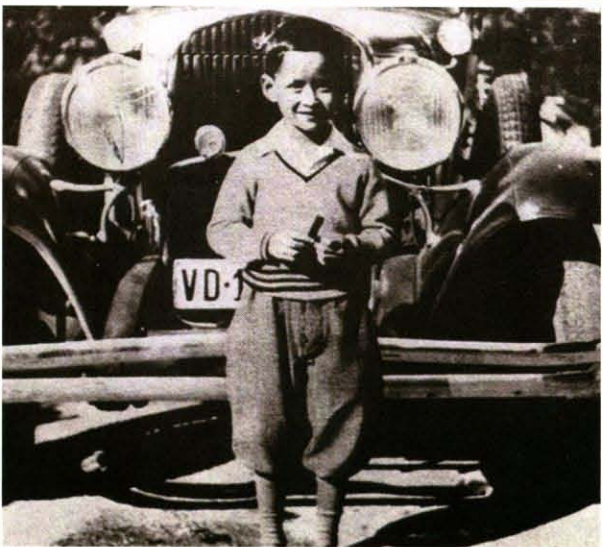
การฟื้นฟูตามรอยเส้นทางเสด็จประพาสต้น ของรัชกาลที่ ๕ บริเวณริมคลองอัมพวาให้เป็นเส้นทาง ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชนได้ก่อสร้างเตาเผาขยะชุมชน การจัดระบบบำบัดน้ำเสียและรณรงค์กำจัดขยะใน แม่น้ำลำคลอง การจัดสร้างห้องน้ำสาธารณะให้กับ นักท่องเที่ยวและชุมชน การจัดระบบไฟฟ้า การป้องกัน อัคคีภัยตามหลักสัญลักษณ์อนามัยที่ดี จัดระบบการ ท่องเที่ยวทางน้ำและทางบก การส่งเสริมให้ใช้เรือพาย เรือยนต์เสียงเบาเพื่อชมทิวทัศน์ สร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวและชุมชนเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการรักษาอัมพวา มีได้อยู่ที่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นเจ้าของความสำเร็จแต่ผู้เดียว หากแต่ความสำเร็จมาจากความสามัคคีของทุกฝ่าย นับตั้งแต่ชุมชนอัมพวา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่ และหน่วยงานสนับสนุนจากภายนอกทั้ง ภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะต้องสร้างความ เข้าใจและปณิธานร่วมกันในการคิด การพูด การกระทำ ที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อสร้างศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและสังคมบนรากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเศรษฐกิจพอเพียง

บัดนี้“สายน้ำแห่งอัมพวา” กำลังรุ่งโรจน์และ เจริญรสอีกครั้ง ด้วยพระบารมีพระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พ.ศ.๒๕๔๙ และเฉลิมพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา พ.ศ.๒๕๕๐ กระทรวงอุตสาหกรรมขอถวายสัตย์ปฏิญาณที่จะสานฝัน โครงการรักษาอัมพวา ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อฟื้นฟู สืบสานวัฒนธรรมชีวิตพอเพียง แบบอัมพวา ให้เป็นมรดกของแผ่นดินไทยชั่ววันรันดร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับยานยนต์

พระอัจฉริยภาพในเชิงวิศวกรรม และการวิจัย และพัฒนาสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อคนไทยทั่วประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงศึกษาจนจบชั้นอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ แรกทีเดียวทรงสนพระราชหฤทัยศึกษาในแผนกวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ แต่เมื่อทรงรับสืบราชสมบัติต่อจากพระเชษฐา คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล จึงทรงเปลี่ยนมาเรียนการปกครอง อย่างไรก็ตาม ยังไม่ทรงละทิ้งความสนพระราชหฤทัยด้านวิศวกรรมศาสตร์ โดยทรงมีพระอัจฉริยภาพในเชิงวิศวกรรมฉายแววให้บุคคลรอบข้างได้เห็นตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์

เมื่อครั้งยังประทับอยู่ที่นครโลซาน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทรงมีห้องปฏิบัติการช่างส่วนพระองค์ อยู่ในพระตำหนักวิลล่าวัฒนาเพื่อทรงงานช่างทุกประเภท ทรงมีฝีมือหัตถ์เป็นเยี่ยมในงานช่างทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นช่างไม้ ช่างโลหะ หรือช่างกล ซึ่งเป็นงานพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์

ครั้นเจริญพระชนมพรรษาขึ้น ความสนพระราชหฤทัยในงานด้านวิศวกรรมก็มีมากขึ้นเรื่อยๆ

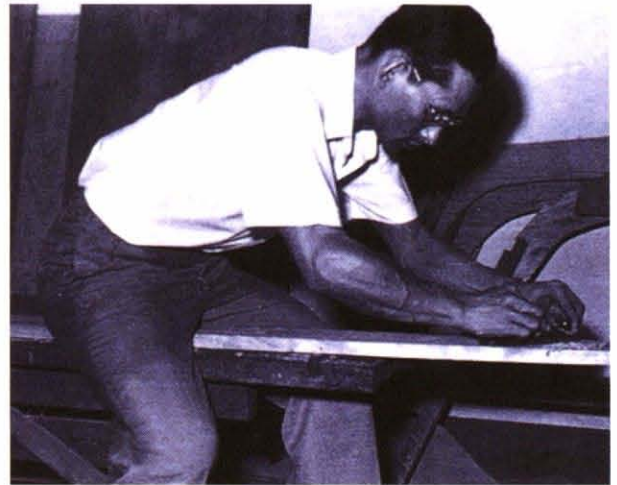
ต่อมาเมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว พระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพด้านวิศวกรรมเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนทั่วไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำพระราชหฤทัยด้านวิศวกรรมศาสตร์แขนงต่างๆ มาปรับใช้ในด้านการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องเสมอมา

“...ช่างคือผู้ทำงานใช้ฝีมือ หมายความว่าผู้ใช้
ฝีมือเป็นบริการแก่ผู้อื่น เช่น ช่างซ่อมวิทยุ ช่างเครื่องยนต์
ประเภทหนึ่ง กับผู้ใช้ฝีมือผลิตสิ่งต่างๆเป็นสินค้า เช่น ช่าง
ทอผ้า ช่างทำรองเท้าประเภทหนึ่ง ช่างทุกประเภทเป็นกลไก
สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของบ้านเมืองและของทุกคน เพราะ
ตลอดชีวิตของเรา เราต้องอาศัยและใช้บริการหรือสิ่งต่างๆที่
มาจากฝีมือของช่างอยู่ทุกวี่ทุกวัน...”

พระราชดำรัสในพิธีเปิดงานแนะแนวอาชีพและแข่งขันฝีมือช่าง
ของสโมสรโรตารีกรุงเทพฯ ได้ ณ ลุมพินีสถาน
เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

ความสามารถด้านวิศวกรรมของพระองค์เป็นที่ประจักษ์
แก่สายตาประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และ
ทรงนำความเจริญก้าวหน้าและผาสุกมาให้แก่ราษฎร
ได้เปี่ยมพระยุคลบาททั่วทุกหนแห่งของประเทศ
จึงกล่าวได้ว่า พระองค์คือพระมหากษัตริย์ผู้ทรงมี
พระอัจฉริยภาพด้านวิศวกรรมศาสตร์อย่างแท้จริง

ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปีแห่งการครองราชย์
จวบจนกระทั่งทุกวันนี้ พระราชกรณียกิจในการแก้
ปัญหาให้พสกนิกรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
นั้นล้วนอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ
และปฏิบัติได้ โดยใช้หลักวิชาที่ถูกต้องและสอดคล้อง
กับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม และความรู้สึกนึกคิดของ
คนไทย โดยใช้หลักวิชาในทางปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง
เป็นไปในทางสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม
เป็นพื้นฐาน

และที่สำคัญที่สุด ทรงปลูกฝังจิตสำนึกของ
ความพอเพียงและการพัฒนาประเทศอย่างมีรากฐาน
และมีทิศทาง ทรงประสานการอนุรักษ์วิถีชีวิตดั้งเดิม
และสิ่งดีงามที่มีอยู่แล้วควบคู่ไปกับการพัฒนา เพื่อ
ให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

ช่วงเวลากว่าครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทย
มีความเจริญรุดหน้าอย่างยิ่งทางวัตถุ ความก้าวหน้า
ทางเทคโนโลยีและกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้วิถีชีวิต
ความเป็นอยู่อย่างไทยเปลี่ยนแปลงไป จากความ
เรียบง่าย พึ่งตนเองโดยยึดหลักธรรมชาติและหลัก
พระพุทธศาสนา ไปสู่ความเป็นวัตถุนิยมที่พึ่งพา
ความเจริญทางด้านวัตถุและเครื่องอำนวยความสะดวก
สมัยใหม่ในการดำเนินชีวิต

ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทกำลังเผชิญ
กับปัญหาคุณภาพชีวิต ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ
รวมทั้งปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้พระ
อัจฉริยภาพอย่างยิ่งในการเข้าถึงปัญหาและแก้ปัญหา
อย่างเป็นระบบ ทรงเข้าถึงแก่นแท้ของปัญหา และทรง
แก้ไขด้วยพระราชวิริยอุตสาหะบนพื้นฐานของความเป็นจริง
และความเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ

ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปีของการครองราชย์
โครงการต่างๆ กว่าหนึ่งพันโครงการอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ ซึ่งเป็นไปเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน
ของประชาชน ล้วนตั้งอยู่บนความจริงแท้

ตัวอย่างโครงการที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์ คือ โครงการทดลองผลิตแก๊สโซฮอล์ เริ่มขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๘ โครงการดีโซฮอล์ในปีพ.ศ.๒๕๔๑ โครงการน้ำมันไบโอดีเซลสูตรสกัดจากน้ำมันปาล์มในปีพ.ศ. ๒๕๔๓ ฯลฯ

โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงจดสิทธิบัตรการใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์ดีเซลกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ต่อมารัฐบาลได้สนองพระราชดำริโดยเร่งผลิตน้ำมันดีเซลจากปาล์มในเชิงพาณิชย์

ภูมิหลังของศิลปวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์

เครื่องยนต์ดีเซลเป็นเครื่องยนต์ที่ประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงและมีสารตกค้างในไอเสียที่เป็นของกำกวมน้อยกว่าเครื่องยนต์ออตโต (เครื่องยนต์เบนซิน) มีข้อไม่พึงประสงค์อยู่คือ คิว้นดำ สารตกค้าง และสารพิษอื่นที่ปล่อยออกมา ไฮโดรคาร์บอน โลหะ น้ำมันหล่อลื่น และซัลเฟต ช่วงที่เครื่องยนต์ทำงานภาระปานกลางมีปริมาณสารแข็ง ๑/๕ เท่าของช่วงที่เครื่องยนต์ทำงานภาระเต็มที่ เมื่อสารตกค้างมีขนาดเล็กมาก ต่ำกว่า ๑ ไมครอน สามารถที่จะเข้าไปในช่องลิ้นของปอดได้ง่าย ปัจจุบันนี้สารตกค้างนี้ถูกจัดให้อยู่ในจำพวกสารพิษ และพบว่าเป็นสารที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งอีกด้วย

น้ำมันดีเซลเป็นสารเคมี เมื่อถูกไฟเผาไหม้ จะทำให้เกิดสารพิษและฝุ่นเขม่ามาก เป็นพิษต่อสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ สิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม เพราะมีการดักกำมะถันปนออกมากับไอเสีย น้ำมันดีเซลเป็นสารที่สลายตัวยาก แหล่งที่มาของน้ำมันดิบอยู่ในเขตที่มีปัญหาทางการเมืองและข้อพิพาท ทำให้ราคา

เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามสถานการณ์ น้ำมันดิบที่นับวันจะมีน้อยลงและอีกไม่กี่สิบปีก็จะหมดไป ทำให้ราคาจะสูงขึ้นไปเรื่อยๆ จึงไม่เป็นสิ่งที่ปรารถนาที่จะต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ

ดังนั้นจึงประสงค์จะหาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้จากแหล่งอื่นจากกรรมวิธีอื่นมาทดแทน น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ หรือเรียกกันว่า Palm Olein เป็นน้ำมันพืชที่สกัดจากผลปาล์มตามกรรมวิธี ใช้ปรุงอาหารได้

การใช้ น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์กับเครื่องยนต์ดีเซล เพราะน้ำมันปาล์มเป็นผลผลิตมาจากผลปาล์มซึ่งมีวัตถุดิบมาจากต้นปาล์มที่สามารถปลูกทดแทนและเพิ่มจำนวนได้ น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จึงไม่มีกรดกำมะถัน

ลักษณะและความมุ่งหมายของการประดิษฐ์

วัตถุประสงค์ของการประดิษฐ์ คือ การนำน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์มาใช้กับเครื่องยนต์ดีเซล โดยการนำมาใช้ผสมกับน้ำมันดีเซลเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ดีเซลทุกชนิด ได้ทุกอัตราส่วน ตั้งแต่ ๐.๐๑-๙๙.๙๙ เปอร์เซ็นต์โดยปริมาตร หรือใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงของเครื่องยนต์ดีเซลได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์โดยปริมาตร โดยไม่ต้องผสมกับน้ำมันดีเซล

การเปิดเผยการประดิษฐ์โดยสมบูรณ์

การประดิษฐ์นี้เกิดขึ้นจากผลที่ได้ศึกษาที่จะแก้ไขทำให้เขม่าและสารพิษในไอเสียของเครื่องยนต์ดีเซลลดลงได้ถึง ๔ เท่า คือถึง ๓๓ เปอร์เซ็นต์ (ค่าที่ได้จากการทดลอง) โดยเปรียบเทียบการใช้ น้ำมันดีเซลธรรมดากับการใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เป็นเชื้อเพลิง เพราะว่าเป็นสารทางชีวภาพสลายตัวได้ง่าย ไม่เป็นสารไวไฟอันตราย (จุดวาบไฟอยู่ที่ประมาณ ๑๗๐ องศาเซลเซียส) มีคุณสมบัติให้การหล่อลื่นสูง ไม่ต้องใช้

ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุมระบบการฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง
ไม่ต้องใช้เครื่องกรองและกำจัดไอเสีย ไม่ต้องเปลี่ยน
อุปกรณ์ของเครื่องยนต์และระบบฉีดน้ำมันเชื้อเพลิง
เพิ่มกำลังให้กับเครื่องยนต์โดยไม่ต้องติดตั้งเครื่อง
อัดอากาศ (Turbo) ผลิตในประเทศไทย

การใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง
คือทางเลือกหนึ่งเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อ
ช่วยเหลือเกษตรกรเมื่อราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ
เช่น ผลปาล์ม และทดแทนนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงดีเซล
ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้

น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ R.B.D. PALM OLEIN ที่มีคุณสมบัติดังนี้

- ค่าของกรดไขมันอิสระ FFA (% as oleic acid) ๐.๑๕ max.
- เปอร์ออกไซด์มีลิกกรัมสมมูลของออกซิเจน/
๑ กิโลกรัม PV. (Pressure Volume) milli
equivalent/kilogramme ๓.๐๐ max.

- น้ำและสิ่งที่ไม่ละลายในน้ำมัน M&I (%) ๐.๐๑ max.
- ไอโอดีนแบบวิจส์ IV (Wijs) ๕๔-๕๙%
- จุดมัว Cloud Point (A.O.C.S.,C) ๑๐ max.
- สี Color (Lovibond ๕.๒๕ inch. cell) ๓๐ Y ๓ R max.

ตัวอย่างการทดลอง

๑. การทดลองใช้น้ำมันปาล์มเดินเครื่องยนต์ดีเซลเล็กการเกษตร
๒. การทดลองใช้น้ำมันปาล์มกับเครื่องยนต์ดีเซลนิสตัน ๔ สูบ
๓. ทดลองกับเครื่องยนต์รถยนต์ปิกอัพ โตโยต้า ๔ สูบ ขนาด ๒,๕๐๐ ซี.ซี.
๔. การทดสอบกำลังงานของเครื่องยนต์ดีเซลโตโยต้า เพื่อหาค่าเปรียบเทียบระหว่างการใช้
น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และน้ำมันดีเซลธรรมดา
๕. ทดลองกับเครื่องยนต์รถยนต์โตโยต้าไฮแอซ ขนาด ๒,๕๐๐ ซี.ซี. ของมูลนิธิ
การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยใช้
ส่วนผสมน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ๕๐% กับน้ำมัน
ดีเซลธรรมดา ๕๐% ใช้งานปกติ ระยะทาง
๒,๗๐๐ กิโลเมตร
๖. ใช้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ๑๐๐% ใช้งานปกติ
ระยะทาง ๑๐,๐๐๐ กิโลเมตร

ตัวอย่างการเปรียบเทียบค่าควันท้าของไอเสีย

- การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงดีเซล ๑๐๐% ค่า
ควันท้าของไอเสีย ๔๕-๑๕%
- น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ๕๐% + น้ำมันดีเซล
๕๐% ค่าควันท้าของไอเสีย ๒๑.๒-๑๗.๕%

- น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ๑๐๐% ค่าควันดำของไอเสีย ๔-๑๐%

สังเกตได้ว่า ค่าควันดำของไอเสียที่ใช้ น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์น้อยกว่าการใช้ น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ผสมกับน้ำมันดีเซล ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และการใช้น้ำมันดีเซล ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

ยานยนต์เพื่อการเกษตร

ผลของพระวิริยอุตสาหะและพระปรีชาญาณในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรให้แก่ราษฎรทั่วทุกภูมิภาคเป็นเวลานานนับสิบปี ทำให้ประชาชนในชนบทถิ่นทุรกันดารมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น นำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนในประเทศไทย ต่างร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมต่างๆอย่างเต็มกำลังให้ได้ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยรวม เพื่อสนองพระราชปณิธานขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงห่วงใยพสกนิกรของพระองค์ตลอดมา

ตัวอย่างกิจกรรมต่างๆตามรอยพระราชปณิธานขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีดังนี้

การสนับสนุนถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านยานยนต์เพื่อการเกษตร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนพระทัยในอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ผลิตในประเทศไทย พระองค์ท่านได้เสด็จฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทอดพระเนตรการผลิต ณ โรงงานประกอบรถยนต์แห่งแรกในประเทศไทย ที่โรงงานบริษัทไทยมอเตอร์อินดัสตรีส์ จำกัด ซึ่งผลิตรถยนต์นั่งรถบรรทุก และรถแทรกเตอร์ยี่ห้อฟอร์ด โดยเสด็จพระราชดำเนินประมาณต้นปีพ.ศ.๒๕๐๖ และทรงให้ความสนพระทัยรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตรเป็นพิเศษ

ในปีพ.ศ.๒๕๑๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินงานแสดงสินค้าอุตสาหกรรมผลิตในประเทศไทย และได้ทอดพระเนตรรถแทรกเตอร์ฟอร์ดที่นำมาแสดงโดยบริษัท แองโกลไทยมอเตอร์ จำกัด

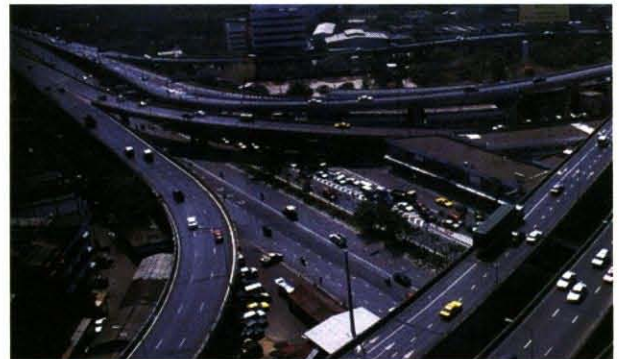
ในโอกาสเดียวกันนั้น ท่านเซอร์เดินนิสเลาชัน ประธานกรรมการบริษัท กลุ่มแองโกลไทย ได้เข้าเฝ้าฯ รับเสด็จและได้ทูลเกล้าฯ ถวายเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนอานันทมหิดล

การแก้ปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ

ปัญหาจราจรเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่มีต้นเหตุจากผิวจราจรมีน้อยกว่าจำนวนยานพาหนะ และขาดโครงข่ายจราจรที่มีประสิทธิภาพ โดยมีปัญหาหลักพิษจากท่อไอเสีย ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ใช้รถใช้ถนนและความสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนเกือบแสนล้านบาทต่อปีตามมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงติดตามข่าวสารด้านการจราจรในกรุงเทพฯ ตลอดมา บ่อยครั้ง

ที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรด้วยพระองค์เองทั้งทางรถยนต์และทางเฮลิคอปเตอร์ ทรงมีพระราชวินิจฉัยในการแก้ปัญหา โดยทรงทดลองความเป็นไปได้ของแนวทางต่างๆ ทุกแง่ทุกมุมที่อาจเกี่ยวข้อง และทรงหาข้อมูลเพิ่มเติมประกอบพระราชวินิจฉัย แล้วจึงพระราชทานแนวพระราชดำริให้

นำไปดำเนินการในรูปของโครงการต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ อาทิ การแก้ปัญหาจราจรเป็น ๒ ระยะ คือ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในระยะเร่งด่วน และการสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาในระยะยาว

รางวัลสดุดีเทิดพระเกียรติคุณสูงสุด

ด้วยพระปรีชาสามารถทำให้ ๓ โครงการ คือ โครงการทฤษฎีใหม่ โครงการฝนหลวง และโครงการน้ำมันไบโอดีเซลสูตรสกัดจากน้ำมันปาล์ม ได้รับสดุดีเทิดพระเกียรติคุณเป็นกรณีพิเศษ และรางวัล Gold Medal with Mention พร้อมประกาศเกียรติคุณเทิดพระเกียรติในงานนิทรรศการสิ่งประดิษฐ์นานาชาติ Brussels Eureka ๒๐๐๑ ที่ประเทศเบลเยียม

ในวันที่ ๑๓-๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๔ เป็นรางวัลสดุดีเทิดพระเกียรติคุณสูงสุด ๔ รางวัล คือ

๑. รางวัลเทิดพระเกียรติคุณเป็นกรณีพิเศษแด่ผลงานประดิษฐ์คิดค้นทั้งสามผลงาน ซึ่งเป็นผลงานมนุษย์ที่เกิดจากความคิดใหม่หรือแนวใหม่ในการพัฒนาประเทศไทย
๒. รางวัล Gold Medal with Mention ในผลงานประดิษฐ์คิดค้นโครงการน้ำมันไบโอดีเซล
๓. รางวัล Gold Medal with Mention ในผลงานประดิษฐ์คิดค้นโครงการทฤษฎีใหม่
๔. รางวัล Gold Medal with Mention ในผลงานประดิษฐ์คิดค้นโครงการฝนหลวง

**การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ตามแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง”**

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ ที่ทรงชี้แนะเรื่องการพัฒนาและบริหารประเทศในทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้น “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเปรียบเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของชาติ ดุจประหนึ่งเสาเข็มที่รองรับตัวอาคารไว้อย่างมั่นคง

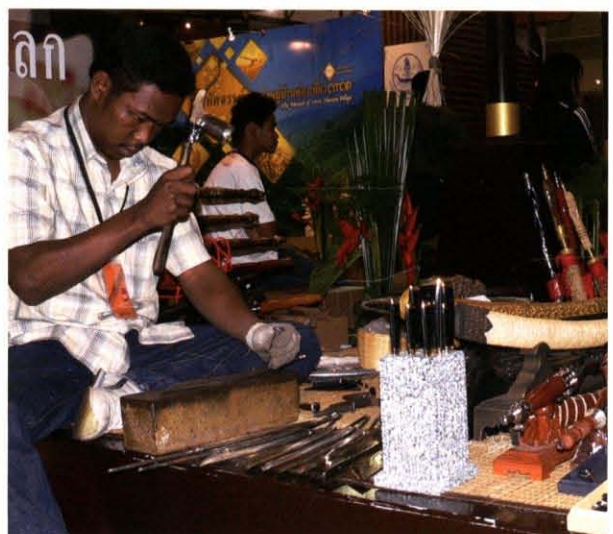
ปรัชญาและแนวคิดเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวคิดที่ว่าด้วย “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นหลัก อันเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมในการดำรงชีวิตของประชาชนชาวไทยก่อนที่เศรษฐกิจไทยจะพัฒนาไปสู่ระบอบทุนนิยม ดังพระราชดำรัสเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความตอนหนึ่งว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือพอมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อใดพื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทำการทดลองและปฏิบัติตามแนวปรัชญาเรื่อง“เศรษฐกิจพอเพียง” ด้วยพระองค์เองจนกระทั่งประสบความสำเร็จ จากนั้นจึงนำไปเผยแพร่ต่อแก่ประชาชน ดังเช่นโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา ที่เป็นทั้งโครงการทดลองและโครงการกึ่งธุรกิจ เพื่อเป็นแบบอย่างในการทำการเกษตรและอุตสาหกรรมขนาดเล็กในครัวเรือน อาทิ โรงโคนมสวนจิตรลดา ที่ทำการค้นคว้าทดลอง

ด้านการเลี้ยงโคนม การแปรรูปผลิตภัณฑ์นม ซึ่งต่อมาได้ขยายไปสู่การผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ นมยูเอชที นมผง และนมอัดเม็ด ฯลฯ และถือได้ว่าโรงงานแห่งนี้ เป็นโรงงานต้นแบบในการผลิตนมและนมแปรรูปของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันถือว่ามีคุณภาพก้าวหน้าเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา ยังทำการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับอุตสาหกรรมขนาดเล็ก อีกหลากหลายโครงการ ได้แก่ โรงสีข้าวตัวอย่าง สำหรับเป็นแบบอย่างแก่ชาวนาในการเก็บรักษาและการแปรรูปข้าวเปลือก โรงงานผลิตน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง โรงงานทดลองผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิง โรงเพาะเห็ด ฯลฯ ซึ่งโรงงานทดลองเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ก่อคุณประโยชน์แก่เศรษฐกิจไทยในภาพรวมและต่อวงการอุตสาหกรรมไทยเป็นอย่างมาก

จากแนวทางพระราชดำริดังกล่าว ทำให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือ สสว. มุ่งมั่นในการดำเนินนโยบายส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือเอสเอ็มอีเติบโตอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนแบบมีศักยภาพและเป็นองค์กรขนาดเล็กที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เช่นเดียวกับปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้กับประชาชน

“เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็นต้นแบบในการมุ่งพัฒนากลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อเพิ่มความสามารถและยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศไทย อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

ในปัจจุบันกลุ่มเอสเอ็มอีที่ขานรับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมีอยู่มากมาย อาทิ กลุ่มยานยนต์ สิ่งทอ การท่องเที่ยว โดย สสว. ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่ช่วยให้การส่งเสริม แนะนำ ผลักดันให้กลุ่มเอสเอ็มอีเหล่านี้ได้ดำเนินกิจการอย่างค่อยเป็นค่อยไป ถูกต้อง รอบคอบ และมั่นคง นอกจากนี้จะพัฒนากลุ่มเอสเอ็มอีแล้ว สสว. ยังต้องส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ การบริการการจัดการระบบและส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการทำงานและพัฒนากลุ่มเอสเอ็มอีให้มีศักยภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมมาประกอบการวางแผนและการตัดสินใจ เมื่อกลุ่มเอสเอ็มอีสามารถพึ่งตนเอง และสามารถก้าวทันโลกที่จะอำนวยความสะดวกคนส่วนใหญ่ของประเทศได้ ก็จะไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ตามแนว “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย

พระปรีชาสามารถในด้านการเกษตรและอาหาร

ถ้าจะพูดกันถึงสิ่งที่เราชาวไทยเคารพและบูชาเหนือสิ่งอื่นใดคงจะเป็นใครไปไม่ได้ นอกจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา พระองค์ท่านทรงเป็นผู้ริเริ่มสิ่งต่างๆ ที่อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนและประเทศชาติ และเนื่องในปีนี้เป็นปีที่พระองค์ท่านทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ซึ่งถือเป็นโอกาสอันเป็นสิริมงคลยิ่งสำหรับเราชาวไทยทั้งหลายที่จะได้ระลึกถึงความมีเมตตาต่อพสกนิกรของพระองค์เอง โดยที่ทรงมีโครงการในพระราชดำริหลายโครงการซึ่งทุกโครงการนั้นล้วนแต่สร้างประโยชน์ให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดี

โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาเป็นโครงการหนึ่งที่ทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ทรงให้ความสำคัญ

กับการเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยมีแนวทางสำคัญคือ ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ทางด้านอาหาร และสนับสนุนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือไปจากภาคเกษตร นอกจากนี้ยังมีโครงการทดลองแปรรูปผลิตภัณฑ์จากการเกษตร มีการจัดผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายในราคาเยียมเยา มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศไทย ซึ่งมีคุณภาพและราคาไม่แพง โครงการต่างๆ เหล่านี้ได้แก่ โรงโคนมสวนจิตรลดา โรงบดและอัดแกลบห้องปฏิบัติการทดลอง โรงผลิตน้ำผลไม้ โรงนมเม็ดสวนดุสิต โรงอบผลไม้ โรงกลั่นแอลกอฮอล์ โรงเนยแข็ง โรงสีข้าว โรงเห็ด โรงอาหารปลา ด้วยเหตุนี้จึงขอพระราชทานรับสนองที่พระราชทานเนื่องในพิธีเปิดโรงงานนมผง “สวนดุสิต” เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๑๒ มาเผยแพร่ดังนี้

“วันนี้จึงเป็นวันที่สำคัญ เพราะโรงงานนี้เป็นโรงงานตัวอย่าง และจะดำเนินการเป็นตัวอย่างสำหรับกสิกรและผู้สนใจในการผลิตนมในประเทศไทย โรงงานนี้เป็นแห่งแรกที่ทำขึ้นในเมืองไทย และก็เป็นที่น่าภูมิใจว่าคนไทยได้ออกแบบและเป็นผู้สร้าง ขอให้ถือว่าโรงงานนี้เป็นโรงงานตัวอย่าง ใครอยากได้ความรู้ ใครอยากที่จะทำกิจการโคนมให้สำเร็จ ให้ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์แก่ตน แก่ เศรษฐกิจของบ้านเมืองก็ให้มาดูกิจการได้ทุกเมื่อ”

นอกจากนี้ยังมีพระราชดำริให้จัดตั้งโรงงานน้ำผลไม้พาสเจอร์ไรซ์ โรงน้ำผลไม้บรรจุกระป๋อง ซึ่งเป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโรงงานขนาดเล็ก ต้นทุนการผลิต การตลาด ที่จะผลิตผลไม้บรรจุกระป๋องเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนดื่มน้ำผลไม้มากขึ้น ซึ่งเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ทรงแสดงพระอัจฉริยภาพให้กับบรรดาประชาชนคนไทยได้ตระหนักถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์

พระราชประสงค์หลัก คือ การทำให้เกษตรกรไทยสามารถพึ่งตนเองได้โดยเฉพาะในด้านอาหารเป็นอันดับแรก เช่น ข้าว พืชผักต่างๆ ด้วย

เหตุนี้สิ่งที่เราคุ้นตาก็คือการที่พระองค์ท่านเสด็จฯ หว่านข้าวในแปลงนาสาธิตและการเกี่ยวข้าว ซึ่งสิ่งนี้ถือว่าเป็นขวัญกำลังใจทำให้เกษตรกรไทยเกิดความรู้สึกปลื้มปิติเป็นอย่างยิ่งที่พระองค์ท่านทรงเห็นความสำคัญของกระดูกสันหลังของชาติเหล่านี้ นอกจากนี้พระองค์ยังได้พยายามเน้นมิให้เกษตรกรพึ่งพาอยู่กับพืชเกษตรแต่เพียงอย่างเดียว เพราะอาจจะเกิดความเสียหายได้ง่ายเนื่องจากความแปรปรวนของตลาด ความไม่แน่นอนของธรรมชาติ พร้อมทั้งให้หันมาให้ความสำคัญเรื่องการแปรรูปให้ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเหล่านี้มีทางเลือกออกสู่ตลาดต่างๆ

สถาบันอาหาร องค์กรเครือข่ายกระทรวงอุตสาหกรรม รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่ได้มีโอกาสร่วมถวายงานอันเป็นประโยชน์ต่อโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริข้างต้นดังนี้

๑. การจัดส่งนักวิชาการเพื่อเข้าไปจัดทำโครงการบริการทดสอบ Temperature Distribution และ Heat Penetration สำหรับอาหารในภาชนะบรรจุปิดสนิท เช่น อาหารกระป๋อง ซึ่งที่ผ่านกรรมวิธีแปรรูปด้วยความร้อนมีความจำเป็นต้องทดสอบการกระจายความร้อนในหม้อฆ่าเชื้อ (Temperature Distribution Test) และทดสอบอัตราแทรกผ่านความร้อนไปยังจุดร้อนช้าที่สุดของผลิตภัณฑ์ (Heat Penetration Test) เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์อาหารที่บรรจุในกระป๋องได้รับความร้อนในการฆ่าเชื้ออย่างเพียงพอ ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เช่น น้ำผลไม้ และพืชผักบรรจุกระป๋องต่างๆ

๒. การให้คำปรึกษาด้านระบบคุณภาพ GMP (Good Manufacturing Practice) และ HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) ซึ่งระบบคุณภาพดังกล่าวในปัจจุบันถือว่าเป็นเรื่องจำเป็น

อย่างยิ่ง ระบบนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากนานาชาติถึงประสิทธิภาพการประกันความปลอดภัย ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารสำหรับผู้บริโภค เนื่องจากระบบ HACCP เป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อควบคุมอันตราย ณ จุดหรือขั้นตอนการผลิตที่อันตราย เหล่านั้นมีโอกาสเกิดขึ้น จึงสามารถประกันความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ได้ดีกว่าการตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุดท้าย หรือการควบคุมคุณภาพที่ใช้กันอยู่เดิม

๓. การสอบเทียบเครื่องมือและอุปกรณ์ (Calibration) ซึ่ง ดวง วัด ให้กับโครงการส่วนพระองค์จำนวน ๑๓ โรงงาน ซึ่งในอุตสาหกรรมต่างๆ และห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และทดสอบเครื่องมือวัด เป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการควบคุมการผลิตและทดสอบวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ ผู้ใช้เครื่องมือวัดจะต้องมีความมั่นใจในความถูกต้องและความแม่นยำของการวัดจากเครื่องมือ ดังนั้นการสอบเทียบเครื่องมือวัดจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพถูกต้องและน่าเชื่อถือ

การถวายงานดังกล่าวเป็นสิ่งทีสถาบันอาหารดำเนินการจัดทำขึ้นในฐานะองค์กรหนึ่งซึ่งมีความจงรักภักดีและตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่มีต่อพสกนิกร โดยไม่เห็นถึงความเหน็ดเหนื่อยในการเสด็จพระราชดำเนินตามทีต่างๆ เพื่อทรงงานที่จะทำให้พสกนิกรของพระองค์ท่านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในด้านการพัฒนาการเกษตรที่กระจายอยู่ทั่วประเทศนั้นได้ส่งผลโดยตรงต่อความกินดีอยู่ดีของพสกนิกรไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากทุกโครงการเป็นสิ่งที่มุ่งแก้ปัญหาหลักด้านการพัฒนาการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้เกษตรกรได้มีโอกาสมากขึ้นในการเข้าถึงแหล่งความรู้ในด้านเทคนิคและวิชาการเกษตร

สมัยใหม่ ซึ่งแต่เดิมเกษตรกรไม่เคยมีโอกาสเช่นนี้มาก่อน รวมทั้งยังได้มีโอกาสเรียนรู้และเห็นตัวอย่างของความสำเร็จของการผลิตในพื้นที่ต่างๆ และสามารถนำไปปรับใช้ในการเพาะปลูกของตนเองอย่างได้ผล ความเจริญของเกษตรกรและภาคเกษตรกรรมนี้มิใช่มีจุดมุ่งหมายในตัวเองเท่านั้น หากแต่ยังมีความหมายต่อความเจริญของภาคเศรษฐกิจแขนงอื่นและของประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติพระองค์ด้วยพระราชหฤทัยแน่วแน่ที่จะทรงมุ่งมั่นประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนชาวไทย จนมีผู้กล่าวว่า

“ไม่มีใครในแผ่นดินที่จะประกอบภารกิจต่อเนื่องนานเทียบเท่าพระองค์ท่าน ไม่มีใครในแผ่นดินที่จะรู้จักประเทศไทยโดยรวม ครอบคลุมกว้างไกล และลึกซึ้งชัดเจนเทียบเท่าพระองค์ท่าน และไม่มีใครในแผ่นดินที่จะรอบรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับทุกข์สุขของประชาชนทั้งประเทศเทียบเท่าพระองค์ท่าน”

ดังนั้น พระองค์จึงเปรียบเช่น “พระปิตุราชา” ของประชาชนโดยแท้

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปิดงานนิทรรศการ“ก้าวไกล ไทยทำ ๒๕๓๘”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีเปิดงานนิทรรศการ“ก้าวไกล ไทยทำ ๒๕๓๘” (BOI Fair '๙๕) ณ บริเวณท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งภายในนิทรรศการครั้งนี้ประกอบด้วย การแสดงผลงานด้านอุตสาหกรรมจากผู้ประกอบการเอกชน ๗ กลุ่มอุตสาหกรรม การแสดงนิทรรศการจากหน่วยราชการไทย ๑๔ หน่วยงานและองค์กรต่างประเทศอีก ๑๕ องค์กร

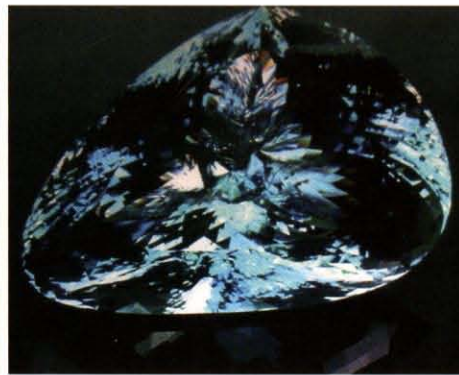
ภายหลังทรงประกอบพิธีเปิดงาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ ทอดพระเนตรนิทรรศการทั้งภายในและภายนอกอาคาร ในครั้งนี้ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มูลนิธิสายใจไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมแสดงนิทรรศการผลงานและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับพระราชกรณียกิจที่ทรงเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและ

ยกฐานะความเป็นอยู่ของพลกนิกรชาวไทย ทั้งนี้ โครงการในพระราชดำริที่เข้าร่วมงานนิทรรศการ ได้แก่ โครงการฝนหลวง โครงการเขื่อนกักน้ำแม่ น้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการทฤษฎีใหม่ และ โครงการบำบัดน้ำเสียอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในการนี้ กลุ่มสมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับได้รวบรวมอาสาสมัครเพื่อเจียรไนพลอยจำนวน

๕๐,๐๐๐ เม็ด มูลค่าประมาณ ๑๒,๕๐๐,๕๐๐ บาท ออกจำหน่ายเพื่อนำรายได้ทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย นอกจากนี้คณะผู้บริหารระดับสูงของบริษัทชั้นนำต่างประเทศที่ได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทย จำนวน ๕๐ คน ยังได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย

สยามอัครมณี

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี สมเด็จพระอัครมณีไทยและเครื่องประดับได้นำพลอยโทปาชหลวงทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อพลอยโทปาชหลวงเม็ดดังกล่าวซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกว่า “สยามอัครมณี”

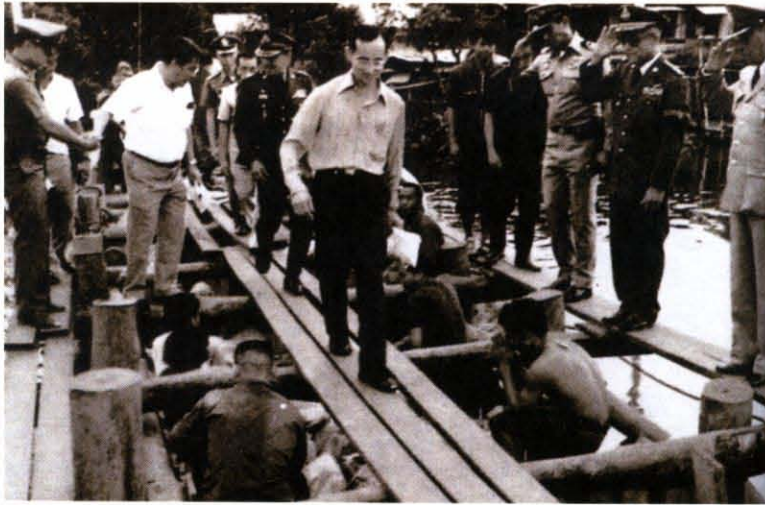
โทปาชหลวงหรือ Royal Topaz เม็ดนี้ถูกค้นพบโดยดร.อภิชาติ ฟูเฟื่องวณิช เมื่อต้นปีพ.ศ. ๒๕๓๘ จากเหมืองประเทศนามิเบีย ทวีปแอฟริกา สิ่งพิเศษสำหรับโทปาชหลวงเม็ดนี้คือ มีขนาดใหญ่และมีสีฟ้าใสสะอาด น้ำหนัก ๓๑,๕๐๐ กะรัต มีรูปร่างและสัดส่วนที่สมบูรณ์แบบตามธรรมชาติ ซึ่งยังไม่เคยมีการค้นพบมาก่อน เหมาะสำหรับเจียระไนเป็นรูปสามเหลี่ยมแฟนซี สมเด็จพระอัครมณีไทยและเครื่องประดับจึงร่วมกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล นำพลอยโทปาชหลวงเม็ดดังกล่าวมาเจียระไนให้มีเหลี่ยมเจียรครบ ๘๕๐ เหลี่ยมเจียร มีน้ำหนักประมาณ ๑๕,๐๐๐ กะรัต เนื่องจากโทปาชหลวงเป็นพลอยที่ใหญ่และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของวงการพลอยทั่วโลก

ตั้งจิตเจียรระโบ

พลอยฟ้าใส “สยามอัครมณี”
บุรุษหลง “รัก” ในกล่องดนตรี
เพื่อภูมิจักรินฤนดินทร์

การเจียรระโบจึงต้องเป็นไปด้วยความประณีตและระมัดระวังอย่างสูงสุด ต้องสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเจียรระโบขึ้นมาเป็นพิเศษ โดยสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในความรับผิดชอบของรองศาสตราจารย์ ธรรมบุญ ฤทธิมณี และใช้ทีมงานช่างเจียรระโบพลอยที่มีฝีมือและชำนาญสูงสุด โดยความควบคุมดูแลจาก ดร.อนันต์ ชาลวาลา ประธานอาวุโสจากสมาคมผู้ค้าอัครมณีไทยและเครื่องประดับ

“สยามอัครมณี” เป็นพลอยที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของวงการพลอยทั่วโลก คู่ควรกับการเก็บรักษาไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาและภาคภูมิใจในฐานะที่เป็นสมบัติอันล้ำค่าอย่างหนึ่งของประเทศไทย

พ่อหลวงห่วงใยราษฎร

เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๓ ราวเดือนกันยายนถึง ตุลาคม เป็นปีที่น้ำเหนือหลากไหลลงสู่ภาคกลาง และออกสู่ทะเลอ่าวไทย ทำให้ปริมาณน้ำทะเลหนุน น้ำในคลองแสนแสบเอ่อสูงขึ้นตามลำดับ ทำให้พื้นที่ บริเวณบางชันเกิดน้ำท่วม ซึ่งรวมไปถึงบริเวณนิคม อุตสาหกรรมบางชัน ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรก ของประเทศไทยที่เพิ่งเริ่มจัดตั้งเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๑๖ ระบบบริหารการจัดการต่างๆ ยังดำเนินการได้ไม่ เรียบร้อย ในขณะนั้นมีผู้จัดการนิคมอุตสาหกรรม เป็นผู้ควบคุมดูแลคือ นายอุทัย จันทิมา (ปัจจุบันดำรง ตำแหน่งผู้ว่าการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) ได้เชิญชมรมผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมบางชัน ร่วมประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการป้องกัน น้ำที่กำลังจะท่วมถึง โดยได้ร่วมกันสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการซื้อทรายบรรจุกระสอบเพื่อทำแนวกันตามถนน โดยว่าจ้างชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรมบรรจุทราย ลงกระสอบและจัดเรียงตามแนวถนน

เมื่อประมาณวันที่ ๒๒-๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ เวลาประมาณ ๑๘.๓๐ นาฬิกา ขณะที่ชมรม ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ ชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง กำลังเรียงกระสอบทรายเพื่อทำแนวกันน้ำบริเวณ ริมคลองแสนแสบที่ผ่านด้านข้างนิคมอุตสาหกรรมบางชัน เพื่อมิให้น้ำเข้าท่วมในนิคมนั้น ได้มีรถตำรวจเปิดไฟแล่น นำเข้ามา มีรถอีกคันหนึ่งประดับธงตราครุฑแล่นตามมา ทุกคนที่กำลังมุงมุ่นร่วมกันทำงานอยู่ ณ ขณะนั้นต่าง มองกันประหนึ่งเป็นตาเดียว พร้อมทั้งกราบแทบเบื้อง พระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จ พระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์เพื่อทอดพระเนตร บริเวณที่เกิดน้ำท่วม มีพระราชดำริเสนอแนะให้ร่วมกัน แก้ไขปัญหาน้ำท่วม ด้วยความปลื้มปีติยินดีในพระ มหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น พ่อหลวงทรงห่วงใยราษฎร มาโปรดฯ ประทานบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่เหล่าพลกนิกร บ้างก็นำไม้กระดานมาทอดเพื่อเป็นแนวทางเสด็จ พระราชดำเนิน และได้นำไม้กระดานนั้นไปแกะสลัก ทำเป็นแผ่นป้ายชื่อโรงงาน เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ องค์กรตราบชั้วนิรันดร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับพระวิสัยทัศน์ด้านยานยนต์

โครงการ ซึ่งล้วนแต่ประสบความสำเร็จเนื่องเพราะพระปรีชาสามารถของพระองค์และความสนพระทัยในเรื่องความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิทยาการสมัยใหม่ที่นำมาประยุกต์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของไทย

พระปรีชาสามารถดังกล่าวของพระองค์เห็นได้จากครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๕ เมื่อนายโนบูฮิโกะ คาวาโมโด้ ประธานกรรมการบริหารและซีอีโอ (ตำแหน่งในขณะนั้น) บริษัท ฮอนด้ามอเตอร์ จำกัด ประเทศญี่ปุ่น ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายรถยนต์ฮอนด้าเพื่อทรงใช้สอยตามพระราชอัธยาศัย ในครั้งนั้นพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสสอบถามเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางด้านยานยนต์หลายประการ ซึ่งสร้างความประหลาดใจและความประทับใจให้กับนายคาวาโมโด้ในพระปรีชาสามารถและความสนพระทัยในวิทยาศาสตร์ของพระองค์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย คุณภาพของสิ่งแวดล้อม และการประหยัดพลังงานเพื่ออนาคตของพสกนิกรของพระองค์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนอกจากจะทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรมในการปกครองบ้านเมืองแล้ว ยังทรงเป็นกษัตริย์นักพัฒนาที่ทรงห่วงใยชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระองค์โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ เพื่อให้พสกนิกรเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เหมาะสมกับฐานานุรูปตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นได้จากโครงการตามพระราชดำริมากมายหลาย

นายคาวาโมโด้รู้สึกได้ถึงความใส่ใจพระทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่อความปลอดภัยของพสกนิกรผู้ใช้รถ จากพระราชดำรัสสอบถามเกี่ยวกับความปลอดภัยของระบบเบรกในรถยนต์ ซึ่งพระองค์ได้ทรงมีข้อซักถามหลายประการ และในฐานะที่เป็นวิศวกรยานยนต์ด้วย นายคาวาโมโด้ได้ถวายนโยบายเกี่ยวกับระบบเบรกของฮอนด้า สรุปความได้ว่า เบรกรถยนต์ฮอนด้าจะเป็นรูปตัวเอกซ์ (X) คือ ล้อหน้าขวาจับคู่ล้อหลังซ้าย ล้อหน้าซ้ายจับคู่ล้อหลังขวา

เมื่อเหยียบเบรก ทั้งสองระบบจะทำงานพร้อมกัน เพื่อให้การเบรกมีประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม หากรบบใดระบบหนึ่งชำรุดบกพร่อง อีกระบบก็ยัง สามารถทำงานแทนได้ จึงเป็นระบบเบรกที่มีความ ปลอดภัยสูงสำหรับผู้ใช้รถ

ในส่วนของการประหยัดพลังงานก็เช่นกัน พระองค์ได้ทรงแสดงความสนพระทัยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่ง นายคาวาโมโตะได้ถวายการอธิบายเกี่ยวกับการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการใช้เชื้อเพลิงในรถยนต์ ด้วย เทคโนโลยีที่ผสมผสานการใช้พลังงานจากการเผาผลาญ เชื้อเพลิงกับพลังงานไฟฟ้าว่า “ในการขับรถ เมื่อมีการ เร่งเครื่อง รถจะต้องการพลังงานจำนวนมาก แต่เมื่อ แตะเบรกจะเกิดการสูญเสียพลังงาน หากมีการนำ พลังงานส่วนเกินนี้ไปสะสมไว้ในแบตเตอรี่ในรูปของ พลังงานไฟฟ้า เก็บไว้ใช้เป็นพลังงานเสริมเมื่อรถต้องการ พลังงานปริมาณมาก ก็จะลดการสูญเสียพลังงานโดย เปล่าประโยชน์ลงได้ประมาณร้อยละ ๔๐ ซึ่งเป็นปริมาณ ที่มากพอสมควร โดยฮอนด้ากำลังค้นคว้าพัฒนา เทคโนโลยีขั้นหลักการนี้อยู่” ต่อมาเทคโนโลยีดังกล่าว ได้ออกสู่สายตาชาวโลกในนาม Honda Hybrid System

ทางด้านสิ่งแวดล้อม พระองค์ได้ทรงมี กระแสพระราชดำริแสดงถึงความห่วงใยในผลกระทบ จากมลภาวะว่า “ปัจจุบันไอเสียและควันจากรถ จักรยานยนต์มีปริมาณมาก โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ ทำให้อากาศไม่ดีและเป็นปัญหาสังคม จะมีหนทาง แก้ไขได้อย่างไรบ้าง”

กระแสพระราชดำริดังกล่าว ทำให้นาย คาวาโมโตะตระหนักถึงความห่วงใยอย่างลึกซึ้ง ที่พระองค์ ทรงมีต่อสุขภาพพลานามัยของประชาชน และตอกย้ำ ในสิ่งที่นายคาวาโมโตะเคยทราบมาก่อนว่าทรงเป็นกษัตริย์ ที่ทรงพระปรีชาสามารถ ในครั้งนั้นนายคาวาโมโตะ ได้ถวายคำอธิบายว่า สารในไอเสียรถจักรยานยนต์ ที่เป็นสาเหตุสำคัญของมลภาวะทางอากาศ คือสาร ไฮโดรคาร์บอนที่เกิดจากการเผาผลาญที่ไม่สมบูรณ์ มีมากในไอเสียจากรถจักรยานยนต์แบบ ๒ จังหวะ ซึ่งเป็นแบบที่นิยมในประเทศไทยเป็นอย่างมากในขณะนั้น หากสามารถลดปริมาณสารนี้ได้ก็จะเป็นการลดปัญหา มลพิษทางอากาศที่ได้ผลวิธีหนึ่ง และเมื่อนายคาวาโมโตะ เดินทางกลับถึงประเทศญี่ปุ่นก็ได้สั่งการให้ทำการแก้ไข ปัญหาในทันที

จากพระราชดำรัสสู่การยกเลิกการผลิตและจำหน่าย รถจักรยานยนต์แบบ ๒ จังหวะของฮอนด้าเป็นรายแรกในประเทศไทย

เดิมทีรถจักรยานยนต์ในประเทศไทยร้อยละ ๘๐ เป็นแบบ ๒ จังหวะ ซึ่งมีจุดเด่น คือ มีอัตราเร่งที่ความเร็วต่ำดีกว่าแบบ ๔ จังหวะ และราคาถูกกว่า จึงเป็นที่นิยมของผู้ใช้ในประเทศไทยเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากรถจักรยานยนต์ ๒ จังหวะก่อให้เกิดมลภาวะไอเสียค่อนข้างสูง และประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่มีการกำหนดมาตรฐานไอเสียที่เข้มงวดประเทศหนึ่งในโลก แม้ว่าจักรยานยนต์ที่จำหน่ายในประเทศไทย ไม่ว่าจะแบบเครื่องยนต์ ๒ จังหวะหรือแบบ ๔ จังหวะ ต่างก็ผ่านการรับรองตามมาตรฐานไอเสียของประเทศ แล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม นายคาวาโมโตะได้ตัดสินใจแล้วว่าควรจะดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับปริมาณสารในไอเสียจากรถจักรยานยนต์อย่างเร่งด่วน จึงได้สั่งการไปที่วิศวกรฝ่ายค้นคว้าพัฒนาว่า “จักรยานยนต์แบบ ๒ จังหวะที่ปล่อยสารไฮโดรคาร์บอนในปริมาณมาก ไม่เหมาะกับโลกในยุคปัจจุบัน จึงอยากให้ปรับปรุงรถจักรยานยนต์แบบ ๒ จังหวะให้มีไอเสียไม่เกินของรถจักรยานยนต์แบบ ๔ จังหวะ ถ้าไม่สามารถทำได้ ก็ควรจะเปลี่ยนจากการใช้เครื่องยนต์แบบ ๒ จังหวะไปใช้แบบ ๔ จังหวะ”

ในระยะแรก วิศวกรของฮอนด้าได้พยายามหาทางลดสารไฮโดรคาร์บอนจากเครื่องยนต์แบบ ๒ จังหวะ โดยยังคงสมรรถนะในการขับขี่ที่ระดับเดิม แต่ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนแนวทางไปสู่การปรับปรุง

เครื่องยนต์ ๔ จังหวะ ซึ่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประหยัดน้ำมัน ให้มีอัตราเร่งและราคาใกล้เคียงกับเครื่องยนต์แบบ ๒ จังหวะแทน จนกระทั่งประสบความสำเร็จ

ในขณะเดียวกัน ในทางการตลาด ฝ่ายขายก็พยายามสร้างความเข้าใจต่อจุดเด่นของเครื่องยนต์ ๔ จังหวะต่อผู้ใช้ สร้างความคุ้นเคยต่อการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์แบบ ๔ จังหวะให้กับผู้เกี่ยวข้องทั่วประเทศ หลังจากนั้นฮอนด้าก็ได้ทุ่มเทวางตลาดรถจักรยานยนต์แบบ ๔ จังหวะอย่างต่อเนื่อง และทยอยลดรุ่นรถจักรยานยนต์แบบ ๒ จังหวะลง จนกระทั่งได้ยกเลิกการผลิตรถจักรยานยนต์แบบ ๒ จังหวะในประเทศไทย และทั่วโลกมาตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา

ปัจจุบัน นอกจากรถจักรยานยนต์ฮอนด้าที่จำหน่ายในประเทศไทยจะเป็นแบบเครื่องยนต์ ๔ จังหวะทั้งหมดแล้ว รถจักรยานยนต์ยี่ห้อต่างๆ ที่ผลิตในประเทศไทยก็ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นแบบเครื่องยนต์ ๔ จังหวะกันทั้งหมดตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๗ แล้วเช่นกัน

จะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถถึง ทรงกอปรด้วยพระเมตตาต่อพสกนิกร และทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล แนวพระราชดำริของพระองค์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติ ในอันที่จะดำรงสภาพแวดล้อมที่ดีต่อไป

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับการพัฒนาพลังงานทางเลือก

โตโยต้ากับการรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทด้าน พลังงานทางเลือก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักดีว่าในอนาคตประเทศไทยจะประสบกับปัญหาวิกฤติด้านพลังงานน้ำมัน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ จึงทรงตั้งโครงการทดลองเรื่องพลังงานทางเลือกมาตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๒๘ คณะผู้บริหารบริษัทโตโยต้ามอเตอร์ประเทศไทยและญี่ปุ่น ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อรับสนองพระราชดำริเรื่องการวิจัยและพัฒนาพลังงานทางเลือกหลายครั้ง โดยเฉพาะโครงการผลิตเอทานอลเพื่อนำมาผสมกับน้ำมันเบนซินเป็นแก๊สโซฮอลล์ ที่เริ่มทดลองอย่างจริงจังเมื่อประมาณ ๕-๖ ปีที่ผ่านมา ซึ่งโครงการนี้สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการประหยัดเงินตราต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและมันสำปะหลัง ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอลอีกด้วย

สำหรับโครงการไบโอดีเซล เดิมทีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเริ่มทดลองโดยใช้น้ำมันจากมะพร้าว แต่เมื่อนำไปใช้กับเครื่องยนต์ได้ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องหัวฉีดเครื่องยนต์ จึงทรงทดลองโดยใช้น้ำมันปาล์มแทน และในปีพ.ศ.๒๕๔๓ คณะผู้บริหารบริษัทโตโยต้าได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งในครั้งนั้นทรงรับสั่งว่าอยากให้บริษัททำการวิจัยเรื่องน้ำมันไบโอดีเซลที่ทำจากน้ำมันปาล์ม ซึ่งน่าจะมีศักยภาพทดแทนน้ำมันดีเซลได้ ในการนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระวิสัยทัศน์กว้างไกลด้านพลังงาน ทรงจัดตั้งโครงการทดลองด้านพลังงาน “แก๊สโซฮอลล์” และ “ไบโอดีเซล” ภายในโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาอย่างจริงจังมาร่วม ๒๐ ปี จนกระทั่งในที่สุดโครงการดังกล่าวได้รับการนำมาพัฒนาต่อโดยรัฐบาลและภาคเอกชน จนทำให้ “แก๊สโซฮอลล์” กลายเป็นน้ำมันที่ได้รับความนิยมสำหรับผู้ขับขี่รถยนต์โดยทั่วไป บริษัท โตโยต้ามอเตอร์ประเทศไทย จำกัด เป็นภาคเอกชนองค์กรหนึ่งที่ได้มีโอกาสรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทในโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์และพลังงานทางเลือกอย่างใกล้ชิด

บริษัท โตโยต้ามอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ได้รับ
 สอนของพระราชดำริ โดยจัดตั้งโครงการวิจัยไบโอดีเซล
 กับบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นระยะเวลา
 ๓ ปี ระหว่างปีพ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๕๖ โดยใช้น้ำมัน
 ปาล์มบริสุทธิ์ผสมลงในน้ำมันดีเซล ๑๐ เปอร์เซ็นต์
 จากนั้นนำมาทดลองกับรถยนต์เครื่องยนต์ดีเซลโดย
 ใช้วิ่งเป็นระยะทาง ๑๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร ผลปรากฏว่า
 ไบโอดีเซลที่มีน้ำมันปาล์มผสม ๑๐ เปอร์เซ็นต์สามารถ
 ใช้ทดแทนน้ำมันดีเซลได้ แม้จะมีปัญหาเรื่องการ
 กัดกร่อนโลหะที่ถังน้ำมันและที่ปั๊มหัวฉีดเล็กน้อย แต่
 ก็สามารถแก้ไขได้ด้วยการเติมสารป้องกันการกัดกร่อน
 และได้แต้มเกิ้ลๆ ถวายรายงานผลการทดลองแด่
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปีพ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๗

ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ผู้บริหาร
 โตโยต้าจากประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นได้มีโอกาส
 เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอีกครั้ง ในครั้งนี้
 ทรงมีพระราชดำริเรื่องเมล็ดสบู่ดำว่าน่าจะมีคุณสมบัติ
 บางอย่างดีกว่าน้ำมันปาล์มในการทำไบโอดีเซล เพราะ
 ต้นเมล็ดสบู่ดำเจริญเติบโตได้เร็วกว่าปาล์มน้ำมัน และ

สามารถเก็บผลผลิตได้หลังจากปลูกไม่เกินหนึ่งปี ไม่เป็น
 อาหารของมนุษย์และสัตว์ แม้จะมีข้อเสียเรื่องพิษของ
 เมล็ดสบู่ดำที่อาจเกิดขึ้นแก่มนุษย์ได้หากรับประทาน
 หรือสัมผัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงมี
 พระราชดำริว่าอยากให้บริษัทศึกษาวิจัยเรื่องการผลิต
 ไบโอดีเซลจากเมล็ดสบู่ดำ ซึ่งบริษัทก็ได้น้อมรับไป
 ทำการศึกษาวิจัยโดยร่วมกับหลายหน่วยงาน ได้แก่
 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ Toyota Technical
 Center Asia-Pacific เป็นระยะเวลา ๓ ปี โดยเริ่มต้น
 ในปีพ.ศ.๒๕๕๙

โครงการวิจัยเรื่องเมล็ดสบู่ดำจะดำเนินการ
 แบบครบวงจร ตั้งแต่การวิจัยเมล็ดพันธุ์ที่ให้น้ำมัน
 สูงสุด การปลูก แมลงที่เป็นศัตรูและเป็นประโยชน์
 การเก็บเมล็ด การสกัดน้ำมัน การทดสอบกับเครื่องยนต์
 รวมทั้งการศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิต ทั้งนี้จากการ
 ศึกษาเบื้องต้นพบว่า ต้นเมล็ดสบู่ดำนั้นขยายพันธุ์ง่าย
 และมีอายุยืนกว่าต้นปาล์ม คือมีอายุยืนถึง ๕๐ ปี
 และจะเริ่มเก็บผลผลิตได้เมื่ออายุ ๕-๘ เดือน

ความประทับใจของโตโยต้าจากการรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาท

บริษัท โตโยต้ามอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นอย่างยิ่งที่ทรงเปิดโอกาสให้คณะผู้บริหารบริษัทโตโยต้าเข้าเฝ้าฯ หลายครั้ง พระองค์ทรงสนพระทัยและมีความรอบรู้เรื่องรถยนต์มาก ทรงขับรถพระที่นั่งด้วยพระองค์เองทุกครั้งที่มีโอกาส และทรงพระราชทานคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนารถยนต์โตโยต้า ครั้งหนึ่งคณะผู้บริหารบริษัทโตโยต้าได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ และทรงพระราชทานคำแนะนำเรื่องระบบเบรกของรถยนต์โตโยต้าพรีอัส (PRIUS) รุ่นแรก ซึ่งบริษัทก็ได้นำข้อมูลนั้นมาแก้ไขปรับปรุงรถยนต์ในรุ่นต่อมา และอีกกรณีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานคำแนะนำเรื่องรถยนต์ที่สามารถใช้งานในพื้นที่น้ำท่วมได้ ซึ่งบริษัทก็ได้นำมาข้อมูลดังกล่าวมาออกแบบเป็นรถยนต์โตโยต้า รุ่นไซลونا ที่ออกแบบและผลิตโดยคนไทย โดยทำให้ท่อดูดอากาศและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อยู่สูงชันจากระดับพื้นดิน ซึ่งหลังจากนั้นรถยนต์ทุกคันของโตโยต้า

ก็ได้พยายามออกแบบโดยยกอุปกรณ์ดังกล่าวให้สูงขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงมีพระวิสัยทัศน์กว้างไกล ทรงมีวิธีการดำเนินงานแบบค่อยเป็นค่อยไป แต่มุ่งมั่นจริงจัง และรอบคอบ ดังเช่นกรณีโครงการ “แก๊สโซฮอล์” และ “ไบโอดีเซล” ที่ทรงเริ่มดำเนินการด้วยการศึกษาและทดลองใช้อย่างละเอียดลึกซึ้งก่อนเผยแพร่ทั่วไป จนกระทั่งรัฐบาลและภาคเอกชนได้นำหลักการดังกล่าวไปผลิต “แก๊สโซฮอล์” และ “ไบโอดีเซล” ในเชิงธุรกิจได้ในที่สุด ปัจจุบันรถยนต์ของโตโยต้าทุกคันที่ผลิตหลังปี พ.ศ. ๒๕๓๘ สามารถใช้แก๊สโซฮอล์ได้ทุกคัน การที่แก๊สโซฮอล์ประสบความสำเร็จอย่างสูง เนื่องจากราคาน้ำมันในปัจจุบันได้ถีบตัวขึ้นสูงมาก เหล่านี้ล้วนเป็นพระอัจฉริยภาพและพระวิสัยทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาตั้งแต่เริ่มแรก นอกจากจะเป็นการลดการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศแล้ว ยังสามารถเอื้อประโยชน์แก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมันได้เป็นอย่างดี

โตโยต้ากับบริษัท ข้าวรัชมงคล จำกัด

บริษัท ข้าวรัชมงคล จำกัด เป็นบริษัทในเครือของโตโยต้า ก่อตั้งขึ้นจากแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีพระราชประสงค์เพื่อเป็นสวัสดิการแก่พนักงานบริษัทโตโยต้า และช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรด้วยการรับซื้อผลผลิตในราคายุติธรรม ทั้งนี้ความเป็นมาของการก่อตั้งบริษัทข้าวรัชมงคลในช่วงที่ประเทศกำลังประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจเมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงพนักงานบริษัท โตโยต้ามอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด ที่มีจำนวนกว่า ๕,๕๐๐ คน ว่าอาจจะถูกเลิกจ้าง จึงทรงให้เลขานุการส่วนพระองค์แจ้มาลัยบริษัทว่าขอซื้อรถยนต์โตโยต้ารุ่นโซลูน่า ๑ คัน โดยทรงขอให้ไม่ใช้เครื่องจักรในการผลิต เพื่อพนักงานจะได้มีงานทำนานๆ บริษัทมีความปลาบปลื้มและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ตัดสินใจผลิตรถยนต์โตโยต้าโซลูน่ารุ่นพิเศษเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายโดยเฉพาะ และในวันที่น้อมเกล้าฯ ถวายรถยนต์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเช็คจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ให้กับประธานบริษัท และมีพระราชดำรินำเงินดังกล่าวไปก่อตั้งโรงสีข้าว โดยมีพระราชดำริว่าบริษัทโตโยต้าเป็นบริษัทใหญ่ น่าจะมีการบริหารจัดการที่ดี จึงอยากให้ไปศึกษาหาวิธีผลิตและเก็บรักษาข้าวเพื่อถนอมคุณภาพของข้าวให้มีอายุยืนนาน อีกทั้งข้าวที่ได้จะนำมาจำหน่ายในราคาถูกลำดับเป็นสวัสดิการให้แก่พนักงานบริษัทด้วย

ในปีพ.ศ.๒๕๔๑ บริษัทได้ก่อตั้งโรงสีข้าวตามแนวพระราชดำริขึ้น โดยเริ่มต้นด้วยจดทะเบียน ๕ ล้านบาท งบลงทุน ๔๐ ล้านบาท โดยพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นหุ้นส่วนอยู่จำนวน ๑๒ เปอร์เซ็นต์ จดทะเบียนในนามบริษัท ข้าวรัชมงคล จำกัด เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์เป็นองค์ประธานในพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๒ ปัจจุบันโรงสีข้าวรัชมงคลมีขีดความสามารถในการสีข้าวได้เดือนละประมาณ ๒๐๐ ตัน โดยผลผลิตส่วนใหญ่จะจำหน่ายในราคาสวัสดิการให้แก่พนักงานและคนในชุมชน โรงงานต่างๆ รวมทั้งตัวแทนจำหน่ายรถยนต์และผู้ผลิตชิ้นส่วน ขณะเดียวกันก็ได้ข้าวเปลือกและรำข้าวนำไปจำหน่ายในราคาถูกลงให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูและไก่ในพื้นที่ใกล้เคียงด้วย

ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องน่าชื่นใจสำหรับคนไทยทุกคนที่มีพระมหากษัตริย์ผู้ทรงอัจฉริยภาพ และทรงเปี่ยมด้วยพระเมตตากับประชาชนชาวไทยทุกคน

ภาคผนวก

- โครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ๒๒๕
- โครงการจัดทำหนังสือ “อุตสาหกรรมไทย ได้ร่มพระบารมี” ๒๒๖
 - โครงการรักษ้อมัมพวา : พื้นฟู สืบสาน ชีวิตพอเพียงแบบอัมพวา ๒๒๘
 - โครงการโรงงานนำอยู่ร่วมใจเฉลิมพระเกียรติ ๒๓๔
 - โครงการ ๖๐ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ๒๓๖
 - โครงการ “๘ บทบันทึกแห่งอ้อยและน้ำตาลทรายไทย” ๒๓๘
 - กิจกรรมการจัดนิทรรศการพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และตกแต่งไฟประดับสถานที่เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ๒๔๐
 - กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส
ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และวันคล้ายวันสถาปนากระทรวง
อุตสาหกรรมครบรอบ ๖๔ ปี ๒๔๔

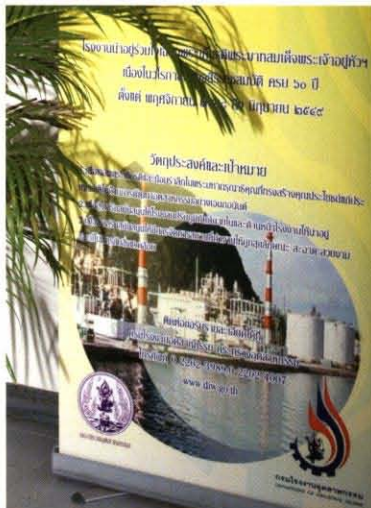

๖๐ ปีได้ร่วมพระบารมี ๖๐ ปีแห่งการดำเนินงานกิจการ

๒๔๙

- องค์การฟอกหนัง ๒๕๐
- บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ๒๕๒
- กลุ่มบริษัทเจียเม้ง ๒๕๖
- บริษัท ห้างขายยาอังกฤษ (ตรางู) จำกัด ๒๕๙
- บริษัท ไทยรุ่งเรืองอุตสาหกรรม จำกัด ๒๖๑
- บ้านทองสมสมัย ๒๖๓
- ร้านวิวัฒนาศิลป์ ๒๖๗
- วิจัยกุลเครื่องเงิน ๒๗๑
- ร้านสุเทพสังคโลก ๒๗๕
- ร้านวรรณมะไหมไทย ๒๗๙
- น้ำอบไทยนางลอย ๒๘๓
- ร้านขนมเป็ยะอั้งมุยเส็ง ๒๘๗

อุตสาหกรรม

โครงการเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

โครงการจัดทำหนังสือ “อุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี”

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ

กระทรวงอุตสาหกรรม

๒. ชื่อโครงการ

การจัดทำหนังสือ “อุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี”

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เพื่อเฉลิมพระเกียรติและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ตลอดจนแสดงความจงรักภักดีถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างอเนกอนันต์

๔. ลักษณะของโครงการ

เป็นการจัดทำหนังสือภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยรวบรวมพระราชกรณียกิจ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และผู้ผลิตชุมชน เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าอ้างอิง

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

พฤศจิกายน ๒๕๔๘ - มิถุนายน ๒๕๔๙

๖. การดำเนินการ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- ๖.๑ ขอพระราชทานพระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ๖.๒ ขอพระราชทานพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการส่งเสริมผู้ประกอบการในระดับต่าง ๆ
- ๖.๓ ขอพระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม
- ๖.๔ ขอพระราชทานพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการส่งเสริมผู้ประกอบการในระดับต่าง ๆ
- ๖.๕ ประสานงานขอข้อมูลและรวบรวมเนื้อหาพร้อมทั้งบทสัมภาษณ์เกี่ยวกับโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาในส่วนที่เป็นโรงงานต่าง ๆ
- ๖.๖ ประสานงานให้หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำบทความเกี่ยวกับกิจกรรมและโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาอุตสาหกรรม และรวบรวมรูปภาพที่เกี่ยวข้องทั้งในอดีตและปัจจุบัน
- ๖.๗ ดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือพร้อมซีดีรวมจำนวน ๓,๐๐๐ ชุด

๗. งบประมาณ

จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๘. พื้นที่ดำเนินการ

กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม นักลงทุน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้รับทราบพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าอ้างอิง และใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการประกอบกิจการของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมและผู้ผลิตชุมชน

๑๐. การติดตามประเมินผล

จัดทำแบบสอบถามแทรกในหนังสือ

๑๑. ผู้ประสานงานโครงการ

๑๑.๑ นางพรทิพย์ เฟื่องอารมย์

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๒ ๓๐๓๕

๑๑.๒ นายนพดล รัชตะสมบุรณ์

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๘ ๘๘๐๐ ต่อ ๒๒๓

โครงการรักษ์อัมพวา : ฟืนฟู สืบสาน ชีวิตพอเพียงแบบอัมพวา

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

๒. ชื่อโครงการ

โครงการรักษ์อัมพวา : ฟืนฟู สืบสาน ชีวิตพอเพียงแบบอัมพวา

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

- ๓.๑ เพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในศุภมหามงคลฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙ และเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๐
- ๓.๒ พัฒนาวิสาหกิจชุมชน ที่มีรากฐานดั้งเดิมมาจากวิถีชีวิตของชุมชนทั้งสองฝั่งคลองเพื่อเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอัมพวา จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวและพัฒนายิ่งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้มีความสามารถในการจำหน่ายให้แก่ตลาดภายนอกในวงกว้างขึ้น
- ๓.๓ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งวิถีชีวิตชุมชน วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามแนวพระราชดำริ ภูมิปัญญา“ชีวิตพอเพียง”ในทุก ๆ ด้านอย่างยั่งยืน มั่นคงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สมดุลและเป็นธรรม
- ๓.๔ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในประเทศและต่างประเทศ

๓.๕ เพื่อให้ชุมชนอัมพวาเป็นต้นแบบ เพื่อจะนำไปปฏิบัติในชุมชนอื่นๆทั่วประเทศ

๓.๖ เพื่อรักษาระบบนิเวศน์ เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพทุกครัวเรือน

๔. รูปแบบการดำเนินการ

เป็นโครงการที่กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมร่วมมือกับจังหวัดสมุทรสงคราม และหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งสถาบันการศึกษา เพื่อดำเนินโครงการในรูปแบบการบูรณาการแผนการปฏิบัติงานเป็นเครือข่ายพันธมิตรร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน ชีวิตพอเพียง แบบอัมพวา ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๕. การดำเนินการ

๕.๑ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ร่วมกับเทศบาลตำบลอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อสอบถามความต้องการและข้อคิดเห็นเสนอแนะจากผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่น สำหรับจัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการรักษ้อัมพวาร่วมกับชุมชนอัมพวา

- ๕.๒ กระทรวงอุตสาหกรรม โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโครงการรักษ์อัมพวา แก่ผู้บริหารหน่วยงานต่างๆ ระดับจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการร่วมกัน
- ๕.๓ จัดตั้งสำนักงานประสานงานโครงการรักษ์อัมพวา ในเขตชุมชนอัมพวา
- ๕.๔ สำรวจศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนอัมพวาในด้านการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต ชุมชน รวมทั้งศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ๕.๕ ประชาสัมพันธ์เปิดรับสมัครวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมโครงการรักษ์อัมพวา และดำเนินการคัดเลือกชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม
- ๕.๖ จัดกิจกรรมโครงการรักษ์อัมพวาให้แก่ชุมชนโดยการ
- ๕.๖.๑ ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรือนไม้อนุรักษ์ริมน้ำของชุมชนอัมพวา
 - ๕.๖.๒ ฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการผลผลิตและการตลาด การจำหน่ายสินค้า แก่วิสาหกิจชุมชน
 - ๕.๖.๓ จัดฝึกอาชีพแก่วิสาหกิจชุมชนอัมพวา
 - ๕.๖.๔ ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน
 - ๕.๖.๕ จัดฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้แก่ชุมชน
 - ๕.๖.๖ อนุรักษ์บ้านขุนวิจิตรสมรรถการเพื่อจัดทำพิพิธภัณฑ์เสด็จประพาสต้นรัชกาลที่ ๕ และวิถีชีวิตชุมชนอัมพวาในสมัยนั้น (Living Museum)
- ๕.๗ จัดงานรักษ์อัมพวา บริเวณสองฝั่งคลองอัมพวา และในพื้นที่โครงการบ้านสวนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ปี ๒๕๕๐ เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

โครงการรักษ์อัมพวา มีระยะเวลาดำเนินการ ๓ ปี (๒๕๔๙-๒๕๕๑) แบ่งเป็น

ระยะที่ ๑ : ตุลาคม ๒๕๔๘ - ธันวาคม ๒๕๔๙

ระยะที่ ๒ : มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๐

ระยะที่ ๓ : มกราคม - ธันวาคม ๒๕๕๑

๗. งบประมาณ

๗.๑ งบประมาณปี ๒๕๔๙ ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม โดยจัดสรรงบประมาณ ๕๕๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

๗.๒ งบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชน เพื่อระดมทุนเข้ากองทุนรักษ์อัมพวา ในการบูรณะซ่อมแซมเรือนไม้อนุรักษ์ริมน้ำของชุมชน และการบูรณะบ้านขุนวิจิตรสมรรถการ เพื่อจัดทำพิพิธภัณฑ์เสด็จประพาสต้นรัชกาลที่ ๕ และวิถีชีวิตชุมชนอัมพวา

๗.๓ งบประมาณจากหน่วยงานร่วมดำเนินการ ได้แก่

- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดสรรงบประมาณปี ๒๕๔๙ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)
- สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว จัดสรรงบประมาณปี ๒๕๔๙ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) ในการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย

๗.๔ ขอบประมาณสนับสนุนจากกองทุนต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๘. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ สถาปัตยกรรมท้องถิ่น อาคารเรือนไม้ริมน้ำคลองอัมพวาของชุมชนกว่า ๒๐๐ หลังคาเรือน ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุงซ่อมแซมให้มีสภาพที่ดี คงทนถาวรขึ้น และมีรูปแบบอาคารดั้งเดิม สามารถรักษาให้อายุยืนยาวใช้งานต่อไปได้ไม่ต่ำกว่า ๕๐ ปี
- ๙.๒ เป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนอัมพวา ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายในประเทศมากขึ้น

- ๙.๓ เป็นต้นแบบตัวอย่างของหมู่บ้านอุตสาหกรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม และ
สิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย เพื่อให้ประชาชนคนไทยทั่วประเทศได้มา
เยี่ยมชม และเกิดความเป็นอยู่ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง จะได้นำไปปฏิบัติต่อ
ชุมชนของตนเป็นเครือข่ายการพัฒนาทั่วประเทศให้เกิดความสงบสุขร่มเย็นแก่แผ่นดินไทยทั่วหล้า
- ๙.๔ ชุมชนอัมพวามีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มจากการประกอบอาชีพผลิตสินค้า
จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
- ๙.๕ เป็นแหล่งศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของราชวงศ์จักรี รวมทั้งการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
ให้แก่เยาวชนไทยรุ่นหลังได้เกิดความภาคภูมิใจในชาติ

๑๐. การติดตามประเมินผล

ดัชนีชี้วัดความสำเร็จโครงการฯ ได้แก่

- ๑๐.๑ จำนวนชาวอัมพวาที่เข้าร่วมโครงการและกิจกรรมต่างๆ
- ๑๐.๒ จำนวนสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเรือนไม้ริมน้ำคลองอัมพวาที่ได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุงซ่อมแซมขึ้นใหม่
- ๑๐.๓ จำนวนรายได้ที่เพิ่มขึ้นของชาวอัมพวา จากการประกอบอาชีพผลิตสินค้าจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
- ๑๐.๔ จำนวนรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
- ๑๐.๕ ความพึงพอใจของชุมชนอัมพวา ในการเข้าร่วมโครงการไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
- ๑๐.๖ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในบริเวณชุมชนอัมพวาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
- ๑๐.๗ ทักษะคติเชิงบวกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนอัมพวา เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
- ๑๐.๘ ทักษะคติเชิงบวกด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว ที่มาเยี่ยมชุมชนอัมพวาเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
- ๑๐.๙ เยาวชนไทยได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในประวัติศาสตร์ไทยของราชวงศ์จักรี ตลอดจนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

๑๑. ผู้ประสานโครงการ

- ๑๑.๑ นางนาฎยา อ่อนสุวรรณ รองอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
โทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๔ ๓๐๖๓ ๐ ๒๒๐๒ ๔๔๓๓ ๐ ๑๘๗๕ ๘๐๒๑
- ๑๑.๒ นางสาวเกศมณี หมั่นทำการ นักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ 8 ว
โทรศัพท์ ๐ ๙๗๗๙ ๖๓๔๙ ๐ ๒๓๕๔ ๓๐๖๓

โครงการโรงงานนำอยู่ร่วมใจเฉลิมพระเกียรติ

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

๒. ชื่อโครงการ

โรงงานนำอยู่ร่วมใจเฉลิมพระเกียรติ

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๓.๑ เพื่อเฉลิมพระเกียรติและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ตลอดจนแสดงความจงรักภักดีถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

๓.๒ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้โรงงานปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณโรงงานและด้านหน้าโรงงานให้นำอยู่

๓.๓ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสถานที่ทำงานให้ถูกสุขลักษณะ สะอาด สวยงาม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔. ลักษณะของโครงการ

เชิญชวนให้โรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ ไม่จำกัดประเภทและขนาดโรงงานทั่วประเทศสมัครเข้าร่วมโครงการได้ ซึ่งโรงงานที่สมัครเข้าร่วมโครงการทุกโรงงานจะได้รับมอบตรงตราสัญลักษณ์ และสำหรับโรงงานที่ได้รับเลือกจำนวน ๙๙๙ โรงงานจะได้รับเกียรติบัตร

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

พฤศจิกายน ๒๕๔๘ - ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙

๖. การดำเนินการ

๖.๑ จัดประชุมเตรียมการและจัดทำแผนการปฏิบัติงานรายละเอียดการดำเนินงาน

๖.๒ จัดเตรียมเอกสารการสมัครเข้าร่วมโครงการและประสานกับหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖.๓ ประชาสัมพันธ์รับสมัครโรงงานเข้าร่วมโครงการตามสื่อต่างๆ

๖.๔ คัดเลือกโรงงานที่ปรับภูมิทัศน์จนเกิดความสวยงาม นำอยู่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อรับเกียรติบัตรจำนวน ๙๙๙ โรงงาน

๗. งบประมาณ

จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๘. พื้นที่ดำเนินการ

โรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภทและทุกขนาดทั่วประเทศ

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ โรงงานทั่วประเทศมีส่วนร่วมน้อมถวายฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ
- ๙.๒ สร้างทัศนคติที่ดีต่อประชาชนในการสนับสนุนการจัดโรงงานให้น่าอยู่
- ๙.๓ สร้างจิตสำนึกการรักษาสภาพแวดล้อมร่วมกัน

๑๐. การติดตามประเมินผล

คณะกรรมการโครงการโรงงานนำอยู่ร่วมใจเฉลิมพระเกียรติจะเป็นผู้ตรวจติดตามขั้นตอนการดำเนินงานทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มงานจนกระทั่งเสร็จสิ้น

๑๑. ผู้ประสานงานโครงการ

นายศุภชัย ศิริวัฒน์เจริญชัย

ผู้อำนวยการสำนักโรงงานอุตสาหกรรมรายสาขา ๑

ประธานคณะทำงานโรงงานนำอยู่ร่วมใจเฉลิมพระเกียรติ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๒ ๓๙๘๘ และ ๐ ๒๒๐๒ ๓๙๙๒

โครงการ ๖๐ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

- ๑.๑ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม
- ๑.๒ ผู้พัฒนานิคมอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม

๒. ชื่อโครงการ

๖๐ ห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

- ๓.๑ เพื่อเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
- ๓.๒ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์ของชาติในการพัฒนาระดับการศึกษาของประเทศ
- ๓.๓ เพื่อพัฒนาห้องสมุดในโรงเรียนและสถานศึกษาบริเวณใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศให้เป็นห้องสมุดที่เอื้อประโยชน์ และมีหนังสือที่มีสาระความรู้ที่เอื้อประโยชน์แก่เยาวชนและชุมชนใกล้เคียง
- ๓.๔ เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนรักการอ่าน
- ๓.๕ เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชนรอบข้างนิคมอุตสาหกรรม

๔. รูปแบบการดำเนินการ

เป็นโครงการที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมมือกับผู้พัฒนานิคมอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษา เพื่อดำเนินโครงการในรูปแบบของเครือข่ายพันธมิตรร่วมในการพัฒนาห้องสมุดเพื่อเสริมสร้างและเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ชุมชนรอบข้างนิคมอุตสาหกรรม

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

มกราคม - มิถุนายน ๒๕๔๙

๖. การดำเนินการ

- ๖.๑ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ร่วมกับผู้พัฒนานิคมอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม คัดเลือกโรงเรียน/สถานศึกษาที่จะดำเนินการพัฒนาห้องสมุดทั้งสิ้น ๖๐ ห้องสมุด
- ๖.๒ จัดหาหนังสือที่มีสาระความรู้และเป็นประโยชน์ ประกอบด้วย
 - * หนังสือเกี่ยวกับพระราชประวัติ/ พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชวงศ์
 - * หนังสือสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อเพิ่มเติมความรู้แก่นักเรียนและชุมชน
 - * หนังสือ/เอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับภาคอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ
- ๖.๓ จัดนิทรรศการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชวงศ์ภายในห้องสมุด/สถาบันการศึกษา

๗. งบประมาณ

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยร่วมกับพันธมิตรจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมทั้งการจัดหาหนังสือ และการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติในห้องสมุด จำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๘. พื้นที่ดำเนินการ

โรงเรียน/สถานศึกษาที่อยู่โดยรอบนิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศ จำนวน ๖๐ แห่ง

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๙.๑ เป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
- ๙.๒ พัฒนาห้องสมุด และพัฒนาเยาวชนให้เรียนรู้และรักการอ่านหนังสือ
- ๙.๓ ให้ห้องสมุดเป็นสื่อกระจายความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับภาคอุตสาหกรรม
- ๙.๔ เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับชุมชน
- ๙.๕ สร้างเครือข่ายพันธมิตรร่วมกันในการดำเนินงานของภาคอุตสาหกรรมให้เกิดประโยชน์กับสังคมไทย

๑๐. การติดตามประเมินผล

ดัชนีตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการ ได้แก่

- ๑๐.๑ จำนวนโรงเรียน ๖๐ โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
- ๑๐.๒ จำนวนนักเรียนและผู้อ่านหนังสือในห้องสมุด ได้รับความรู้เพิ่มเติมที่เป็นสาระเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และด้านสิ่งแวดล้อมกับภาคอุตสาหกรรม
- ๑๐.๓ การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นสื่อกระจายความรู้ และสร้างเครือข่ายภาคอุตสาหกรรมกับชุมชนโดยรอบ

๑๑. ผู้ประสานงานโครงการ

นางศรวิณี กุศลสิน

ผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยการสำนักงานนิคมอุตสาหกรรม

โทรศัพท์ ๐ ๒๖๕๑ ๗๖๑๕

โครงการ “๙ บทบันทึกแห่งอ้อยและน้ำตาลทรายไทย”

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กระทรวงอุตสาหกรรม

๒. ชื่อโครงการ

การจัดทำหนังสือ “๙ บทบันทึกแห่งอ้อยและน้ำตาลทรายไทย”

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

เพื่อเฉลิมพระเกียรติและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ รวมทั้งเพื่อแสดงความจงรักภักดีถวายเป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสอันเป็นมหามงคลยิ่ง

๔. ลักษณะของโครงการ

เป็นการจัดทำหนังสือที่รวบรวมบทความทั้งสิ้น ๑๐ เรื่อง โดยแยกเป็น

๔.๑ บทความพิเศษ เรื่อง “๖๐ ปีแห่งการครองราชย์” ซึ่งเป็นพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ การส่งเสริมการปลูก การส่งเสริมการผลิตเอทานอล เป็นต้น

๔.๒ บทความจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน จำนวน ๙ เรื่อง โดยแบ่งเป็น ๓ ภาค คือ

ภาคประวัติศาสตร์

- อ้อยและน้ำตาลทรายกับพิธีกรรม
- อ้อยและน้ำตาลกับบันทึกทางประวัติศาสตร์
- น้ำตาล องค์ประกอบหลักในอาหารไทย

ภาควิทยาศาสตร์

- พฤษศาสตร์พันธุ์อ้อย
- เคมีแห่งน้ำตาล
- น้ำตาลและโภชนาการ

ภาคเศรษฐศาสตร์

- การปลูกอ้อยในประเทศไทย
- อุตสาหกรรมน้ำตาลจากอดีตสู่ปัจจุบัน
- อนาคตของอ้อยและน้ำตาลไทย

การนำเสนอบทความจะนำเสนอในลักษณะ “สารคดี” พร้อมด้วยภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา โดยในแต่ละบทความจะมีการจัดทำบทสรุปเป็นภาษาอังกฤษ ประมาณ ๑-๒ หน้า ในช่วงต้นของบทความ

๕. ระยะเวลาการดำเนินการ

มกราคม – สิงหาคม ๒๕๔๙

๖. การดำเนินการ

จัดพิมพ์จำนวน ๔,๙๙๙ เล่ม

๗. งบประมาณ

จำนวน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท

๘. พื้นที่ดำเนินการ

กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายมากยิ่งขึ้น และได้ร่วมแสดงความจงรักภักดีถวายราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสอันเป็นมหามงคลยิ่ง

๑๐. การติดตามประเมินผล

จัดทำแบบสอบถามแทรกในหนังสือ

๑๑. ผู้ประสานงานโครงการ

นางวรรณรณ ชิตอรุณ

เลขานุการกรม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๒ ๓๐๗๒ ๐ ๒๒๐๒ ๓๐๗๕

กิจกรรม

กิจกรรมการจัดนิทรรศการพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และตกแต่งไฟประดับสถานที่เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

การดำเนินการ

- จัดวางพระบรมฉายาลักษณ์ขนาดใหญ่ พร้อมโต๊ะหมู่บูชา ธงชาติไทย และธงตราสัญลักษณ์ พร้อมทั้งตกแต่งไฟประดับ ณ บริเวณห้องโถงหรือด้านหน้าอาคารสำนักงานของหน่วยงานต่างๆในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- จัดแสดงนิทรรศการพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับโครงการในพระราชดำริ พระอัจฉริยภาพ และพระราชจริยาวัตรอันงดงามในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ ในบางหน่วยงานมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาของนิทรรศการเป็นระยะๆ

กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี และวันคล้ายวันสถาปนากระทรวงอุตสาหกรรมครบรอบ ๖๔ ปี

การดำเนินการ

- ทำบุญตักบาตรพระสงฆ์จำนวน ๖๐ รูป
- นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ
- การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ตามรอยพระยุคลบาท” โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา
- การบริจาคโลหิต

การทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ ๖๐ รูป

การจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ

การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ตามรอยพระยุคลบาท”

โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

การบริจาคโลหิต

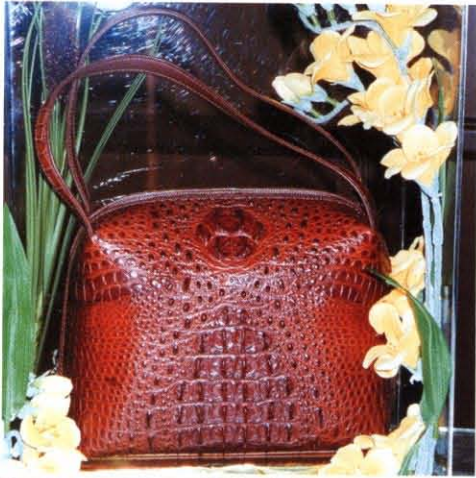

๖๐ ปีไ้ร่่มพระบารมี

๖๐ ปีแห่งการดำเนินกิจการ

ตลอดระยะเวลา ๖๐ ปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชสมบัติ นั้น มีการพัฒนาอุตสาหกรรมในแขนงต่างๆอย่างหลากหลาย หลายกิจการมีความเจริญก้าวหน้าในระดับภูมิภาคและในระดับโลก เรียกได้ว่าตลอดระยะเวลา ๖๐ ปี ภายใต้ร่มพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว งานอุตสาหกรรมของประเทศไทยนั้นได้มีการพัฒนาไปอย่างก้าวหน้ามากกว่ายุคใดๆ

ในช่วง ๖๐ ปีแห่งการครองราชย์ หลายกิจการสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆจนกระทั่งประสบความสำเร็จ และยังคงพัฒนากิจการของตนเองไปข้างหน้าอย่างเข้มแข็งภายใต้ระบบเศรษฐกิจโลกสมัยใหม่ ในที่นี้ขอยกตัวอย่างกิจการทั้งขนาดเล็กและใหญ่ที่ดำเนินกิจการภายใต้ร่มพระบารมีมาตั้งแต่ก่อนทรงครองราชย์ และกิจการที่เริ่มดำเนินกิจการร่วมสมัยเดียวกับเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์จำนวน ๑๒ กิจการ ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งมั่นดำเนินกิจการโดยน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแนวทางดำเนินงาน

ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังที่องค์การฟอกหนัง
ทูลเกล้าฯ ถวายพระบรมวงศานุวงศ์

องค์การฟอกหนัง

● จุดกำเนิดของ“องค์การฟอกหนัง” กระทรวงกลาโหม

อุตสาหกรรมฟอกหนังและการแปรรูปหนังสัตว์ในประเทศไทย เป็นกิจการที่ดำเนินการในประเทศไทยตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจการของเอกชน เมื่อเกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาขาดแคลนหนังฟอกซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญสำหรับยุทธโปกรณ์ของราชการทหาร ในปีพ.ศ.๒๔๘๕ รัฐบาลจึงได้มอบหมายให้กระทรวงกลาโหมซื้อกิจการโรงงานฟอกหนังของเอกชนจำนวน ๑๗ โรงงานมาไว้ในสังกัดกระทรวงกลาโหม ด้วยเงินทุนตั้งต้น ๘๐๒,๒๖๑.๔๘ บาท เพื่อใช้ในการดำเนินการโรงงานฟอกหนังและผลิตผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเครื่องหนัง

ตั้งแต่มีการก่อตั้งองค์การฟอกหนังได้โอนย้ายสับเปลี่ยนสังกัดหลายครั้งระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงอุตสาหกรรม ต่อมาในปีพ.ศ.๒๔๙๘ ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การฟอกหนังเป็นรัฐวิสาหกิจในกำกับของกระทรวงกลาโหม โดยมีหลักการสำคัญว่าให้เป็นองค์กรที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมประเภทหนังสัตว์เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการและประชาชน

ปัจจุบัน องค์การฟอกหนังเป็นกิจการที่มีอายุมากกว่า ๖๔ ปี ภารกิจขององค์การฟอกหนังประกอบด้วยภารกิจหลักได้แก่ การผลิตและจำหน่ายหนังฟอกสำเร็จรูปการผลิตและจำหน่ายรองเท้าโดยเน้นวัสดุคุณภาพสูงซึ่งตรงกับคุณลักษณะเฉพาะของแต่ละเหล่าทัพ และการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องหนังทั่วไป อาทิ อุปกรณ์การแต่งกายของทหารกระเป่าถือสตรี เป็นต้น

นอกจากนี้ องค์การฟอกหนังยังได้ทำหน้าที่ทางด้านสาธารณประโยชน์อีกหลายประการ ได้แก่ การเผยแพร่และอบรมความรู้เกี่ยวกับการฟอกหนังและการผลิตรองเท้า เครื่องหนัง ให้แก่นักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไป และยังเป็นหน่วยงานที่รับทดสอบผลิตภัณฑ์หนังของกระทรวงอุตสาหกรรม ช่วยเหลืองานวิจัยของสถาบันวิจัยของทหาร และเป็นที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานราชการ สถาบันวิจัย บริษัทเอกชน รวมทั้งเกษตรกร เพื่อประโยชน์ของอุตสาหกรรมฟอกหนังและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

● องค์การที่รับใช้เบื้องพระยุคลบาท

นอกจากเป็นหน่วยงานเพียงหนึ่งเดียวในประเทศไทยที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องหนังแบบครบวงจรที่ได้มาตรฐานระดับโลกแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สร้างพลังขับเคลื่อนและความภาคภูมิใจให้แก่ องค์การและพนักงานทุกคนเป็นอย่างยิ่งก็คือ การที่องค์การฟอกหนังเป็นหน่วยงานที่มีโอกาสได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาทพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ อาทิ การที่ได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยการจัดทำสายรัดพระองค์สำหรับชุดทรงในงานพระราชพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณของทหารรักษาพระองค์ฯ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริเพียงให้ซ่อมแซมของเก่าเท่านั้น สำหรับสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ องค์การฟอกหนังก็ได้มีโอกาสผลิตกระเป๋าหนังอย่างดีถวายสำหรับใส่ของที่นำไปแสดงงานศิลปาชีพทั้งในและต่างประเทศ

สิ่งหนึ่งที่ประชาชนทั่วไปควรได้รับทราบเพื่อร่วมกันชื่นชมพระบารมีก็คือ การที่พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ทรงเน้นความสำคัญในเรื่องความประหยัดเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนชาวไทย โดยเครื่องหนังและผลิตภัณฑ์หนังของทุกพระองค์ส่วนใหญ่ทรงนิยมซ่อมของเดิมให้ใช้ได้ต่อไปมากกว่าการโปรดเกล้าฯ ให้ทำของใหม่เพื่อถวาย

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

ประเทศไทยได้พัฒนากิจการก่อสร้างตามแบบอย่างประเทศตะวันตกมาตั้งแต่ช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ จนกระทั่งถึงรัชกาลที่ ๖ จึงเริ่มมีการนำเข้าช่างฝีมือชาวตะวันตกและอุปกรณ์สำหรับการก่อสร้างพระราชวัง ถนน สถานที่ราชการ ฯลฯ เป็นจำนวนมาก สำหรับวัตถุดิบในการก่อสร้างก็ได้ใช้วิธีนำเข้าจากต่างประเทศด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะปูนซิเมนต์

จากความต้องการใช้ในงานก่อสร้างดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖

จึงทรงมีแนวพระราชดำริว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องตั้งโรงงานผลิตปูนซิเมนต์สำหรับใช้ในงานก่อสร้างด้วยตนเอง ซึ่งวัตถุดิบสำหรับใช้ในการผลิตปูนก็มีอยู่แล้วในประเทศ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) เสนาบดีกระทรวงนครบาลในขณะนั้นเป็นผู้จัดตั้งบริษัท ร่วมกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และชาวต่างชาติ โดยใช้ชื่อบริษัทว่า “บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด สิ้นใช้” ขึ้นในปีพ.ศ. ๒๔๕๖ กิจการบริษัทปูนซิเมนต์ไทยเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ สมดังพระราชเจตนารมณ์ของพระบาทสมเด็จพระ

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบันบริษัทได้ขยายกิจการจนกระทั่งเป็นบริษัทมหาชน ที่บริหารกิจการโดยคนไทยทั้งหมด อันเป็นข้อบังคับสำคัญของบริษัท นับตั้งแต่ก่อตั้งที่กำหนดไว้ว่า สามในสี่ของทุนบริษัททั้งหมดต้องเป็นของคนไทย

● **กิจการที่ดำเนินงานภายใต้ร่มพระบารมี**

บริษัทได้ดำเนินกิจการอยู่ภายใต้ร่มพระบารมีขององค์พระมหากษัตริย์ถึง ๔ พระองค์ เริ่มตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ซึ่งได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชมกิจการ ตลอดจนได้เสด็จพระราชดำริ

เกี่ยวกับการดำเนินกิจการหลายครั้ง อาทิ ในปีพ.ศ. ๒๕๐๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในงานฉลองครบรอบ ๕๐ ปีแห่งการก่อตั้งบริษัท และได้ทรงพระราชทานกระแสพระราชดำรัสเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของบริษัท ใจความตอนหนึ่งว่า

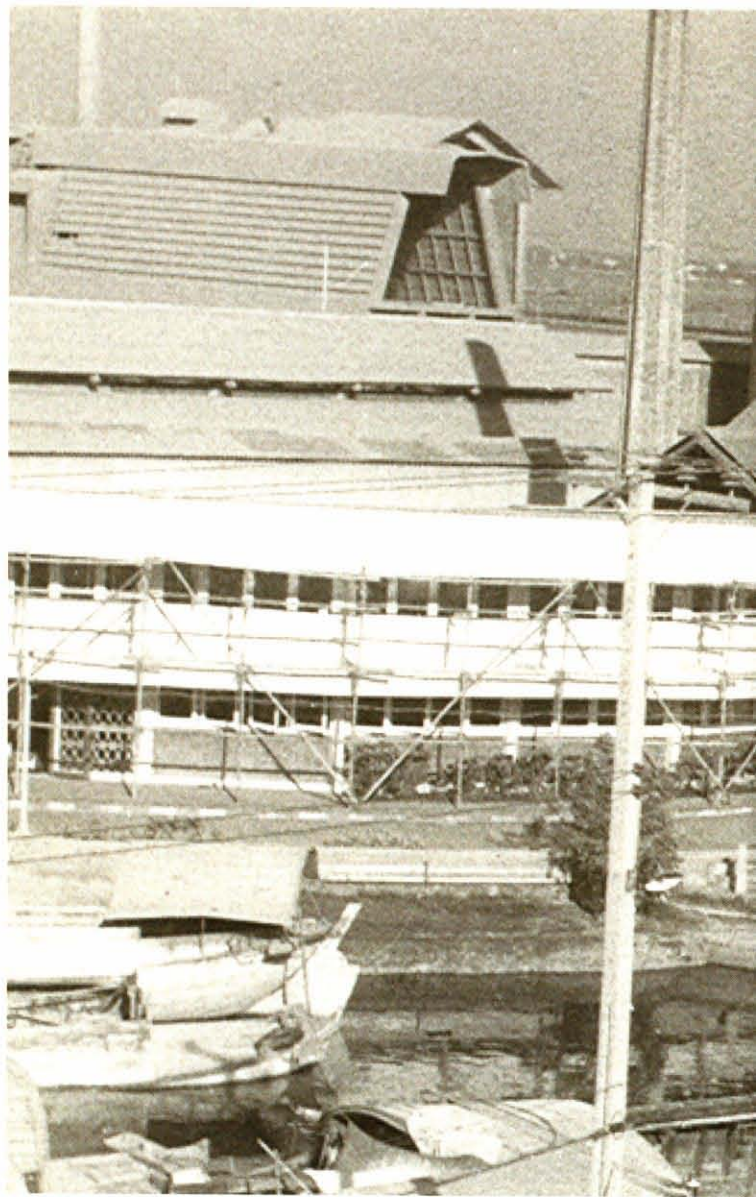
“...บริษัทนี้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ เพราะเรามีวิวัฒนาการที่สร้างที่เข้าใจโดยไม่ต้องซื้อจากต่างประเทศ แต่นอกจากนี้ก็มีประโยชน์ในด้านจัดการความจริงได้พิสูจน์ว่า ในเมืองไทยบริษัทใหญ่ๆ ตั้งได้ และดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จ ซึ่งเป็นตัวอย่างและเป็นการที่แสดงให้เห็นว่า ถ้าเราตั้งใจจะทำอะไร ก็ต้องทำได้...”

● การขยายกิจการและการมุ่งไปสู่ “องค์กรแห่งนวัตกรรม”

ในระยะแรกของการดำเนินกิจการปูนซีเมนต์ที่ผลิตโดยบริษัทไม่เป็นที่ยอมรับเท่าที่ควร เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่นิยมผลิตภัณฑ์ของต่างประเทศมากกว่า กระทั่งช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดปัญหาเรื่องการขนส่งปูนซีเมนต์เป็นไปด้วยความยากลำบากและมีราคาแพง จึงทำให้ประชาชนหันมาใช้ปูนซีเมนต์ที่ผลิตในประเทศ และเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

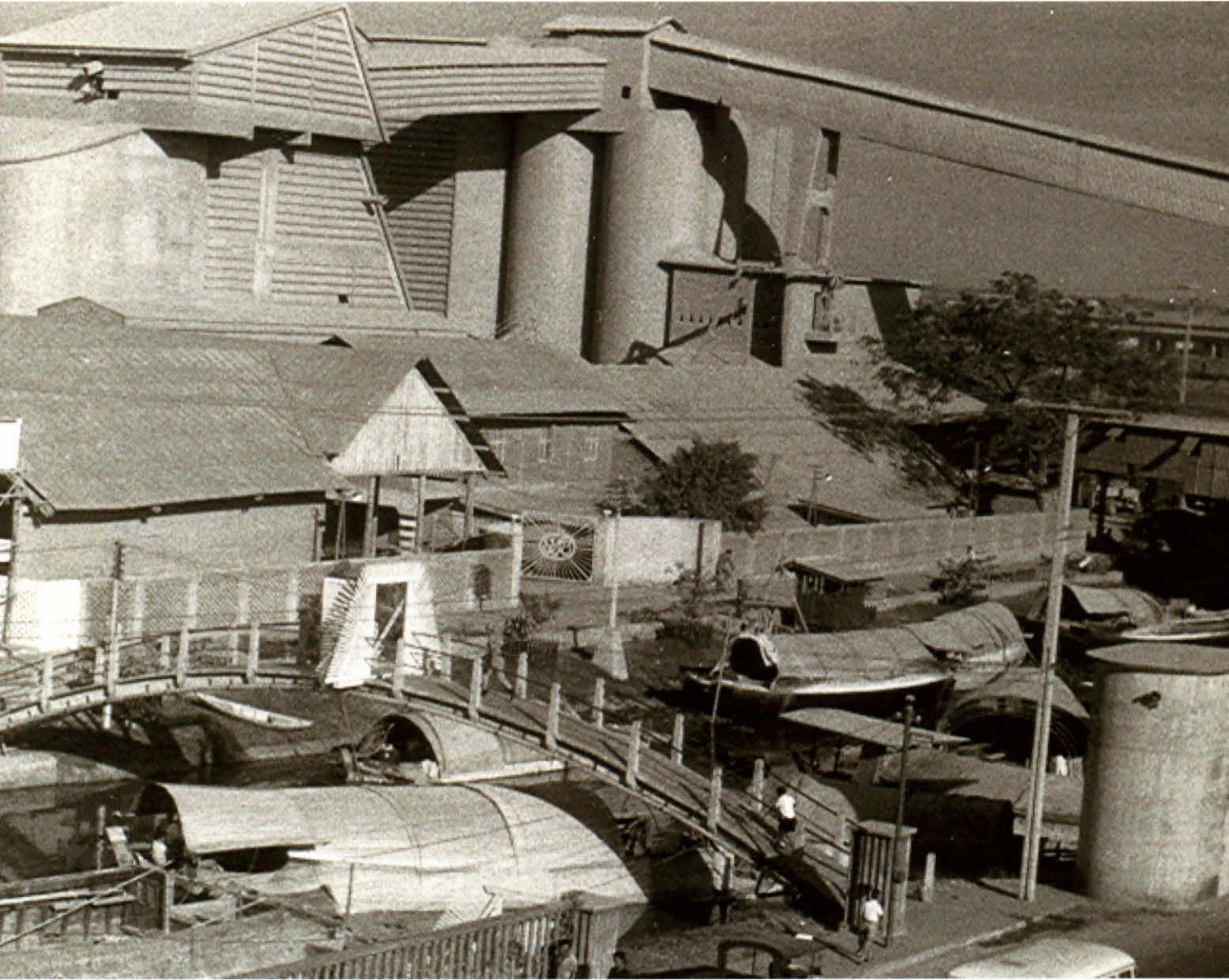
นอกจากปูนซีเมนต์แล้ว บริษัทได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ก่อสร้างของอื่น ๆ เป็นลำดับ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ รัฐบาลได้มีนโยบายเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมของประเทศ บริษัทจึงได้ขยายกิจการด้วยการเพิ่มธุรกิจใหม่ ๆ อีกหลายด้าน เช่น ผลิตภัณฑ์กระดาษและปิโตรเคมี จนกระทั่งครอบคลุมกลุ่มอุตสาหกรรมการก่อสร้างและพลังงานหลากหลายประเภท และได้ส่งออกไปยังประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน เรียกได้ว่าบริษัทมีการปรับปรุงและพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างพร้อมเพรียง จนกระทั่งกลายเป็นองค์กรที่พัฒนาและเติบโตอย่างมั่นคงในปัจจุบัน

นอกจากนี้ การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างสม่ำเสมอของบริษัทที่เห็นได้ชัดเจนในปัจจุบันก็คือ การพยายามปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการบริหารงานของพนักงานด้วยการพยายามสร้างให้ตนเองเป็น “องค์กรแห่งนวัตกรรม” โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาพนักงานซึ่งจะทำให้บริษัทกลายเป็นองค์กร “ผู้คิดค้นและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในที่สุด”

● กิจการที่ดำเนินงานควบคู่กับคุณธรรม

นอกจากความมุ่งมั่นในการเป็นผู้นำอุตสาหกรรมการก่อสร้างแล้ว สิ่งที่บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ยึดถือเป็นอุดมการณ์สำคัญนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบริษัทก็คือ การดำเนินธุรกิจควบคู่กับคุณธรรม ไม่ว่าจะ เป็นต่อลูกค้าผู้ใช้สินค้าและบริการ ต่อตัวพนักงาน

และต่อสังคม โดยสิ่งที่พนักงานทุกระดับของเครือ
ซิเมนต์ไทยได้ถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอด
ก็คือ การตั้งมั่นในความเป็นธรรม มุ่งมั่นในความ
เป็นเลิศ เชื่อมมั่นในคุณค่าของคน และถือมั่นในความ
รับผิดชอบต่อสังคม สมดังพระราชเจตนารมณ์ของ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรง
วางแนวพระราชดำริการก่อตั้งบริษัท และพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ซึ่งบริษัทได้
ยึดถือเป็นแบบอย่างอันดีจนทำให้เจริญก้าวหน้าเป็น
บริษัทขนาดใหญ่ที่ดำเนินการโดยคนไทยทั้งหมด

กลุ่มบริษัทเจียเม้ง

ข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทยและคนในภูมิภาคเอเชีย โดยภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยเฉพาะประเทศไทยที่ได้ชื่อว่าเป็น“อู่ข้าวอู่น้ำ” ผู้ผลิตข้าวรายใหญ่แห่งหนึ่งของโลก และข้าวที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศไทยจนกระทั่งเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีในหมู่ชาวต่างประเทศก็คือ“ข้าวหอมมะลิ” ที่ขึ้นชื่อในเรื่องความหอม นุ่ม ชวนรับประทาน

ผู้ที่มีส่วนสร้างชื่อ“ข้าวหอมมะลิ” ที่ถูกพัฒนาขึ้นโดยกรมวิชาการเกษตรให้เป็นที่รู้จักทั้งในไทยและต่างประเทศก็คือ“กลุ่มบริษัทเจียเม้ง” ในฐานะผู้ประกอบการค้าข้าวที่มีประสบการณ์มาอย่างยาวนานและได้รับความเชื่อถือในเรื่องคุณภาพของสินค้า จนกระทั่งผลิตภัณฑ์ข้าวของบริษัทได้รับการประกาศเกียรติคุณให้เป็นข้าวยอดเยี่ยมอันดับหนึ่งแห่งเอเชียเมื่อปีพ.ศ.๒๕๔๗

● กำเนิดโรงสีไฟเจียเม้งและ“ข้าวหงษ์ทอง”

การดำเนินกิจการค้าข้าวของกลุ่มเจียเม้งเริ่มต้นในปีพ.ศ.๒๕๔๐ โดย“โรงสีไฟเจียเม้ง”ที่บริเวณบางซื่อ คำว่า“เจียเม้ง”มีความหมายว่า“การเริ่มต้นใหม่” กิจการโรงสีไฟเจียเม้งในช่วงเริ่มต้นเดิมทีประสิทธิภาพของเครื่องจักรสำหรับสีข้าวยังไม่ดีนัก แต่ด้วยความมานะพยายามในการปรับแต่งเครื่องจักร ทำให้สามารถสีข้าวได้คุณภาพดีกว่าโรงสีอื่นๆ จนกระทั่งเป็นที่ยอมรับกันว่า“มีเทคนิคในการสีข้าวที่เก่งที่สุด” และได้รับจ้างสีข้าวในราคาถูกให้ชาวนา โดยรับปลายข้าวและรำที่ได้จากการสีข้าวเป็นผลตอบแทน และยังซื้อข้าวมาสีเพื่อนำไปขายตามตลาดทั่วไป ในปีพ.ศ.๒๕๔๘ โรงสีไฟเจียเม้งได้เริ่มส่งออกข้าวหอมมะลิคุณภาพดีไปยังประเทศฮ่องกงภายใต้ชื่อตราสินค้าว่า“Golden Phoenix” หรือที่รู้จักกันดีในชื่อภาษาไทยว่า“หงษ์ทอง” จนประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

ในปีพ.ศ.๒๕๑๑ โรงสีไฟเจียเม้งได้ขยายกิจการเป็นรูปแบบบริษัทและได้เปลี่ยนชื่อเป็น“บริษัทบางชื่อโรงสีไฟเจียเม้ง จำกัด” และในปีพ.ศ.๒๕๑๖ ได้ตั้งโรงสีข้าวแห่งใหม่ที่จังหวัดนนทบุรี ชื่อ“โรงสีไฟมานะธัญญาพานิชย์” จากนั้นกิจการได้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ มีการขยายโรงงานไปยังต่างจังหวัดทางภาคอีสานอันเป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดนครราชสีมา และสามารถผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงเพื่อส่งจำหน่ายยังต่างประเทศ ทำให้ชาวต่างประเทศรู้จักข้าวหอมมะลิของประเทศไทยเป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม แม้กลุ่มบริษัทเจียเม้งจะก่อตั้งมาเป็นระยะเวลาช้านาน แต่ผลผลิตส่วนใหญ่เป็นการผลิตสำหรับการส่งออกขายต่างประเทศเท่านั้น จนกระทั่งในปีพ.ศ.๒๕๓๗ กลุ่มบริษัทเจียเม้งจึงได้จัดตั้ง“บริษัท เจียเม้งมาเก้ตตั้ง จำกัด” เพื่อผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีบรรจุใส่ถุงขายในประเทศไทยภายใต้ตราสัญลักษณ์“หงษ์ทอง” ซึ่งถือว่าเป็นข้าวคุณภาพดีและได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในประเทศเป็นอย่างมาก

● ความสำเร็จที่เกิดจากความซื่อสัตย์สุจริต

นโยบายและแนวคิดสำคัญของกลุ่มบริษัท เจียเม็งนับตั้งแต่เริ่มดำเนินกิจการก็คือ “คุณภาพ นำหน้า ราคายุติธรรม บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต” โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ในการรักษาคุณภาพของสินค้าเหนือสิ่งอื่นใด ผู้ค้าข้าว โดยทั่วไปมักประสบกับปัญหาเรื่องการปลอมปนข้าวแบบธรรมดา กับข้าวหอมมะลิ ซึ่งปัญหานี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ค้าข้าวในวงกว้าง รวมทั้งผลิตภัณฑ์ของเจียเม็งด้วย อย่างไรก็ตาม ด้วยการยึดถือความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและผู้บริโภคเป็นอันดับแรก ผลิตภัณฑ์ของเจียเม็งจึงได้รับความเชื่อถือค่อนข้างสูง ไม่มีปัญหาเรื่องการปลอมปนข้าวและขาดน้ำหนัก คู่ค้าบางรายสามารถค้าขายกับกลุ่มเจียเม็งได้เป็นระยะเวลานานกระทั่งถึงในปัจจุบัน โดยไม่มีการเซ็นสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร แต่อาศัยเพียงความเชื่อใจซึ่งกันและกันเท่านั้น ความซื่อสัตย์สุจริตต่อลูกค้าดังกล่าว ทำให้ในปัจจุบันกิจการของกลุ่มบริษัทเจียเม็งเจริญเติบโตสามารถผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวและผลิตภัณฑ์

อื่นๆ ได้อีกหลากหลายประเภท

● หนึ่งในความภาคภูมิใจและกิจการที่ตอบแทนสังคม

จากการดำเนินกิจการมาตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๔๐ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน บริษัทได้ช่วยเหลือสังคมมา โดยตลอด และสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจสูงสุดต่อกลุ่มบริษัทเจียเม็งประการหนึ่งก็คือ การได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการถวายความรู้เรื่องการสีข้าวและการเก็บรักษาข้าวเปลือกของโรงสีข้าวในโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา เพื่อให้คงคุณภาพที่ดีได้ยาวนาน ต่อมาได้ถ่ายทอดความรู้เรื่องการสีข้าวและการเก็บรักษาข้าวไปสู่เกษตรกรทั่วประเทศ นอกจากนี้กลุ่มบริษัทเจียเม็งยังได้ตอบแทนแก่สังคมในโอกาสต่างๆ อีกเป็นจำนวนมาก อาทิ เข้าร่วมในโครงการเกษตรผสมผสานและเกษตรยั่งยืนในโครงการพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และการบริจาคข้าวสารเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ ภายในประเทศไทยด้วย

บริษัท ห้างขายยาอังกฤษ (ตรางู) จำกัด

ชื่อห้างขายยาอังกฤษ (ตรางู) เป็นชื่อที่ชาวไทยคุ้นเคยและรู้จักกันเป็นอย่างดีมากกว่า ๑๐๐ ปี ในเรื่องคุณภาพ ตราสัญลักษณ์งูมีครบก้อนเป็นตราของสินค้าและผลิตภัณฑ์นั้นมีหมายความว่า งูคือโรคภัยไข้เจ็บ และลูกศรคือยารักษาโรค บริษัท ห้างขายยาอังกฤษ (ตรางู) จำกัด เป็นบริษัทแรกที่ทำให้คนไทยได้รู้จักแบ้งมากมายหลายชนิดโดยเฉพาะแบ้งเย็นปริกลีฮิตตรางู ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากของคนไทย

เดิมทีบริษัท ห้างขายยาอังกฤษ (ตรางู) จำกัด เป็นกิจการของชาวต่างชาติ ก่อตั้งในปีพ.ศ. ๒๔๓๕ โดยนายแพทย์และเภสัชกรชาวอังกฤษและอเมริกัน ในปีพ.ศ. ๒๔๗๑ คุณหมอล้วน ว่องวานิช ได้ซื้อ

กิจการมาบริหารต่อ และได้ขยายกิจการด้วยการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์เป็นของตนเอง เช่น แบ้งน้ำควินนา และแบ้งเย็นปริกลีฮิตตรางู รวมทั้งสินค้าอื่น ๆ ภายใต้เครื่องหมายการค้าตรางูและเซนต์ลูกซ์ ต่อมาได้ก่อตั้งบริษัท แอล.พี. แอสตันดาร์ต แลบบอราทอรีส์ จำกัด ผลิตยารักษาโรคและเครื่องสำอางเป็นของตนเอง จนกลายเป็นธุรกิจที่ครบวงจร

● ก้าวอย่างแห่งการเติบโตของอังกฤษ (ตรางู)

หลังจากซื้อกิจการมาจากเจ้าของกิจการเดิมที่เป็นชาวต่างชาติแล้ว ได้ขยายสาขาจากที่อยู่เดิมคือที่สี่พระยาไปอีกหลายสาขา ได้แก่ บริเวณอาคารหัวมุม

ถนนเสือป่า สาขาทนนสุขุมวิท สาขาสยามสแควร์ โดยเป็นร้านขายยาและตัวแทนจำหน่ายยาและเครื่องสำอางนำเข้ามาจากต่างประเทศ ต่อมาได้ตั้งโรงงานเพื่อผลิตยาและเครื่องสำอางเอง ณ บริเวณซอยศาลเจ้าเจ็ด ถนนเจริญกรุง โดยตั้งชื่อโรงงานว่า **บริษัท แอล.พี. แอสตนาร์ด แลบบอราทอริส จำกัด** ผลิตแป้งน้ำจินดา แป้งเด็กเซนต์ลูคัส แป้งปริกลิอิท และแป้งเย็นเซนต์ลูคัส ตามลำดับ ในปีพ.ศ.๒๕๒๔ บริษัทได้ย้ายที่ตั้งโรงงานไปที่ถนนเทพารักษ์ อำเภอสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งถือเป็นโรงงานของคนไทยแห่งแรกที่ใช้วิธีการบริหารงานแบบสมัยใหม่ และนำเครื่องจักรทันสมัยในการผลิตยามาสู่คนไทย

● คิดให้แปลกและแตกต่าง

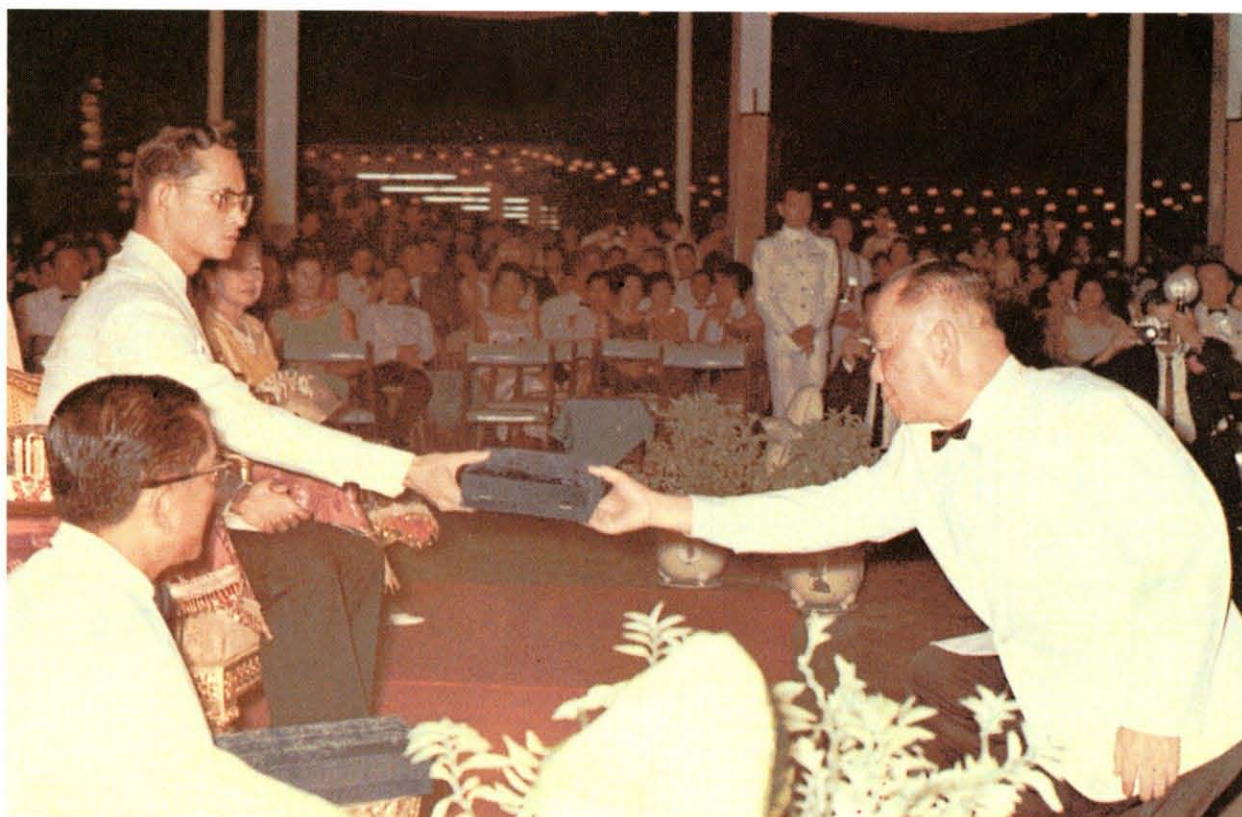
ปัญหาสำคัญของการดำเนินธุรกิจคือการแข่งขันเพื่อที่จะให้องค์กรอยู่รอด โดยต้องคิดให้แปลกและแตกต่างอยู่เสมอ แม้ว่าบริษัทจะเป็นธุรกิจขนาดกลาง แต่ก็ถือว่าการแข่งขันเป็นเรื่องใหญ่ นอกจากนี้จะต้องแข่งขันกับตัวเองแล้ว ยังต้องแข่งขันกับเวลา แข่งขันกับผลิตภัณฑ์ของบริษัทอื่นๆ ที่มีอยู่ในตลาด ดังนั้นบริษัทจึงต้องคงไว้ซึ่งคุณภาพของสินค้า และพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้พร้อมที่จะรับมือกับการแข่งขันที่เกิดขึ้นและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเสมอ โดยได้เน้นในเรื่อง **การวิจัยและพัฒนา** ทั้งผลิตภัณฑ์และการตลาด ซึ่งกระบวนการนี้เป็นวิธีที่ทำให้บริษัทประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

● บริหารงานโดยยึดหลักพุทธศาสนา

นอกจากการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์แล้ว หลักสำคัญในการบริหารของบริษัทก็คือการบริหารคน ด้วยหลักธรรมของพุทธศาสนา บริษัทถือว่า **“คนดี” คือคนที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกที่ดี** โดยได้ให้แนวปฏิบัติ ๑๐ ประการสำหรับบุคลากรของบริษัทนำไปปฏิบัติในการทำงานและการดำรงชีวิต อาทิ การเป็นคนสมถะ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ซื่อสัตย์ ขยัน เป็นแบบฉบับที่ดี การคืนผลกำไรสู่สังคม ฯลฯ การบริหารงานโดยให้ความสำคัญกับบุคลากรนี้ บริษัทได้จัดให้มีการฝึกสมาธิและปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง มีการจัดตั้ง **“ธรรมสถานว่องวานิช”** สำหรับให้พนักงานทุกคนเข้าอบรม รวมทั้งให้บริการแก่องค์กรและบุคคลภายนอกด้วย ซึ่งปัจจุบันองค์กรใหญ่ๆ หลายองค์กรได้ขอใช้บริการธรรมสถานของบริษัทด้วยเช่นกัน

● การตามรอยพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง”

นอกจากการยึดหลักพุทธศาสนาในการบริหารงานแล้ว ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริเรื่อง **“เศรษฐกิจพอเพียง”** บริษัทก็ได้น้อมนำแนวพระราชดำรินี้ดังกล่าวมาปฏิบัติด้วย ไม่ว่าจะเป็นความขยัน ประหยัด อุดออม ซื่อสัตย์ อดทน และรู้จักประมาณตน ซึ่งทางบริษัทเห็นว่าคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีคุณสมบัติด้านนี้ จึงได้จัดอบรมพนักงานให้เรียนรู้แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อขจัดความเห็นแก่ตัว บริษัทเชื่อว่า การฝึกให้คนมีจิตสำนึกที่ดีเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อที่ว่าจะได้เป็นทั้งคนเก่งและมีคุณธรรมด้วย ซึ่งคนเก่งและมีคุณธรรมนอกจากจะส่งผลดีต่อบริษัทแล้ว ยังส่งผลที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติโดยรวมด้วย

บริษัท ไทยรุ่งเรืองอุตสาหกรรม จำกัด

การผลิตน้ำตาลในระบบอุตสาหกรรมของประเทศไทยในยุคเริ่มแรกเป็นอุตสาหกรรมที่ดำเนินการโดยรัฐบาล การผลิตน้ำตาลทรายโดยภาคเอกชนนั้นได้เริ่มดำเนินการในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ และโรงงานน้ำตาลในกลุ่มไทยรุ่งเรืองถือเป็นเอกชนรายแรกของไทยที่ริเริ่มทำน้ำตาลเป็นอุตสาหกรรม และได้มุ่งมั่นพัฒนากระบวนการผลิตมาโดยตลอด ทำให้อุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยกลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และประเทศไทยสามารถส่งออกน้ำตาลไปจำหน่ายต่างประเทศได้เป็นอันดับ ๒ ของโลก

ก่อนจะเป็น “น้ำตาลไทยรุ่งเรือง”

ในช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบลง ประเทศไทยประสบภาวะการขาดแคลนสินค้าอุปโภคและบริโภค โดยเฉพาะน้ำตาลเป็นอย่างมาก และการผลิตน้ำตาลในยุคนั้นก็มีกระบวนการผลิตที่ยุ่งยากซับซ้อน ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๔๘๙ โรงงานผลิตน้ำตาล “ร่วมกำลัง” ได้ทดลองทำน้ำตาลแบบลอมชนิดลอมถูกจนสามารถทำให้น้ำตาลกลายเป็นเม็ดและนำไปจำหน่ายได้ ต่อมาได้นำแบบอย่างโรงงานผลิตน้ำตาลของรัฐบาลที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งใช้เครื่องจักรจากต่างประเทศและมีความทันสมัยมากในขณะนั้น มาสร้างเครื่องจักรที่ใช้ลูกหีบ

เพื่อผลิตน้ำตาลด้วยตนเองที่โรงงานอำเภอสรีราชา ซึ่งถือเป็นโรงงานแรกของเอกชนที่มีลูกหีบ ต่อมา โรงงานดังกล่าวได้ย้ายโรงงานไปอยู่ที่จังหวัดสระบุรี และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงงานน้ำตาลสระบุรี

นอกจากโรงงานที่จังหวัดสระบุรีแล้ว กลุ่มน้ำตาลไทยรุ่งเรืองยังประกอบด้วยโรงงานน้ำตาลอีก ๖ แห่ง ตั้งอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดชลบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งหมด ๗ โรงงาน มีกำลังการหีบอ้อยรวมกว่าหนึ่งแสนสองหมื่นตันต่อวัน

● การบริหารกิจการที่มุ่งเน้นการเป็น “การพึ่งพาตนเอง” เป็นหลัก

หลักการและนโยบายที่สำคัญสำหรับกลุ่มน้ำตาลไทยรุ่งเรือง คือการพึ่งพาตนเองในการบริหารงาน โดยเฉพาะในเรื่องเครื่องจักรและเทคโนโลยี ด้วยการเน้นแนวทางการสร้างเครื่องจักรขึ้นมาใช้เอง แม้ว่าประสิทธิภาพของเครื่องจักรที่สร้างเองในช่วงแรกจะไม่เทียบเท่ากับเครื่องจักรของต่างประเทศ แต่ภายหลังจากการใช้งานและพัฒนาปรับปรุงแก้ไขมาโดยตลอด ในที่สุดเครื่องจักรเหล่านั้นก็มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับเครื่องจักรอุปกรณ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

อีกทั้งยังสนับสนุนให้ทีมวิศวกรและช่างซ่อมบำรุงของกลุ่มมีความสามารถที่จะดูแลบำรุงรักษา ตลอดจนซ่อมแซมเครื่องจักรของทางกลุ่มได้ด้วยตนเอง

การพึ่งพาตนเองในเรื่องเทคโนโลยีของกลุ่มน้ำตาลไทยรุ่งเรืองยังคงยึดถือมาจนถึงปัจจุบัน มีการจัดตั้งหน่วยงานวิจัยเกี่ยวกับอ้อยและน้ำตาลอย่างครบวงจร นับตั้งแต่การถ่ายทอดเทคโนโลยีเรื่องการผลิตอ้อย การพัฒนาคุณภาพอ้อย และการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับอนาคตของธุรกิจ

● ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงตราพระราชบัญญัติว่าด้วยโครงการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี กลุ่มน้ำตาลไทยรุ่งเรืองจึงได้ถวายเงินและสิ่งของต่างๆ โดยเสด็จพระราชกุศลอย่างสม่ำเสมอ เช่นในปีพ.ศ.๒๕๓๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะผู้บริหารกลุ่มน้ำตาลไทยรุ่งเรืองเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายเงินและรถแพทย์หลวงหนึ่งคัน สมทบทุนมูลนิธิชัยพัฒนา

● กิจการที่ตอบแทนชุมชนและสังคม

นอกจากนี้กลุ่มน้ำตาลไทยรุ่งเรืองยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเกษตรกรชาวไร่อ้อยด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องการพัฒนาพันธุ์อ้อยและสร้างแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการทำเกษตรกรรม รวมทั้งได้บริจาคกากน้ำตาลและ Filter Cake ให้แก่ชุมชนรอบโรงงานเพื่อนำไปทำปุ๋ยเป็นรายได้ให้ชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

บ้านทองสมสมัย

เครื่องทองสุโขทัยนับได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า ด้วยลักษณะพิเศษจากกระบวนการทำด้วยการถักเส้นทองอย่างละเอียดประณีต แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัว บ่งบอกถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของชาวสุโขทัยที่สืบทอดประวัติศาสตร์ไปได้นับร้อยปี

ทองสุโขทัยเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปอีกชื่อหนึ่งว่า “ทองโบราณ” เนื่องจากมีการศึกษาและฟื้นฟูกรรมวิธีการถักทองของคนโบราณขึ้นมาใหม่อีกครั้ง และหนึ่ง

ในผู้ที่ริเริ่มฟื้นฟูกระบวนการผลิตทองโบราณดังกล่าว ได้แก่ นายเชื้อ วงศ์ใหญ่ ผู้ก่อตั้ง “ร้านทองสมสมัย” ในอำเภอศรีษัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

● ผู้สร้างตำนาน “ทองโบราณสุโขทัย”

ความเป็นมาของบ้านทองสมสมัยเริ่มจากการเรียนรู้อาชีพของช่างทำทองจากช่างทองชาวจีน ๒ คน ซึ่งอพยพมาจากกรุงเทพฯ โดยได้สะสมประสบการณ์การทำทองจนกระทั่งสามารถทำทองได้เองทุกขั้นตอน

จึงได้เปิดร้านขึ้น ผลงานส่วนใหญ่จะมีรูปแบบเรียบง่าย และใช้กระบวนการทำทั้งหมดด้วยมือ โดยใช้เครื่องมือที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเองอย่างง่าย ๆ

ในระยะแรกได้เริ่มลงทุนทำเครื่องทองด้วยทองเพียง ๑ บาทเท่านั้น และจากการเก็บเล็กผสมน้อย ทำให้มีเงินทุนเป็นกอบเป็นกำมากขึ้นจากการรับทำทอง ตามที่ลูกค้าสั่ง ต่อมาได้ค้นพบวิธีการถักเส้นทองแบบสุโขทัยจากการศึกษาเส้นถักสำริดที่ลูกค้านำมาให้ถอดแบบ และในที่สุดก็สามารถพัฒนาเป็นลวดลายอื่น ๆ อีกหลากหลายรูปแบบ เช่น ลายบ้านเชียง ลายเขค ลายหัวใจ ลายการบินไทย ลายดอกพิกุล ลายไขปลา ลายหยดน้ำ เป็นต้น

สำหรับกลุ่มลูกค้าทองสุโขทัยระยะแรกคือกลุ่มคนที่นิยมสะสมของเก่า ชื่นชอบงานศิลปะ และมีรายได้ค่อนข้างสูง เนื่องจากทองสุโขทัยจะมีราคาสูงกว่าทองทั่วไป เพราะทำด้วยทอง ๙๙.๙๙ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแตกต่างจากทองทั่วไปที่มีเนื้อทอง ๙๖.๕ เปอร์เซ็นต์ ทำให้ทองสุโขทัยมีสีเฉพาะที่เป็นสีเหลืองจำปา ไม่ใช่สีเหลืองบวบเหมือนทองทั่วไป และในปัจจุบันนี้ทองสุโขทัยก็เริ่มแพร่หลายและกลายเป็นที่ต้องการของลูกค้าเพิ่มมากขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะลูกค้าที่มีรายได้สูงเท่านั้น

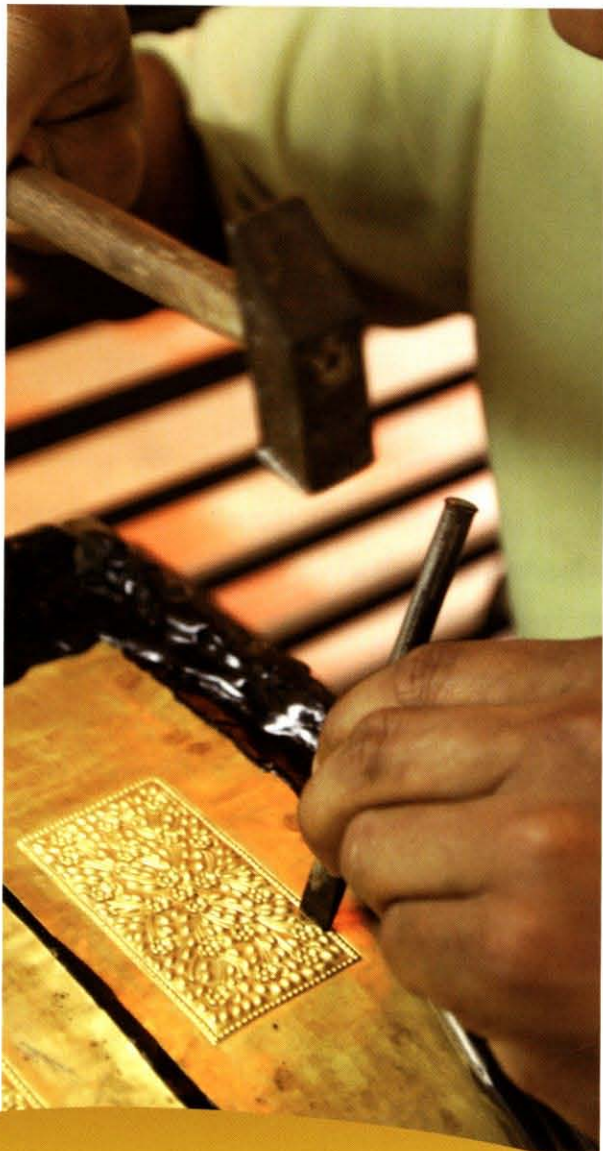

● **งานหัตถกรรมที่ช่วยยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน**

กิจการของร้านทองสมสมัยได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ จากความต้องการทองโบราณเพิ่มมากขึ้น ทางร้านจึงได้ขยายการผลิตโดยเริ่มฝึกหัตถวิชาช่างทองให้กับคนในหมู่บ้านโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อให้ทุกคนสามารถพัฒนาฝีมือและผลงานให้ดียิ่งๆ ขึ้น การดูแลและฝึกสอนอย่างใกล้ชิดดังกล่าวทำให้ผลงานออกมาประณีตบรรจง กระทั่งเรียกได้ว่างานทองสุโขทัยเป็น “งานประณีตศิลป์” อย่างแท้จริง และที่สำคัญ

งานทองสุโขทัยยังสามารถยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้วยการสร้างงานอาชีพและรายได้ให้คนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ร้านทองสมสมัยยังเห็นความสำคัญของการถ่ายทอดวิชาช่างทองโบราณให้แก่คนรุ่นหลัง โดยได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดวิชาช่างทองให้นักเรียนนักศึกษาจากหลายสถาบัน และยังได้ร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานฝึกอบรมวิชาช่างทองโบราณให้แก่ผู้สนใจอีกด้วย อันเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาของงานช่างทองโบราณให้คงอยู่สืบไป

● หนึ่งในความภาคภูมิใจ

สิ่งที่สร้างความปลื้มปิติและความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งแก่ร้านสมสมัยประการหนึ่งก็คือ ทางร้านได้ทำต้นกลางสาตทองคำเป็นตัวแทนของจังหวัดอุดรดิตถ์ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ (๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗)

นอกจากนี้ สิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจอีกประการหนึ่งก็คือ การที่ร้านสมสมัยยึดมั่นในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและความมานะอดทน โดยได้ดำเนินกิจการด้วยความซื่อสัตย์ต่ออาชีพและสร้างสรรค์ผลงานที่ดีและมีคุณภาพ ทำให้บ้านทองสมสมัยยังคงยืนหยัดข้ามผ่านอุปสรรคเพื่อผลิตงานหัตถกรรมอันทรงคุณค่าให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชมและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าต่อไป

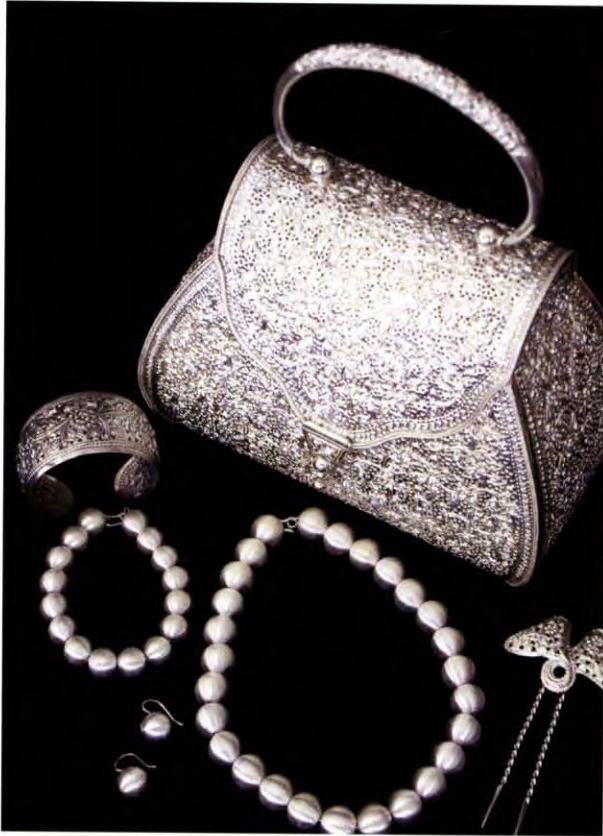

ร้านวัลลายศิลป์

หัตถกรรมล้านนามีมนต์เสน่ห์อยู่คู่กับชาวล้านนามานานหลายชั่วอายุคน และในยุคปัจจุบันก็ยังคงมีผู้ที่เล็งเห็นคุณค่าในมนต์เสน่ห์และความงามร่วมกันสืบสานและพัฒนาหัตถกรรมเหล่านั้นให้คงอยู่ต่อไปอย่างทรงคุณค่า ดังเช่นร้าน “วัลลายศิลป์” อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้นำในการผลิตเครื่องเงินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของศิลปะล้านนาที่มีอายุยาวนานกว่า ๖๐ ปี

● ผู้สืบสานเสน่ห์เครื่องเงินแห่งเมืองล้านนา

เดิมทีหมู่บ้านวัลลายเป็นชุมชนที่ผลิตเครื่องเงินดั้งเดิมของจังหวัดเชียงใหม่ ในปีพ.ศ.๒๕๔๕ ได้ริเริ่มตั้งโรงงานขนาดเล็กผลิตเครื่องเงินที่เป็นข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและเครื่องเงินที่ใช้ในงานบุญภายในหมู่บ้าน

ต่อมาปีพ.ศ.๒๕๑๒ ได้เปิดร้านจำหน่ายเครื่องเงินชื่อ “จิโนรส” ขึ้นภายในหมู่บ้าน และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “วิวลายศิลป์” ผลิตเครื่องเงินประเภทเครื่องใช้ ของที่ระลึก ตลอดจนเครื่องประดับ เช่น เขียนหมาก ถาด พาน ชัน สลุง กล่องบรรจุสิ่งของ สร้อยคอ สร้อยแขน กำไลข้อมือ และตุ้มหู โดยใช้เงินแท้ๆ เป็นวัตถุดิบในการผลิตแบบวิธีการดั้งเดิมด้วยการใช้มือ และใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำมาจากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการผลิตสินค้าคุณภาพ ราคาขอมเยา และเมื่อกิจการเจริญก้าวหน้าก็ได้ให้การสนับสนุนชุมชนและสังคมด้วย

● **ความสำเร็จที่มาจากความซื่อสัตย์และเพียรพยายาม**

นายอุ้นเรื่อน จิโนรส ผู้ก่อตั้งร้าน “วิวลายศิลป์” ถือเป็นบุคคลตัวอย่างที่มีความเพียรพยายามเป็นอย่างยิ่ง เคยได้รับรางวัลคนขยันจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ในสมัยนั้น ทำให้ร้านวิวลายศิลป์กลายเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจการก็เกิดขึ้นบ้างตามปกติวิสัย เช่นกรณีที่ผลิตสินค้าออกมาแล้วไม่สามารถขายได้ทำให้ขาดทุน นอกจากนี้ “เงิน” ที่เป็นวัตถุดิบก็มีราคาแพงขึ้น แต่

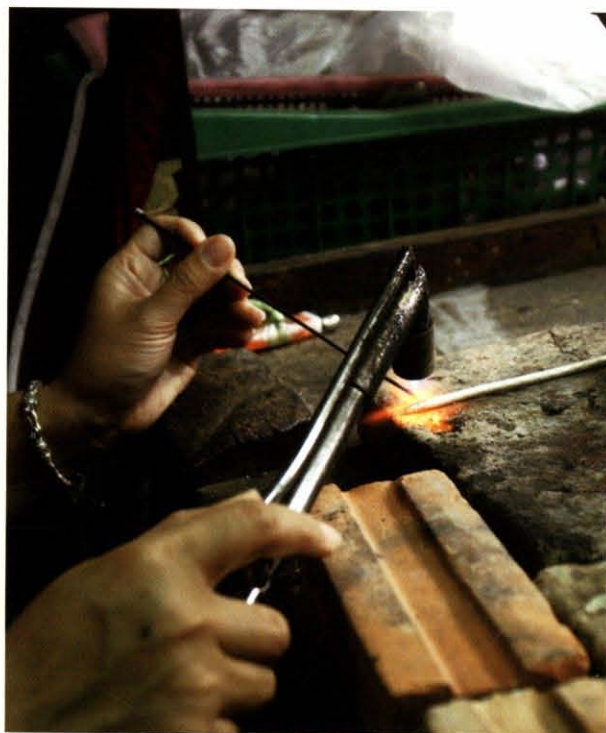

ด้วยความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าและมีความมุ่งมั่นในการทำให้ลูกค้าจดจำตราสินค้าของร้านวัลลายศิลป์ รวมทั้งพยายามรักษาคุณภาพของสินค้า ทำให้ร้านวัลลายศิลป์สามารถก้าวข้ามอุปสรรคต่างๆ เหล่านั้นมาได้

● **หนึ่งในล้านนา ที่สุดแห่งความภาคภูมิใจ**

แม้ว่าปัจจุบันความนิยมเครื่องเงินของคนส่วนใหญ่จะลดลง ทว่าสินค้าของร้านวัลลายศิลป์ก็ยังคงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและผู้สนใจ อีกทั้งยังมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อยู่เสมอ อาทิ ของที่ระลึกที่ทำมาจากแผ่นไม้ผสมอะลูมิเนียม ซึ่งมีราคาถูกลงกว่าเงินแท้และก็ได้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

สิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งของร้านวัลลายศิลป์ก็คือ การได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ภายในร้าน และยังทรงรับสั่งให้จัดทำเครื่องเงินเพื่อถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และเพื่อใช้ส่วนพระองค์ ซึ่งนับเป็นเกียรติสูงสุดของทางร้าน นอกจากนี้ร้านวัลลายศิลป์ยังได้รับตราสินค้า OTOP ระดับ ๕ ดาวของจังหวัดเชียงใหม่อีกด้วย

วิชัยกุลเครื่องเงิน

เครื่องเงินเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านสำคัญของชาวล้านนา เดิมทีชาวบ้านเรียกเครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ไม้ไผ่หรือไม้ชนิดอื่น ๆ สานแล้วทาด้วยยางรักและชาด เหล่านี้ไปตามลักษณะการใช้งานหรือตามวัสดุตกแต่ง เช่น ชันอัก (พานที่เป็นเครื่องรัก) ชันอักขันคำ (ทอง) ต่อมาทางหน่วยราชการได้เรียกตามชื่อกลุ่มไทยเงิน ผู้ผลิตเครื่องมือเครื่องใช้เหล่านี้ นับแต่นั้น “เครื่องเงิน” จึงเป็นคำเรียกผลิตภัณฑ์ในลักษณะนี้อย่างแพร่หลาย

ลักษณะสำคัญของเครื่องเงินส่วนใหญ่มักเป็นภาชนะเครื่องใช้สำหรับใส่สิ่งของต่างๆ เช่น ใส่เสื้อผ้า

ใส่ผ้า ทำสลุบสำหรับใส่ของถวายพระ พานใส่ดอกไม้ ชันโตก ตลับใส่ของ ฯลฯ จนกระทั่งมีวัสดุประเภทพลาสติกเข้ามาแทนที่ ความนิยมในการใช้เครื่องเงินสำหรับเป็นภาชนะเครื่องใช้จึงลดลง อย่างไรก็ตาม ด้วยลวดลายวิจิตรบรรจงสวยงาม เครื่องเงินจึงกลับมาได้รับความนิยมในฐานะเครื่องประดับตกแต่งแทน ปัจจุบันอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องเงินได้หันมาเน้นการผลิตเพื่อเป็นของที่ระลึกและเครื่องประดับ รวมทั้งได้พยายามรวมกลุ่มกันเพื่ออนุรักษ์กรรมวิธีการผลิตเครื่องเงินแบบดั้งเดิม ร้านเครื่องเงินที่มีชื่อเสียงมา

เป็นระยะเวลายาวนานและเป็นแหล่งผลิตช่างฝีมือเครื่องเงินในจังหวัดเชียงใหม่ ก็คือ “ร้านวิชัยกุลเครื่องเงิน” ซึ่งตั้งอยู่บริเวณถนนนันทาราม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

● กำเนิดร้านวิชัยกุลเครื่องเงิน

คุณยายจันทร์เป็ง วิชัยกุล ผู้ก่อตั้งร้านวิชัยกุลเครื่องเงิน ได้สืบทอดการทำเครื่องเงินมาจกบรรพบุรุษซึ่งอพยพมาจากเมืองเชียงตุงและมาอาศัย

ในหมู่บ้านชื่อ “บ้านเงิน” ผลิตเครื่องเงินเป็นอาชีพ จนกระทั่งหลังปีพ.ศ. ๒๔๙๐ ผลงานเครื่องเงินของร้านวิชัยกุลเครื่องเงินได้รับการเผยแพร่ จนเป็นที่รู้จักกันดีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้ให้การสนับสนุนการผลิตเครื่องเงินของร้านวิชัยกุลเครื่องเงิน ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ของร้านมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับในวงกว้างมากยิ่งขึ้น มีการผลิตเครื่องเงินและนำไปจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าและสถานที่ท่องเที่ยว จนกระทั่งเครื่องเงินกลายเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยม

ในหมู่ชาวดังประเทศ และด้วยการพยายามอนุรักษ์ กระบวนการผลิตเครื่องเงินแบบดั้งเดิมให้คงอยู่ ยิ่ง ทำให้ผลิตภัณฑ์เครื่องเงินของร้านวิชัยกุลเครื่องเงิน ได้รับการยอมรับจากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่หันมานิยมผลิตภัณฑ์ที่เน้นการผลิตด้วยมือ

ปัจจุบันแม้งานเครื่องเงินจะเป็นที่นิยมในหมู่ นักท่องเที่ยว แต่จากความไม่พึงพิถันในการผลิตของ ผู้ประกอบการบางเจ้า อาจจะทำให้เครื่องเงินหมดเสน่ห์ การเป็นสินค้าที่ผลิตด้วยมือลงไป ด้วยการตระหนัก ถึงปัญหาดังกล่าว ร้านวิชัยกุลเครื่องเงินได้จัดตั้ง กลุ่มอาชีพเครื่องเงินชุมชนวัดจันทาราม (วิชัยกุล) เพื่อสอนสมาชิกในกลุ่มและผลิตเครื่องเงินแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นการส่งเสริมอาชีพแก่คนในชุมชนและอนุรักษ์ ทัศนกรรมท้องถิ่นอีกทางหนึ่งด้วย ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ ของร้านวิชัยกุลเครื่องเงินมีหลากหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น

เป็นกล่องใส่ของ ตลับใส่ของ ซึ่งลวดลายก็จะมี ความ หลากหลายเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นลายรดน้ำปิดทอง ลายชุด ลายไทย หรือลายพื้นเมืองรูปแบบต่างๆ โดย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจะนิยมลายเครื่องเงินที่ เขียนลวดลายไทยและลายรดน้ำปิดทองเป็นอย่างมาก

● งานทัศนกรรมแห่งความภาคภูมิใจ

สิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ร้านวิชัยกุล เครื่องเงินนอกจากการเป็นผู้ผลิตเครื่องเงินที่ยังคง อนุรักษ์การผลิตแบบดั้งเดิมไว้ให้คงอยู่ ก็คือ การที่ ทางร้านได้มีโอกาสเฝ้าฯ รับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตน ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้า ลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ที่เสด็จ พระราชดำเนินมาทอดพระเนตรวิถีทำเครื่องเงิน นอกจากนี้ยังมีบุคคลสำคัญระดับประเทศอื่น ๆ อีก

หลายคนให้ความสนใจมาดูกระบวนการผลิตเครื่องเงิน
ของร้านอีกด้วย

สิ่งที่ยังสร้างความภาคภูมิใจอีกประการหนึ่ง
ก็คือ การที่ร้านวิชัยกุลเครื่องเงินสามารถทำให้
เครื่องเงินสามารถรักษาคุณค่าความเป็นเครื่องเงิน
ผ่านกาลเวลาได้ต่อไปในฐานะเครื่องประดับ แม้ว่า
พลาสติกจะเข้ามาทดแทนหน้าที่เครื่องใช้ในครัวเรือน
แล้วก็ตาม ทางร้านและกลุ่มวิชัยกุลเครื่องเงินยังคง
พยายามรักษารมณวิธการผลิตเครื่องเงินแบบยุคเก่าให้
คงอยู่ ด้วยการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน
นักศึกษาในเรื่องเครื่องเงินตามโรงเรียนต่าง ๆ และที่
ผ่านมามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ก็ได้ให้ความสำคัญกับ
เครื่องเงิน และได้บรรจุวิชาเครื่องเงินให้เป็นวิชาหนึ่งใน
หลักสูตรการเรียนการสอนด้วย อันจะทำให้เครื่องเงิน
ได้รับการอนุรักษ์และคงอยู่ต่อไปในล้านนา

● **กิจการที่รวมกลุ่มกันบริหารตามแนวพระราชดำริ
“เศรษฐกิจพอเพียง”**

กลุ่มวิชัยกุลเครื่องเงินเป็นกลุ่มอาชีพผลิต
เครื่องเงินที่มีการรวมตัวกันในรูปของสมาคม ร้าน
เครื่องเงินหลายร้าน อาทิ ร้านวิชัยกุลเครื่องเงิน ร้าน
วิวัฒศิลป์ ฯลฯ และทางกลุ่มได้น้อมนำแนว
พระราชดำริเรื่อง“เศรษฐกิจพอเพียง”ของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการบริหารและดำเนิน
กิจการเพื่อการอนุรักษ์การผลิตเครื่องเงินแบบดั้งเดิม
ไม่ให้สูญหาย ทั้งกระบวนการผลิตและวัสดุที่ใช้
ทำเครื่องเงินที่เป็นแบบดั้งเดิมและใช้มือในกระบวน
การผลิตทั้งหมด ซึ่งกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิม
เหล่านี้ทำให้ผลิตภัณฑ์มีความคงทนมากกว่าการผลิต
ด้วยเครื่องจักร และที่สำคัญ การผลิตด้วยมือยัง
เป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชน
ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ร้านสุเทพสังคโลก

เครื่องสังคโลกเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของจังหวัดสุโขทัยมาตั้งแต่ยุคสุโขทัยและอยุธยา ดังปรากฏหลักฐานของเตาเผาแบบโบราณและเครื่องสังคโลกเป็นจำนวนมากซึ่งขุดค้นได้ในบริเวณพื้นที่จังหวัดสุโขทัย และได้กลายเป็นวัตถุโบราณที่ได้รับความนิยมของนักสะสม กระทั่งกลายเป็นของหายาก ทำให้เกิดการรื้อฟื้นกระบวนการสร้างเครื่องสังคโลกเลียนแบบของโบราณขึ้นมาใหม่อีกครั้งในยุคปัจจุบัน ดังเช่นการสร้างเครื่องสังคโลกของ“ร้านสุเทพสังคโลก”ที่ตั้งอยู่ ณ บริเวณหน้าอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อันเป็นกิจการที่ดำเนินการมากกว่า ๖๐ ปี

● กิจการที่เริ่มต้นจากการอนุรักษ์วัตถุโบราณ

ในสมัยที่มีการขุดพบเครื่องสังคโลกโบราณ ลวดลายสวยงามและเป็นเอกลักษณ์แปลกตา คุณปู่แฟง พรหมเพชร จึงได้ริเริ่มทำเลียนแบบลายโบราณ และได้รับความนิยมจากผู้นิยมวัตถุโบราณมาก นับเป็นผู้นำบุกเบิกการทำเลียนแบบเครื่องสังคโลกโบราณเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมโบราณให้คงอยู่ จนกระทั่งมีคนทำเครื่องสังคโลกเลียนแบบลายโบราณเพิ่มขึ้นอีกหลายเจ้า

จากเดิมที่มีอาชีพทำไร่ทำนาและชุดของเก่าขาย ฐานะการเงินไม่ดีเท่าที่ควร จึงฝึกปั้นดินเหนียวเป็นเครื่องปั้นดินเผา รูปสัตว์ออกจำหน่าย ต่อมาเมื่อมีลูกค้าเพิ่มมากขึ้นจึงได้พัฒนารูปแบบสินค้าให้หลากหลาย และได้เริ่มนำเอกลักษณ์โบราณของศิลปะสุโขทัยมาใส่ในผลงานของตนเอง ทำให้สินค้ามีความน่าสนใจและได้รับความนิยมมาก

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มีการตื่นตัวชุดค้นวัตถุโบราณของชาวบ้านในจังหวัดสุโขทัยเป็นอย่างมาก และส่วนใหญ่วัตถุโบราณที่ชุดค้นได้เหล่านั้นจะแตกหัก

เสียหาย จึงเริ่มฝึกซ่อมวัตถุโบราณจนมีความชำนาญ และได้เข้าร่วมงานกับกรมศิลปากรเพื่อซ่อมแซมวัตถุโบราณที่ชำรุด

เมื่อวัตถุโบราณโดยเฉพาะเครื่องสังคโลกเริ่มหายากและเกิดมีการโจรกรรมกันมากขึ้น จึงเกิดแนวคิดเรื่องการทำเครื่องสังคโลกเลียนแบบของโบราณขึ้นใหม่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ โดยมีเจ้าหน้าที่จากกรมศิลปากรช่วยแนะนำวิธีการทำน้ำเคลือบแบบสุโขทัย ซึ่งจะต้องมีส่วนประกอบเป็นขี้เถ้า ไม้ หิน และดิน จากนั้นได้มีโอกาสไปดูโรงงานผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่มหาวิทยาลัย

เชียงใหม่ จึงได้ลงทุนซื้อเตาเผา และทดลองทำ
น้ำเคลือบจนกระทั่งสามารถผลิตเครื่องเคลือบสังคโลก
ที่สวยงามตามแบบโบราณ และได้ตั้งเป็นโรงงานผลิต
เครื่องปั้นดินเผาชื่อ “สุเทพสังคโลก” ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒

● **ผู้รู้พื้นและสืบสานวัฒนธรรมช่างสุโขทัย**

การฟื้นฟูงานศิลปะแบบสุโขทัยของร้านสุเทพ
สังคโลกนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์ของเก่าแล้ว ยัง
สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี
ปัจจุบันโรงงานของ “สุเทพสังคโลก” มีช่างฝีมือประมาณ

๒๐ - ๓๐ คน โดยได้ถ่ายทอดความรู้เรื่องการปั้น
และเคลือบเครื่องสังคโลกให้กับทุกคน ซึ่งส่วนใหญ่
เป็นญาติพี่น้องและคนในหมู่บ้าน มีการกระจายรายได้
ให้แก่ชาวบ้านในชุมชนด้วยการว่าจ้างชาวบ้านเป็นผู้ผลิต
สินค้าหัตถกรรมต่างๆ และเป็นแหล่งรับฝากขายสินค้า
นอกจากนี้ร้านสุเทพสังคโลกยังทำหน้าที่ในการถ่ายทอด
ความรู้เรื่องการผลิตน้ำเคลือบเครื่องสังคโลกให้แก่
สถาบันการศึกษาหลายแห่งอีกด้วย

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของร้านสุเทพสังคโลก ได้มีการพัฒนารูปแบบสินค้าให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จากทั้งการศึกษารูปแบบลายของเก่าในยุคสุโขทัย และการพัฒนาต่อยอดสร้างลายใหม่ๆ นอกจากนี้ยังมีกรสร้างเครื่องเบญจรงค์ โดยศึกษาลวดลายจากของโบราณและพัฒนาให้เป็นลวดลายใหม่ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะลายปลาที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เรียกได้ว่าร้านสุเทพสังคโลกเป็นผู้รื้อฟื้นและสืบสานวัฒนธรรมช่างสุโขทัยให้คงอยู่ได้ต่อไป

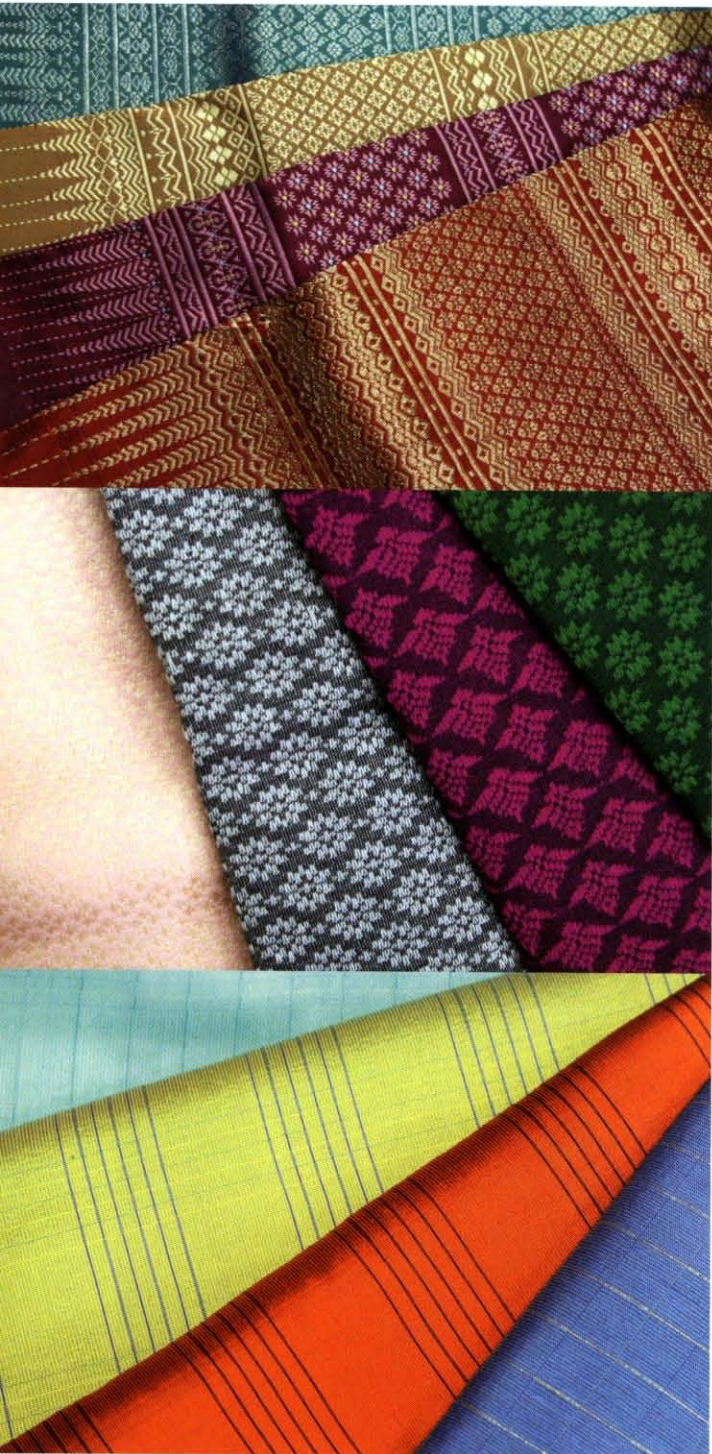

ร้านวรรม๊ะไหมไทย

ผ้าไหมไทยนับเป็นมรดกล้ำค่าแห่งภูมิปัญญาของคนไทยที่สะท้อนเอกลักษณ์ความผูกพันระหว่างธรรมชาติกับวิถีชีวิตคนไทยในแต่ละภูมิภาค และในปัจจุบัน ผ้าไหมไทยก็ได้รับการยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับสากลในเรื่องความสวยงามและความพิถีพิถัน “ร้านวรรม๊ะไหมไทย” ณ อำเภอพุมเรียง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก็เป็นอีกหนึ่งกิจการผ้าไหมผู้สืบสานงานทอผ้าไหมไทยอันทรงคุณค่าผ่านช่วงเวลามาอย่างยาวนาน

● จุดเริ่มต้นของ“วรรม๊ะไหมไทย”

เดิมชาวพุมเรียงมีอาชีพต่อสำเภาก่อน เพราะในอดีตก่อนที่เรือสินค้าจากจีนจะเข้ากรุงเทพฯ จะต้องมาแวะที่พุมเรียงเพื่อเอาไหมเงินแลกข้าว จนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขาดแคลนเสื้อผ้า จึงมีการส่งเสริมให้ทอผ้า สำหรับประวัติความเป็นมาของร้านวรรม๊ะไหมไทยเริ่มจากการเรียนการทอผ้ากับอาจารย์ชาวจีนสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ หลังจากนั้นก็พัฒนาฝีมือทอผ้าของตนเองมาโดยตลอด จนมีความชำนาญและเริ่มทอผ้าเป็นอาชีพ โดยจะทอตามที่มีคนสั่ง

ในปีพ.ศ. ๒๕๓๐ ได้จัดตั้งกลุ่มทอผ้าบ้านพุมเรียง มีสมาชิกกลุ่มประมาณ ๓๐ คน และมีกี่ทอผ้า ๒๕ ตัว โดยซื้อเส้นไหมมาจากศูนย์บ่มไหมโคราช จังหวัดนครราชสีมา กิจการเจริญก้าวหน้ามาด้วยดี ภายหลังเกิดปัญหาเรื่องผ้าที่ทอขึ้นขายไม่ได้ เนื่องจากไม่มีระบบการจัดจำหน่ายที่ดี จึงได้เพิ่มผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น เสื้อ กระเป๋า และการปักลวดลายผ้าให้มีความทันสมัยขึ้น

นอกจากการทอผ้าแล้ว ร้านวรมะไหมไทยยังมีความสามารถในการแกะลายผ้าแบบโบราณและได้ศึกษาลวดลายผ้าแบบโบราณเพิ่มเติมจนสามารถทอผ้าลวดลายโบราณได้ ขณะเดียวกันก็ได้พัฒนาการออกแบบลายใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังได้ถ่ายทอดความรู้ด้านการออกแบบลายผ้าให้กับผู้สนใจด้วย แต่เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาและความอดทนเป็นอย่างสูงในการเรียนออกแบบลายผ้า จึงมีคนให้ความสนใจค่อนข้างน้อย

● กิจการที่ดำเนินตามรอยพระราชดำริ

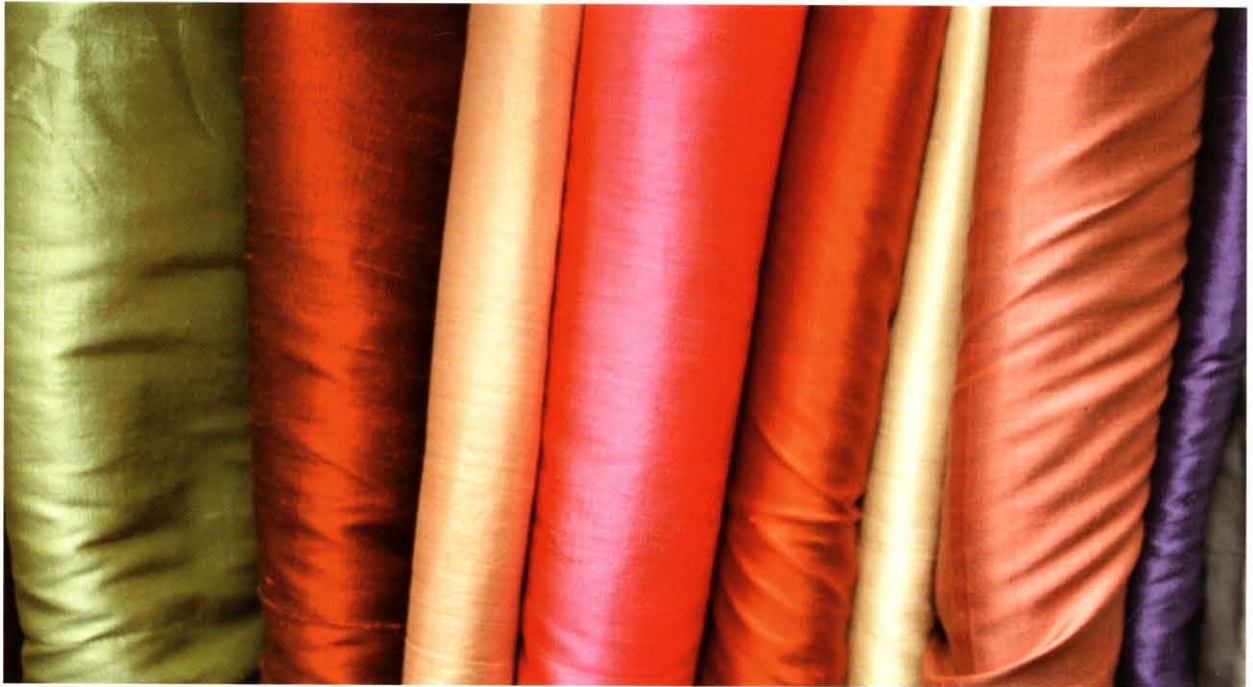
“เศรษฐกิจพอเพียง”

คติในการทำงานของกิจการ“วรมะไหมไทย” ก็คือ ความอดทนต่อความยากลำบาก และร้านวรมะไหมไทยก็ได้นำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจการ ในแบบ“เศรษฐกิจพอเพียง” คือ การเน้นในเรื่องความประหยัด อดออม และช่วยเหลือกลุ่มให้มีอาชีพ มีรายได้เสริมเลี้ยงครอบครัว

● หนึ่งในความภูมิใจของวรมมะไหมไทย

สิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจที่สุดของร้านวรมมะไหมไทยก็คือ การที่ได้มีโอกาสเฝ้าฯ รับเสด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ ที่ได้เสด็จมาทอดพระเนตรกิจการผ้าไหมของร้าน ซึ่งถือเป็นพระกรุณาธิคุณต่อร้านวรมมะไหมไทยเป็นอย่างยิ่ง ที่ทรงเห็นความสำคัญของผ้าไหมไทย และถือเป็นโชคดีที่ได้อยู่ใต้เบื้องพระยุคลบาทของราชวงศ์จักรี อันนำความสงบร่มเย็นมาให้ชาวไทยทุกคน

สิ่งที่ภาคภูมิใจอีกประการหนึ่งก็คือการที่ร้าน
วรรณมะไหมไทยเป็นกิจการที่ทำด้วยใจรักและผูกพันมา
ตั้งสมัยเมื่อครั้งบิดาและมารดาผู้ก่อตั้ง กระทั่งส่งต่อมา
ถึงรุ่นลูกและรุ่นหลาน ซึ่งกิจการมีความเจริญก้าวหน้า
มาได้ด้วยดี นอกจากนี้ยังได้ถ่ายทอดวิชาความรู้เรื่อง
การทอผ้าและออกแบบลวดลายผ้าให้นักศึกษาและ
ชาวบ้านทั่วไปที่สนใจ เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปประกอบ
อาชีพและเผยแพร่ต่อไปด้วย โดยสถาบันทักษิณคดี
ศึกษาได้เก็บข้อมูลและตัวอย่างผ้าของร้านไปจัดแสดงที่
สถาบันอีกด้วย ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งในความภาคภูมิใจของ
ร้านวรรณมะไหมไทย

นอกเหนือไปจากนี้กิจการร้านวรรณมะไหมไทย
ยังมีส่วนในการช่วยเหลือชุมชนให้มีอาชีพและรายได้
จากการทอผ้า อันเป็นการถ่ายทอดและอนุรักษ์ให้
งานศิลปะแขนงนี้ยังคงอยู่สืบไป

น้ำอบไทยนางลอย

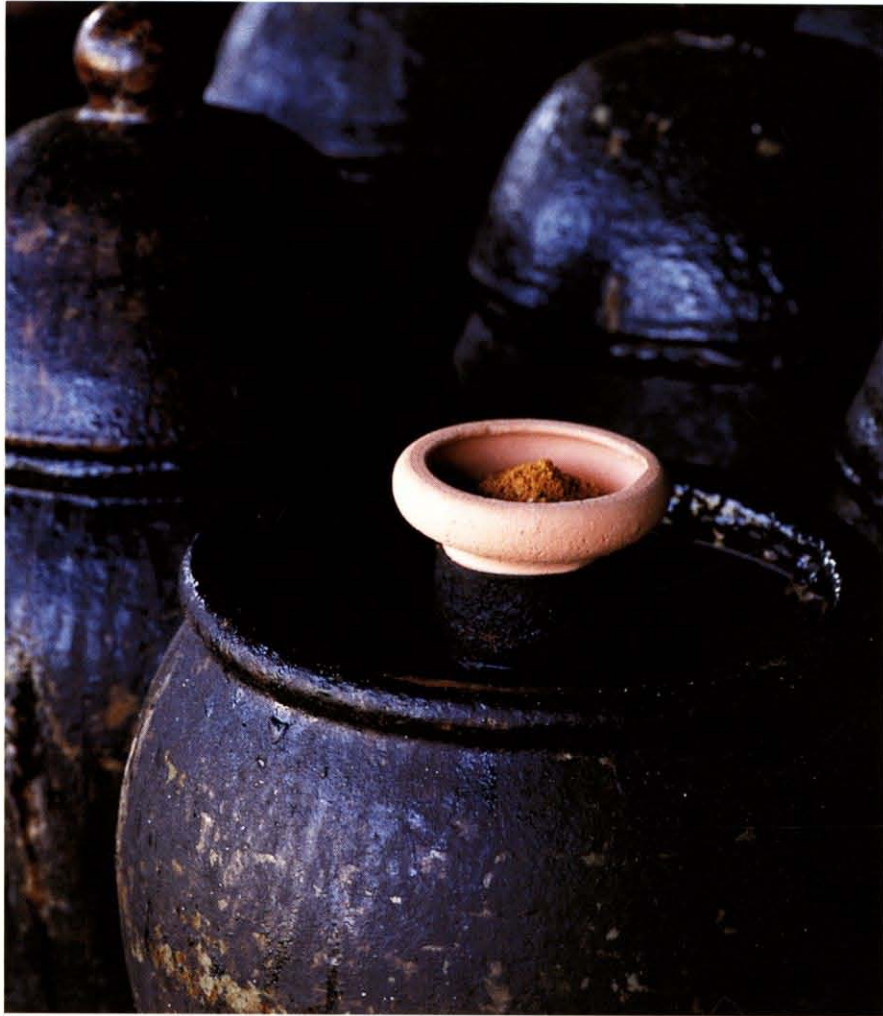
สิ่งที่อยู่คู่กับประเพณีสงกรานต์ของคนไทยมาเป็นเวลาช้านาน นอกจากการรดน้ำดำหัวและการแสดงความเคารพต่อผู้ที่เคารพนับถือแล้ว “แป้ง” และ “น้ำอบ” ก็เป็นส่วนหนึ่งของเทศกาลสงกรานต์ที่ถือว่าขาดไม่ได้เช่นกัน

น้ำอบยี่ห้อหนึ่งที่คนไทยรู้จักกันเป็นอย่างดีก็คือน้ำอบไทยนางลอย ภายใต้ตราสัญลักษณ์นางฟ้าถือขวดน้ำอบลอยอยู่บนท้องฟ้า กิจกรรมน้ำอบไทยนางลอยได้รับการตกทอดจากรุ่นสู่รุ่นมายาวนานถึง ๓ ชั่วอายุคน และปัจจุบันก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์และคุณภาพผลิตภัณฑ์ของตนเองเอาไว้ได้อย่างเหนียวแน่น

● ตามรอยต้นตำรับน้ำอบชาววัง

น้ำอบไทยนางลอยมีประวัติมาอย่างยาวนานกว่า ๘๕ ปีแล้ว เริ่มจากได้รับ**สูตรน้ำอบชาววัง**จากเพื่อนที่ทำงานในวังและนำมาประกอบอาชีพ โดยได้วางจำหน่ายแห่งแรกที่ตลาดนางลอย และด้วยคุณภาพและกลิ่นของน้ำอบที่หอมสดชื่น ทำให้ชื่อเสียงเป็นที่เลื่องลือและเป็นที่รู้จักกันปากต่อปากจนเป็นที่นิยมของคนส่วนใหญ่ในสมัยนั้นว่า ถ้าหากใครต้องการใช้น้ำอบต้องไปซื้อที่ตลาดนางลอย ชื่อ “น้ำอบไทยนางลอย” จึงถูกเรียกติดปากเป็นที่รู้จักมาจนกระทั่งวันนี้

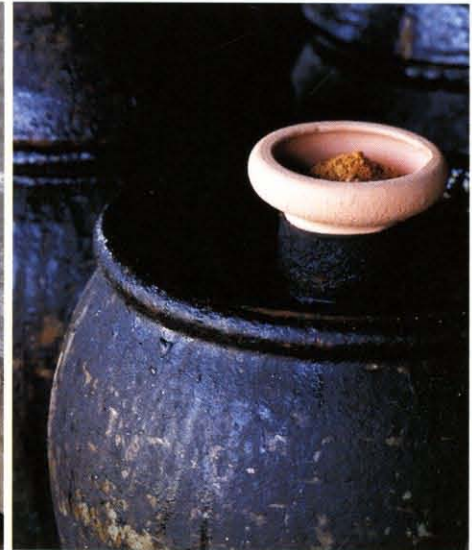
กิจกรรมน้ำอบไทยนางลอยเริ่มแรกนั้นเป็นกิจการที่ใช้แรงงานของคนในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ โดยมีนางเฮียงและลูก ๆ จำนวน ๗ คนช่วยกันทำงาน เมื่อกิจการเจริญก้าวหน้ามากขึ้นจึงได้ขยายขายร้านจากหน้าตลาดนางลอยมาอยู่บริเวณห้องแถวไม้บริเวณถนนมหาชัย ซึ่งเป็นที่ตั้งของร้านจนกระทั่งปัจจุบัน

● **กิจการที่ดำเนินรอยตามพระราชดำริ
“เศรษฐกิจพอเพียง”**

กิจการได้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ และยังคงยึดแนวทางในการดำเนินกิจการที่ยึดถือมาตั้งแต่เริ่มกิจการ คือ การเป็นกิจการภายในครัวเรือนที่ใช้มือและแรงงานคนในการผลิตทุกขั้นตอนโดยไม่ใช้เครื่องจักร แม้กระทั่งการจัดจำหน่าย น้ำอบไทยนางลอยก็ยังคงไว้ซึ่งวิธีการจำหน่ายแบบเดิมเหมือนเมื่อครั้งเริ่มกิจการ คือการขายส่งให้กับลูกค้าใน

กรุงเทพฯ คือที่ปากคลองตลาด สำเพ็ง และลูกค้าต่างจังหวัดที่สั่งเข้ามา อีกทั้งยังขายปลีกให้กับลูกค้าที่มาซื้อที่ร้าน ซึ่งกิจการน้ำอบไทยนางลอยก็พอใจในจุดที่เป็นอยู่ และยังถือเป็นสิ่งที่ภาคภูมิใจสูงสุดที่ได้ดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาทในเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” คือเป็นกิจการที่ไม่มุ่งหวังกำไรมาก แต่สามารถเลี้ยงตนเอง สร้างงานและรายได้ให้กับพนักงานร่วม ๒๐ คน และทุกคนได้รับการดูแลเหมือนคนในครอบครัว

● ก้าวผ่านอุปสรรคได้ด้วยคุณภาพผลิตภัณฑ์

สิ่งที่ทำให้น้ำอบไทยนางลอยดำรงอยู่ได้ตลอดระยะเวลากว่า ๘๕ ปี คือ การรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และมีกระบวนการผลิตซึ่งเป็นสูตรลับเฉพาะที่ตกทอดมาจากคุณยายเฮียง ซึ่งในสมัยเริ่มแรกใช้หัวน้ำหอมทำจากสมุนไพรที่ทำขึ้นเอง เช่น ดอกกระดังงา ดอกมะลิ ดอกลำเจียก ต่อมาเมื่อธุรกิจโตขึ้น ได้ปรับเปลี่ยนมาใช้หัวน้ำหอมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศแทนดอกไม้สด แต่ยังคงรักษากลิ่นหอมและคุณภาพของน้ำอบไทยนางลอยให้คงเดิมไว้ ทั้งนี้เพื่อความสะอาดในการผลิตและเก็บรักษา

ธุรกิจทุกประเภทก็มีโอกาสประสบปัญหาได้ทั้งสิ้น น้ำอบไทยนางลอยก็เป็นอีกธุรกิจหนึ่งประสบปัญหาเช่นกัน ปัญหาหลักของน้ำอบไทยนางลอยคือแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตน้ำอบ เนื่องจากโรงงานผลิตเดิมอยู่ที่ดินแดง ซึ่งในขณะนั้นยังสามารถใช้น้ำบาดาลเป็นวัตถุดิบ แต่เมื่อย้ายโรงงานมาอยู่เขตบางพลัด (ที่ตั้งของโรงงานในปัจจุบัน) จึง

จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนมาใช้น้ำประปาแทน ปรากฏว่าน้ำอบที่ได้ไม่ใสและมีสีดำโดยไม่ทราบสาเหตุ จึงได้ทำการลองผิดลองถูกโดยนำไปตากแดด น้ำอบจึงเปลี่ยนสีกลับมาใสอีกครั้ง

● จากอดีต ปัจจุบัน สู่นาคตของน้ำอบไทยนางลอย

การสืบทอดกิจการต่อเนื่องกันมาจากรุ่นสู่รุ่นถึง ๓ รุ่น มีการปรับเปลี่ยนการทำงานต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย ไม่ว่าจะเป็นการนับจำนวนสินค้าที่มีอยู่ในโกดัง การจัดเก็บฐานข้อมูลของลูกค้า หรือ การทำการตลาด เช่น ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ทางร้านจะสานความสัมพันธ์กับลูกค้าประจำโดยการส่งจดหมายพร้อมไปรษณียบัตรถึงลูกค้าเพื่อเตือนความจำเมื่อใกล้ถึงช่วงเวลาของเทศกาลสงกรานต์ โดยลูกค้าที่ได้รับไปรษณียบัตรสามารถสั่งซื้อสินค้าผ่านทางไปรษณียบัตรเดิมกลับมาได้ในทันที

นอกจากนั้นเทคโนโลยียังมีส่วนช่วยในการ
 ดัดแปลงบรรจุภัณฑ์และพัฒนาศักยภาพในการผลิต
 เช่น พัฒนาสินค้าจากเดิมที่มีเพียงแต่น้ำอบไทย
 นางลอย ก็เพิ่มสินค้ารูปแบบอื่นให้มีความหลากหลาย
 มากขึ้น อาทิ แป้งผัดหน้านางลอย น้ำอบไทย
 นางลอยใส่ผอบ เพื่อเป็นของขวัญและของที่ระลึก
 แก่ผู้ใหญ่ และในอนาคตก็มีโครงการจะทำ“ธูปหอม
 นางลอย” ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เคยทำมาในอดีตแต่
 เลิกกิจการไปแล้วขึ้นมาใหม่อีกด้วย

แม้ว่าสังคมและวัฒนธรรมจะเปลี่ยนแปลง
 ไปอย่างรวดเร็ว แต่สิ่งที่น่าสนใจยังคงยึดถือ
 ไม่เปลี่ยนแปลงคือ การคงไว้ซึ่งสูตรและวิธีการผลิต
 น้ำอบนางลอยแบบเดิม เพื่อเป็นการสืบทอดประเพณี
 สรรพคุณดีให้อยู่คู่กับคนไทยไปตราบนานเท่านาน

ร้านขนมเปี๊ยะอึ้งมุยเส็ง

อำเภอบางคล้าเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีสินค้าสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดมากมาย ไม่ว่าจะเป็นมะม่วง มะพร้าวน้ำหอม และที่ขาดไม่ได้คือขนมเปี๊ยะ ซึ่งปัจจุบันมีร้านค้าผู้ผลิตหลายเจ้า แต่ใครจะรู้บ้างว่าร้านขนมเปี๊ยะดั้งเดิมเจ้าแรกที่สร้างชื่อเสียงให้อำเภอบางคล้าเป็นที่รู้จักและขึ้นชื่อในการทำขนมเปี๊ยะ คือ ร้านอึ้งมุยเส็ง

● กิจกรรมที่สืบทอดกว่าสามชั่วคน

ร้านอึ้งมุยเส็งก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๒๔๖๐ โดยได้ดำเนินกิจการสืบทอดต่อกันมาเป็นระยะเวลากว่า ๘๐ ปี ปัจจุบันมีทายาทรุ่นที่ ๓ เป็นผู้ดูแลกิจการ แม้การทำขนมเปี๊ยะจะเป็นการประกอบกิจการเล็กๆ ในครัวเรือน แต่ก็สามารถสร้างรายได้พอเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวและยังมีส่วนสร้างอาชีพให้ชาวบ้าน

มีงานทำ ไม่ต้องทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปทำงานไกลบ้าน รวมทั้งสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดอีกด้วย

● จากขนมเปี๊ยะแต่จิวสู่นิตยชนมอันหลากหลาย

เดิมร้านอึ้งมุยเส็งทำเพียงขนมเปี๊ยะแต่จิว ไล่พัก ไล่ถั่ว ไล่ถั่วเขียว แต่ปัจจุบันได้ทำผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นหลากหลายชนิด เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ขนมเปี๊ยะแต่จิว ขนมเปี๊ยะฮกเกี้ยน ขนมเปี๊ยะมะลิรวมรส ขนมเปี๊ยะชาอู่หลง ขนมไหว้พระจันทร์ ขนมบัวหิมะ โมจิ ซาลาเปา โบราณไส้ต่างๆ นอกจากนี้ยังได้พัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมสวยงาม และสามารถรักษาคุณภาพของสินค้าไว้ได้นานๆ จนกระทั่งปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของอึ้งมุยเส็งเป็นที่ยอมรับในด้าน

คุณภาพ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสินค้าโอท็อป
ระดับ ๕ ดาวของจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ขนมเปี๊ยะ
แต้จิว ขนมเปี๊ยะฮกเกี้ยน ขนมเปี๊ยะมะลิรวมรส และ
ขนมบัวหิมะ

● **ร่วมแรงร่วมใจทำงานด้วยความสุข**

เนื่องจากร้านอึ้งมู่ยั้งเป็นกิจการขนาดเล็ก
ที่ทำกันในครอบครัว มีลูกจ้างประมาณ ๒๐ คน ซึ่ง
ส่วนใหญ่ทำงานกับร้านมานาน โดยร้านจัดที่พักให้อยู่
รวมทั้งให้ความเมตตาและช่วยเหลือดูแลเหมือนญาติ
พี่น้อง โดยจะสอนให้ลูกจ้างในร้านมีความรัก ความ
ภูมิใจในงานที่ทำ ให้ทุกคนรู้จักสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

และช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์สุจริต
ขยันขันแข็ง รู้จักเก็บออม และใช้จ่ายอย่างพอเพียง
ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่าง
มีความสุข

● **ก้าวข้ามอุปสรรคสู่ความภาคภูมิใจ**

ที่ผ่านมาแม้ว่าร้านอึ้งมู่ยั้งจะเคยประสบ
ปัญหาในสภาพแทบลิ้นเนื้อประดาตัว เนื่องจากเกิด
ไฟไหม้ครั้งใหญ่ในตลาดบางคล้าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐
สร้างความเสียหายให้กับทางร้านอย่างมาก ทั้งด้าน
สถานที่ตั้งโรงงาน เครื่องจักรอุปกรณ์ วัตถุดิบ ทุก
อย่างต้องเริ่มต้นใหม่หมด ในช่วงนั้นลำบากมาก

แทบไม่อยากจะทำร้านอีก แต่โชคดีที่ได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือจากญาติพี่น้องและลูกค้าในร้าน ซึ่งทุกคนได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจช่วยเหลืออย่างเต็มที่ จนสามารถประกอบตัวอยู่ได้มากระทั่งถึงทุกวันนี้ โดยปัจจุบันร้านอึ้งมู่เส็งมี ๒ สาขา คือ สาขาแรกที่ตลาดอำเภอบางคล้า ซึ่งเป็นทั้งสถานที่ผลิตและจำหน่าย ส่วนสาขาที่ ๒ เป็นร้านจำหน่ายเพียงอย่างเดียว ตั้งอยู่บริเวณหน้าสถานีรถไฟในตัวจังหวัดฉะเชิงเทรา กำลังการผลิตส่วนใหญ่กว่า ๗๐ เปอร์เซ็นต์ จะเป็นการผลิตด้วยมือจากแรงงานคน ส่วนเครื่องจักรจะใช้เฉพาะการบรรจุหีบห่อเท่านั้น

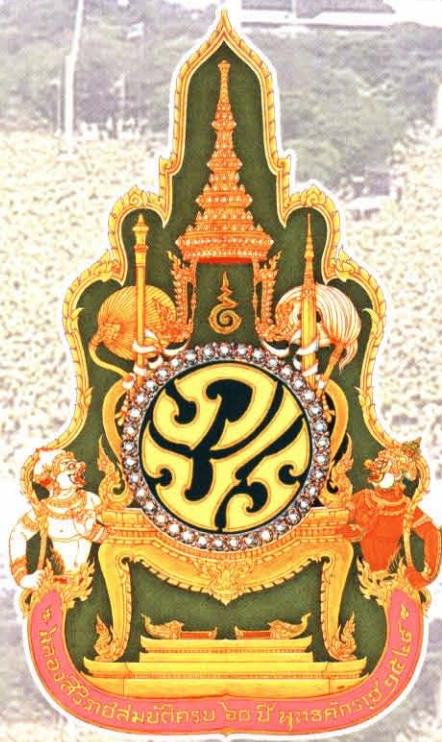
ในอนาคต ร้านอึ้งมู่เส็งมีแผนที่จะเข้าไปเปิดตลาดในที่อื่นๆ เช่น กรุงเทพฯ ซึ่งทุกวันนี้จะเข้ามาขายในช่วงเทศกาลตรุษจีนหรือปีใหม่เท่านั้น แต่ถึงจะขยายตลาด ขยายกำลังการผลิตให้กว้างขวางใหญ่โตสักเพียงใดก็ตาม ร้านอึ้งมู่เส็งก็ยังคงรูปแบบการผลิตและจำหน่ายสินค้าด้วยความซื่อสัตย์ ใส่ใจในคุณภาพ ความสะอาด รสชาติ มาตรฐาน ราคายุติธรรม และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ดีที่สุด ให้สมกับเป็นขนมเปี๊ยะเจ้าแรกที่สร้างชื่อเสียงให้อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

● ไข่ทำดีเพื่อถวายเป็นราชสักการะและตอบแทนคุณแผ่นดิน

ด้วยสำนึกในความร่มเย็นเป็นสุขภายใต้ร่มพระบารมีของพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมไปด้วยเมตตา ความมีน้ำใจของคนไทย และความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินไทยที่บรรพบุรุษสามารถทำมาหากินได้อย่าง

สะดวกสบายราบรื่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อถวายเป็นราชสักการะและสนองคุณแผ่นดิน ร้านจึงได้ยึดมั่นในการทำความดี ซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภครวมทั้งให้ความช่วยเหลือแก่ภาคราชการและสังคมในโอกาสต่างๆ ตามกำลังความสามารถ

คณะทำงานจัดทำหนังสือ “อุตสาหกรรมไทย ใต้ร่มพระบารมี”

ที่ปรึกษา

นายจักรมณต์ ผาสุกวนิช

ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

คณะทำงาน

นายรัชดา สิงคาลวนิช

รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

นางจิตราภรณ์ เตชะชาญ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นางสุดา กลิ่นประยูร

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

นายวีรศักดิ์ ศุภประเสริฐ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นางวรวรรณ ชิตอรุณ

สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย

นางสุชาดา ดิษยวรรณนะ

กรมโรงงานอุตสาหกรรม

นางอนงค์ ไพจิตรประภาภรณ์

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

นายกรีวิทย์ เจริญผล

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

นางสาวชาวลี รัตนมั่งเมฆา

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

นางสาวสุวานันตร์ พิทักษ์วงศ์

การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

นายวัชรระ ยี่สุน์เทศ

สถาบันไทย-เยอรมัน

นายจำลองณ์ ขุนพลแก้ว

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

นายยุทธศักดิ์ สุภสร

สถาบันอาหาร

นางสาววันเพ็ญ เนาสราญ

สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ

นายจรงค์ โรจน์พลาเสถียร

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ

นางจรีรัตน์ สุวรรณวิทยา

สถาบันยานยนต์

นายสมบุญ หอตระกูล

สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

นางศรีสุดา สุขสมาน

สถาบันเหล็กและเหล็กกล้าแห่งประเทศไทย

นายยุทธพงษ์ วัฒนะลาภา

สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นางพรทิพย์ เฟื่องอารมย์

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

นายนพดล รัชตะสมบุญ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นางปัทมณ จิตต์วาริน

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

ขอขอบคุณ

สำนักราชเลขาธิการ

คุณแก้วขวัญ วัชโรทัย

คุณหญิงสร้อยระย้า เรืองวิเศษ

นายฐานิสร์ วัชโรทัย

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นายยุทธศักดิ์ รัตนสวัสดิ์

นิตยสารบ้านและสวน

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้ความร่วมมือจัดทำบทความ

เลขาธิการพระราชวัง

วิทยากรพิเศษ กองศิลปอาชีพ

วิทยากร ๘ สำนักราชเลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ผู้ประสานงาน

นางสุภัทรา หนูนิมิตร

นางสีจันทร์ สายบัวทอง

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

บรรณาธิการและพิสูจน์อักษร

กลุ่มประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

พิมพ์ที่

บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

จำนวนพิมพ์

๓,๐๐๐ เล่ม พร้อมซีดีรอม

บรรณานุกรม

- ๑ ตำนานแห่งการสร้างเศรษฐกิจไทย: ๖๐ ปี กระทรวงอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม, ๒๕๔๕.
- ๕๐ ปี แห่งการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, ๒๕๓๘.
- เกษหลง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ท่านผู้หญิง. **ทำเป็นธรรม**. กรุงเทพฯ: มุลินธิกตเวทิน, ๒๕๔๒.
- เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๗๒ พรรษา มหาราชา. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดงานวันสื่อสารแห่งชาติ, ๒๕๔๒.
- ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- ธีรเดช รัชนี้, ม.ร.ว. **พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับโครงการหลวง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, ๒๕๓๑.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาการเกษตรไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๓๘.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับงานจัดการทรัพยากรน้ำ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, ๒๕๓๘.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับงานพัฒนาแหล่งน้ำ. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน, ๒๕๓๐.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับสภาวิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๔.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชกับงานพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ม.ป.ป.

- พระบารมีแผ่ไพศาล ชลประทานก้าวไกล ประชาไทยร่มเย็น. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน, ๒๕๓๙.
- พระมหากษัตริย์นักวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สภาสมาคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๒.
- พลังงานทดแทนเอทานอล: ไบโอดีเซล. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการพลังงานสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๕.
- พันธ์ทิพา ณ พัทลุง. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกับการแก้ไขปัญหาสังคมไทย. ฉะเชิงเทรา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ๒๕๔๗.
- ภาพถ่ายฝีพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว = His majesty's photographic portfolio. กรุงเทพฯ: เงินทุนหลักทรัพย์ทีเอสโก, ๒๕๓๒.
- วันชัย อมรพันธ์ (บรรณาธิการ). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนากรุงเทพมหานคร ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๓๙.
- วันพัฒนา. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๑.
- สุดยอดคัตสรรร หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, ๒๕๔๖.
- [สุวิมล ผึ้งประเสริฐ [และคนอื่น ๆ]]. พระเจ้าแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ในคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒, ๒๕๔๓.
- อนุสรณ์ครบรอบ ๒๕ ปี ๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม, ๒๕๑๐.
- อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พลอากาศโท มุณี มหาสันตนะ เวชยันตรังสฤษฎ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ กรมสารบรรณทหารอากาศ, ๒๕๒๘.
- อุตสาหกรรมก้าวหน้า พัฒนาต่อเนื่อง. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม, ๒๕๔๙.

ที่ รล ๐๐๐๓.๓/๓๕๕๒

สำนักพระราชพิธี
พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง อนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

เรียน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ อก ๐๒๐๑/๓๐๔ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตราสัญลักษณ์การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงอุตสาหกรรม มีความประสงค์ขออนุญาต
เชิญตราสัญลักษณ์การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ลงพิมพ์ในหนังสือและซีดีรอม
เฉลิมพระเกียรติ เรื่อง "อุตสาหกรรมไทย ได้ร่วมพระบารมี" เป็นฉบับพิเศษ ความละเอียด
ตามที่แจ้งไป นั้น

สำนักพระราชพิธีพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ ฯ ดังกล่าวได้
และขอเรียนว่า หนังสืออนุญาตฉบับนี้ ห้ามนำไปใช้ในการโฆษณาหรือแสวงหาผลประโยชน์
อื่นใดทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตราสัญลักษณ์ ฯ จะต้องมิใช่รูปแบบและสีถูกต้องตามที่ทางราชการกำหนด
ตามที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ)

รองราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร. ๐๒ ๒๒๕๓๔๕๕ - ๖๒ ต่อ ๓๓๐๖

โทรสาร ๐๒ ๒๒๒๒๑๐๔

ที่ รล ๐๐๐๔.๑/ ๙๓๗/๕๖

สำนักราชเลขาธิการ
พระบรมมหาราชวัง กทม.๑๐๒๐๐

๓๖) พฤษภาคม ๒๕๔๙

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

เรียน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

อ้างถึง หนังสือที่ อก ๐๒๐๑/๓๐๓ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ พระบรมฉายาลักษณ์ที่ฉายกับพระบรมวงศ์ และภาพพระราชกรณียกิจ รวมทั้งพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสคัดตัดตอน ตามสำเนาที่แนบไป ไปลงพิมพ์ในหนังสือและจัดทำซีดีรอมเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง "อุตสาหกรรม-ไทยได้ร่วมพระบารมี" เนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

พระราชทานพระบรมราชานุญาต

(นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามชำ)

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอักษรศาสตร์ ๑๐ ปฏิบัติราชการแทน
ราชเลขาธิการ

กองข่าว

โทร ๐๒ ๒๒๕ ๓๔๕๗ - ๖๒ ต่อ ๓๔๐๕

โทรสาร ๐๒ ๒๒๔ ๓๒๙๗

ที่ ก.อ. ๑๐๑๑ / ๒๕๔๕

โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา
พระราชวังดุสิต ถนนราชวิถี
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๓

อว พฤษภาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขออนุญาตให้นำข้อมูลและรูปภาพโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา ตีพิมพ์
ในหนังสือ “๖๐ ปี อุตสาหกรรมไทย ได้ร่วมพระบารมี”

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

อ้างถึง หนังสือที่ ออก ๕๒๐๑ / ๐๐๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความประสงค์ขอ นำข้อมูลพร้อมรูปภาพจากหนังสือ และวิธีตีโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เพื่อจัดพิมพ์ลงในหนังสือ “๖๐ ปี อุตสาหกรรมไทย ได้ร่วม พระบารมี” เพื่อแสดงความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นั้น

โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา ขออนุญาตให้นำข้อมูลและรูปภาพ จากหนังสือ และวิธีตี โครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา เพื่อจัดพิมพ์ลงในหนังสือดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายแก้วขวัญ วัชโรทัย)

ผู้อำนวยการโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา

งานประชาสัมพันธ์และประสานงาน ฝ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๕๕๕ ต่อ ๒๑๐๓, ๒๑๐๔

โทรสาร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๕๕๕ ต่อ ๒๑๑๐

กระทรวงอุตสาหกรรม
ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๒ ๓๐๐๐ โทรสาร ๐ ๒๒๐๒ ๓๐๔๘
www.m-industry.go.th
Call Center 1563

บ 18375

DS กระทรวงอุตสาหกรรม.
586 อุตสาหกรรมไทย ได้รับพระ
ภ6710 บารมี.
2549

